C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Le_Guinova_Ursula-Zememori_6-Pribehy_ze_Zememori.pdb

PDB Name: Le Guin, Ursula Kroeber-Zeměmoř
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Ursula Kroeber Le Guinová
Příběhy ze Zeměmoří

(TheTales of Earthsea)

2002

Předmluva
NA KONCI čtvrté knihy Zeměmoří, Tehanu, příběh dospěl do okamžiku, který jsem cítila jako teď. A stejně, jako je tomu v přítomnosti takzvaného reálného světa, nevěděla jsem, co bude dál. Mohla jsem hádat, předvídat nebo doufat, ale nevěděla jsem.
Jelikož jsem nemohla pokračovat v příběhu Tehanu (protože se ještě neodehrál) a bláhově jsem předpokládala, že příběh Geda a Tenar dospěl ke šťastnému konci, dala jsem knize podtitul: „Poslední kniha Zeměmoří."
Pošetilý spisovatel! Teď se pohybuje. I v čase příběhu, v čase snu, v čase bylo nebylo, teď není kdysi.
Sedm nebo osm let poté, co vyšla Tehanu, jsem byla požádána, abych napsala povídku z prostředí Zeměmoří. Stačilo do toho světa jen nahlédnout a poznala jsem, že za dobu, kdy jsem se nedívala, se leccos stalo. Byl nejvyšší čas se tam vrátit a zjistit, co se děje teď.
Chtěla jsem se také dozvědět víc o různých věcech, které se staly kdysi, před narozením Geda a Tenar. Hlavou mi začala vrtat spousta věcí o Zeměmoří, o čarodějích, o ostrovu Roke, o dracích. Abych pochopila současné události, potřebovala jsem zapátrat v minulosti, strávit nějaký čas v archivech

Archipelu.

Pátrat v minulosti, která neexistuje, znamená vyprávět příběh a zjistit, co se stalo. Domnívám se, že se to příliš neliší od toho, co dělají historikové v takzvaném reálném světě. Přestože jsme přítomni nějaké dějinné události, rozumíme jí — jsme vůbec schopni si ji zapamatovat — dřív, než ji můžeme vyprávět jako příběh? A pokud jde o události z dob a míst, kam naše vlastní zkušenost nesahá, nemůžeme se držet ničeho jiného než příběhů, které nám vyprávějí jiní lidé. Minulé události koneckonců existují jen v paměti, která je formou představivosti. Událost je reálná teď, ale jakmile je kdysi, závisí udržení její reality pouze na nás, na naší energii a upřímnosti. Pokud ji vypustíme z paměti, pouze představivost může zrekonstruovat alespoň její odlesk. Když lžeme o minulosti, nutíme ji vyprávět příběh, který chceme, aby vyprávěla, znamenat, co chceme, aby znamenala, ztrácí svou realitu a stává se smyšlenkou. Pronést minulost s sebou časem v kompendiu mýtu a historie je obtížný úkol; ale jak říká Lao-c', moudří lidé kráčejí vedle vozu.

Když tvoříte nebo rekonstruujete svět, který nikdy neexistoval, zcela fiktivní historii, výzkum má poněkud jinou povahu, ale základní impuls a metody jsou v hlavních rysech stejné. Díváte se, co se děje, a snažíte se zjistit, proč se to děje, posloucháte, co vám říkají lidé a díváte se, co dělají, seriózně o tom přemýšlíte a snažíte se to vyprávět upřímně, aby příběh měl váhu a dával smysl.

Pět příběhů v této knize zkoumá a rozšiřuje svět vytvořený prvními čtyřmi zeměmořskými romány. Každý je samostatný, ale prospěje jim, když budou čteny až po románech, ne před nimi.

„Hledač" se odehrává asi tři sta let před dobou románů, v temném a obtížném období; jeho příběh osvětluje vznik některých tradic a institucí Archipelu. „Kosti země" jsou o čarodějích, u nichž se učil čaroděj, který byl prvním učitelem Geda, a ukazuje, že jeden mág na zastavení zemětřesení nestačí. „Temná Růže a Diamant" by se mohla odehrát kdykoli během několika posledních století v Zeměmoří; koneckonců láska může rozkvést kdykoli a kdekoli. „Na Vysokých blatech" je příběh z krátkých, ale na události bohatých šesti let, kdy byl Ged arcimágem Zeměmoří. A poslední povídka „Dračinka", která se odehrává několik let po konci Tehanu, je mostem mezi tou knihou a knihou další, která se jmenuje Jiný vítr (a vyjde brzy). Dračím mostem.

Abych se v myšlenkách mohla pohybovat léty a staletími, aniž by se mi všechno pomíchalo, a abych při psaní těchto povídek omezila rozpory a nesrovnalosti na minimum, stala jsem se (o něco) systematičtější a metodičtější a spojila jsem své vědomosti o obyvatelích a jejich dějinách do „Popisu Zeměmoří". Má podobnou funkci jako první velká mapa celého Archipelu a Dálav, kterou jsem si nakreslila, když jsem před více než třiceti lety začala pracovat na Čaroději Zeměmoří: potřebovala jsem vědět, kde co je, a jak se dostat odněkud někam - nejenom v prostoru, ale také v čase.

Vzhledem k tomu, že tato fiktivní fakta, podobně jako mapy vymyšlených světů, některé čtenáře opravdu zajímají, připojila jsem popis za povídky. Také jsem pro tuto knihu překreslila zeměpisné mapy a při tom jsem v havnorském archivu náhodou narazila na jednu velice starou.

Za léta, která uplynula od doby, kdy jsem začala o Zeměmoří psát, jsem se samozřejmě změnila a změnili se také lidé, kteří čtou knihy. Ve všech dobách se dějí změny, ale naše doba je svědkem masivní, prudké morální a duševní transformace. Z archetypů se stávají mlýnské kameny, velké jednoduchosti se komplikují, chaos získává eleganci a to, co všichni znají jako pravdu, se mění v něco, co si někteří lidé myslívali.

Je to znepokojivé. Navzdory potěšení, které nacházíme v nestálém, fascinujícím elektronickém blikání, toužíme také po nezměnitelném. Máme rádi staré příběhy, protože nepodléhají změnám. Artuš sní věčný sen o Avalonu. Bilbo může jít „tam a zase zpátky", a „tam" je vždycky milovaný, známý Kraj. Don Quijote věčně vyráží porazit větrné mlýny... Lidé hledají ve světech fantazie stabilitu, staré pravdy a neměnné naivnosti.

A mlýny kapitalismu jim je dávají. Nabídka uspokojuje poptávku. Fantasy se stává zbožím, průmyslem.

Fantasy proměněná ve zboží neriskuje: nevymýšlí nic nového, pouze napodobuje a trivializuje. V dalším kroku zbavuje staré příběhy myšlenkové a etické složitosti, mění jejich děj v násilí, dělá z jejich postav panáky a jejich pravdivost rozmělňuje na sentimentální otřepané fráze. Hrdinové šermují meči, lasery a hůlkami stejně mechanicky jako kombajny na sklizeň zisku. Hluboce zneklidňující morální dilemata jsou přikrášlována, zjemňována, uhlazována. Z hloubi srdce vzešlé nápady slavných vypravěčů jsou

napodobovány, měněny ve stereotypy, redukovány na hračky, lisovány z pestrobarevných umělých hmot, nabízeny reklamou, prodávány, rozbíjeny a vyhazovány do smetí, nahraditelné a zaměnitelné.

To, na co spoléhají a co využívají ti, kteří z fantasy dělají zboží, je nepřekonatelná představivost čtenáře, dětského či dospělého, která i těmto mrtvým věcem dává život -náhražkový a krátkodechý.

Představivost, stejně jako všechno živé, žije teď a žije z pravé změny. Jako všechno, co děláme a máme, je možné ji přejímat a degradovat, prostoje schopná komerční a didaktické zneužívání přežít. Ta země přetrvá říše. Dobyvatelé mohou na místě lesa a louky zanechat pustinu, ale stejně zaprší a řeky potečou do moře. Nestálé, proměnlivé, nepravdivé země Bylo nebylo patří k lidským dějinám a lidskému myšlení stejně jako státy v našich kaleidoskopických atlasech, a některé jsou dokonce trvalejší.

Obýváme skutečné i imaginární země již dlouho. Ale tam ani tam nežijeme stejným způsobem jako naši rodiče a naši předkové. Okouzlení se mění s věkem a s dobou.

Známe již tucet různých Artušů a všichni jsou stejně pravdiví. Kraj se nevratně změnil již za Bilbova života. Don Quijote odjel do Argentiny a potkal tam Jorgeho Luise Borgese. Plus c'est la m?me chose, plus ça change.

Bylo pro mne příjemné vrátit se do Zeměmoří a zjistit, že tam stále je, dobře známé, ale přesto změněné a dál se měnící. To, co jsem si myslela, že se stane, se neděje, lidé nejsou tím, kým - nebo čím - jsem si myslela, že jsou, a ztratila jsem se na ostrovech, o nichž jsem si myslela, že na nich znám každý kámen.

Toto jsou zprávy o mých výzkumech a objevech: příběhy ze Zeměmoří pro ty, kteří si to místo oblíbili, nebo se domnívají, že si ho mohou oblíbit, a kteří jsou ochotni přistoupit na tyto teze:

věci se mění
autorům a čarodějům se nedá vždy věřit
nikdo neumí vysvětlit draka.

LE GUIN, URSULA KROEBER (1929)

Významná americká autorka fantastiky, narodila se 21.10.1929 v kalifornském Berkley, v roce 1952 dokončila studium románské literatury a dnes žije s rodinou v oregonském Portlandu. Její první uveřejněnou prací byla povídka An die Musik (Western Humanities Review, 1961), později zařazená do souboru Orsinian Tales (1976). V té době měla již napsáno několik mimo fantastiku spadajících románů a právě na jejich základě vznikl jmenovaný soubor příběhů z imaginární země kdesi ve střední Evropě, v nichž se soustředí především na každodenní život obyvatel ve společnosti utlačované totalitním režimem. Volné pokračování tvoří román Malafrena (1979) popisující v revoluci přerůstající odpor vůči vládní tyranii.

Do fantastiky vstoupila až půvabnou hříčkou o cestování v čase Apríl in Paris (1962) v magazínu Fantastic. Zde také v následujících dvou letech publikovala všechny své kratší práce, tedy až na povídku The Dowry of Angyar (Amazing 1964 jako Semley's Necklace), následně využitou jako prolog k debutovému románu Rocannon's World (1966, česky Rocannonův svět, Laser 1992). Příběh pozemšťana Rocannona poznávajícího na své pouti multirasovou společnost planety Fomalhaut II se jen stěží povznesl nad tehdejší úroveň nenáročných space oper, nicméně se stal základem k rozsáhlému cyklu ze světa tzv. Ekumeny. Velkou část galaxie zde v minulosti osídlili lidé pocházející z planety Hain. Jejich rozsáhlá expanze po sobě ve vesmíru zanechala rozmanitou sbírku polidštěných ras často geneticky přizpůsobených k životu na kolonizovaných planetách. Pozemské lidstvo objevuje tyto pozůstatky díky vynálezům okamžité komunikace a cestování dosahující téměř hranice rychlosti světla. Po jejich setkání s potomky původní Hainské civilizace je ustanoven Světový svaz, později přetvořený v Ekumenu, rovnostářské sdružení lidských obyvatel mnoha světů, jehož zástupci hledají dosud neobjevené civilizace nejen lidského původu. V neprávem přehlíženém románu A Planet of Exile (1966) se slábnoucí pozemská kolonie na planetě Werel musí naučit spolupracovat s původním obyvatelstvem a společně vytvořit účinnou obranu proti mohutné invazi pravidelně útočících kočovných kmenů. Román City of Illusions (1967) představuje pochmurnou vizi budoucí Země ovládané mimozemskými útočníky se schopností obelhat telepaticky nadané jedince, avšak hrdina příběhu se po znovunabytí ztracené paměti ukáže být vyslancem s talentem rozeznat lež ukrytou v jejich myslích. Jmenovaná trojice románů byla shrnuta do jednoho svazku pod názvem Three Hainish Novels (1978 jako Worlds of Exile and Illusion).

Skutečným autorským průlomem se v oblasti SF stal román The Left Hand of Darkness (1969 - Hugo a Nebula, česky Levá ruka tmy, Argo - Panda 1995), jedna z nejzásadnějších prací v dějinách žánru. Jde o příběh vyslance Ekumeny, jenž se v drsných podmínkách mrazivé planety Gethen pokouší porozumět mistrně popsané civilizaci hermafroditů s obvykle neutrálním pohlavím, které se periodicky mění dle pravidel jejich sexuálního cyklu. Román dramaticky změnil pověst autorky dobrodružných space oper v jednu z předních představitelek žánru. Poprvé se planeta Gethen objevila v povídce Winter's King (Orbit S, ed. Damon Knight 1969 nomin. Hugo) a později ještě v povídce Coming of Age in Karhide (New Legends, ed. Greg Bear & Martin H. Greenberg 1995, česky Dospívání v Karhide, Science Fiction 1995, Netopejr 1997). Rozsáhlá novela The Word for World Is Forest (Again, Dangerous Visions, ed. Harlan Ellison 1972 - Hugo, nomin. Nebula, česky Svět je les, les je svět, Experiment člověk. Svoboda 1983) představuje lidské kolonizátory cizího světa jako nemilosrdné vykořisťovatele původního obyvatelstva, které se však přeci jen dokáže ubránit jejich vpádu. Novela byla s předchozí románovou čtveřicí vydána v jednom svazku jako Five Complete Novels (1985).

Vedle povídky The Eye Altering (TheAltered, ed. Lee Harding 1976) patří k hainskému cyklu rovněž známá novela Vaster Than Empires and More Slow (New Dimensions, ed. Robert Silverberg 1971 - nomin. Hugo, česky Mohutněji než impéria a pomaleji, Nejmenší vesmír, Polaris 1992), kde pozemská expedice objeví na cestě do vzdálených neprobádaných končin vesmíru planetu, jejíž biosféra je jediným obrovským organismem. Cenami zahrnutý román The Dispossessed: An Ambiguous Utopia (1974 - Hugo, Nebula, Locus a Jupiter, česky Vyděděnec, Laser 1995) představuje další umně vystavěnou společnost neobvyklého uspořádání. Jeho děj sleduje příběh nadaného fyzika, jenž se na cestě za realizací vynálezu přístroje pro okamžitou mezihvězdnou komunikaci rozhodne opustit antiautoritářskou nehostinnou planetu Anarres a emigrovat mezi nepřátelsky naladěné obyvatele sousedního kapitalisticky orientovaného Urrasu. Všudypřítomné rozdíly mezi uspořádáním obou kultur poskytly autorce dostatečný prostor k zpravidla nejednoznačnému srovnání jejich pozitivních i negativních vlastností. Román se zřejmě díky dosud v autorčině díle nevídanému rozsahu nevyhnul slabším místům ve stavbě příběhu a celkově nepůsobí tak průzračným dojmem jako některé předchozí práce, přesto se zaslouženě zařadil mezi nejvýraznější práce desetiletí a neměl by být přehlížen dnešními čtenáři SF žánru. Zrod anarchistického řádu Anarresu pak objasňuje krátká povídka The Day Before the Revolution (Galaxy 1974 - Nebula, Locus, Jupiter, nomin. Hugo).

Do světa Ekumeny se opět vrátila až na počátku 90. let příběhy The Shobies' Story (Universe, ed. Robert Silverberg & Karen Haber 1990 - nomin. Nebula, česky Příběh Shobiů, Kredit 1993), Dancing to Ganam (Amazing 1993), Solitude (F&SF1994 - Nebula, nomin. Hugo, česky Samota - F&SF 2,96) a The Matter of Seggri (Crank! 1994 - James Tiptree Memorial Award, nomin. Hugo a Nebula). Zajímavé je především série povídek ze světa planetárního systému Werelu a Yeowe, v němž se stagnující společnost dosud nadřazené černošské rasy zotročující lid bílé pleti brání destabilizujícímu vlivu svobodomyslné Ekumeny, jenž v konečném důsledku vede k revoluci otroků na obsazené sousední planetě a následně k celosvětové občanské válce. Cyklus obsahující povídky Betrayals (Blue Motel, ed. Peter Crowther 1994), Forgiveness Day (Asimov's SF 1994 - Locus, Theodore Sturgeon Memorial Award, Asimov's Readers' Poli, nomin. Hugo a Nebula), A Man of the People (Asimov's SF1995 - nomin. Hugo) a A Woman's Liberation (Asimov's SF1995 -Asimov's Readers' Poli, nomin. Hugo a Nebula, česky Osvobození ženy - Science Fiction 1995, Netopejr 1997) byl později shrnut do výborné sbírky Four Ways to Forgiveness (1995 - Locus) a nakonec ještě doplněn povídkou Old Music and the Slave Women (Far Horizons, ed. Robert Silverberg 1999, česky Stará Hudba a otrokyně - SF legendy, Beta 2000). Složité mezilidské vztahy na planetě O jsou předmětem poví Another Story or A Fisherman of the Inland Sea (A Fisherman of the Mand Sea 1994), Unchosen Love (Amazing 1994) a Mountain Ways (Asimov's SF1996 - Locus, James Tiptree Memorial Award, nomin. Hugo, česky Tak se žije na horách -Asimov's SF 10, 97).

Populace planety O se dělí na dvě přísně rozlišovaná společenství, jejichž statut je dědičný a v průběhu života neměnný. Manželství je čtyřstranné a do tzv. sedoretu vstupuje vždy jeden muž a žena z obou společenství. Pohlavní styk uvnitř sedoretu je možný pouze u členů odlišných společenství, tudíž zde existují dvě heterosexuální a dvě homosexuální dvojice, sexuální vztah mezi členy stejného společenství je

považován za incest. Některé mladší povídky z hainského cyklu shrnula do souboru The Birthday of the World and Other Stories (2002).

V poutavém románu The Telling (2000 - Locus) je ekumenská vyslankyně Suity poslána z přísnou teokracií ovládané Země na planetu Aka, kde se kapitalisticky orientovaná vláda snaží vykořenit zvláštní způsob života rozšířený především na odlehlém venkově, pro jehož obyvatelstvo je zdánlivě prosté vyprávění příběhů jedním z nejdůležitějších aspektů lidské existence. Hlavní inspirací díla je zjevně čínská snaha o dokonalé vyhlazení tisícileté tradice taoismu, jenž je v přímém rozporu s vládní politikou. Opětovné využití a prohloubení stále se opakujících témat spojených s charakterizací lidské společnosti je kupodivu jednou z nejsilnějších stránek tohoto vysoce kvalitního díla, které bezesporu patří k vrcholům autorčiny čtyřicetileté literární kariéry.

Ve dvojici raných povídek The Rule of Names (Fantastic 1964, česky Pravidlo jmen - Divodějní, Talpress 1997) a The Word of Unbinding (Fantastic 1964) čtenářům poprvé představila poutavý svět oceánských ostrovů Zeměmoří, kde se někteří lidé rodí obdařeni magickým talentem, jenž je třeba cvičit metodou pojmenování věcí pravými jmény, což je skutečným a jediným klíčem k čarodějné moci. V románu A Wizard of Earthsea (1968, česky Čaroděj Zeměmoří, AF 167, 1992) se mladý čaroděj Ged musí postavit tajemnému Stínu, svému temnému Já, které v mladické nerozvážnosti vyvolal z říše mrtvých. Román je skvělým příkladem neobvykle rozvinuté schopnosti autorky vytvořit imaginární svět disponující vlastní historií a mytologií, díky které získává její dílo na plastičnosti a věrohodnosti. Ve volném pokračování The Tombs of Atuan (1971, česky Hrobky Atuánu, AF 167, 1994) se Ged setkává s mladou kněžkou Tenar v podzemním labyrintu pouštní svatyně, kam se vydal pátrat po chybějící polovině legendárního prstenu Erreth - Akbe. V románu The Farthest Shore (1972, česky Nejvzdálenější pobřeží, AF 167, 1995) se nyní již mocný arcimág Ged pokouší ochránit slábnoucí magii na své pouti do říše mrtvých, kde čaroděj Cob v touze po nesmrtelnosti porušil zeď mezi životem a smrtí. Celá trilogie se právem stala jedním ze základních kamenů světové fantasy, její společné vydání tvoří kniha Earthsea (1977 jako The Earthsea Trilogy).

Není tedy divu, že autorce trvalo téměř dvacet let, než se odhodlala zakončit Gedův příběh v románu Tehanu: The Last Book of Earthsea (1990 - Nebula a Locus), kde se veškeré čarovné moci zbavený Ged po čase trýznivého skrývání před světem odhodlá k životu po boku Tenar, jejíž dcera v sobě překvapivě skrývá netušenou schopnost mluvit prapůvodními slovy Stvoření. Tetralogie vyšla souhrnně pod názvem The Earthsea Quartet (1993). Mimo beletrii stojící kniha Earthsea Revisioned (1993) osvětluje důvody vedoucí autorku k jejímu napsání. Povídka Dragonfly (Legends, ed. Robert Silverberg 1998 - nomin. WFA, česky Dračinka - Legendy, Beta 1999) se stala základem nečekaného návratu do světa Zeměmoří v souboru Tales from Earthsea (2001), kde se objevila v doprovodu dalších čtyř novel. Jmenujme z nich především tituly Darkrose and Diamond (F&SF 1999) a zde poprvé uveřejněnou The Bones of the Earth (2001 - nomin. Hugo). Dosud poslední částí celého cyklu je román The Other Wind (2001), v němž je zeď mezi životem a smrtí opět ohrožena a vše závisí na Gedově příteli Alderovi, který se do nedávné smrti manželky a příchodu znepokojivých snů živil jako obyčejný vesnický čaroděj.

Kratší práce 60. a 70. let shrnula do mimořádně kvalitních souborů The Winds Twelve Quarters (1975 - Locus) a The Compass Rose (1982 - Locus a Ditmar), kde mimo jiné vyšly tituly Nine Lives (Playboy 1969 - nomin. Nebula, česky Devatero životů - SL 6,79 a Devět životů - Základna 5,94), The Ones Who Walk Away from Omelas (New Dimensions 3, ed. Robert Silverberg 1973 - Hugo), The New Atlantis (The New Atlantis, ed. Robert Silverberg 1975 -Locus, nomin. Hugo a Nebula), The Diary of the Rose (Future Power, ed. Jack Dann & Gardner Dozois 1976 - Jupiter, nomin. Hugo a Nebula), The Pathways of Desire (New Dimensions 9, ed. Robert Silverberg 1979 - nomin. Nebula) a Sur (New Yorker 1982 - Locus, nomin. Hugo).

V samostatném románu The Lathe of Heaven (1971 - Locus, nomin. Hugo a Nebula, česky Smrtonosné sny, Ivo Železný 1994) se psychiatr snaží pomocí hypnózy změnit přelidněný dystopický svět blízké budoucnosti prostřednictvím pacienta, jenž je ve svých snech schopen ovlivňovat realitu. Výběr tématu nejednoznačné reality silně připomíná podobně orientovaná díla P. K. Dicka. Příběh byl v roce 1980 dokonce zpracován jako televizní film. V románu The Eye of the Heron (1982) se mladá dívka rozhodne opustit dusivou atmosféru Města v naději na lepší život mezi venkovskými farmáři v

prostředí bývalé vězeňské planety, kde je společnost měšťanů a vesničanů striktně oddělena. Rozporuplného přijetí se dostalo románu Always Coming Home (1985), v němž je život obyvatel kalifornského údolí vzdálené budoucnosti doložen vedle samotného příběhu rovněž množstvím legend, vědeckých zpráv a poezie, které spolu s přiloženou hudbou Todda Bartona detailně vykreslují jejich snahu o návrat k přírodě a zbavení se svazujících výhod technologické civilizace. Román se svou formou vzdaluje od klasické beletrie směrem k etnografické studii, což z něj v rámci světové fantastiky činí dílo zcela jedinečného charakteru.

Do žánru fantasy vstoupila také v několika kratších příbězích určených dětem, snad nejznámější je cyklus o rodině inteligentních létajících koček Catwings (1988), Catwings Return (1989), Wonderful Alexander and the Catwings (1994) a Jane on Her Own (1999), později shrnutý po dvou svazcích pod tituly Tales of the Catwings (1999) a More Tales of the Catwings (2000). Dospívající hrdinové často připomínaného románu The Beginning Place (1980 jako Threshold) proniknou do zvláštního alternativního světa branou ukrytou v napohled zcela obyčejném příměstském lesíku. Z ostatních fantasy prací pro děti uveďme ještě dvojici Adventures in Kroy: The Adventures of Cobbler's Rune (1982) a Solomon Leviathan's Nine Hundred and Thirty - First Trip around the Worid (1983) a samostatné tituly Leese Webster (1979), Fire and Stone (1989), Fish Soup (1992), A Ride on the Red Mare's Back (1992) a Tom Mouse (2002). Do fantastiky nespadá romantický příběh ze současnosti vydaný pro dospívající čtenáře pod názvem Very Far Away From Anywhere Else (1976 jako A Very Long Way From Anywhere Else) a za zmínku snad stojí také nebeletristická kniha pro dětí A Visit From Dr.Katz (1988).

Povídkovou tvorbu 80. a 90. let souhrnně vydala pod tituly A Fisherman of the Inland Sea (1994) a Unlocking the Air and Other Stories (1996). Část z ní do fantastiky nespadá, stejně jako příběhy z maloměsta na oregonském pobřeží z knihy Searoad: The Chronicles of Klatsand (1991). Téma přírody a zvěře spojuje rozmanitou sbírku povídek a básní někdy i staršího data v knize Buffalo Gals and OtherAnimaIPresences (1987), v níž se poprvé objevila úspěšná novela Buffalo Gals, Won't You Come Out Tonight (Buffalo Gals and Other AnimaI Presences 1987 - Hugo, Worid Fantasy Award, nomin. Nebula). Z kratších prací dále neopomeňme alespoň zmínit tituly Ether Or (Asimov's SF1995 - nomin. WFA, česky Éter NEBO -Fantasy & Horor 1995, Netopejr 1997) a novější The Birthday of the World (F&SF2000 - Locus), jehož zařazení do hainského cykluje podle autorky sporné.

Pozoruhodnou směsí eseji o fantastickém žánru je kniha The Language of the Night: Essays on Fantasy and Science Fictíon (ed. Susan Wood 1979 - nomin. Hugo, přepr. 1989), do níž byly zařazeny dříve publikované tituly From Elfland to Poughkeepsie (1973) a Dreams Must Explain Themselves (1975). Kniha Dancing at the Edge of the World (1989 - nomin. Hugo) je neméně zajímavou sbírkou eseji a kritik tentokrát nejen o fantastickém žánru. Rady začínajícím i zkušeným autorům poskytla v knize Steering the Craft (1998). Většinou mimo fantastiku spadající poezii shrnula do knih Wild Angels (1974), Hard Words and OtherPoems (1981), Wild Oats and Fireweed (1988), Blue Moon Over Thurman Street (1993), Going OutwithPeacocks and Other Poems (1994) a SixtyOdd:New Poems (1999); z této oblastí jmenujme např. báseň The Well of Baln (1981 - Rhysling). Sestavila SF antologie Nebula Award Stories 11 (1976), Interfaces (1980, sp. Virginia Kidd), Edges (1980, sp. Virginia Kidd) a znamenitou The Norton Book of Science Fictíon: North American Science Fiction, 1960-1990 (1993, sp. Brian Attebery), reprezentativní a velmi obsáhlou sbírku méně známých prací představující osobitý pohled na moderní science fiction.

Ursula Kroeber Le Guin je bezesporu královnou angloamerické fantastiky a uznávanou autorkou i mimo ni, její do detailu promyšlená a bohatá próza zkoumající na pozadí imaginárních světů povahu moderní lidské společnosti se stala důležitým příspěvkem ke snaze setřít hranice mezi fantastickým žánrem a hlavním proudem světové literatury. V roce 1995 obdržela v rámci udílení World Fantasy Award prestižní Cenu za celoživotní dílo. Jejím pracím a životu se věnují soubory eseji Ursula K. Le Guin (1979, ed. M. H. Greenberg a J. D. Olander) a Ursula K. Le Guin Voyager to Inner Lands and to Outer Space (1979, ed. Joe De Bolt) či samostatně Charlotte Spivack v knize Ursula K. Le Guin (1984), James Bittner v knize Approaches to the Fiction of Ursula K. Le Guin (l 984), Bernard Selinger v knize Le Guin and Identity in Contemporary Fiction (1988) a Elizabeth Cummins v knize Understanding Ursula

K. Le Guin (1990).
Martin Šust

Hledač
I. V TEMNÝCH DOBÁCH
TOTO JE PRVNÍ STRANA Knihy Temna napsané před zhruba šesti sty lety v Berile na Enladu:
„Když Elfarran a Morred zahynuli a ostrov Soléa se potopil pod hladinu moře, vládla za nezletilého Serriadha rada mudrců, dokud neusedl na trůn. Po něm vládlo v Enladu sedm králů, kteří v míru rozhojnili bohatství země. Pak přišli do západních zemí plenit draci a čarodějové s nimi svedli marný boj. Král Akambar přestěhoval dvůr z Berily na Enladu do města Havnor, odkud vyslal flotilu proti nájezdníkům ze zemí Kargadu a zahnal je zpátky do Východních dálav. Posledním ze čtrnácti havnorských králů byl Maharion. Jenž uzavřel mír jak s draky, tak s Kargy, avšak za strašlivou cenu. Poté, co se zlomil Runový prsten, Erreth-Akbe zemřel v souboji s velkým drakem a Maharion Statečný byl úkladně zabit, jako by se v celém Archipelu nedělo nic dobrého.
Našlo se mnoho těch, kteří vznesli nárok na Maharionův trůn, ale žádný jej nedokázal udržet a spory mezi uchazeči rozvrátily veškeré vazby věrnosti. Pryč byl zájem o společné blaho, pryč byla spravedlnost, zůstala jen moc bohatých. Muži z urozených rodů, kupci a piráti, všichni, kteří si mohli najmout vojáky a čaroděje, si začali říkat páni a rozebrali si pozemky a města. Despotové udělali z obyvatel dobytých území otroky, a také ti, které najali do svých služeb, byli otroky se vším všudy, neboť pouze jejich pán je mohl ochránit před tím, aby jim půdu nesebral jiný despota, před námořními piráty plenícími přístavy a před tlupami a hordami zločinných, zbědovaných lidí připravených o živobytí, hladem dohánějících k loupení a drancování.”
Kniha Temna, napsaná na sklonku období, o němž vypráví, vznikla spojením vzájemně si odporujících líčení historie, útržkovitých životopisů a překroucených legend. Ale z písemných záznamů, jež temné roky přečkaly, je nejlepší. Despotové, kteří stáli o chválu, nikoli o historii, spálili knihy, z nichž by se chudí a bezmocní mohli dozvědět, co je to moc.
Když se však takovému vládci dostaly do rukou učené knihy, bylo pravděpodobné, že s nimi naloží opatrně, zamkne je, aby nemohly uškodit, neboje svěří čaroději ve svých službách, aby s nimi naložil podle vlastního uvážení. Do okrajů kouzelných formulí a seznamů slov nebo na poslední listy takových učených knih mohl čaroděj nebo jeho učedník zaznamenat epidemii, hladomor, nájezd cizáků nebo změnu pána zároveň s kouzly, které v takovém případě použil, a jejich úspěšností či neúspěšností. Takové náhodné poznámky tu a tam odhalí jasnou chvilku, byť vše mezi nimi zůstává zahaleno temnotou. Jsou jako okamžiky, kdy se podaří zahlédnout svítící loď daleko na moři, ve tmě a v dešti.
O těchto letech vyprávějí také písně, staré balady z malých ostrovů a tichých vrchovin Havnoru.
Havnorský Velký přístav je město v srdci světa. Kolem zátoky stojí bílé věže a na nejvyšší z nich zachytává první a poslední paprsky dne meč Erreth-Akbeho. Město je křižovatkou veškerého obchodu, vzdělanosti a řemesel Zeměmoří, bohatství, které se nekřečkuje. Sedí tam král, který se na znamení uzdraveného světa vrátil po scelení Prstene. A poslední dobou tam na znamení změny muži a ženy rozmlouvají s draky.
Ale Havnor je také Velký ostrov, širá a bohatá země. Ve vnitrozemí ostrova, v usedlostech na svazích hory Onn, se nic příliš nemění. Dá se očekávat, že píseň, kterou stojí zato zpívat, zazní znovu. Starci v hospůdce mluví o Morredovi, jako by ho znali, když byli mladí a konali hrdinské skutky. Děvčata, která vodí domů krávy, vyprávějí pověsti o sestrách Ruky, které nikde jinde na světě neznají, dokonce ani na Roke ne, ale tady, mezi tichými, sluncem ozářenými cestami a poli a v kuchyních u pecí, kolem nichž se točí hospodyně, nejsou zapomenuty.
V dobách králů se mágové scházeli u dvora v Enladu a později u dvora v Havnoru, aby sloužili radou králi a radili se spolu. Své umění používali k prosazování věcí, na nichž se shodli, že jsou prospěšné. Avšak v temných letech čarodějové prodávali své dovednosti tomu, kdo nabídl nejvíc, ve vzájemných soubojích kouzel a čar obraceli své síly proti sobě, nedbali na zlo, které páchali, nebo v něm dokonce

našli zalíbení. Nemoci a hladomory, vysychání pramenů, léta bez deště a roky bez léta, neduživá a znetvořená mláďata narozená dobytku, neduživé a znetvořené děti narozené lidem z ostrovů - to vše se dávalo za vinu čarodějům a čarodějnicím, a až příliš často oprávněně.

Provozování čarodějnického řemesla se tak stalo nebezpečným, pokud čaroděj neměl ochranu silného pána. Ale i potom mohl čaroděj špatně skončit, když narazil na mocnějšího kolegu. A když polevil v ostražitosti, mohli ho o život připravit i obyčejní lidé, když se jim to podařilo, neboť v něm viděli původce největších zel, jimiž trpěli, netvora. V těch letech většina lidí považovala veškerou magii za černou.

Právě tenkrát si vesnické a především babské čáry získaly špatnou pověst, které se od těch dob nezbavily. Čarodějnice draze zaplatily za to, že vykonávaly umění, o nichž si myslely, že jim přísluší. Péče o březí zvířata a těhotné ženy, porody, výuka písní a obřadů, úrodnost a řád na polích a v zahradách, stavění a péče o dům a nábytek, těžba rud a kovů - tyto důležité věci měly vždy na starosti ženy. Čarodějnice představovaly bohatou studnici zaříkadel a čar, které měly zajistit dobrý výsledek takových podniků. Ale když to při porodu nebo na poli dopadlo špatně, mohla za to čarodějnice. A špatně to dopadlo častěji než dobře - jak také jinak, když spolu čarodějové válčili a používali jedy a kletby, jak se jim zamanulo, jen aby získali okamžitou výhodu, ale už nepomysleli na to, co bude dál. To oni způsobovali šíření sucha a bouří, plísní, požárů a nemocí, ale trestána za to byla vesnická čarodějnice. Nevěděla, proč její hojivé kouzlo způsobilo, že ránu zachvátila sněť, proč dítě, které přivedla na svět, je slabomyslné, proč její požehnání jako by spálilo setbu v brázdách a přivodilo plíseň jablkům na stromech. Někdo však za tyto rány musel nést vinu - a čarodějnice nebo kouzelník byli po ruce, přímo ve vesnici nebo ve městě, ne někde v pánově hradě nebo pevnosti, ne pod ochranou ozbrojenců a obranných kouzel. Kouzelníky a čarodějnice topili v otrávených studních, zahrabávali na seschlých polích nebo upalovali zaživa, aby mrtvou zemi znovu obrodili.

Jejich umění a výuka tomuto umění se tak staly velice nebezpečnými. Ti, kteří se jim věnovali, byli často lidé, kteří beztak již byli vyvržení ze společnosti ostatních, zmrzačení, pomatení, osiřelí, staří - ženy a muži, kteří téměř neměli co ztratit. Moudré muže a moudré ženy, těšící se důvěře a vážnosti, vystřídaly obyčejné postavy nesolidních, neschopných vesnických kouzelníků s jejich švindly a čarodějnic s jejich lektvary používanými na pomoc chtíči, žárlivosti a zášti. Lidé se báli, že jejich dítě bude mít čarodějské nadání, a když už se to stalo, snažili se to skrýt.

Toto je příběh z těch dob. Částečně je převzat z Knihy Temna a částečně pochází z Havnoru, z usedlostí na vrchovině a z faliernských lesů. Příběh se dá poslepovat z útržků a zlomků. Bude sice všelijak slátaný, vystavěný zpola z doslechu a zpola na dohadech, ale i tak může být dost pravdivý. Vypráví se v něm o založení Roke, a jestli rokeští mistři tvrdí, že to tak nebylo, ať nám tedy řeknou, jak jinak se to seběhlo. Ano, nad dobou, kdy se Roke stal Ostrovem moudrých, leží mrak, ale co když jej tam dali právě ti moudří?

II. VYDRA

V našem potoce vydra žila
která se v kdeco proměnila.
Ta znala vám kouzla onačí
a kromě lidské řeči dračí.
A voda teče dál a dál.
A voda teče dál.

VYDRA BYL SYNEM TESAŘE, který pracoval v loděnicích havnorského Velkého přístavu. Matka mu dala venkovské jméno. Pocházela ze statku z vesnice Konec Cesty, která leží na severozápadním úbočí hory Onn. Do města přišla za prací, stejně jako mnozí. Byli to slušní lidé, živící se v těžkých dobách poctivou prací. Nechtěli na sebe upozorňovat, aby nepřivolali nějakou ránu osudu. Proto když se ukázalo, že chlapec má čarodějské nadání, otec se to z něj pokusil vymlátit.

„To bys mohl stejně tak tlouct do mraku, aby z něj začalo pršet," řekla Vydrova matka.

„Dej pozor, abys do něho nevtloukl špatnost," varovala jeho teta.

„Dej si pozor, aby nějakým kouzlem nepoštval ten řemen proti tobě," poznamenal strýc.

Ale chlapec otci nic neprovedl. Přijímal výprasky mlčky a naučil se své nadání skrývat.

Nepřikládal mu zvláštní význam. Rozsvítit v tmavé místnosti stříbrné světlo, najít ztracený špendlík tím, že na něj pomyslí, nebo opravit zkřivený spoj tím, že po dřevě přejede rukama a promluví na ně, bylo přece tak snadné, že nechápal, proč kolem toho nadělají tolik povyku. Ale otec zuřil, když si „pomáhal". Jednou mu dokonce dal jednu do zubů za to, že na práci mluví, a vyžadoval, aby dělal tesařskou práci nástroji a mlčky.

Matka se mu to snažila vysvětlit. „Je to stejné, jako bys našel velký drahokam," řekla. „Co jiného bychom s takovým diamantem mohli udělat, než ho schovat? Každý, kdo je dost bohatý, aby si ho od tebe koupil, je dost mocný, aby tě kvůli němu zabil. Schovávej to. A vyhýbej se pánům a jejich šikovným pomocníkům."

„Šikovní" tenkrát říkali čarodějům.

Ten, kdo je nadán mocí, také dovede moc poznat. Čaroděj pozná čaroděje, pokud se neumí velice dobře skrýt. A chlapec neuměl nic kromě stavění lodí, v čemž byl ve dvanácti letech slibným učedníkem. Někdy tou dobou k nim zavítala porodní bába, která jeho matce pomáhala přivést ho na svět, a řekla rodičům: „Ať za mnou Vydra večer po práci chodí. Měl by se naučit písně a připravit se na den, kdy dostane jméno."

Na tom nebylo nic špatného, neboť totéž udělala pro Vydrovu starší sestru, a tak ho rodiče začali po večerech posílat k ní. Ale bába učila Vydru víc než jenom píseň o Stvoření. Poznala, co v něm je. Ona a několik jí podobných mužů a žen, lidé, které nikdo neznal, a když, tak pro jejich pochybnou pověst, ti všichni měli do jisté míry toto nadání a potají se dělili o své vědomosti a um. „Neuvědomělé nadání je jako neřízená loď," říkali Vydrovi a učili ho všemu, co znali. Nebylo toho mnoho, ale našly se v tom začátky velkých umění. A třebaže si chlapec dělal výčitky, že podvádí rodiče, nedokázal odolat tomuto poznání a laskavosti a chvále svých bodných učitelů. „Neublíží ti to, pokud to nikdy nepoužiješ k tomu, abys ublížil," řekli mu, a on jim s lehkým srdcem slíbil, že to neudělá.

U potoka Serrenen, v místě kde vytéká ze severní hradby města, dala porodní bába Vydrovi jeho pravé jméno, pod nímž ho znají na ostrovech daleko od Havnoru.

Jedním z těchto lidí byl starý muž, kterému mezi sebou říkali Proměnář. Ukázal Vydrovi, jak vykouzlit několik iluzí. Když pak chlapec dosáhl patnácti let, stařec ho vzal s sebou do polí u Serrenenu a ukázal mu jediné kouzlo pravé proměny, jež znal. „Nejdřív ukaž, jestli umíš z tamtoho keře udělat iluzi stromu," řekl a Vydra jeho úkol hbitě splnil. Provedl to s takovou samozřejmostí a lehkostí, až starce polekal. Vydra musel prosit a přemlouvat, aby ho ještě něco naučil, a nakonec mu musel dát slib, stvrzený přísahou na své pravé a tajné jméno, že jestli se Proměnářovo velké kouzlo naučí, použije je pouze k záchraně svého nebo jiného života, jinak ne.

Potom ho stařec kouzlo naučil.

Stejně mi k ničemu není, pomyslel si Vydra, když je musím tajit.

To, co se naučil při práci se svým otcem a strýcem v loděnici, alespoň mohl používat. A dokonce i jeho otec přiznával, že se z něho stává dobrý řemeslník.

Losen, mořský pirát, který si říkal král Vnitřního moře, byl nejvyšším pánem nad městem a nad celým jihovýchodním Havnorem. Daně, které v tom bohatém kraji vybíral, používal na rozhojnění svých vojsk a flotil, jež posílal získávat otroky a drancovat jiné země. Jak říkal Vydrův strýc, staral se o to, aby měli lodní tesaři dost práce. Byli rádi, že mají co dělat v době, kdy mužům hledajícím práci nezbylo nic jiného než žebrota a po Maharionových nádvořích se prohánějí krysy. Vydrův otec říkal, že dělají poctivou práci a do toho, k čemu se ta práce využívá, jim nic není.

Ale díky tomu, co se dozvídal jinde, začal být Vydra na tyto věci nedůtklivý, neboť pociťoval výčitky svědomí. S velkou galérou, kterou právě stavěli, budou Losenovi otroci veslovat do války, a jako náklad v ní zpět přivezou otroky. Příčilo se mu, že ta dobrá loď má být zneužita k tak špatné věci. „Proč nemůžeme stavět rybářské lodě jako dřív?" zeptal se a otec mu odpověděl: „Protože rybáři nám nemají čím zaplatit."

„Nemohou nám zaplatit tolik jako Losen. Ale přežili bychom," namítl Vydra.

„Myslíš, že můžu odmítnout zakázku pro krále? Chceš vidět, jak mě pošlou veslovat s otroky na galéře, kterou pravé stavíme? Používej hlavu, chlapče!"

A tak s nimi Vydra pracoval dál, sice s hlavou čistou, ale se zlobou v srdci. Byli v pasti. K čemu je

člověku dar moci, když ne k tomu, aby mu pomohl, ptal se sám sebe.

Jako řemeslníkovi mu svědomí nedovolovalo, aby tesařskou práci na lodi nějak pokazil, ale jako čaroději mu svědomí řeklo, že by mohl loď nějak očarovat, vtisknout nějakou kletbu přímo do jejích trámů a trupu. Bylo to ještě používání tajného umění pro dobrou věc? Pro špatnou, ale jen proto, aby škoda vznikla tomu, kdo škodí. Se svými učiteli se o tom neporadil. Jestli dělal špatně, nebyla to jejich vina a nedozvědí se o tom. Dlouho o tom dumal. Rozmýšlel, jak to udělat, dával si na kouzlu velice záležet. Byl to opak hledacího kouzla, sám tomu říkal ztrácecí kouzlo. Loď bude plout, půjde dobře ovládat a kormidlovat, ale nikdy nebude držet kurs úplně přesně.

Bylo to nejlepší, co mohl udělat na protest proti zneužití dobré lodi a poctivé práce. Měl ze sebe radost. Když loď spustili na vodu (a zdálo se, že vše je v pořádku, protože její vada by se projevila až na širém moři), nedokázal před svými učiteli déle tajit, co udělal, před tím kroužkem starců a porodních bab, do něhož patřil ještě mladý hrbáč, který uměl rozmlouvat s mrtvými, a slepá dívka, která věděla, jak se co jmenuje. Když jim řekl o svém uskoku, slepá dívka se rozesmála, ale staří lidé zvážněli: „Dávej na sebe pozor. Buď opatrný. Schovej se."

Losen měl ve svých službách muže, který si říkal Ohař, protože, jak tvrdil, měl nos na čáry. Jeho práce spočívala v tom, že očichával Losenovo jídlo, pití, oblečení a ženy, zkrátka všechno, co proti němu mohli znepřátelení čarodějové použít. A také prověřoval jeho válečné lodě. Loď je křehká věc v nebezpečném živlu, zranitelná čarami a kouzly. Jakmile Ohař vstoupil na palubu nové galéry, něco ucítil. „Hleďme, hleďme," poznamenal, „kdopak to je?" Došel ke kormidlu a položil na ně ruku. „To je chytré," řekl. „Ale kdo to je? Nejspíš někdo nový." Uznale zavětřil. „Moc šikovný."

Přišli do domu v Tesařské ulici po setmění. Vykopli dveře a Ohař, postavený mezi ozbrojenci v brnění, prohlásil: „Jeho. Ostatní nechte být." A směrem k Vydrovi tichým, přátelským hlasem poznamenal: „Nehýbej se."

Cítil v mladíkovi velkou sílu, takovou, že se ho trochu bál. Jenže Vydra byl příliš rozrušený a příliš málo školený, než aby ho napadlo použít kouzlo k tomu, aby se osvobodil, nebo aby učinil krutosti těch mužů přítrž. Vrhl se na ně a bojoval s nimi jako zvíře, dokud ho neuhodili do hlavy. Vydrovu otci přerazili čelist a matku s tetou ztloukli do bezvědomí, aby si zapamatovali, že nemají vychovávat šikovné. Potom Vydru odnesli.

Všechny dveře v uličce zůstaly zavřené. Nikdo ani nevyhlédl, aby se podíval, co ten hluk znamená. Teprve dlouho poté, co muži odešli, se někteří sousedé opatrně odvážili ven, aby Vydrovým příbuzným pokud možno pomohli. „Tyhle čáry, to je prokletí, velké prokletí," říkali.

Ohař oznámil svému pánovi, že čaroděje drží na bezpečném místě. „Pro koho pracoval?" zajímal se Losen.

„Pracoval ve vašich loděnicích, Výsosti," odpověděl Ohař. Losen měl rád, když ho oslovovali jako krále.

„Ptám se, kdo ho najal, aby loď očaroval, pitomče."

„Zdá se, že to byl jeho nápad, Výsosti."

„Proč? Co by z toho měl?"

Ohař pokrčil rameny. Raději Losenovi neříkal, že k němu lidé chovají nenávist, aniž by jim z toho něco kynulo.

„Říkáš, že je šikovný. Nemohl bys ho využít?"

„Mohu to zkusit, Vaše Výsosti."

„Zkroť ho, nebo ho pošli pod zem," řekl Losen a přešel k důležitějším záležitostem.

Vydra měl prosté učitele, ale naučili ho, co je to hrdost. Vypěstovali v něm hluboké pohrdání čaroději, kteří pracovali pro podobné lidi, jako byl Losen, a ze strachu nebo ze chtivosti dovolovali zneužívání magie k nekalým účelům. Nedovedl si představit nic opovrženíhodnějšího, než je taková zrada jejich umění. Proto ho trápilo, že Ohařem nedokáže pohrdat.

Strčili ho do komory jednoho ze starých paláců, které si Losen přivlastnil. Byla bez oken a měla dveře z dubových desek s příčnými vlákny, zahrazené železnou závorou a začarované kouzly, která by udržela v zajetí i mnohem zkušenějšího čaroděje, než byl Vydra. Losen měl ve svých službách muže, jimž nechyběla velká zručnost a moc.

Ohař se za jednoho z nich nepovažoval. „Mám jenom dobrý nos, nic jiného," říkal. Každý den se chodil přesvědčit, jak se Vydra zotavuje z otřesu mozku a vykloubeného ramene, a promluvit si s ním. Vydrovi připadal jako slušný a upřímný člověk. „Pokud nebudeš pracovat pro nás, zabijí tě," prohlásil. „Losen si nemůže dovolit, aby takoví jako ty volně chodili po světě. Uděláš nejlíp, když se necháš najmout, dokud o tebe stojí."

„Nemohu."

Vydra to řekl jako smutnou skutečnost, nikoli jako něco, na čem trvá z pohledu morálky. Ohař se na něho uznale podíval. Život s loupežným králem mu znechutil jak vychloubání a hrozby, tak ty, kteří se rádi chlubí nebo vyhrožují.

„Co umíš nejlíp?"

Vydra s odpovědí zaváhal. Musel si Ohaře oblíbit, ale neslušel mu důvěřovat. „Proměny," vypravil ze sebe nakonec.

„Vlastní proměny?"

„Ne. Jenom triky. Udělat z listu kus zlata. Jen jako."

Tenkrát ještě nebyla pro různé druhy umění a kouzel zavedena pevná terminologie, ani nebyly známy vztahy mezi nimi. Jak by později řekli moudří mužové z Roke, to, co se tenkrát vědělo, nemělo vědecké základy. Ohař však velice dobře věděl, že jeho vězeň před ním své nadání tají. „Neumíš se proměnit ani zdánlivě?" Vydra pokrčil rameny.

Lhát bylo pro něho těžké. Myslel si, že mu to nejde, protože mu chybí praxe, ale Ohař věděl, jak je to doopravdy. Věděl, že nepravdě se brání samotná magie. Kejkle, eskamotérské triky a předstírání kontaktu s mrtvými jsou napodobeniny magie, jako je sklo napodobeninou diamantu a bronz napodobeninou zlata. Je to humbuk a živná půda lží. Avšak i čarodějské umění, přestože se dá použít ke špatným účelům, pracuje s opravdovými věcmi a používá slova, jež jsou pravými slovy. Proto opravdoví čarodějové neumějí o svém umění lhát. V hloubi duše vědí, že lež, kterou vysloví, může změnit svět.

Ohař s ním soucítil. „Kdyby tě vyslýchal Gelluk, stačilo by mu pár slov a dostal by z tebe všechno, co víš. A taky by ti to vzal. Viděl jsem, co z člověka zůstane, když si ho do parády vezme starý Bledule. Řekni mi, umíš alespoň pracovat s větrem?"

„Ano," připustil po krátkém váhání Vydra.

„A pytel máš?"

Počasníci nosívali kožený pytel, o němž tvrdili, že v něm mají větry: dobrý vítr z něj vypouštějí, když ho rozvážou, a ten, který se nehodí, do něho chytají. Možná to bylo jen na oko, ale každý počasník nějaký pytel měl, ať už velký a dlouhý, nebo jen malý váček.

„Doma," řekl Vydra. Nelhal. Skutečně měl doma vak. Schovával si v něm nástroje pro jemnou práci a vodováhu. A s tím větrem také úplně nelhal. Několikrát se mu podařilo přivolat do plachty člunu slabý čarovítr, neměl však ponětí, jak přemoci nebo zvládnout bouři, což patřilo k povinnostem lodního počasníka. Ale říkal si, že se raději utopí ve vichřici, než by se nechal zabít v téhle díře.

„Opravdu bys nebyl ochoten dát toto umění do služeb krále?"

„Zeměmoří nemá krále," odvětil stroze a po pravdě mladík.

„Tak tedy do služeb mého pána," opravil se trpělivě Ohař.

„Ne," řekl Vydra a zaváhal. Měl pocit, že dluží vysvětlení. „Totiž, nejde ani tak o to, že bych nechtěl, jako spíš o to, že nemohu. Napadlo mě, že bych v obšívce té galéry poblíž kýlu udělal zátky - víte, co to je, zátky? Vypadly by, jak by dřevo začalo pracovat, až by se loď dostala na rozbouřené moře." Ohař přikývl. „Ale nedokázal jsem to. Jsem loďař. Nemohu postavit loď tak, aby se potopila. I s lidmi na palubě. Moje ruce by to nedokázaly. Proto jsem udělal to, co jsem udělat mohl. Zařídil jsem, aby plula po svém. Ne po jeho."

Ohař se usmál. „Zatím se jim tvé dílo nepodařilo napravit," řekl. „Starý Bledule ji včera prolézal skrz naskrz a pořád si něco bručel a skuhral. Nakonec nařídil, aby kormidlo vyměnili." Myslel tím Losenova dvorního čaroděje, bledého muže ze severu jménem Gelluk, před nímž se na Havnoru mnozí třásli.

„To nepomůže."

„Mohl bys ji odčarovat?"

Vydrovou unavenou, potlučenou mladou tváří se mihl výraz uspokojení. „Ne," prohlásil. „Myslím, že to

nedokáže nikdo."

„Škoda. Mohl jsi to použít k vyjednávání."

Vydra neřekl nic.

„Třeba takový nos je užitečná, dobře prodejná věc," pokračoval Ohař. „Ne že bych toužil po konkurenci. Ale hledač práci najde vždycky, jak se říká... Byl jsi někdy v dole?" Když čaroděj hádá, je to skoro, jako by věděl, třebaže ani nemusí vědět, co vlastně ví. První známkou Vydrova nadání, která se projevila, když mu byly dva nebo tři roky, byla jeho schopnost namířit si to nejkratší cestou k něčemu, co se ztratilo, ať to byl upuštěný hřebík nebo založený nástroj, jakmile pochopil, co to slovo znamená. A když byl malý chlapec, patřilo k jeho nejmilejším zálibám vyjít si sám do kraje, toulat se cestičkami nebo po kopcích a chodidly svých bosých nohou a celým tělem cítit nitky podzemní vody, žíly já ložiska rud, vrstvy a prostupování různých hornin a hlíny. Bylo to, jako by chodil nějakou obrovskou budovou a viděl její chodby a komnaty, schodiště do rozlehlých jeskyní, třpyt stříbrných žilek na stěnách. A když šel dál, cítil, jako by se jeho tělo stalo součástí země a on najednou znal její tepny, orgány a svaly jako své vlastní. Když byl chlapec, dělalo mu to velkou radost. Nikdy pro tuto schopnost nehledal žádné .využití. Bylo to jeho tajemství.

Neodpověděl Ohaři na jeho otázku.

„Co je pod námi?" Ohař ukázal na podlahu, dlážděnou hrubými břidlicovými deskami.

Vydra chvíli mlčel. Potom tiše řekl: „Hlína a štěrk a ještě hlouběji hornina, která obsahuje granáty. Ta hornina je všude pod touto částí města. Jména neznám."

„Můžeš se je naučit."

„Umím stavět lodě a plavit se na nich."

„Uděláš lépe, když se budeš držet stranou lodí a všech těch bojů a nájezdů. Král obnovuje těžbu ve starých dolech v Samory, na druhé straně hory. Tam mu nebudeš na očích. Pracovat pro něho musíš, jestli chceš zůstat naživu. Zařídím, aby tě tam poslali. Jestli půjdeš."

„Díky," řekl Vydra po krátkém mlčení. Pak k Ohaři zvedl krátký, tázavý pohled, jako by chtěl uhodnout jeho úmysly.

Ohař ho nechal odvést, stál tam a díval se, jak jeho příbuzné tlučou do bezvědomí, aniž to zarazil. Přesto mluvil jako přítel. Proč? ptal se Vydrův pohled. Ohař mu odpověděl.

„Šikovní lidé musejí držet spolu," pravil. „Lidé, kteří žádným uměním nevládnou, nemají nic než bohatství - štvou nás proti sobě, aby z toho měli prospěch oni, ne my. Prodáváme jim svou moc. Proč to děláme? Kdybychom postupovali společně podle svého, možná bychom na tom byli líp."

Ohař to myslel dobře, když chtěl Vydru poslat do Samory, nepochopil však sílu mladíkovy vůle. Neuvědomil si ji ani samotný Vydra. Byl příliš zvyklý poslouchat ostatní, než aby si všiml, že ve skutečnosti vždy holdoval vlastním zájmům, a příliš mladý na to, aby uvěřil, že by mohl udělat něco, co ho může stát život.

Chtěl počkat, až ho vyvedou z cely, a použít formuli vlastní proměny, kterou ho naučil starý Proměnář, k úniku. Jeho život přece byl v ohrožení, takže na použití kouzla nebylo nic špatného, ne? Jediné, v čem neměl jasno, bylo to, v co se má proměnit - v ptáka nebo v proužek dýmu, co bude bezpečnější? Jenže zatímco o tom dumal, Losenovi lidé, kteří byli na čarodějské triky zvyklí, mu namíchali omamnou látku do jídla, takže přestal myslet úplně na všechno. Hodili ho na káru za mezkem, jako by to byl pytel ovsa. Když za jízdy začal jevit známky, že se probouzí, jeden ho s poznámkou, že chce mít cestou klid, praštil do hlavy.

Když přišel k sobě, bylo mu špatně, byl oslabený jedem a hlava ho bolela jako střep. Byl v místnosti s cihlovými zdmi a zazděnými okny. Dveře neměly žádné petlice ani žádný viditelný zámek. Ale když se zkusil postavit na nohy, cítil, jak mu tělo a mysl svazují čarovná pouta, nezdolná a těsná, utahující se s každým pohybem. Mohl vstát, ale nemohl udělat krok ke dveřím. Nedokázal dokonce ani natáhnout ruku. Byl to strašlivý pocit, jako by mu vlastní svaly nepatřily. Znovu se posadil a pokusil se zůstat nehybný. Magická pouta kolem hrudi mu bránila dýchat zhluboka a také jeho mysl byla přiškrcená, jako by jeho myšlenky něco vmáčklo do prostoru, který pro ně byl příliš těsný.

Po dlouhé době se dveře otevřely a dovnitř vešlo několik mužů. Nedokázal jim nijak zabránit, aby mu dali roubík a svázali mu ruce za zády. „Tak, a teď nemůžeš čarovat rukama ani slovy, mládenče,"

prohlásil rozložitý, silný muž s vrásčitým obličejem. „Ale kývat hlavou ti půjde snadno, ne? Poslali tě sem jako hledače. Když budeš dobrý hledač, nebudeš mít nouzi o jídlo a budeš v klidu spát. Kývneš, když najdeš rumělku. Králův čaroděj tvrdí, že tady někde v okolí těch starých dolů pořád je. A chce ji. Proto uděláme nejlíp, když mu ji najdeme. Já tě teď vyvedu ven. Jako bych byl proutkař a ty můj proutek, jasné? Ty půjdeš první. Když budeš chtít tím směrem nebo tím, kývneš hlavou. A když ucítíš, že pod zemí je ruda, dupneš na tom místě. Jsou podmínky jasné? Když budeš hrát poctivě ty, budu i já."

Čekal, až Vydra přikývne, ale Vydra se ani nepohnul. „Přestaň trucovat," vybídl muž. „Jestli se ti tahle práce nelíbí, můžeš klidně k peci."

Muž, kterému ostatní říkali Lízal, ho vyvedl do parného, jasného rána, které mu oslepilo oči. Jakmile opustil svou celu, ucítil, jak se magická pouta uvolňují a odpadávají, ale na jiných budovách kolem ležela zase jiná kouzla, obzvlášť na vysoké kamenné věži, která vyplňovala vzduch lepkavými vlákny nevole a odporu. Když se pokusil proniknout jimi, pocítil v obličeji a na břiše pálivou, rezavou bolest. S hrůzou sklopil zrak a hledal na těle ránu, avšak žádnou nenašel. Umlčený a spoutaný, bez hlasu a rukou, s nimiž by mohl kouzlit, proti těmto čarám nic nezmohl. Lízal mu uvázal na krk jeden konec spleteného koženého řemínku a s druhým koncem v rukou šel za ním. Nechal Vydru do několika těchto čar vrazit a pak už se jim Vydra vyhýbal. Jejich poloha byla jasná, neboť proudy prachových částeček se kroutily, aby se jim vyhnuly. Šel, uvázaný jako pes, skleslý, rozechvělý nevolností a hněvem. Rozhlédl se kolem a uviděl kamennou věž, hranice dřeva narovnané u širokých vrat, rezavá kola a soustrojí u jámy, velké hromady štěrku a hlíny. Jak otočil bolavou hlavou, zmocnila se ho závrať.

„Jestli jsi hledač, tak hledej, to ti radím," přišel k němu Lízal a podíval se mu úkosem do tváře. „A jestli nejsi, tak raději hledej taky. Tak se ti podaří vydržet na zemi dýl."

Z kamenné věže vyšel nějaký muž. Zvláštním belhavým krokem, s očima upřenýma přímo před sebe, prošel kvapně kolem nich. Brada se mu leskla a hruď měl vlhkou, jak mu ze rtů vytékaly sliny.

„To je věžová pec," prohlásil Lízal. „Tam praží rumělku, aby z ní dostali kov. Dělníci od pece za rok za dva umřou. Tak kam, hledači?"

Vydra po chvilce kývl nalevo, na druhou stranu, než stála věž z šedého kamene. Kolem trávou porostlých hald hlušiny vykročili směrem k dlouhému, holému údolí.

„Tady dole už je dávno všechno vytěžené," poznamenal Lízal. A Vydra si začal všímat zvláštní krajiny pod nohama: prázdných šachet a temných prostor v tmavé zemi, vertikálního bludiště, v němž byly nejhlubší jámy zaplaveny stojatou vodou. „Stříbra tu nikdy moc nebylo a vodní kov je už dávno pryč. Víš vůbec, co je to rumělka, mládenče?"

Vydra zavrtěl hlavou.

„Ukážu ti, jak vypadá. To je to, oč Gelluk stojí. Ruda s vodním kovem. Vodní kov totiž všechny ostatní kovy sežere, dokonce i zlato. Proto mu Gelluk říká král. Jestli mu krále najdeš, bude se k tobě chovat dobře. Chodí sem často. Tak pojď, ať ti to mohu ukázat. Pes si taky nejdřív musí něco očichat, a teprve pak může stopovat."

Lízal ho vzal do dolů, aby mu ukázal hlušiny, typy půdy, v nichž se ruda nejčastěji vyskytuje. Na konci dlouhého patra pracovalo několik hornic.

Jelikož byly drobnější než muži a snadněji se protáhly úzkými místy, nebo proto, že si se zemí rozuměly, ale nejspíš proto, že to byla tradice, pracovaly v zeměmořských dolech odjakživa ženy. Tyto hornice byly svobodné ženy, žádní otroci jako dělníci v pražící věži. Lízal tvrdil, že Gelluk ho udělal předákem horníků, sám však v dole nepracoval. Hornice to zakázaly, neboť upřímně věřily, že to může přinést jedině nejsmůlovatější smůlu, když se muž chopí lopaty nebo postaví výztuž. „Mně to tak vyhovuje," řekl Lízal.

Rozcuchaná žena se zářivýma očima a svíčkou přivázanou k čelu odložila krumpáč a ukázala Vydrovi kousek rumělky ve džberu - červenohnědé slepence a drobty. Po čele, kde hornice pracovaly, se míhaly stíny, staré výztuže skřípaly, ze stropu se sypala hlína. Přestože tmou vanul chladivý vzduch, směrné chodby a patra byly tak nízké, že se hornice musely shýbat a protlačovat. Žebříky byly vratké. Důl byl děsivým místem, ale přesto se v něm Vydra cítil svým způsobem chráněn. Skoro ho mrzelo, že se musí vrátit nahoru do parného dne.

Lízal ho neodvedl do pražící věže, ale zpátky do obytné budovy. Ze zamčené místnosti vytáhl malý,

měkký, silný kožený pytel, který byl podle toho, jak jej držel zřejmě těžký. Otevřel jej a ukázal Vydrovi matně zářivou loužičku, která se v něm převalovala. Když pytel zavřel, kov se v něm pohyboval, vydouval stěny, tlačil na nějako zvíře, které se snaží dostat ven.

„To je Král," prohlásil Lízal tónem, který mohl vyjadřovat úctu, ale také nenávist.

Třebaže Lízal nebyl čaroděj, šel z něj mnohem větší strach než z Ohaře. Přesto byl stejně jako Ohař tvrdý, ne však krutý. Vyžadoval poslušnost, ale jinak nic. Vydra měl celý život možnost pozorovat v havnorských loděnicích otroky a jejich pány, a věděl, že má štěstí. Přinejmenším ve dne, kdy byl jeho pánem Lízal.

Jíst mohl pouze v cele, když mu vyndali roubík. Dávali mu chléb s trochou žluklého tuku a cibuli. Třebaže měl každou noc hlad, když tam seděl spoutaný magickými pouty, téměř nemohl potravu polykat. Chutnala jako kov, jako popel. Noci byly dlouhé a strašlivé, neboť kouzla na něho těžce doléhala, tlačila, znovu a znovu ho budila vyděšeného, lapajícího po dechu a neschopného souvisle myslet. V místnosti byla naprostá tma, neboť si v ní nemohl rozsvítit čarosvětlo. Nevyslovitelně vítal každý nový den, byť to znamenalo, že mu ruce svážou za zády, do úst nacpou roubík a na krk pověsí řemínek.

Lízal s ním odcházel každý den časně ráno a potuloval se s ním až do pozdního odpoledne. Byl mlčenlivý a trpělivý. Neptal se, jestli Vydra nachází nějaké stopy rudy. Neptal se, jestli rudu opravdu hledá, nebo to jenom předstírá. Vydra sám by mu na to nedokázal odpovědět. Při těchto bezcílných toulkách do něho znalost podzemí pronikala stejně jako jindy, přestože se před ní snažil uzavřít. „Nevstoupím do služeb zla!" říkal si. Pak ho ale letní vzduch a slunce obměkčily. Pod tvrdými, bosými chodidly cítil uschlou trávu a věděl, že pod kořínky trav prosakuje temnou zemí potůček, stékající po široké žíle horniny prostoupené vrstvičkami slídy, pod touto žílou je dutina, v jejíchž stěnách jsou tenká, karmínová, drolící se ložiska rumělky... Nedal to nijak najevo. Napadlo ho, že by se třeba mapa podzemí, která mu vznikala v hlavě, dala využít k něčemu dobrému, ale neměl ponětí, jak to udělat.

Po nějakých deseti dnech však Lízal řekl: „Přijede nás navštívit pan Gelluk. Jestli ho nebude čekat žádná ruda, nejspíš si najde jiného hledače."

Vydra zamyšleně ušel ještě asi míli, potom se obloukem vrátil a dovedl Lízala na pahorek nedaleko druhého konce starých dolů. Tam kývl hlavou k zemi a dupl nohou.

Když se pak vrátili do cely, kde ho Lízal rozvázal a vyndal mu roubík, Vydra řekl: „Nějaká ruda se tam najde. Dostanete se k ní, když rovně prodloužíte tu starou chodbu o nějakých dvacet stop."

„Dobré ložisko?"

Vydra pokrčil rameny.

„Tak akorát, aby se neřeklo, co?"

Vydra neodpověděl.

„Mně to stačí," prohlásil Lízal.

O dva dny později, když obnovili těžbu ve staré šachtě a začali se prokopávat k rudě, dorazil čaroděj. Lízal dovolil Vydrovi sedět venku na slunci, místo aby ho nechal zavřeného v cele. Vydra mu za to byl vděčný. Jelikož měl ruce svázané a ústa ucpaná roubíkem, k úplné spokojenosti mu hodně chybělo, ale vítr a sluneční paprsky byly velké požehnání. Mohl zhluboka dýchat a dřímat beze snů o tom, jak mu i hlína ucpává ústa i nos, což byly jediné sny, které ho za nocí v cele navštěvovaly.

Seděl na zemi ve stínu za ubikací a podřimoval. Vůně polen narovnaných u pražící věže mu připomínala dílny doma, aroma vydávané novým dřevem, když po hladké dubové desce přejel hoblík. Probudil ho nějaký pohyb a hluk. Když zvedl hlavu, spatřil nad sebou hrozivou siluetu čaroděje, který nad ním stál.

Gelluk měl na sobě výstřední šaty, v jakých tenkrát chodilo mnoho lidí jako on. V dlouhých, šarlatových šatech z lorbanerského hedvábí, na nichž byly zlatem a černou nití vyšity runy a symboly, a v klobouku se širokou krempou a špičatým vrškem vypadal vyšší, než může člověk být. Vydra se ani nemusel podívat na jeho šaty, aby poznal, kdo to je. Poznal ruku, jež upletla jeho pouta a proklela jeho noci, poznal kyselou příchuť a dusivý stisk moci.

„Tak se zdá, že jsem svého malého hledače našel," řekl Gelluk. Měl hluboký, měkký hlas jako tóny violy. „Vyspává na slunci, jako po dobře vykonané práci. Takže tys je poslal kopat tam, kde najdou Červenou matku? Znal jsi Červenou matku, než jsi sem přišel? Patříš k dvořanům krále? Tady a teď se obejdeme bez provazů a uzlů." Z místa, kde stál, jediným trhnutím prstem rozvázal Vydrovi zápěstí.

Kapesník, který mu zacpával ústa, vypadl ven.

„Mohl bych tě naučit, jak se to dělá," pokračoval s úsměvem čaroděj, zatímco se díval, jak si Vydra tře a ohýbá bolavá zápěstí a pohybuje rty, které měl několik hodin přitisknuté k zubům. „Ohař mi řekl, že jsi slibný chlapec a se správným vedením bys to mohl dotáhnout daleko. Kdybys chtěl navštívit králův dvůr, mohl bych tě tam vzít. Ale ty možná ani nevíš, o kterém králi mluvím, co?"

Vydra si skutečně nebyl jist, zda čaroděj myslí piráta nebo živé stříbro, ale riskl to a prudkým pohybem pokynul ke kamenné věži.

Čaroděj přimhouřil oči a roztáhl úsměv ještě víc než předtím.

„Víš, jak se jmenuje?"

„Vodní kov," odvětil Vydra.

„Tak mu říkají obyčejní lidé. Nebo taky živé stříbro, případně těžká voda. Ale ti, kteří mu slouží, ho nazývají král, velekrál a Tělo Luny." Přelétl shovívavým, zvědavým pohledem od Vydry k věži a zase zpátky. Měl velký, protáhlý obličej s modravýma očima, nejbělejší, jaký kdy Vydra viděl. Tu a tam se mu na bradě a na lících kroutily šedočerné vousy.

Když roztáhl tvář do klidného, otevřeného úsměvu, bylo mu vidět drobné zuby, z nichž několik chybělo. „Ti, kteří se naučili vidět pravdu, ho vidí takového, jaký je, jako pána všech látek. Má v sobě kořen moci. Víš, jak mu tajně říkáme v jeho paláci?"

Vysoký muž s vysokým kloboukem se znenadání posadil na hlínu vedle Vydry, kousíček od něho. Jeho dech byl cítit zeminou. Světlýma očima se podíval Vydrovi přímo do očí.

„Chtěl bys to vědět? Můžeš se dozvědět všechno, co budeš chtít. Nemám před tebou žádná tajemství. Ani ty přede mnou." Při těchto slovech se zasmál, nijak hrozivě, ale s potěšením. Znovu k Vydrovi obrátil svou bílou tvář, hladkou a zamyšlenou, a pohlédl na něho. „Leccos dovedeš, pravda, nejrůznější finty a triky. Jsi chytrý chlapec. Ale nejsi až příliš chytrý, a to je dobře. Nejsi příliš chytrý, aby ses naučil, jako někteří... Budu tě učit, jestli chceš. Učíš se rád? Máš rád poznání? Chtěl bys vědět, jak říkáme králi, když je úplně sám v plném lesku na svých kamenných dvorech? Jmenuje se Turres. Znáš to jméno? Je to slovo v jazyce velekrále. Jeho vlastní jméno v jeho vlastním jazyce. V našem jazyce bychom řekli Sémě." Znovu se usmál a poplácal Vydru po ruce. „Je totiž semenem a nositelem plodnosti. Semenem a zdrojem moci a práva. Však uvidíš. Uvidíš. Pojď se mnou! Pojď se mnou! Pojďme se podívat, jak král těká mezi svými poddanými a sbírá se v nich!" Znenadání hbitě vyskočil, popadl Vydru za ruku a začal ho s překvapivou silou zvedat. Přitom se smál rozrušením.

Vydra měl pocit, jako by byl probuzen z nekonečného, jednotvárného polovědomí zpět do bohatého života. Když se ho čaroděj dotkl, spíše než hrůzu z očarování cítil dar energie a naděje. Říkal si, že tomuto člověku nesmí věřit, ale toužil mu věřit, učit se od něho. Gelluk byl mocný, pánovitý a zvláštní, přesto ho osvobodil. Vydra mohl poprvé po mnoha týdnech chodit s rozvázanýma rukama, nespoutaný žádným kouzlem.

„Tudy, tudy," mumlal Gelluk. „Nic zlého se ti nestane." Došli ke dveřím pražící věže, úzkému průchodu ve zdech silných na tři stopy. Vzal Vydru za ruku, neboť mladík zaváhal.

Věděl od Lízala, že výpary z kovu, které stoupají ze zahřáté rudy, jsou tím, co lidem pracujícím ve věži způsobuje nemoci a zabíjí je. Vydra uvnitř nikdy nebyl a nikdy neviděl Lízala, že by do ní vešel. Sám přišel dost blízko, aby poznal, že ji obklopují věznící kouzla, jež by popálila, zmátla a zapletla každého otroka, který by se pokusil uniknout. Teď cítil, jak tato kouzla, podobná vláknům pavučiny, provazcům temné mlhy, ustupují čaroději, jenž je stvořil.

„Dýchej, dýchej, jen dýchej," pobídl ho se smíchem Gelluk a Vydra se pokusil při vstupu do věže nezadržet dech.

Střed obrovské zaklenuté komory zaujímala pražící jáma. Pospíchající, vyzáblé postavy, temně se rýsující proti plamenům, lopatami házely a přehazovaly rudu na klády, k prudkému hoření dopomáhaly mohutné měchy. Další lidé nosili nové klády a obsluhovali měchy. Z vrcholu kopule stoupala parami a dýmem vzhůru do věže spirála komůrek. Jak mu řekl Lízal, v těchto komůrkách se rtuťové páry zachycují, srážejí, znovu zahřívají a znovu srážejí, až v nejvyšší klenuté komůrce steče do kamenného korýtka nebo čistý kov - prý jen jedna nebo dvě kapky denně vzhledem k chudosti rud, které se momentálně praží.

„Neměj strach!" vyzval ho Gelluk. Jeho silný, melodický hlas přehlušil sípavé nádechy obrovských měchů i vytrvalý hukot ohně. „Jen pojď, pojď se podívat, jak poletuje vzduchem, pročišťuje se a očišťuje své poddané!" Přitáhl Vydru k okraji pražící jámy. Oči mu zářily odleskem oslnivých plamenů. „Špatní duchové, kteří pro krále pracují, se očišťují," prohlásil rty téměř přitisknutými k Vydrovu uchu. „Jak se dřou, špína a kal z nich vycházejí ven. Nemoci a nečistoty hnisají a vytékají jim z podebraných ran. A pak, když přepálení do čistá, konečně mohou vzlétnout, vzlétnout nahoru do královských dvorů, nahoru do jeho věže, kde se temné noci rodí měsíc!"

Vydra za ním stoupal po točitých schodech, zpočátku širokých, ale pak čím dál těsnějších a užších, kolem výparových komor s do ruda rozžhavenými pecemi, jejichž průduchy stoupaly do čistících komor, kde nazí otroci seškrabávali z přepálené rudy saze a házeli ji k novému přepálení zpět do pece. Došli až do nejvyšší místnosti. Tam Gelluk poručil jedinému otrokovi, jenž se hrbil u okraje šachty: „Ukaž mi krále!"

Drobný a hubený otrok, bez vlasů, s rukama pokrytýma hnisajícími boláky, sňal víko z kamenné číše u okraje kondenzační šachty. Gelluk nahlédl dovnitř, nedočkavý jako dítě. „Tak maličký," rozplýval se. „Tak mladý. Princátko, páníček, pán Turres. Sémě světa! Klenot duše!"

Z náprsenky svého šatu vytáhl váček z jemné kůže zdobené stříbrnými nitkami. Jemnou lžičkou z rohoviny přivázanou k váčku nabral z číše několik kapek živého stříbra, přemístil je dovnitř a znovu zavázal řemínek.

Otrok stál nehybně vedle něj. Všichni lidé, kteří pracovali v horku a výparech pražící věže, byli nazí, nebo měli jen zástěry a mokasíny. Vydra znovu zalétl pohledem k otrokovi. V první chvíli podle jeho výšky usoudil, že je to dítě, ale potom si všiml drobných ňader. Byla to žena. Byla holohlavá. Klouby jí vystupovaly jako nateklé boule na údech hubených na kost. Jedenkrát vzhlédla k Vydrovi a pohnula při tom jen očima. Plivla do ohně, otřela si rozpraskaná ústa rukou a znovu znehybněla.

„Tak to má být, služtičko, dobrá práce," řekl jí rozněžněle Gelluk. „Odevzdej svou špínu ohni a ona se promění v živé stříbro, v světlo měsíce. Není to nádhera," pokračoval, když pak táhl Vydru pryč a po točitém schodišti zpátky dolů, „jak se z nejsprostšího stává nejurozenější? Toť velký princip umění! Ze špinavé Červené matky se rodí velekrál. Z plivance umírající otrokyně vzniká stříbrné Sémě moci."

Gelluk nezastavil ústa celou cestu dolů po točitém, páchnoucím kamenném schodišti a Vydra se mu snažil rozumět, protože ten mocný muž mu vysvětloval, co je to moc.

Když však znovu vyšli na denní světlo, hlava se mu dál točila ve tmě. Po několika krocích se zhroutil a vyzvracel se na zem.

Gelluk ho pozoroval zvědavým, laskavým pohledem. Když pak křečemi svíraný, po dechu lapající Vydra vstal, čaroděj se ho vlídně zeptal: „Máš z krále strach?"

Vydra přikývl.

„Když se s ním rozdělíš o moc, neublíží ti. Bát se moci, bojovat s ní, je velice nebezpečné. Milovat moc a podílet se na ní je královské. Podívej, co dělám." Gelluk zvedl váček, do něhož předtím přenesl několik kapek živého stříbra. Aniž odtrhl pohled od Vydrových očí, rozvázal váček, zvedl jej ke rtům a jeho obsah vypil. Než polkl, otevřel usměvavá ústa, aby Vydrovi ukázal, jak se mu stříbrné kapky na jazyku slévají.

„Teď je král v mém těle, jako vznešený host mého domu. Nebudu z něho slintat ani zvracet, nezpůsobí mi boláky na těle. Já se ho totiž nebojím, já ho zvu, a proto vstoupí do mých tepen a žil. Nijak mi neublíží. Má krev je plná stříbra. Vidím věci, které ostatní lidé neznají. Král se mnou má společná tajemství. A když mě opustí, schová se ve výkalech, v té největší špíně, a na tom ohavném místě si znovu počká, až si pro něho přijdu, seberu ho a očistím, tak jako očistil on mne, takže jsme pokaždé oba o něco čistější." Čaroděj vzal Vydru za ruku a šel chvíli vedle něho. Pak se usmál a řekl, jako by to bylo tajemství: „Jsem člověk, který kálí měsíční světlo. Druhého takového nenajdeš. A nejenom to, nejenom to. Král proniká také do mého semene. Je mým semenem. Já jsem Turres a on je mnou..."

Ve zmatku, který mu panoval v hlavě, si Vydra jen mlhavě uvědomoval, že se ubírají ke vstupu do dolu. Vešli pod zem. štoly dolu byly stejně temným bludištěm jako čarodějova slova. Vydra klopýtal dál a snažil se to všechno pochopit. Viděl otrokyni z věže, ženu, která se na něho podívala. Viděl její oči.

Šli potmě, až na slabé čarosvětlo, jež Gelluk poslal napřed. Procházeli patry, která se dlouho

nepoužívala, a přesto se zdálo, že čaroděj zná každý kámen, ale také bylo možné, že cestu nezná a jde, aniž hledí napravo nalevo. Mluvil a chvílemi se obracel k Vydrovi, aby ho vedl nebo na něco upozornil, ale hned šel zase dál a dál mluvil.

Došli až na místo, kde hornice prodlužovaly starou chodbu. Tam si čaroděj v záři svíček mezi zubatými stíny promluvil s Lízalem. Sáhl si na zem na konci tunelu, nabral do ruky několik hrud hlíny a válel si ji v dlaních, hnětl ji, zkoušel a ochutnával. Když to dělal, mlčel. Vydra ho bedlivě pozoroval a také teď se snažil pochopit, o co čaroději jde.

Lízal se vrátil na ubikace s nimi. Gelluk tiše popřál Vydrovi dobrou noc. Lízal ho jako obvykle zavřel do cely s cihlovými zdmi a dal mu bochník chleba, cibuli a džbán vody.

Vydra se jako vždy skrčil, když na něho dolehla skličující tíže zaklínadel. Žíznivě se napil. Cibule měla příjemnou chuť, ostře zemitou. Snědl ji všechnu.

Když pohaslo kalné světlo, které do místnosti pronikalo spárami v maltě zazděného okna, zůstal vzhůru, místo aby upadl do bezútěšnosti provázející všechny noci, jež v té místnosti strávil, a ještě zbystřil pozornost. Vzrušená vřava, která se zmocňovala jeho mysli vždy, když byl s Gellukem, se pomalu uklidnila. Něco z ní povstalo, přišlo blíž a zjasnělo, podoba, kterou zahlédl ve věži, sice přízračná, ale zřetelná: otrokyně pod nejvyšší klenbou věže, ta žena s prázdnými ňadry a podebranýma očima, která vyplivla slinu, jež jí stékala z otrávených úst, pak si ústa otřela a vestoje čekala na smrt. Podívala se na něho.

Teď ji viděl jasněji než předtím ve věži. Viděl ji jasněji, než kdy dřív kohokoli jiného. Viděl tenké ruce, nateklé klouby v lokti a v zápěstí, dětskou šíji. Vypadalo to, jako by byla v cele s ním. Vypadalo to, jako by byla v něm, jako by byla jím. Podívala se na něho. Všiml si, jak si ho prohlíží. Spatřil se jejíma očima.

Uviděl linie kouzel, která ho drží, těžké okovy tmy, propletené bludiště čar všude kolem něho. Mohl se dostat ven, když se otočil tak a potom tak a rozhrnul čáry rukama. Byl volný.

Náhle již ženu neviděl. Byl v místnosti sám a byl volný.

Hlavou se mu honily všechny myšlenky, k nimž se dny a týdny nemohl dostat, lavina představ a pocitů, vzedmutí hněvu, touhy po pomstě, lítosti a pýchy.

V první chvíli ho zaplavily divoké představy, jimž vévodila moc a pomsta: osvobodí otroky, začaruje Gelluka a svrhne ho do pražícího ohně, sváže ho, oslepí ho a nechá ho dýchat rtuťové výpary v té nejvyšší zaklenuté komůrce, dokud nezemře... Ale když se jeho myšlenky usadily a projasnily, pochopil, že čaroděje nadaného velkou zručností a mocí nemůže porazit, přestože ten čaroděj je šílený. Pokud vůbec měl nějakou naději, spočívala v tom, že musel čarodějova šílenství využít a navést ho, aby se porazil sám.

Zamyslel se. Po celou dobu, co s Gellukem byl, se od něho snažil učit, snažil se pochopit, co mu čaroděj říká. Nyní si však byl jist, že Gellukovy představy a učení, jemuž se tak horlivě propůjčoval, nemají s jeho mocí ani s žádnou skutečnou mocí nic společného. Jistě, dolování a čištění byla velká umění s vlastními tajemstvími a pravidly, ale Gelluk o nich podle všeho nic nevěděl. Jeho řeči o velekráli a Červené matce byly pouhá slova. Navíc mylná. Ale jak to Vydra poznal?

Z celé té záplavy slov, která Gelluk pronesl, bylo jediné slovo ve Starém jazyce, v jazyce, z něhož vznikly magické formule, a to slovo bylo turres. Tvrdil, že to znamená semeno. Vydrovo čarodějské nadání poznalo, že je to odpovídající význam. Gelluk řekl, že to znamená rovněž živé stříbro. Vydra však věděl, že se mýlí.

Jeho obyčejní učitelé ho naučili všechna slova z jazyka tvoření, jež znali. Nebylo mezi nimi ani jméno semene, ani jméno rtuti. Přesto se jeho rty rozevřely a jazyk pohnul. „Azeyur", řekl.

Jeho hlas byl hlasem otrokyně z kamenné věže. To ona znala pravé jméno živého stříbra a skrze něj je vyslovila.

Pak se jeho tělo i mysl na chvíli uklidnily. Poprvé začínal chápat, co dovede.

Stál potmě v zamčené místnosti a věděl, že bude svobodný, protože již svobodný byl. Vzedmula se v něm vlna vděku.

O něco později se záměrně vrátil do pasti ze zaklínadel, prošel zpátky na místo, kde byl dřív, sedl si na palandu a znovu se zamyslel. Věznící kouzlo tam bylo stále, ale již nad ním nemělo žádnou moc. Mohl do něho vstoupit a zase vyjít ven, jako by to byly jen čáry nakreslené na podlaze. Vděk za tuto svobodu v

něm pulsoval stejně mocně jako tep srdce.

Pochopil, co musí udělat a jak to musí udělat. Nevěděl jistě, jestli ji zavolal, nebo zda přišla sama. Neměl ponětí, jak mu nebo jeho prostřednictvím řekla slovo ze Staré řeči. Nevěděl, co dělá on, ani co dělá ona, a byl si téměř jist, že každé kouzlo připoutá Gellukovu pozornost. Nakonec však k sobě ženu z kamenné věže přivolal, zbrkle a se strachem, neboť o takových kouzlech se mezi lidmi, kteří ho naučili čarovat, jen povídalo.

Přivedl ji do své mysli a uviděl ji takovou, jakou ji viděl, tenkrát v té komůrce. Zavolal na ni a ona přišla.

Její zjevení stálo těsně za pavučinovitými provázel kouzla. Dívala se na něho a viděla ho, neboť celu vyplnilo měkké, namodralé, zdroj postrádající světlo. Její bolavé, rozpraskané rty se zachvěly, ale neřekla nic.

Promluvil a svěřil jí své pravé jméno. „Já jsem Medra."

„Já jsem Anieb," zašeptala.

„Jak se můžeme osvobodit?"

„Potřebujeme znát jeho jméno."

„I kdybych je zjistil... Když jsem s ním, nejsem schopen mluvit."

„Kdybych s tebou byla já, mohla bych je použít."

„Nemůžu tě zavolat."

„Ale já můžu přijít," řekla.

Rozhlédla se kolem a on zvedl oči. Oba poznali, že Gelluk něco vytušil, probudil se. Vydra ucítil, jak se pouta uzavírají a stahují. Znovu na něho padl předchozí stín.

„Já přijdu, Medro," slíbila. Natáhla k němu svou útlou ruku zaťatou v pěst a pak ji otevřela dlaní vzhůru, jako by mu něco nabízela. V dalším okamžiku byla pryč.

Spolu s ní zmizelo i světlo. Zůstal ve tmě sám. Chladné sevření čar ho popadlo za krk a začalo ho škrtit, svázalo mu ruce a dolehlo mu na plíce. Skrčil se a zalapal po dechu. Nedokázal myslet, paměť mu vypovídala poslušnost. „Zůstaň se mnou," řekl, ale nevěděl, na koho mluví. Byl vyděšený, ale nevěděl, čeho se bojí. Čaroděje, moci, kouzla.... Všude ležela tma. Avšak v jeho těle, nikoli v jeho mysli, hořelo poznání, které již nedokázal pojmenovat, jistota, která byla jako lampička držená v rukou uprostřed podzemního jeskynního labyrintu. Nespouštěl oči z toho pramene světla.

Přišly na něho úmorné, nepříjemné sny, jak se dusí, ale nepodmanily si ho. Dýchal zhluboka. Nakonec usnul. Zdálo se mu o mracích plynoucích nad ostrovními břehy a o vysokém, oblém zeleném kopci, který se tyčil v mlze a slunečním jasu na konci moře.

Čaroděj, který si říkal Gelluk, a pirát, jenž se si říkal král Losen, spolupracovali léta. Navzájem se podporovali a upevňovali svou moc. Každý z nich věřil, že ten druhý mu slouží.

Gelluk byl přesvědčen, že bez něho by se Losenovo nicotné království brzy zhroutilo a nějaký nepřátelský mág by jeho krále bez velké námahy sprovodil ze světa, ale nechával Losena, aby si na pána hrál. Pirát čarodějovi vyhovoval. Gelluk si zvykl, že jeho nároky jsou uspokojovány, se svým časem si může dělat, co chce, a pro své potřeby a experimenty má k dispozici nekonečný přísun otroků. Bylo snadné udržovat ochranu, kterou poskytoval přímo Losenovi a jeho výpravám a loupeživým nájezdům, i věznící zaklínadla, jež uvalil na místa, kde pracovali otroci nebo kde se přechovávaly poklady. Vytvořit tato kouzla bylo něco jiného, dlouhá a namáhavá práce. Nyní však byla tam, kde měla být, a na celém Havnoru se nenašel čaroděj, který by je dokázal zlomit.

Gelluk nikdy nepotkal člověka, z něhož by měl strach. Cestu mu zkřížilo několik čarodějů, kteří byli dost silní, aby si na ně dal pozor, ale nikdy nepoznal takového, který by se mu dovedností a mocí mohl rovnat.

Poslední dobou, co začal pronikat hlouběji a hlouběji do tajemství jisté učené knihy, kterou přivezl z ostrova Way jeden z Losenových válečníků, Gelluk ztratil zájem o většinu umění, jež si osvojil nebo pro sebe objevil. Kniha ho přesvědčila o tom, že všechna jsou jen stíny nebo náznaky větší moci. Tak jako jeden pravý element ovládal všechny ostatní látky, jedno pravé poznání v sobě obsahovalo všechna další. Jak se k této moci propracovával blíž a blíž, pochopil, že dovednosti čarodějů jsou stejně chabé a falešné jako Losenův titul a vláda. Až splyne s jediným pravým elementem, bude jediným pravým králem.

Jako jediný z lidí bude ovládat slova tvoření a ničení. Z draků si udělá své psy.

V mladém hledači poznal vrozenou a nezušlechtěnou sílu, kterou mohl využít. Potřeboval mnohem víc živého stříbra, než měl, a proto potřeboval hledače. Hledání patřilo k podřadným dovednostem. Gelluk se mu nikdy nevěnoval, ale poznal, že mladík pro ně má nadání. Prospělo by mu, kdyby zjistil chlapcovo pravé jméno, aby si mohl být jist svou vládou nad ním. Povzdechl si při představě, kolik času ho bude stát, než chlapce naučí tomu, v čem je dobrý. A pak bude stejně nutno vykopat rudu ze země a kov vyčistit. Gelluk jako vždy v duchu přeskakoval překážky a zdržení k úžasným tajemstvím, která čekala na jejich konci.

V učené knize z Waye, kterou s sebou na všech cestách vozil v truhlici uzamčené kouzlem, byly pasáže týkající se toho, jak má vypadat pravý zušlechťovací oheň. Gelluk je dlouho studoval, a proto věděl, že po získání dostatečného množství čistého kovu musí nastat další fáze - další zušlechťování, jehož konečným produktem bude Tělo Luny. Pochopil, že tajný jazyk knihy ve skutečnosti říká, že k pročištění čisté rtuti je třeba oheň nejenom ze dřeva, ale také z lidských mrtvol. Když si dotyčnou pasáž té noci přečetl znovu a zamyslel se nad ní, odhalil další možný význam. Slova této učené knihy měla vždy více významů. Možná se v knize říkalo, že je třeba obětovat nejenom sprosté tělo, ale také podřadného ducha. Ve velkém ohni ve věži by neměla hořet mrtvá těla, ale živá. Živá a při vědomí. Čistota ze špíny, blaženost z bolesti. Všechno to bylo součástí jednoho velkého principu, který byl naprosto jasný, jakmile jej spatřil. Byl si jist, že má pravdu, že konečně pochopil, jak to udělat. Nesměl však pospíchat, musel být trpělivý, musel mít jistotu. Nalistoval další pasáž, porovnal ji s předchozí a zůstal nad knihou sedět dlouho do noci. V jednu chvíli něco nakrátko odvedlo jeho pozornost, nějaký vpád do pomezí jeho vědomí. Chlapec se o něco pokoušel. Gelluk netrpělivě utrousil jediné slovo a vrátil se k divům velekrálovy říše. Nevšiml si toho, že věžňovy sny mu unikly.

Další den vzkázal Lízalovi, aby mu chlapce poslal. Těšil se, jak ho znovu uvidí a bude na něho hodný, bude ho učit a trochu se s ním mazlit, jak to dělal včera. Sedl si s ním na slunci. Gelluk měl rád děti a zvířata. Měl rád všechno krásné. Bylo příjemné mít nablízku mladou bytost. Vydrova nechápající bázeň byla roztomilá, stejně jako jeho nepochopená síla. Otroci byli únavní svou slabostí, podlostí a ošklivými, nemocnými těly. Samozřejmě i Vydra byl jeho otrokem, ale nemusel o tom vědět. Mohli být jako učitel a žák. Ale žákům se nedá věřit, pomyslel si Gelluk, když si vzpomněl na svého žáka Brzka, chytrého až moc, a připomněl si, že si ho musí víc hlídat. Mohli být s Vydrou jako otec a syn. Rozhodl se, že si od chlapce nechá říkat otec. Vzpomněl si, že chtěl zjistit jeho pravé jméno. Dalo se to udělat různými způsoby, ale jelikož chlapce již měl ve své moci, nejjednodušší bylo zeptat se ho. „Jak se jmenuješ?" řekl a upřeně se na Vydru zadíval.

Mysl se krátce vzpírala, ale ústa se otevřela a jazyk se pohnul: „Medra."

„To je ono, Medro, tak se mi to líbí," prohlásil čaroděj. „Můžeš mi říkat otče."

„Musíš najít Červenou matku," přikázal mu další den. Znovu seděli vedle sebe u ubikací. Podzimní slunce hřálo. Čaroděj si sundal kuželovitý klobouk a husté šedé vlasy mu tak volně splývaly kolem tváře. „Vím, že jsi jim našel tu trošku, ke které se prokopávají, ale v té není víc než jen několik kapek. Skoro ani nestojí za to rudu pražit kvůli takové trošce. Jestli mi máš pomoci a jestli tě mám učit, musíš se snažit trochu víc. Myslím, že víš jak." Usmál se na něho. „Nebo ne?"

Vydra přikývl.

Byl ještě otřesený, zděšený tím, jak snadno ho Gelluk přinutil říct své jméno, které čaroději umožňovalo, aby nad ním získal okamžitou a naprostou moc. Teď se Gellukovi nemohl nijak bránit. Té noci na něho dolehlo zoufalství. Ale pak do jeho mysli vstoupila Anieb. Přišla sama od sebe, sama si našla cestu. Nedokázal ji přivolat, nedokázal na ni dokonce ani pomyslet, ani by se to neodvážil, neboť Gelluk znal jeho jméno. Ona však přišla, i když byl s čarodějem, nějako zjevení, ale přímo do jeho mysli.

Nebylo jednoduché si ji uvědomovat, když čaroděj neustále hovořil a zpola vědomě, zpola nevědomě ho zasypával ovládacími kouzly, která ho uvrhovala do tmy. A když už se to Vydrovi podařilo, spíš, než jako by Anieb byla s ním, to vypadalo tak, že ona je jím, nebo že on je jí. Viděl jejíma očima. V hlavě mu zněl její hlas, silněji a zřetelněji než Gellukův hlas a čáry. Viděl jejíma očima, myslel jejím mozkem. A začal si uvědomovat, že čaroděj je si tak jistý absolutní vládou nad jeho duší a tělem, že nedává pozor na kouzla, jež připoutávají Vydru k jeho vůli. Pouto znamená spojení. Vydra - nebo Anieb v něm - se tak

mohl vydat po Gellukových čarách zpátky do čarodějovy mysli.

Gelluk, který o tom neměl nejmenší tušení, mluvil dál, nekonečně očarovaný vlastním podmanivým hlasem.

„Musíš najít skutečné lůno, břicho Země, které obsahuje čisté měsíční sémě. Věděl jsi, že Měsíc je otec Země? Ano, opravdu. A dokonce s ní spal, jak je otcovým právem. Zušlechtil její sprostou hlínu pravým semenem. Ona však krále nezrodí. Má velký strach a je velmi vzdorovitá. Brání mu a schovává ho hluboko v sobě. Bojí se přivést na svět svého pána. Proto je třeba ji upálit zaživa, aby ho porodila."

Gelluk se zarazil a chvíli neříkal nic. Přemýšlel a ve tváři mu bylo vidět, jak je rozrušený. Vydra to v duchu spatřil: obrovské planoucí hranice, hořící kůly s rukama a nohama, hořící hroudy, které křičely stejně, jako křičí v ohni zelené dřevo.

„Tak," řekl Gelluk hlubokým hlasem, tiše a zasněně, „je třeba ji upálit zaživa. A tehdy, teprve tehdy se z ní narodí a ozáří všechno kolem! Je čas, vlastně už je skoro pozdě. Musíme králi pomoci na svět. Musíme najít velké ložisko. Je tady, o tom není pochyb: ‚Matčino lůno leží pod Samory.'"

Opět se odmlčel. Znenadání pohlédl přímo na Vydru, který ztuhl hrůzou, neboť se lekl, že čaroděj ho přistihl, jak mu nahlíží do mysli. Gelluk si ho chvíli prohlížel tím zvláštním, zpola zpytavým, zpola nevidoucím pohledem, a přitom se usmíval. „Medříku!" promluvil, jako by teprve v tu chvíli zjistil, že tam s ním je. Poplácal Vydru po rameni. „Vím, že máš talent pro hledání toho, co je skryto. Velký talent, kdyby se mohl náležitě rozvinout. Ničeho se neboj, synu. Vím, proč jsi mé služebníky dovedl jen k tomu malému ložisku. Byla to hra, chtěl jsi získat čas. Ale teď, když jsem tady, mi sloužíš a nemáš se čeho bát. A není důvod, abys přede mnou něco skrýval, nemám pravdu? Moudré dítě miluje svého otce a poslouchá ho a otec je po zásluze odměňuje." Naklonil se těsně k němu, jak měl v oblibě, a dobromyslně, důvěrně pošeptal: „Vím, že to velké ložisko najdeš."

„Vím, kde je," řekla Anieb.

Vydra nemohl mluvit. Anieb promluvila skrze něho, jeho hlasem, znějícím zastřeně a slabě.

Bylo jen velice málo lidí, kteří kdy na Gelluka promluvili, když je k tomu nepřinutil. Čáry, jimiž umlčoval, oslaboval a ovládal všechny, kteří se k němu přiblížili, měl tak zažitá, že o nich ani nepřemýšlel. Byl zvyklý, že mu naslouchají jiní, ne že poslouchá on. Upokojený vědomím vlastní síly a posedlý svými představami, na nic dalšího už myslet nedokázal. Vydru vnímal pouze jako součást svých plánů, prodloužení sebe samého. „Ano, ano, tak to má být," řekl a znovu se usmál.

Zato Vydra vnímal Gelluka pronikavě, jednak fyzicky a jednak jako přítomnost obrovské síly, která spoutává své okolí. A zdálo se mu, že slova Anieb velkou část Gellukovy vlády nad ním odstranila, poskytla mu místo, kde se mohl postavit, oporu. Přestože byl Gelluk tak blízko něho, hrozivě blízko, Vydrovi se podařilo promluvit.

Strnule a namáhavě ze sebe vypravil: „Odvedu vás tam."

Gelluk byl zvyklý, že když lidé vůbec promluví, řeknou slova, která jim vložil do úst on. Tato slova slyšet chtěl, ale nečekal je. Chytil mladíka za ruku a přitáhl ho k sobě. Cítil, jak se přikrčil a odtáhl.

„To se podívejme," řekl. „Objevil jsi lepší rudu, než je ta troška, kterou jsi našel jako první? Takovou, aby ji stálo za to vykopat a upražit?"

„Je to ložisko," pronesl mladík.

Pomalá, toporná slova byla těžká jako kámen.

„Velké ložisko?" Gelluk se na něho podíval zpříma. Jejich tváře od sebe nedělila ani Šířka dlaně. Světlo v jeho modravých očích bylo jako tiché, šílené přelévání živého stříbra. „Lůno?"

„Může k němu jedině pán."

„Jaký pán?"

„Pán domu. Král."

Vydra měl při tomto rozhovoru opět pocit, jako by s lampičkou kráčel nesmírnou tmou. Tou lampičkou bylo Aniebino chápání. Každý krok mu odhalil další krok, který musí udělat, ale nikdy neviděl, kde je. Netušil, co přijde dál a nechápal, co vidí. Ale viděl to a šel dál, slovo od slova.

„Odkud o tom domě víš?"

„Viděl jsem jej."

„Kde? Někde blízko?" Vydra přikývl.

„V zemi?"

Řekni mu, co vidi, zašeptala Anieb v jeho hlavě.

„Proud se valí tmou nad blyštivou střechou," promluvil. „Pod tou střechou je králův dům. Střecha je vysoko nad podlahou, na vysokých sloupech. Podlaha je červená. Všechny sloupy jsou červené. Na nich se lesknou runy."

Gelluk zatajil dech. Po chvíli se velice tiše zeptal:

„Přečteš, co ty runy říkají?"

„Nepřečtu je," odvětil Vydra bezbarvým hlasem. „Nemohu tam. Skutečně přijít tam může jedině král. Pouze on může přečíst, co je tam napsáno."

Gellukova bílá tvář zbledla ještě víc. Brada se mu maličko zachvěla. Znenadání prudce vstal, jak měl ve zvyku. „Zaveď mne tam," poručil. Snažil se ovládnout se, ale pohyby, jimiž mladíka přinutil vstát a jít, byly tak prudké, že Vydra vyskočil a několik kroků vrávoral. Nechybělo mnoho, aby upadl. Pak našel rovnováhu a vykročil, toporně a nemotorně. Snažil se neklást odpor nutkavé, neodolatelné vůli, jež jeho kroky popoháněla.

Gelluk se na něho lepil a často ho bral za ruku. „Tudy," řekl několikrát. „Ano, jistě, tudy se má jít." Přesto šel za Vydrou. Jeho cit a jeho čáry ho tlačily, popoháněly ho, ale směrem, který vybíral Vydra.

Minuli pražící věž, starou šachtu i novou, a vstoupili do dlouhého údolí, kam Vydra první den zavedl Lízala. Teď byl pozdní podzim. Křoviny a traviny, které byly tenkrát zelené, zhnědly a uschly. Vítr šustil posledními lístky, které na keřích zůstaly. Nalevo od nich protékal hustými vrbinami potok, téměř vyschlý. Slabé slunce se na svazích střídalo s dlouhými stíny.

Vydra věděl, že se blíží okamžik, kdy se bude moci od Gelluka osvobodit. Byl o tom přesvědčen již od minulé noci. Také věděl, že ve stejném okamžiku dostane šanci Gelluka porazit, zbavit ho moci, pokud se čaroděj, zaslepený svými vidinami, zapomene chránit - a pokud se Vydrovi podaří zjistit jeho jméno.

Čarodějova kouzla stále vázala jejich mysli k sobě. Aby se pokusil vypátrat jeho pravé jméno, Vydra se zbrkle prodral do Gellukovy mysli. Nevěděl však, kam se podívat, ani jak to udělat. Jako hledač, který nezná své řemeslo, viděl v Gellukových myšlenkách jasně pouze stránky učené knihy pokryté nic neříkajícími slovy a obraz, který popsal předtím - obrovský palác s červenými zdmi, na jehož karmínových sloupech tančily stříbrné runy. Nedokázal však přečíst ani slova v knize, ani runy. Nikdo ho nenaučil číst.

Zatím se s Gellukem čím dál víc vzdalovali od věže a od Anieb, jejíž přítomnost v jeho mysli chvílemi slábla a vytrácela se. Vydra seji nedovažoval přivolat.

Jen několik kroků před nimi se nacházelo místo, kde se pod jejich nohama, v hloubce nějakých dvou tří stop pod zemí, tmavá voda lenivě roztékala a prosakovala měkkou hlínou na slídové žíle. Pod ní zela dutina a ložisko rumělky.

Gelluk byl téměř úplně pohlcen vlastními vidinami, ale jelikož jeho mysl byla s Výdřevou spojena, zahlédl něco z toho, co viděl Vydra. Zastavil se a stiskl Vydrovi ruku. Ruka se mu třásla nedočkavostí.

Vydra ukázal na nízký svah, který se před nimi zvedal. „Tam je králův dům," prohlásil. Gelluk od něho zcela odvrátil pozornost a upřel ji na ukázaný svah a na vidinu, kterou v něm spatřil. To byla chvíle, kdy mohl Vydra zavolat na Anieb. Okamžitě vstoupila do jeho mysli a těla a byla tam s ním.

Gelluk stál bez hnutí, ale třesoucí se ruce měl zaťaté v pěst a celé tělo sebou škubalo a chvělo se jako ohař, který chce vyrazit na hon, ale nemůže zachytit pach. Byl v rozpacích. Před sebou měl svah zarostlý trávou a keři, zalitý posledními paprsky slunce, ale neviděl žádný vchod. Jen trávu vyrůstající z kamenité půdy, neporušenou zem.

Ta slova sice nevzešla z Vydrovy hlavy, ale Anieb promluvila jeho hlasem, slabým a bezbarvým. „Dveře umí otevřít pouze pán. Jen král má klíč."

„Klíč," hlesl Gelluk.

Anieb se v komůrce ve věži postavila. Vydra, stažený do pozadí, stál nehnutě.

„Klíč," zopakoval naléhavě Gelluk.

„Klíčem je královo jméno."

Byl to skok do tmy. Kdo z nich to řekl?

Gelluk napjatě, rozechvěle stál, stále zmítaný rozpaky. „Turres," vyslovil po chvíli, téměř šeptem.

Uschlou trávou se šelestivě prohánìl vítr.

Čaroději se zablesklo v očích. Znenadání vyrazil vpřed a vykřikl: „Otevři se královu jménu! Jsem Tinaral!" Rukama udělal hbité, mocné gesto, jako by rozhrnoval těžký závěs.

Svah před ním se zachvěl, zkroutil se v křeči a rozevřel se. Puklina se prohloubila a rozšířila. Vzápětí z ní vytryskla voda a přelila se čaroději přes nohy.

S vytřeštěnýma očima couvl a udělal rukou prudký pohyb, kterým rozbil proud na vodní tříšť a smetl ji stranou, jako když se do fontány opře vír. Trhlina v zemi se prohloubila ještě víc a odhalila slídovou žílu. Třpytivý kámen s ostrým, drásavým třeskem pukl. Pod ním byla tma.

Čaroděj vykročil. „Jdu," řekl radostným, něžným hlasem a nebojácné vstoupil do čerstvé rány v zemi. Kolem rukou a hlavy mu hrálo bělavé světlo. Když ale došel na okraj proraženého stropu jeskyně a neuviděl tam žádný svah ani schody dolů, zaváhal. A v tom okamžiku Anieb zvolala Vydrovým hlasem: „Tinarale, padni!"

Čaroděj prudce zavrávoral a pokusil se otočit, ale na drolícím se okraji ztratil půdu pod nohama a zřítil se do tmy.

Šarlatový plášť se rozevlál. Čarosvětlo, které Gelluka obklopovalo na okamžik vypadalo jako padající hvězda.

„Uzavři se!" vykřikl Vydra. Padl na kolena a ruce položil na zem, na čerstvé okraje trhliny. „Uzavři se, Matko! Zhoj se, ať jsi znovu celá!" Prosil a žadonil, pronášel slova v jazyce tvoření, která neznal, dokud je nevyslovil. „Buď zase celá, Matko!" řekl. A roztržená země zasténala a dala se do pohybu, zatáhla se a zahojila.

Zůstal jen narudlý šev, jizva v hlíně, kamení a vytrhané trávě.

Vítr chřestil uschlými lisy zakrslých dubových křovin. Slunce se schovalo za kopec a blížila se šedivá masa nízkých mračen.

Osamocený Vydra se skrčil pod svahem.

Mraky zčernaly. Údolíčkem se přehnal déšť a zkropil hlínu a trávu. Nad mraky slunce scházelo po západním schodišti zářivého domu na obloze.

Vydra se konečně posadil. Byl mokrý, zmatený, bylo mu zima. Kde se tady vzal?

Něco ztratil a potřeboval to najít. Nevěděl, o co se jedná, ale bylo to v ohnivé věži, tam, kde kamenné schody stoupají do dýmu a výparů. Musel tam jít. Vstal a šouravým krokem se vydal údolím zpátky, ztuhlý a nejistý.

Nenapadlo ho, že by se měl ukrýt nebo ochránit. Naštěstí pro něho kolem nebyly žádné stráže; bylo jich celkově málo a nebyly ostražité, neboť vězení držela pod zámkem čarodějova zaklínadla. Teď byla zaklínadla pryč, ale lidé ve věži o tom nevěděli a pracovali dál, neboť na nich ležela větší kletba beznaděje.

Vydra prošel zaklenutou síní pražící věže se spěchajícími otroky a pomalu stoupal po točitých, čím dál tmavších páchnoucích schodech, dokud nevyšel do nejvyšší komory.

Byla tam, ta nemocná žena, která ho mohla uzdravit, ta nuzná žena, jež měla poklad, ta neznámá, která byla jím.

Mlčky zůstal stát ve dveřích. Seděla na kamenné podlaze u nístěje, vyzáblá, stejně popelavá a tmavá jako kameny. Brada a ňadra se jí leskly slinami, které jí vytékaly z úst. Vzpomněl si na pramen, jenž vytryskl z puklé země.

„Medro," promluvila. Nedokázala bolavými ústy mluvit zřetelně. Klekl na podlahu, vzal ji za ruce a pohlédl jí do tváře.

„Anieb," zašeptal, „pojď se mnou."

„Chci domů," odpověděla.

Pomohl jí vstát. Neudělal žádné kouzlo, aby je ochránil nebo skryl. A přestože v sobě měla mocnou magii, díky níž ho provázela na každém kroku té podivné vycházky do údolí a vylákala z čaroděje jméno, neovládala žádná umění a čáry a byla na pokraji sil.

Ani teď si jich nikdo nevšiml, jako by byli očarováni ochranným kouzlem. Sestoupili po točitém schodišti, vyšli z věže a nechali za sebou ubikace i doly. Ubírali se řídkými lesy k pahorkům, které při pohledu ze samorské nížiny zakrývaly horu Onn.

Anieb držela takové tempo, jakého snad ani nemohla být schopna, tak vyhládlá a zbědovaná. Šla studeným deštěm skoro nahá. Soustředila veškerou svou vůli na chůzi. Nemyslela na nic jiného, ani na něho, ani na svět kolem. Byla tam však fyzicky s ním a působila na něho svou přítomností stejně intenzívně a podivuhodně, jako když přišla na jeho zavolání. Déšť jí stékal po holé hlavě a nahém těle. Zastavil ji a přinutil ji, aby si oblékla jeho košili. Styděl se za ni, protože byla špinavá, jak ji měl celé ty týdny na sobě. Nechala si ji přetáhnout přes hlavu a hned zase vykročila. Nemohla jít rychle, ale kráčela vytrvale, s očima upřenýma na sotva znatelnou vozovou cestu, jíž se ubírali, dokud se pod dešťová mračna nevkradla časná noc a oni přestali vidět na cestu.

„Udělej světlo," vyzvala ho. Znělo to jako plačtivé zakňourání. „Ty neumíš udělat světlo?"

„Neumím," přiznal, ale pokusil se obklopit je čarosvětlem. Netrvalo dlouho a zem se jim pod nohama slabě, mihotavě rozzářila.

„Měli bychom najít nějaký úkryt a odpočinout si," navrhl.

„Nemůžu se zastavit," odvětila a znovu vykročila.

„Nemůžeš jít celou noc."

„Jestli si lehnu, už nevstanu. Chci uvidět horu."

Její tenký hlas přehlušil mnohohlasý déšť bičující kopce a stromy.

Dál šli tmou. V kalném stříbřitém přísvitu čarosvětla, protkaném stříbrnými provázel deště, viděli jen cestu před sebou. Když Anieb klopýtla, Vydra ji zachytil. Potom šli přitisknutí bokem k sobě. Dávalo jim to oporu a též maličko tepla. Šli čím dál pomaleji, ale šli stále dál. Nebylo slyšet nic než zvuk deště padajícího z černé oblohy a tiché, polibkům podobné čvachtání jejich promočených nohou v blátě a mokré trávě cesty.

„Podívej," řekla Anieb a zastavila se. „Podívej, Medro."

Téměř v chůzi usnul. Sinalé čarosvětlo se vytratilo, rozplynulo se v slabším, větším jasu. Obloha a zem byly jednolitě šedé, ale nahoře před nimi, velice vysoko, až nad pásem mračen, se rudě mihotal dlouhý hřeben hor.

„Tam," řekla Anieb. Ukázala na horu a usmála se. Podívala se na svého společníka a pak pomalu sklopila zrak k zemi. Klesla na kolena. Vydra poklekl k ní, pokusil seji podepřít, ale svezla se mu do náruče. Snažil se, aby alespoň hlava neležela v blátě cesty. Její údy a tvář se škubavě chvěly, zuby cvakaly o sebe. Přitiskl ji co nejtěsněji k sobě, aby ji zahřál.

„Ženy," zašeptala. „Ruka. Zeptej se jich. Ve vesnici. Uviděla jsem horu."

Zkusila se znovu posadit, zvednout hlavu, ale zmocnil se jí prudký třas, který ji připravil o poslední zbytky sil. Začala lapat po dechu. V rudém svitu, který se rozléval od horského hřebene a po celé východní obloze, spatřil, jak jí z úst vytéká šarlatová pěna a sliny. Několikrát se ho křečovitě chytila, ale už nepromluvila. Zápasila se smrtí, bojovala o dech. Červené světlo zatím pohaslo a pak se utopilo v šedi, když se přes horu znovu přihnaly mraky a ukryly vycházející slunce. Když po posledním prudkém nadechnutí nepřišlo další, byl již jasný den a znovu pršelo.

Muž, který se jmenoval Medra, seděl v blátě s mrtvou ženou v náručí a plakal.

Tak je našel povozník, když šel vedle hlavy svého mula táhnoucího náklad dubového dřeva, a odvezl je oba do Krajlesí. Nedokázal mladíka přimět k tomu, aby mrtvou ženu pustil. Přestože byl slabý a roztřesený, odmítal odložit své břemeno na náklad. Vylezl si s ženou v náručí na vůz a držel ji celou cestu do Krajlesí. Jediné, co řekl, bylo: „Zachránila mě," a povozník se na nic neptal.

„Zachránila mě, ale já jsem nedokázal zachránit ji," řekl ohnivě lidem v horské vesnici. Ale ani potom ji nepustil a tiskl deštěm promočené, ztuhlé tělo k sobě, jako by je chtěl bránit.

Velice zvolna mu vysvětlili, že jedna z žen je Aniebina matka, a že by jí měl dát Anieb pochovat. Nakonec to udělal, ale dával pozor, jestli bude na jeho přítelkyni hodná a bude ji chránit. Pak již se ženou docela pokorně odešel. Oblékl si suché šaty, které mu dala, snědl trochu jídla, které mu přichystala, lehl si na lůžko, k němuž ho dovedla, a vyčerpaně vzlykal, až usnul.

Za několik dní se přišli Lízalovi lidé vyptávat, jestli někdo neviděl nebo něco nezaslechl o slavném čaroději Gellukovi a mladém hledači - oba prý zmizeli beze stop, jako by se za nimi zavřela země. Nikdo z Krajlesí se ani slovem nezmínil o cizinci, kterého schovává Lučina na půdě s jablky. Zůstal u nich v bezpečí. Možná proto dnes lidé neříkají jejich vesnici Krajlesí jako dřív, ale Vydří Doupě.

Prodělal dlouhou, těžkou zkoušku a postavil se velké moci, byť tím hodně riskoval. Tělo nabralo sílu rychle, neboť byl mladý, ale jeho duch se hledal pomalu. Něco ztratil, navždy ztratil, ztratil to ve chvíli, kdy to našel.

Pátral ve vzpomínkách, mezi stíny, znovu a znovu se tápavě probíral sledem výjevů: přepadení jeho domova v Havnoru; kamenná cela a Ohař; cihlová cela v ubikacích a tamní magická pouta; procházka s Lízalem; vysedávání s Gellukem; otroci, oheň, kamenné schodiště točitě stoupající výpary a kouřem do místnosti vysoko ve věži. Musel to všechno získat zpět, všechno to projít, propátrat. Znovu a znovu stál ve věži a díval se na tu ženu a ona se dívala na něho. Znovu a znovu s ní procházel údolíčkem, uschlou trávou, čarodějovými zanícenými vidinami. Znovu a znovu viděl, jak čaroděj padá a zem se uzavírá. Viděl rudý hřeben hor v jitřním světle. Anieb zemřela, když ji držel, zmučenou tvář přitisknutou na jeho paži. Zeptal se jí, kdo je, co udělali a jak to udělali, ale ona mu nedokázala odpovědět.

Její matka Ayo a matčina sestra Lučina byly moudré ženy. S pomocí teplých olejů, masáží, bylin a zpěvů vyléčily Vydru nejlépe, jak uměly. Mluvily s ním a naslouchaly mu, když mluvil on. Ani jedna z nich nepochybovala o tom, že má obrovskou sílu. Popíral to. „Bez vaší dcery bych nedokázal nic," odvětil.

„Co udělala?" zeptala se tiše Ayo.

Vylíčil jí to nejlépe, jak dovedl. „Neznali jsme se. Přesto mi svěřila své jméno," řekl. „A já jsem jí svěřil své." Mluvil přerývaně, s dlouhými odmlkami. „Já jsem šel s čarodějem, v jeho moci, ale ona byla se mnou a byla svobodná. A tak se nám společně podařilo obrátit jeho moc proti němu, aby se sám zničil." Na dlouho se zamyslel, než dodal: „Dala mi svou moc."

„Věděly jsme, že má velké nadání," řekla Ayo a pak na chvíli zmlkla. „Nevěděly jsme, jak ji učit. Na hoře žádní učitele nezůstali. Čarodějové krále Losena potírají kouzelníky a čarodějnice. Není na koho se obrátit."

„Kdysi jsem byla vysoko na hoře," přidala se Lučina, „když mě zastihla jarní vánice a já jsem zabloudila. A ona tam přišla. Přišla za mnou, bez těla, a dovedla mne na stezku. To jí bylo teprve dvanáct."

„Někdy se procházela s mrtvými," řekla velice tiše Ayo. „V lese, dole směrem k Faliernu. Znala staré síly, o nichž mi vyprávěla moje bába, síly země. Prý tam byly silné."

„Ale také byla stejné děvče jako ostatní," řekla Lučina a schovala tvář. „Dobré děvče," dodala šeptem.

Po chvíli promluvila Ayo: „Odešla s několika mladými lidmi do Firnu. Nakoupit rouno od tamních pastevců. Loni na jaře. Ten čaroděj, o kterém mluvili, tam přišel hledat otroky."

Pak všichni mlčeli.

Ayo a Lučina si byly hodně podobné a Vydra v nich viděl, jak mohla vypadat Anieb: drobná, útlá, hbitá žena s kulatým obličejem, průzračnýma očima a hustou kšticí tmavých vlasů, které nebyly rovné, jako měla většina lidí, ale kudrnaté, zkroucené. Takové vlasy mělo na západě Havnoru mnoho lidí.

Jenže Anieb byla holohlavá, stejně jako všichni otroci v pražící věži.

Její běžné jméno bylo Čekanka, podle modré květiny. Matka a teta jí říkaly Čekanka, když o ní mluvily.

„Ani to, co jsem, a to, co umím, není dost," prohlásil.

„Nikdy to není dost," řekla Lučina. „A co zmůže člověk, když je sám?"

Vztyčila ukazováček, zvedla ostatní prsty a společně je zaťala v pěst. Potom pomalu otočila zápěstí a rozevřela ruku dlaní vzhůru, jako by něco nabízela. Všiml si, že stejné gesto udělala Anieb. Nebylo to kouzlo, usoudil, když se díval pozorně, ale znamení. Ayo ho pozorovala.

„Je to tajemství," řekla.

„Mohu se je dozvědět?" zeptal se po chvíli.

„Už je znáš. Dal jsi je Čekance. Ona je dala tobě. Důvěra."

„Důvěra," zopakoval mladík. „Jistě. Jenže proti... proti nim? Gelluk je pryč. Možná teď Losen padne. Změní se tím něco? Získají otroci svobodu? Budou mít žebráci co jíst? Bude spravedlnost? Já si myslím, že my lidé v sobě máme špatnost. Důvěra ji popírá. Přeskakuje ji. Přeskakuje propast Ale je tam. A všechno, co uděláme, nakonec poslouží zlu, protože jsme prostě takoví. Chamtivost a krutost. Když se rozhlédnu po světě, když se podívám na les, tady na horu, na oblohu, všechno je v pořádku, takové, jak má být. Ale my nejsme. Lidé nejsou. My jsme špatní. Pácháme zlo. Žádné a zvíře zlo nepáchá. Jak by

také mohlo? My ale můžeme a děláme to. A nikdy s tím nepřestaneme."

Poslouchaly ho. Nesouhlasily s ním, neodporovaly mu, lidé přijaly jeho zoufalství. Jeho slova zapadla do jejich pozorného mlčení a několik dní tam ležela, než se k němu vrátila pozměněná.

„Jeden bez druhého nedokážeme nic," řekl. „Ale ti chamtiví a krutí drží spolu a navzájem se podporují. A ti, kteří se k nim přidají, zůstanou osamoceni." Stále se mu vracel obraz Anieb, jak ji viděl poprvé: umírající žena, stojící sama ve věžní komůrce.

„Opravdová moc přichází vniveč. Každý čaroděj používá své umění proti ostatním, slouží chamtivým. Které umění se tak dá využít k něčemu dobrému? Promarní se. Zvrhne se nebo se zahodí. Jako životy otroků. Nikdo nemůže být volný sám. Ani mág. Všichni spřádají svá kouzla ve vězeňských celách, aby nakonec nezískali nic. Moc se nedá použít pro dobro."

Ayo zavřela ruku a rozevřela ji dlaní vzhůru. Bylo to symbolické gesto, znamení.

Nahoru do Krajlesí zavítal jeden muž, uhlíř z Firnu. „Má žena Útěcha posílá vzkaz moudrým ženám," řekl a vesničané mu ukázali, kde bydlí Ayo. Když vstoupil do dveří, udělal letmý pohyb, otočil pěst a rozevřel ji. „Útěcha vám vzkazuje, že vrány přilétají brzy a pes slídí po vydře," řekl.

Vydra, který seděl u ohniště a loupal ořechy, znehybněl. Lučina poslovi poděkovala, pozvala ho dál a nabídla mu pohár vody a misku vyloupaných ořechů. Společně s Ayo si s ním pohovořily o jeho ženě. Když odešel, obrátila se k Vydrovi.

„Ohař slouží Losenovi," promluvil. „Ještě dnes odejdu."

Lučina se podívala na sestru. „Pak nastal čas, abychom si s tebou trochu promluvily," řekla a sedla si k ohništi naproti němu. Ayo stála mlčky u stolu. V krbu hořel velký oheň. Byl mokrý, chladný čas a dříví na otop bylo jediné, čeho tady na svazích hory měli dostatek.

„Všude v těchto končinách a možná i jinde jsou lidé, kteří si myslí, jak jsi to vyjádřil, že nikdo nemůže být moudrý sám. Proto se tito lidé snaží držet pospolu. A proto se nám říká Ruka, nebo sestry Ruky, přestože mezi námi nejsou jen ženy. Ale hodí se říkat o sobě, že jsme ženy, protože mocní nečekají, že by ženy mohly spolu něco dokázat. Nebo uvažovat o takových věcech, jako je vláda nebo bezvládí. Nebo mít nějakou moc."

„Prý je jeden ostrov," ozvala se ze stínů Ayo, „kde přetrvává vláda spravedlnosti, jako tomu bylo za dob králů. Říkají mu Morredův ostrov. Není to však královský Enlad ani Éa. Leží prý nikoli na sever, ale na jih od Havnoru. Říká se, že tam si sestry Ruky uchovaly stará umění. A vyučují je, netají je před sebou navzájem, jak to dělají čarodějové."

„Možná bys s takovým vzděláním mohl dát čarodějům lekci," řekla Lučina.

„Třeba ten ostrov najdeš," přidala se Ayo.

Vydra se podíval z jedné na druhou. Nepochybně mu svěřily své největší tajemství a své naděje.

„Morredův ostrov," zopakoval.

„Tak mu nejspíš říkají jen sestry Ruky, aby se čarodějové a piráti nic nedovtípili. Ti pro něj určitě mají nějaké jiné jméno."

„Byla by to strašlivě dlouhá cesta," poukázala Lučina.

Pro obě sestry a všechny tyto vesničany byla hora Onn světem a pobřeží Havnoru okrajem vesmíru. Co bylo dál, byly jen pověsti a sny.

„Když půjdeš na jih, prý dojdeš až k moři," poradila mu Ayo.

„On cestu zná, sestro," řekla jí Lučina. „Neříkal snad, že je lodní tesař? Ale je pravda, že k moři je strašlivě dlouhá cesta. Jak se tam chceš dostat, když po tobě slídí ten čaroděj?"

„S laskavou pomocí vody, která pachy nenese," prohlásil Vydra a vstal. Z klína se mu na podlahu vysypaly rozlámané ořechové skořápky. Vzal koště a smetl je do popela. „Měl bych jít."

„Tady máš chléb," řekla Ayo a Lučina mu rychle nabalila do mošny z ovčího žaludku tvrdý chléb a tvrdý sýr. Byli to velice chudí lidé. Dali mu všechno, co měli. Stejně jako Anieb.

„Moje matka se narodila v Konci Cesty, za horou u Faliernského lesa," prohlásil Vydra. „Znáte to městečko? Jmenuje se Růže, dcera Jeřabiny."

„V létě jezdí do Konce Cesty povozníci."

„Kdyby někdo přinesl vzkaz lidem z její rodiny, vyřídili by jí ho. Její bratr Popílek jezdíval jednou za rok či za dva do hlavního města."

Přikývly.
„Aby věděla, že jsem naživu."
Aniebina matka přikývla. „Dozví se to."
„Už běž," přidala se Lučina.
„Běž s vodou," rozloučila se Ayo.
Objal se s nimi a odešel z domu.
Seběhl od rozptýlených chatrčí k prudké, hlučné bystřině, kterou každou noc v Krajlesí ve spánku slyšel zpívat. Pomodlil se k ní. „Přijmi mě a zachraň mě," poprosil. Udělal gesto, které ho dávno naučil starý Proměnář, a vyřkl zaklínadlo. Pak najednou nekleče u hučící bystřiny žádný člověk, jen vydra vklouzla do vody a zmizela.

III. RYBÁK
Na našem kopci kdys mudrc žil,
který svou vůli vždy prosadil.
Změnil si podobu, jméno, hlas
však nakonec bude stejný zas.
A voda teče dál a dál,
a voda teče dál.
JEDNOHO ZIMNÍHO ODPOLEDNE se na břehu řeky Onnevy, v místech, kde se její ramena rozbíhají vstříc severnímu zálivu havnorské Velké zátoky, zvedl z bahnitého písku muž. Měl chatrné oblečení a chatrné boty. Byl hubený, snědý, měl černé oči a vlasy tak jemné a husté, že odpuzovaly déšť. Na mělké pláže říčního ústí se snášelo drobné, tísnivé mrholení, příznačné pro šedivé zimní měsíce. Muž byl promočený na kost. Nahrbil se v ramenou, otočil se a vykročil směrem k tenkému proužku dýmu, který stoupal z komína opodál na pobřeží. Za ním vycházely z vody stopy čtyř vydřích tlapek. Dál pokračovaly lidské šlápoty.
Kam šel potom, o tom písně mlčí. Prozrazují jen, že se toulal, „dlouho se toulal z jedné země do druhé." Pokud se vypravil podél pobřeží Velkého ostrova, v mnoha tamních vesnicích mohl najít porodní bábu, moudrou ženu nebo kouzelníka, kteří znali znamení Ruky a byli připraveni mu pomoci. Ale jelikož měl v patách Ohaře, jeví se jako nejpravděpodobnější, že co nejrychleji opustil Havnor: nechal se najmout na rybářskou loď z Ebavnorské úžiny nebo na kupeckou loď z Vnitřního moře.
Na ostrově Ark, v Orrimy na Hosku a dál na jih v Devadesáti ostrovech, tam všude mají pověsti o muži, jenž hledal zemi, kde lidé nezapomněli na doby, kdy králové spravedlivě vládli a čarodějové měli svou čest, a mluvil o ní jako o Morredově ostrovu. Není známo, jestli jsou to pověstí o Medrovi, neboť vystupoval pod různými jmény a jen zřídka, pokud vůbec někdy, si nechával říkat Vydra. Gellukovo zmizení nepřivodilo Losenův pád. Loupeživý král měl ve svých službách jiné čaroděje a mezi nimi muže jménem Brzek, který by rád našel mladého opovážlivce, jenž porazil jeho pána Gelluka. A Brzek měl velkou naději, že ho vystopuje. Losenova moc, zahrnující celý Havnor a severní část Vnitřního moře, byla rok od roku větší. A Ohař měl stejně dobrý nos jako dřív.
Možná se Medra vypravil na Pendor, daleko od Vnitřního moře, aby unikl štvanici, nebo ho tam možná poslaly nějaké pověsti, které se vyprávěly mezi sestrami Ruky na Hosku. Pendor byl bohatým ostrovem, než jej zpustošil drak Jevaud. Do té doby Medra všude, kam přišel, nacházel kraje, které byly stejné jako Havnor nebo ještě horší, zabředlé do válek, nájezdů a pirátství, pole zarostlá bylím a města plná zlodějů. Možná si zpočátku myslel, že na Pendoru nalezl Morredův ostrov, neboť hlavní město bylo krásné a poklidné a lidem se vedlo dobře.
Setkal se tam s mágem, starým mužem zvaným Veledrak, jehož pravé jméno bylo zapomenuto. Když Veledrak vyslechl pověst o Morredovu ostrovu, usmál se, pak se zatvářil smutně a zavrtěl hlavou. „Tady to není," řekl. „Náš ostrov to není. Pánové Pendoru jsou dobří lidé. Pamatují časy králů. Nevyhledávají války ani drancování. Ale posílají své syny na západ lovit draky. Pro zábavu. Jako by draci ze západních dálav byli nějaké kachny nebo husy! Z toho nevzejde nic dobrého."
Veledrak s radostí přijal Medru do učení. „Vyučil jsem se u mága, který mne zadarmo naučil všemu, co znal, ale dokud jsi nepřišel ty, nenašel jsem nikoho, komu bych tyto vědomosti mohl předat," řekl

Medrovi. „Mladí mužové, kteří ke mně přišli, ohrnuli nos. Prý: ‚K čemu to je dobré? Umíš najít zlato? Umíš mě naučit, jak proměnit obyčejný kámen v drahokam? Můžeš mi dát meč, kterým zabiji draka? K čemu jsou řeči o rovnováze světa? Z toho nekouká žádný zisk.' Tak to řekli: ‚Žádný zisk!' A stařec se dál pohoršoval nad pošetilostí mládí a špatnostmi moderních časů.

Když ho učil věcem, které znal, byl neúnavný, velkomyslný a náročný. Medra jeho zásluhou poprvé uviděl magii nikoli jako soubor zvláštních nadání a bezdůvodných činů, ale jako umění a řemeslo, které je možno opravdu poznat jen dlouhým studiem a správně používat až po dlouhé praxi, ale ani potom neztratí svou podivuhodnost. Veledrak neovládal kouzla a čáry o mnoho lépe než jeho žák, ale v hlavě měl jasnou představu něčeho většího, celistvosti poznání. A to z něj činilo mága.

Když ho Medra poslouchal, vzpomněl si, jak spolu s Anieb šli tmou a deštěm podle slabého světla, které jim ukazovalo pouze další krok, a jak nad ránem zvedli oči k rudému hřebeni hor.

„Každé kouzlo souvisí s jiným kouzlem," vysvětlil mu Veledrak. „Každý pohyb jediného listu hýbe všemi ostatními listy všech stromů na všech ostrovech Zeměmoří! Všechno má svůj řád! Musíš ho hledat a musíš ho dbát. Nic není dobré, pokud to není součást řádu. Jedině to je svoboda."

Medra zůstal u Veledraka tři roky, a když starý mág zemřel, pán Pendoru ho požádal, aby pokračoval v jeho práci. Přestože Veledrak vystupoval proti lovení draků a spílal těm, kteří se ho účastnili, na svém ostrově se těšil vážnosti a jeho nástupce by měl čest i moc. Medra na Pendoru ještě nějaký čas zůstal, snad zlákaný představou, že blíž k Morredovu ostrovu se již nikdy nedostane. Vypravil se s mladým pánem na jeho lodi za Torinkaty a hluboko do Západních dálav hledat draky. Velice toužil nějakého draka spatřit. Ale nepříznivé bouře, související s celkově špatným počasím těch let, třikrát zahnaly loď zpátky k Ingatu a Medraji odmítl hnát počtvrté do vichřic, jež na západě zuřily. Od dob, kdy na katu brázdil Havnorskou zátoku, se již o počasnictví hodně naučil.

Krátce nato Pendor opustil. Táhlo ho to dál na jih a možná se objevil na Ensemeru. V některém přestrojení se nakonec dostal na Geath v Devadesáti ostrovech.

Tamní rybáři lovili velryby, což dělají dodnes. S tímto řemeslem Medra nechtěl mít nic společného. Páchly jejich lodě, páchla jejich města. Bylo mu proti mysli plavit se na otrokářské lodi, ale jediné plavidlo, které mělo namířeno z Geathu na východ, byla galéra s nákladem velrybího tuku do Přístavu O. Slyšel o Uzavřeném moři na jihovýchod od O, kde byly málo známé, bohaté ostrovy, které se zeměmi kolem Vnitřního moře neobchodovaly. Někde tam mohlo být, co hledal. Nechal se tedy najmout na galéru poháněnou čtyřiceti otroky jako počasník.

Počasí bylo zpočátku krásné: vítr do zad, modrá obloha, po níž dovádějí bílé obláčky, mírné slunce končícího léta. Geath nechali daleko za sebou. Pozdě odpoledne zaslechl kapitána, jak říká kormidelníkovi: „Udržuj přes noc jižní kurs, ať ani nezahlédneme Roke."

Takový ostrov neznal. Proto se zeptal: „Co je tam?"

„Smrt a bezútěšná poušť," odvětil kapitán, drobný muž s malýma, smutnýma, chytrýma očima jako má velryba.

„Válka?"

„Před mnoha lety. Epidemie, černá magie. Vody všude kolem jsou prokleté."

„Červi," dodal kormidelník, kapitánův bratr. „Když někde v blízkosti Roke chytíš rybu, zjistíš, že je v ní červů jako ve zdechlém psovi na hnojišti."

„Žijí tam ještě nějací lidé?" zeptal se Medra. „Čarodějnice," odpověděl kapitán, zatímco jeho bratr řekl „Červožrouti."

V Archipelu bylo mnoho takových ostrovů, zpustošených ranami a kletbami soupeřících čarodějů. Byla to místa, kde nebylo dobré přistát, dokonce ani proplout kolem. Proto Medra až do setmění pustil tento ostrov z hlavy.

Když pak spal na palubě a hvězdy mu svítily do tváře, zdál se mu jednoduchý, živý sen: byl den, jasnou oblohou se hnaly mraky a v dálce přes moře viděl sluncem zalitou oblinu vysokého zeleného kopce. Když se probudil, stále měl ten obraz v hlavě a vzpomněl si, že jej zahlédl již před deseti lety, v kouzly uzamčené cele u samorských dolů.

Posadil se. Temné moře bylo tak klidné, že se na hladké závětrné straně dlouhých vln tu a tam zrcadlily hvězdy. Galéry se málokdy vzdalovaly z dohledu pevniny a veslaři zřídka veslovali v noci; loď zpravidla

zajela do nějaké zátoky nebo do přístavu. Na trase této přeplavby však žádné kotviště nebylo, a jelikož počasí bylo tak klidné, vztyčili stěžeň a vytáhli na něj velkou čtvercovou plachtu.

Loď pomalu klouzala vlnami. Otroci u vesel spali na lavicích a také svobodní muži z posádky spali všichni s výjimkou kormidelníka a hlídky. A hlídka klímala. Voda šeptala o boky, dřevo tiše skřípalo, řetězy otroků chřestily.

„V takovou noc nepotřebují počasníka, a stejně mi zatím nezaplatili," řekl Medra svému svědomí. Od chvíle, kdy procitl ze sna, se mu hlavou honilo jméno Roke. Proč o tom ostrově nikdy neslyšel a nenašel jej na žádné mapě? Bylo možné, že je prokletý a pustý, ale proč by v takovém případě nebyl zanesený v mapách?

„Mohl bych si tam zaletět jako rybák a do rozednění být zpátky na lodi," řekl si, ale neudělal nic. Měl namířeno do Přístavu O. Zpustošené země nebyly žádnou vzácností. Proč by je měl létat hledat? Pohodlně se uvelebil ve stočených lanech a pozoroval hvězdy. Byly trochu rozmazané a jak se na ně díval, jedna po druhé zhasínaly.

Pomalými, hladkými vlnami proběhlo nepatrné, šeptavé zachvění.

Medra vyskočil. „Pane kapitáne, probuďte se."

„Co se děje?"

„Žene se čarovítr. Od zádi. Skasejte plachtu."

Vzduch se ani nepohnul. Velká plachta ochable visela. Pouze na západě hvězdy slábly a ztrácely se v nehlučné černi, jež se pomalu zvedala výš a výš. Kapitán se tím směrem podíval. „Říkáš čarovítr?" otázal se váhavě.

Čarodějové často používali počasí jako zbraň. Krupobitím ničili nepřáteli úrodu, nebo mu vichřicí potápěli lodě. A takové bouře, vrtošivé a divoké, mohl vítr zanést daleko za místo, kam byly poslány, takže přinesly starosti rolníkům a námořníkům i sto mil jinde.

„Skasejte plachtu," zopakoval rozhodně Medra. Kapitán zívl, zaklel a začal vykřikovat rozkazy. Posádka se pomalu zvedla a lenivě začala skasávat špatně ovladatelnou plachtu. Dozorce veslařů nejdřív položil kapitánovi a Medrovi několik otázek, načež začal řvát na otroky, chodit mezi nimi a budit je napravo i nalevo svým zauzleným provazem. Plachta byla zpola skasaná, půlka mužů měla vesla v rukou a Medrovo zadržovací kouzlo zpola vyřčeno, když čarovítr udeřil.

Přišlo to jako jedno obrovské zaburácení z nenadálé naprosté tmy a průtrže mračen. Loď se zvedla jako jankovitý kůň a vzápětí se rozkolébala tak prudce, že se stěžeň vytrhl z botky, třebaže podpěry vydržely. Plachta dopadla do vody, naplnila se a strhla s sebou celou galéru, převrátila ji tak, že se paluba ocitla kolmo k mořské hladině, a už ji nepustila. Dlouhá vesla proklouzla havlinkami, přikovaní otroci se s křikem zmítali na lavicích, sudy s tukem se uvolnily a dunivě se převalovaly jeden přes druhý. Pak se přihnala obrovská bouřková vlna, zavalila loď a poslala ji ke dnu.

Všechen křik a jekot mužských hlasů najednou utichl. Nebylo slyšet nic než hukot deště bičujícího moře, ale i ten zeslábl, když se nečekaný poryv větru přehnal dál na východ. V provázcích deště se od černé vody těžce vznesl jeden bílý mořský pták, slabý a zoufalý, a zamířil severním směrem.

První světlo odhalilo na úzkém pruhu písku pod žulovými útesy stopy ptáka, který tam přistál. Dál pokračovaly lidské šlápoty. Dlouho se klikatily po pláži, která se mezi útesy a mořem zužovala. Pak najednou končily.

Medra věděl, jak je nebezpečné brát na sebe opakovaně jinou podobu než tu, jež mu byla přirozená, ale po ztroskotání lodi a dlouhém nočním letu byl otřesený a zesláblý a šedivá pláž ho dovedla pouze k patě strmých útesů, které nedokázal zdolat. Ještě jednou udělal kouzlo, pronesl zaklínadlo a jako mořský rybák se vznesl na hbitých, únavu přemáhajících křídlech k vrcholku útesů. Pak, protože se mu let zalíbil, se rozletěl dál nad zemí, zatím pohrouženou do stínů začínajícího dne. Daleko před sebou zahlédl oblinu vysokého zeleného kopce ozářeného prvními slunečními paprsky.

Rozletěl se k ní a také na ní přistál. A v okamžiku, kdy se dotkl země, se znovu proměnil v člověka.

Chvíli tam nechápavě stál. Měl pocit, že proměna do vlastní podoby nebyla jeho dílem ani rozhodnutím, ale že se při doteku této země, tohoto kopce stal sám sebou. Tady působila silnější magie, než jakou vládl on.

Zvědavé a obezřetně se rozhlédl kolem. Po celém kopci kvetla jiskřenka. Z trávy žlutě zářily její dlouhé

korunní plátky. Havnorské děti tu květinu znaly. Říkal, že jsou to jiskry z požáru Ilienu, když ostrovy napadl Ohnivec a Erreth-Akbe se s ním utkal a porazil ho. Medrovi vyvstaly v pamětí legendy a písně o hrdinech: o Erreth-Akbem a hrdinech před ním, Orlí královně Heru, Akambarovi, jenž zahnal Kargy na východ, mírotvůrci Serriadhovi, Elfarran ze Soléy a Morredovi, Bílém čaroději, milovaném králi. Všichni ti stateční a moudří předstoupili před něho, jako by je přivolal, jako by přišli na jeho výzvu, přestože je nevolal. Viděl je. Stáli ve vysoké trávě mezi květy ve tvaru plamene, houpajícími se v ranním větru.

Pak najednou všichni zmizeli a on stál na kopci sám, rozechvělý a užaslý. „Viděl jsem královny a krále Zeměmoří," pomyslel si, „a jsou jenom travou, jež roste na tomto kopci."

Pomalu obešel vrcholek na východní stranu, zářivou a již vyhřátou sluncem, které se zatím vyhouplo několik šířek prstu nad obzor. Když se podíval pod slunce, spatřil střechy města stojícího na konci zátoky, která se otevírala východním směrem. Ještě dál bylo vidět vysokou čáru okraje moře, táhnoucí se přes půlku světa. Když se otočil na západ, viděl pole, pastviny a cesty. Severním směrem se táhly zelené kopce. V úžlabině na jihu přitáhla jeho pohled skupina vysokých stromů. Pomyslel si, že je to začátek velkého hvozdu, jako byl Faliern na Havnoru, a vzápětí se podivil, jak ho to mohlo napadnout, protože za hájem viděl holé pláně a pastviny.

Stál tam dlouho, než sešel vysokou trávou a jiskřenkou dolů. U paty kopce našel polní cestu a dal se po ní. Provedla ho mezi loukami a poli, která vypadala udržovaně, i když na nich nebylo ani živáčka. Hledal cestu nebo stezku, kterou by se dostal do města, ale východním směrem nevedla žádná. Jen na křižovatce cest došel k dřevěné ohradě starý osel pasoucí se na kamenité pastvině a natáhl hlavu ven, vděčný za to, že má společnost. Medra se zastavil a pohladil zvíře po šedohnědém, vyhublém obličeji. Jako člověk z města a od moře věděl málo o farmách a domácích zvířatech, ale zdálo se mu, že osel si ho prohlíží přátelsky. „Kde to jsem, oslíku?" zeptal se ho. „Jak se dostanu do města, které jsem viděl?"

Osel přitlačil hlavu k jeho ruce, aby nepřestával škrabat místečko těsně nad očima a pod ušima. Když mu vyhověl, osel škubl dlouhým pravým uchem. A tak se po rozloučení s oslem vydal na křižovatce doprava, přestože to vypadalo, že cesta povede zpátky ke kopci. Zanedlouho se ocitl mezi domy a našel ulici, která ho konečně dovedla do města na konci zátoky.

Bylo podivuhodně tiché stejně jako pole. Nebylo slyšet hlásku, nebylo vidět živáčka. Bylo těžké cítit se nepříjemně za krásného jarního dne ve městě, které vypadalo úplně obyčejně, ale ticho bylo tak hluboké, až ho nutně napadlo, jestli ostrov skutečně nepostihla nějaká epidemie, nebo zda na něm neleží kletba. Šel dál. Mezi jedním domem a švestkou byla natažena šňůra na prádlo a na ní se v prohřátém větru třepetalo kolíčky přichycené oblečení. Zpoza rohu zahrady se vynořila kočka, ne opuštěná a vyhladovělá, ale vykrmená, s bílými tlapkami a upravenými vousy. A když scházel strmou uličkou, která byla v těchto místech dlážděná, konečně zaslechl hlasy.

Zastavil se, ale neslyšel nic.

Šel dál až na dolní konec ulice. Ústila do malého trhového náměstí. Byli tam lidé, ale nebylo jich mnoho. Nenakupovali ani neprodávali. Nestály tam žádné boudy a stánky. Čekali na něho.

Od chvíle, co vkročil na zelený kopec nad městem a uviděl v trávě jasné stíny, měl v srdci klid. Byl plný očekávání, vnímal pocit intenzívní cizosti, ale strach neměl. Zastavil se a zahleděl se na lidi, kteří mu přišli naproti.

Tři postoupili blíž k němu: jeden starý muž, mohutný, s širokou hrudí a zářivě bílými vlasy, a dvě ženy. Čaroděj pozná čaroděje, a tak i Medra poznal, že tyto ženy jsou nadané mocí.

Zvedl ruku, sevřel ji v pěst, pak ji otočil a rozevřel, nabídl jim ji dlaní vzhůru.

„Aha," promluvila vyšší z obou žen a zasmála se. Ale neodpověděla na jeho gesto.

„Řekni nám, kdo jsi," vyzval ho bělovlasý muž, sice zdvořile, ale bez pozdravu či uvítání. „Řekni nám, jak ses sem dostal."

„Narodil jsem se na Havnoru a vyučil jsem se jako lodní tesař a kouzelník. Plul jsem na lodi, která měla namířeno z Geathu do Přístavu O. Jako jediný jsem se minulou noc zachránil před utonutím, když do nás udeřil čarovítr." Zmlkl. Vzpomínka na loď a přikované muže v ní spolkla jeho myšlenky stejně, jako černé moře spolklo je. Zalapal po dechu, jako by se po dlouhé době pod vodou vynořil na hladinu.

„Jak ses dostal sem?"

„Jako... jako pták, rybák. Toto je ostrov Roke?"

„Ty ses proměnil?"

Přikývl.

„Komu sloužíš?" poprvé promluvila menší a mladší z žen. Měla zpytavou, přísnou tvář a dlouhé černé obočí.

„Nemám žádného pána."

„Za jakým účelem jsi jel do Přístavu O?"

„Před léty na Havnoru jsem byl otrokem. Ti, kteří mne vysvobodili, mi řekli o místě, kde nejsou žádní páni, kde pamatují vládu Serriadhovu a ctí umění. Sedm let jsem to místo, ten ostrov hledal."

„Kdo ti o něm řekl?"

„Sestry Ruky."

„Zatnout ruku v pěst a ukázat dlaň může každý," řekla vlídně vysoká žena. „Ale ne každý dokáže doletět na Roke. Nebo doplavat, doplout či přijet jiným způsobem. Proto se tě musíme zeptat, co tě sem přivedlo."

Medra neodpověděl hned. „Náhoda," řekl nakonec, „která napomohla dlouhé touze. Ani umění, ani vědomosti. Myslím, že jsem přišel na místo, které jsem hledal, ale nevím to. Myslím, že snad jste lidé, o kterých mi vyprávěli, ale nevím to. Myslím, že stromy, které jsem zahlédl z kopce, skrývají nějaké velké tajemství, ale nevím to. Vím jen to, že v okamžiku, kdy jsem vkročil na ten kopec, jsem si připadal, jako bych byl dítě a poprvé slyšel zpívat Píseň o Enladu. Jsem ztracený mezi divy."

Bělovlasý muž se podíval na obě ženy. Ostatní lidé postoupili k nim a všichni se pak chvíli o něčem tlumeně radili.

„Kdybys tu zůstal, co bys dělal?" zeptala se ho žena s černým obočím.

„Umím stavět lodě, opravovat je a plavit se na nich. Umím hledat nad a pod zemí. Umím dělat počasí, jestli to potřebujete. A budu se učit umění od každého, kdo bude ochoten mě učit."

„Co se chceš naučit?" zeptala se vyšší žena příjemným hlasem.

Medra vycítil, že dostal otázku, na jejíž odpovědi tak či onak závisí zbytek jeho života. Opět na okamžik zůstal mlčky stát. Začal něco říkat, ale rozmyslel si to, až nakonec:

„Jednu jsem zachránit nedokázal, tu, která zachránila mě. Neznal jsem nic takového, čím bych ji mohl osvobodit. Neznal jsem nic. Jestli víte, jak být svobodný, naučte mě to, prosím!"

„Svobodný!" pronesla vysoká žena a její hlas práskl jako bič. Potom se podívala na své společníky a za chvíli se maličko usmála. Otočila se zpátky k Medrovi a řekla: „Jsme vězni, a proto je svoboda věcí, kterou studujeme. Ty jsi k nám přišel zdmi našeho vězení. Říkáš, že proto, abys našel svobodu. Ale měl bys vědět, že opustit Roke může být ještě těžší, než se na něj dostat. Vězení uvnitř vězení, a částečně jsme je postavili sami. Rozhlédla se po ostatních. „Co říkáte vy?" zeptala se jich.

Mnoho toho neřekli. Zdálo se, že se mezi sebou poradili a shodli téměř beze slov. Nakonec drobnější žena pohlédla divokýma očima na Medru a řekla: „Zůstaň, jestli chceš."

„Chci."

„Jak ti máme říkat?"

„Rybák."

To, co našel na Roke, bylo míň a zároveň víc než naděje a pověsti, které tak dlouho hledal. Jak mu řekli, ostrov Roke je srdcem Zeměmoří. První zemí, již Segoy vyzdvihl z vod na počátku času, byla zářivá Éa v severním moři, a druhou byl Roke. Ten zelený kopec, rokeská Homole, měl hlubší kořeny než všechny ostrovy. Stromy, jichž si všiml a které jako by byly jednou na tom místě ostrova, jindy na jiném, byly nejstarší stromy na světě a zároveň zdroj a centrum magie.

„Kdyby Háj někdo vykácel, veškerá magie by se vytratila. Kořeny těch stromů jsou kořeny poznání. Z obrazců, které na slunci kreslí jejich listy, se skládají slova, jež při tvoření vyřkl Segoy."

Tak mu to řekla Jiskra, jeho prudká učitelka s černým obočím.

Umění magie vyučovaly na Roke pouze ženy. Na ostrově nebyli žádní muži nadaní mocí, a celkově jich tam bylo poskrovnu.

Před třiceti lety poslali pirátští vládcové z Wathortu flotilu, která měla Roke dobýt nikoli pro jeho bohatství, které nestálo za řeč, ale proto, aby rozvrátila jeho magickou moc, o níž se říkalo, že je obrovská. Jeden z rokeských čarodějů ostrov zradil úskočným mužům z Wathortu a potlačil kouzla,

která se starala o jeho obranu a včasné varování. Jakmile se je podařilo prolomit, piráti se zmocnili ostrova nikoliv čarodějskými fintami, nýbrž silou a ohněm. Jejich obrovské lodě zaplnily Thwilskou zátoku, hordy vyrazily vypalovat a plenit, lovci otroků unášeli muže, chlapce a mladé ženy. Malé děti a staré lidi zabíjeli. Zapálili každý dům a každé pole, k němuž přišli. Když po několika dnech odpluli, nestála jediná vesnice a farmy byly v troskách nebo opuštěné.

Město na samém konci zátoky, Thwil, v sobě mělo něco z podivuhodnosti Homole a Háje, neboť nájezdníci jím sice pobíhali, hledali otroky, drancovali a zakládali požáry, jenže požáry uhasly a nájezdníci v úzkých uličkách zabloudili. Většina ostrovanů, kteří přežili, byly moudré ženy se svými dětmi, které se ukryly ve městě nebo v Imanentním háji. Mužské obyvatelstvo ostrova dnes tvořily tyto zachráněné děti, již odrostlé, a několik mužů, dnes už starých. Ostrov neměl žádnou jinou vládu než sestry Ruky, neboť jejich kouzelné formule chránily ostrov tak dlouho předtím a nyní jej chránily ještě bedlivěji.

Mužům příliš nevěřily. Muž je zradil. Muži je napadli. Mužská ctižádost podle nich překrucovala všechna umění, aby sloužila zisku. „My se jejich vládnutím nezabýváme," řekla vysoká Rouška příjemným hlasem.

A přesto Jiskra Medrovi svěřila: „Způsobily jsme si zkázu samy."

Bratři a sestry Ruky se na Roke před stovkou nebo více let spojili a vytvořili společenstvo mágů. Byli tak hrdí na svou sílu a tak sebejistí, že se snažili učit další, aby se potají sjednocovali proti válečníkům a otrokářům, dokud proti nim nebudou moci otevřeně povstat. Jiskra řekla, že v čele společenstva vždy stály ženy. Ženy se také v přestrojení za prodavačky hojivých mastí, pletařky sítí a podobně vydávaly z Roke do jiných zemí kolem Vnitřního moře a tkaly širokou, jemnou síť odporu. Nitky a uzlíky této sítě přetrvaly dodnes. Medra na jeden z těchto pozůstatků narazil prvně v Aniebině vesnici a od té doby je začal sledovat. Sem ho však nepřivedly. Od nájezdu se Roke úplně izoloval, uzavřel se za mocnými ochrannými kouzly, které tyto moudré ženy z ostrova utkaly a neustále obnovovaly. Proto ani neobchodoval s lidmi odjinud. „Nemůžeme je zachránit," řekla Jiskra. „Nedokázali jsme zachránit ani sami sebe."

Rouška, ač pro ni byl příznačný laskavý hlas a úsměv, byla nesmiřitelná. Řekla Medrovi, že sice souhlasila s tím, aby mohl zůstat na Roke, ale udělala to jen proto, aby byl pod dohledem. „Prolomil jsi naši obranu jednou," pravila. „To všechno, co o sobě říkáš, může být pravda, a nemusí. Můžeš mě něčím přesvědčit, abych ti věřila?"

Souhlasila s ostatními, aby dostal domek u přístavu a práci jako pomocník thwilské loďařky, která se svému řemeslu vyučila a jeho zručnost uvítala. Rouška mu nestavěla do cesty překážky a vždy ho mile přivítala. Řekla však: „Můžeš mě něčím přesvědčit, abych ti uvěřila?" a on jí nedokázal odpovědět.

Jiskra se obvykle mračila, když ji pozdravil. Překvapovala ho nenadálými otázkami, poslouchala odpovědi a neříkala nic.

Nesměle ji poprosil, aby mu vysvětlila, co je Imanentní háj, neboť když se zeptal ostatních, vždy slyšel: „To ti řekne Jiskra." Jenže ta jeho otázku odmítla, sice ne povýšeně, ale rázně. „O Háji se můžeš něco dozvědět jedině v něm a od něj." O několik dní později přišla na písky Thwilské zátoky, kde právě opravoval rybářský člun. Snažila se mu pomáhat, vyptávala se, jak se staví lodě, a on sejí snažil říct a ukázat, co věděl. Odpoledne uběhlo v poklidu, ale pak nenadále odešla, jak pro ni bylo typické. Trochu sejí bál; byla nevypočitatelná. Proto ho velice překvapilo, když mu nedlouho poté navrhla: „Chystám se po Dlouhém tanci do Háje. Jestli chceš, můžeš jít se mnou."

Z rokeské Homole se zdálo, že je Háj vidět celý, ale když se do něho člověk vnořil, nemusel nutně vyjít znovu v polích. Šel pod stromy stále dál. Ve vnitřním Háji patřily všechny stromy ke stejnému druhu, jenž nerostl nikde jinde, přesto se mu v hardštině neříkalo jinak než „strom". Jiskra mu pověděla, že ve Staré řeči má každý z těch stromů vlastní jméno. Člověk šel dál a po jistém čase zjistil, že znovu kráčí mezi známými stromy, duby, buky, jasany, kaštany a ořechy, na jaře zelenými a v zimě holými; rostly tam tmavé jedle, cedry a vysoké neopadavé stromy, které Medra neznal, s měkkou načervenalou kůrou a vrstevnatým listovím. Člověk šel dál a cesta mezi stromy nebyla nikdy dvakrát stejná. Lidé z Thwilu mu řekli, že je nejlepší nechodit příliš daleko, neboť jedině když se člověk vrátil stejnou cestou zpátky, měl jistotu, že vyjde v polích.

„Jak daleko ten les sahá?" zeptal se Medra a Jiskra odpověděla: „Tak daleko, kam sahá mysl."

Říkala, že listy stromů mluví a jejich stíny se dají číst. „Učím se v nich číst," prohlásila.

Za svého pobytu v Orrimy se Medra naučil číst písmo, které se v Archipelu běžně používalo. Později ho Veledrak z Pendoru naučil některým runám moci. To byly známé věci. Ale to, co se dozvídala Jiskra o samotě v Háji, znali pouze ti, jimž se svěřila. Trávila pod větvemi Háje celé léto. Měla jen truhlici, aby se myši a jiní lesní hlodavci nedostali k její skrovné zásobě jídla, přístřešek z větví a oheň na vaření nedaleko daleko potoka, který vytékal z lesů a vléval se do říčky, jež klikatě sbíhala k zátoce.

Medra se utábořil opodál. Nevěděl, co od něho Jiskra chce. Doufal, že ho chce učit, že začne odpovídat na jeho otázky týkající se Háje. Neřekla však nic a on byl nesmělý a opatrný. Bál se rušit ji v její samotě, která mu naháněla stejný strach jako podivnost samotného Háje. Druhý den po příchodu mu řekla, aby šel s ní, a zavedla ho velice hluboko do lesa. Mlčky šli několik hodin. Nezpívali žádní ptáci. Listy se nehýbaly. Uličky mezi stromy byly nekonečně rozmanité, a přitom stále stejné. Nepoznal, kdy se obrátili na zpáteční cestu, ale věděl, že šli dál, než kam sahaly břehy ostrova Roke.

Když znovu vyšli mezi poli a pastvinami, byl teplý večer. Cestou zpátky k jejich tábořišti si všiml, jak se nad kopci na západě rozsvítily čtyři hvězdy Kovadliny.

Na rozloučenou Jiskra neřekla nic víc než: „Dobrou noc."

Další den mu oznámila: „Jdu si sednout pod stromy." Medra si nebyl jist, co se od něho čeká, ale z povzdálí ji sledoval, dokud nedošli do nejvnitrnější části Háje, kde všechny stromy patřily ke stejnému druhu, bezejmenné, a přitom každý s vlastním jménem. Když se posadila do měkkého zetlelého listí mezi kořeny velkého starého stromu, našel si nedaleko místo, kam si sedl sám. A když se pak dívala a mlčky naslouchala, také se díval a mlčky naslouchal. Tak to dělali několik dní. Jednou ráno na něho přišla vzdorovitá nálada a, když se Jiskra odebrala do Háje, zůstal u potoka. Neohlédla se po něm.

Ten den ráno přišla z Thwilu Rouška a donesla jim koš s chlebem, sýrem, tvarohem a letním ovocem. „Co ses dozvěděl?" zeptala se Medry svým rozvážným, vlídným způsobem a on jí odpověděl: „Že jsem hlupák."

„Pročpak, Rybáku."

„Hlupák může prosedět pod stromy celou věčnost a stejně nezmoudří."

Vysoká žena se pousmála. „Má sestra ještě nikdy neučila muže," řekla. Zalétla k němu očima a hned zase stočila pohled jinam, na letní pole. „Ještě nikdy se na muže nepodívala," dodala potom.

Medra zůstal zaraženě stát. Cítil, že v obličeji hoří. Sklopil oči. „Myslel jsem," začal a zmlkl.

Rouščina slova mu otevřela oči a on zčistajasna spatřil druhou stranu Jiskřiny netrpělivosti a prudkosti, jejích odmlk.

Snažil se dívat na Jiskru jako na nedotknutelnou, ačkoli toužil dotknout se její hebké hnědé kůže, lesklých černých vlasů. Když se na něho podívala s nenadálou nepochopitelnou výzvou v očích, myslel si, že se na něho zlobí. Bál se, že by ji urazil, pohaněl. Z čeho měl strach? Z její touhy? Z vlastní? - Jenže ona nebyla žádná nezkušená dívka, byla moudrá žena, mág, ta, která chodí Imanentním hájem a rozumí stínům!

To všechno se mu prohnalo hlavou, jako když voda protrhne hráz, zatímco stál na kraji lesa s Rouškou. „Myslel jsem, že mágové si zachovávají odstup," dostal ze sebe nakonec. „Veledrak mi říkal, že milováním se oslabuje moc."

„Někteří moudří muži to říkají," připustila Rouška, znovu se usmála a rozloučila se s ním.

Celé odpoledne se užíral zmatkem a vztekem. Když pak Jiskra přišla z Háje do své chýše z větví, vypravil se tam. Koš od Roušky vzal s sebou, aby měl výmluvu. „Můžu si s tebou promluvit?" zeptal se.

Krátce přikývla a stáhla černé obočí do podmračeného výrazu.

Neřekl nic. Jiskra si dřepla, aby se podívala, co je v koši. „Broskve!" zvolala a usmála se.

„Můj učitel Veledrak říkal, že čarodějové, kteří se milují, se připravují o moc," vyhrkl.

Neřekla nic. Vybrala věci z koše a rozdělila je mezi ně.

„Myslíš si, že je to pravda?" zeptal se.

Pokrčila rameny. „Ne."

Stál tam a jazyk měl svázaný. Po chvíli k němu zvedla oči. „Ne," řekla měkkým, tichým hlasem. „Myslím, že to není pravda. Myslím, že všechny pravé síly, všechny staré síly, vyrůstají ze stejného kořene."

Ještě pořád tam stál, když řekla: „Podívej na ty broskve! Jsou úplně zralé. Budeme je muset sníst hned."

„Kdybych ti řekl své jméno," ozval se, „své pravé jméno..."

„Tak bych ti řekla své. Jestli... jestli tím máme začít."

Začali však broskvemi.

Byli oba nesmělí. Když ji Medra vzal za ruku, ruka se mu třásla a Jiskra, jejíž pravé jméno bylo Elehal, se odvrátila a zakabonila se. Potom se velice zlehka dotkla jeho ruky. Když pohladil černý proud jejích splývavých vlasů, měl pocit, že jeho dotek pouze trpí, a přestal s tím. Když seji pokusil obejmout, byla ztuhlá, odmítala ho. Potom se obrátila a popadla ho do náruče, prudce, chvatně a nemotorně. První noc ani první noci, které strávili spolu, jim nepřinesly mnoho rozkoši ani uvolněnosti. Ale učili se jeden od druhého a postupně se prokousali od studu a strachu kvasní. Potom se pro ně dlouhé dny v tichu lesů a dlouhé, hvězdami prozářené noci staly radostí.

Když Rouška přišla z města a přinesla jim poslední pozdní broskve, rozesmáli se. Broskve se staly symbolem jejich štěstí. Snažili seji přesvědčit, aby s nimi povečeřela, ale nechtěla. „Zůstaňte tady, dokud můžete," řekla.

Léto toho roku skončilo příliš brzy. Deště přišly dřív než obvykle a sníh napadl již na podzim až tak daleko na jihu, kde byl Roke. Jedna bouře stíhala druhou, jako by větrům došla trpělivost s necitlivými zásahy a hrátkami čarodějů a dostaly vztek. Ženy seděly pospolu u ohně v opuštěných usedlostech. Ve městě Thwil se lidé scházeli u krbů. Poslouchali skučení větru, bubnování deště nebo ticho sněžení. Mimo Thwilskou zátoku moře s burácením doráželo na skály a útesy podél celého pobřeží ostrova, moře, na něž se žádná loď neodvážila vyplout.

O to, co měli, se rozdělili. V tom ohledu to skutečně byl Morredův ostrov. Nikdo na Roke neměl hlad nebo nezůstal bez střechy nad hlavou, třebaže nikdo neměl o mnoho víc, než potřeboval. Ukrytí před zbytkem světa nejenom mořem a bouřemi, ale také ochrannými kouzly, která ostrov maskovala a odchylovala lodě z kursu, pracovali, povídali si a zpívali písně, Zimní koledu a Píseň o mladém králi. Také měli knihy, Kroniky Enladu a Dějiny moudrých hrdinů. Z těchto převzácných knih staří muži a ženy předčítali v síni dole u nábřeží, kde rybářky vyráběly a opravovaly své sítě. Byl tam krb, takže rozdělali oheň. Lidé přicházeli dokonce i z usedlostí na druhé straně ostrova, aby si mohli poslechnout předčítaná líčení minulých časů, a poslouchali mlčky a soustředěně. „Naše duše jsou vyhládlé," řekla Jiskra.

Bydlela s Medrou v jeho domku nedaleko síťovny, třebaže mnoho dní trávila se svou sestrou Rouškou. Když připluli nájezdníci z Wathortu, Jiskra a Rouška byly malé děti a žily na statku nedaleko Thwilu. Jejich matka je zavřela do sklepa na zeleninu a potom se pokusila svými kouzly ochránit manžela a bratry, kteří, místo aby se schovali, se postavili nájezdníkům. Pobili je spolu s dobytkem. Dům, stodolu a chlévy vypálili. Holčičky přečkaly ve sklepě osudnou noc i několik dalších nocí. Když konečně přišli sousedé, aby rozkládající se těla pohřbili, našli obě zamlklé, vyhladovělé děti, jak jsou připraveny krumpáčem a zlomenou radlicí bránit hromady kamenů a hlíny, které navršily na své mrtvé.

Medra znal tento příběh od Jiskry pouze v náznacích. Rouška, která byla o tři roky starší než Jiskra a která si události pamatovala mnohem jasněji, mu jej jednou v noci vyprávěla celý. Jiskra seděla s nimi a beze slova poslouchala.

On pak na oplátku vyprávěl Roušce a Jiskře o dolech v Samory, o čaroději Gellukovi a otrokyni Anieb.

Když skončil, Rouška dlouho mlčela. Pak řekla: „Tak to jsi myslel, když jsi tenkrát přišel - Jednu jsem zachránit nedokázal, tu, která zachránila mne.“

„A ty ses mě zeptala: Můžeš mé něčím přesvědčit, abych uvěřila?"

„Přesvědčil jsi mě," přiznala Rouška.

Medra ji vzal za ruku a přitiskl k ní čelo. Dokud vyprávěl, dařilo se mu zadržovat slzy. Teď už to nedokázal.

„Dala mi svobodu," řekl. „Ajá pořád cítím, že všechno, co dělám, dělám skrze ni a pro ni. Ne, pro ni ne. Pro mrtvé už nemůžeme udělat nic. Ale pro..."

„Pro nás," dopověděla Jiskra. „Pro nás, kteří žijeme v úkrytu, nejsme zabití ani nezabíjíme. Mrtví jsou mrtví. Slavní a mocní si dělají, co se jim zachce, a nikdo je neomezuje. Jediná naděje, která na světě

zbyla, je v lidech, s nimiž se nepočítá."

„Musíme se skrývat navždycky?"

„Promluvil muž," řekla Rouška s lehkým, zraněným úsměvem.

„Ano," odpověděla Jiskra. „Musíme se skrývat, a navždy, pokud to bude nutné. Protože mimo tyto břehy jsou jen dvě možnosti, být zabit nebo zabíjet. Sám to říkáš a já tomu věřím."

„Ale opravdovou moc skrývat nemůžete," prohlásil Medra. „Alespoň ne dlouho. Umírá, když se ukrývá, když ji nikdo nepředává dál."

„Na Roke magie nezahyne," řekla Rouška. „Na Roke mají kouzla sílu. Tak to řekl samotný Ath. I ty ses procházel pod stromy... Naším úkolem musí být zachovat tu sílu. Ano, schovat ji. Hromadit ji, jako v sobě mladý drak hromadí oheň. A dělit se o ni. Ale pouze tady. Předávat ji dál, jeden druhému, tady, kde je to bezpečné a kde by ji vyhlášení zloději a zabijáci hledali ze všeho nejmíň, protože tady jsou všichni bezvýznamní. A jednou drak doroste do síly. I kdyby to mělo trvat tisíc let..."

„Ale mimo Roke žijí obyčejní lidé, kteří se dřou jako otroci," namítl Medra, „hladovějí a umírají v utrpení. Musejí tak zůstat tisíc let, aniž poznali naději?"

Podíval se z jedné sestry na druhou. Každá byla jiná, jedna tak klidná a neochvějná, druhá pod přísnou slupkou vroucí a křehká jako první plamen rozhořívajícího se ohně.

„Na Havnoru," pokračoval, „daleko od Roke, ve vesnici na hoře Onn, mezi lidmi, kteří o světě nic nevědí, dosud žijí sestry Ruky. Síť se ani po tolika letech nezpřetrhala. Jak jste ji utkaly?"

„Šikovně," řekla Jiskra.

„A rozhodily do široka!" Znovu přelétl očima od jedné k druhé. „Ve městě Havnoru jsem se mnoho nenaučil," řekl. „Učitelé mi kladli na srdce, abych nepoužíval čáry ke špatným věcem, ale žili ve strachu a necítili se dost silní, aby se postavili síle. Dali mi všechno, co mi dát mohli, ale bylo to málo. Bylo to jen štěstí, že jsem nesešel na špatnou cestu. A zásluha daru síly, který mi dala Anieb. Nebýt jí, byl bych stále Gellukovým sluhou. Přesto sama byla nevzdělaná, a proto zotročená. Když ti nejlepší vyučují čarám špatně a mocní je využívají ke špatným věcem, jak tady naše síla může narůst? Čím se bude mladý drak živit?"

„Toto je střed," řekla Rouška. „Musíme se držet ve středu. A čekat."

„Musíme dát, co máme," prohlásil Medra. „Kdyby všichni kolem nás byli otroci, jakou cenu by měla naše svoboda?"

„Pravé umění zvítězí nad falší. Řád se udrží," řekla podmračeně Jiskra. Zvedla pohrabáč, aby shrábla uhlíky v ohništi a švihnutím vykřísla z hromádky své jmenovkyně, následované plameny. „Vím to. Naše životy jsou však krátké a řád je velice rozsáhlý. Kéž by dnes Roke byl tím, čím byl kdysi - kéž bychom tady měli víc lidí znalých pravého umění, kteří by nejen zachovávali, ale také vyučovali a sami se učili..."

„Kdyby byl dnes Roke tím, čím byl kdysi, vyhlášený svou silou, ti, kteří se nás bojí, by nás znovu přišli zničit," namítla Rouška.

„Řešením je magie," řekl Medra. „A zároveň je hlavním problémem."

„Neuraz se, drahý bratře, ale naším problémem jsou muži," prohlásila Rouška. „Muži přikládají jiným mužům větší váhu než ženám a dětem. I kdybychom tady měli padesát čarodějnic, sotva by si nás všimli. Ale jakmile vědí, že máme pět mocných mužů, začnou hledat cesty, jak nás znovu srazit na kolena."

„Proto i když mezi námi byli muži, byli jsme sestry Ruky," poznamenala Jiskra.

„To jste pořád," namítl Medra. „Anieb byla jednou z vás. Ona, vy všichni i my žijeme ve stejném vězení."

„Co s tím můžeme udělat?" otázala se Rouška.

„Učit se tomu, v čem je naše síla!" řekl Medra.

„Ve škole," nadhodila Jiskra. „Kam by moudří mohli přicházet, aby se učili jeden od druhého a studovali řád... Háj by nás ukryl."

„Válkychtiví páni pohrdají studenty a učiteli," prohlásil Medra.

„Myslím, že z nich mají také strach," dodala Rouška.

A tak si povídali celou dlouhou zimu a ostatní si povídali s nimi. Jejich hovory se postupně stočily od představ k záměrům, od touhy k plánům. Rouška byla vždy opatrná, varovala před nebezpečími. Bělovlasý Duna byl tak nedočkavý, že podle Jiskry chtěl začít učit čarování každé dítě v Thwilu. Když

Jiskra uvěřila, že svoboda Roke spočívá v tom, že nabídne svobodu ostatním, vrhla veškeré své úvahy na to, jak zařídit, aby sestry Ruky byly znovu silné. Avšak její mysl, utvářená dlouhými meditacemi mezi stromy, vždy usilovala o formu a jasnost. Proto řekla: „Jak můžeme někoho učit své umění, když ani nevíme, co to je?"

A tak se všechny moudré ženy z ostrova začaly bavit o tom, co je pravé umění magie a kde se zvrhává, jak se udržuje nebo ztrácí rovnováha věcí, které dovednosti jsou potřebné, které užitečné a které nebezpečné; proč někteří lidé mají jedno nadání, ale ostatní jim chybí, a zda je možné osvojit si umění, k němuž člověk nemá vrozený talent. Z těchto jejich debat vzešla jména, která se od těch dob pro jednotlivé obory magie ujala: hledačství, počasnictví, proměňování, hojení, povolávání, skladba, jmenování, vyvolávání iluzí a znalost písní. To jsou i dnes umění rokeských mistrů, pouze Hledače vystřídal Pěvec, když se hledačství začalo považovat za obyčejnou dovednost nehodnou mága.

A z těchto debat se zrodila škola na Roke.

Někteří ale tvrdí, že škola vznikla úplně jinak. Říkají, že na Roke vládla žena přezdívaná Temná žena, která byla ve spolku se Starými silami země. Prý žila v jeskyni pod rokeskou Homolí a nevycházela na denní světlo, pouze spřádala obrovská kouzla, jimiž ovládala zemi i moře a vnucovala mužům svou vůli. Pak přišel na Roke první arcimág, otevřel jeskyni, vstoupil do ní, porazil Temnou ženu a zaujal její místo.

Tato pověst je pravdivá pouze v jedné věci, a to samozřejmě v té, že jeden z prvních rokeských mistrů otevřel zemi a vstoupil do obrovské jeskyně. Ale i když kořeny Roke jsou kořeny všech ostrovů, ta jeskyně na Roke nebyla.

A je pravda, že v dobách Medry a Elehal se obyvatelé Roke, jak muži tak ženy, nebáli Starých sil země, nýbrž je uctívali a hledali u nich sílu a vidění. To se postupem času změnilo.

Také jaro na sebe toho roku nechalo čekat a bylo studené a větrné. Medra se pustil do stavby lodě. Když rozkvetly broskve, měl již štíhlou, pevnou loď pro širé moře, postavenou v havnorském stylu. Dal jí jméno Naděje. Nedlouho poté s ní vyplul z Thwilské zátoky. Byl na ní sám. „Čekej mě na konci léta," řekl Jiskře, když se s ní loučil.

„Budu v Háji," odpověděla. „A mé srdce bude s tebou, má tmavá vydro, můj bílý rybáku, Medro, má lásko."

„A mé s tebou, má jiskro z ohně, můj kvetoucí strome, Elehal, má lásko."

Na první ze svých hledačských cest Medra, nebo Rybák, jak se mu říkalo, přeplul přes Vnitřní moře na sever do Orrimy, kde byl před několika lety. Žili tam bratři a sestry Ruky, jimž věřil. Jedním z nich byl muž zvaný Havran, zámožný samotář, který neměl žádné nadání pro magii, zato však velkou lásku ke všemu psanému, k učeným knihám a kronikám. Byl to právě Havran, kdo, jak říkal, strkal Rybákovi zobák do knihy tak dlouho, dokud se nenaučil číst. „Negramotní čarodějové jsou prokletím Zeměmoří!" vykřikoval. „Nevzdělaná moc je zhouba!" Havran byl podivín, umíněný, troufalý, zarputilý a, když bránil svou vášeň, odvážný. Nebál se Losenovy moci, když se před léty v přestrojení vydal do havnorského Velkého přístavu a odjel se čtyřmi knihami ze staré královské knihovny. Právě se mu podařilo získat z Waye tajemné pojednání o živém stříbře a byl na to náramně pyšný. „Vyfoukl jsem to Losenovi před nosem," řekl Rybákovi. „Pojď se na to podívat! Patřilo to jednomu slavnému čaroději."

„Tinaralovi," poznamenal Rybák. „Znal jsem ho."

„Je to brak, že?" otázal se Havran, který byl velice vnímavý, když šlo o knihy.

„Nevím. Mě zajímá větší kořist."

Havran zaklonil hlavu.

„Kniha jmen."

„Zmizela s Athem, když odjel na západ," vychrlil Havran.

„Mág, který se jmenoval Veledrak, mi řekl, že když Ath pobýval na Pendoru, svěřil se jednomu čaroději, že dal Knihu jmen do úschovy jedné ženě na Devadesáti ostrovech."

„Ženě! Do úschovy! Na Devadesáti ostrovech! Zbláznil se?"

Havran ještě chvíli vykřikoval, ale při pouhém pomyšlení, že by Kniha jmen mohla stále existovat, byl připraven vyrazit do Devadesáti ostrovů hned, jak Rybák bude chtít.

A tak vypluli v Naději na jih. Nejdřív přistáli v páchnoucím Geathu a potom se v přestrojení za podomní obchodníky propracovávali bludištěm průlivů z jednoho ostrova na druhý. Havran zásobil loď lepším

zbožím, než jaké byla většina hospodářů a hospodyň na ostrovech zvyklá vídat, a Rybák je nabízel za přijatelné ceny, většinou výměnou, neboť mezi ostrovany bylo peněz poskrovnu. Jejich věhlas byl rychlejší než oni. Vědělo se, že dávají zboží za knihy, pokud jsou staré a tajemné. Ale na ostrovech byly všechny knihy staré a tajemné, zbylo-li z nich něco.

Havran byl radostí bez sebe, když získal za pět stříbrných knoflíků, nůž s perleťovou střenkou a čtvercový šátek z lorbanerského hedvábí bestiář se skvrnami od vody, který pocházel z časů Akambara. Seděl v Naději a pobrukoval si nad starými popisy harikkiho, otaka a ledního medvěda. Ale Rybák na každém ostrově vystoupil na břeh a obcházel se svým zbožím kuchyně hospodyň a ospalé hospůdky, v nichž vysedávali staří muži. Čas od času mimoděk sevřel ruku v pěst, pak ji otočil a rozevřel dlaní vzhůru, ale nikdo mu tady na jeho znamení neodpověděl.

„Knihy?" zeptal se pletař vyrábějící rákosové zboží na severním Sudidi. Ukázal na dlouhé kusy pergamenu zapracované do deskové krytiny jeho domku. „Hodí se ještě k něčemu jinému?" Když Havran zvedl oči ke slovům, jež bylo tu a tam vidět mezi rákosím v okapech, roztřásl se hněvem. Rybák ho rychle odvedl zpátky na loď, než stačil vybuchnout.

„Byla to jenom příručka pro zvířecí léčitele," připustil Havran, když vypluli na další cestu a on se uklidnil. „Zahlédl jsem 'spánkem stížený' a něco o ovčích vemenech. Ale ta tupost! Ta sprostá tupost! Udělat si z toho střechu na domě!"

„A byly to užitečné vědomosti," dodal Rybák. „Jak by lidé mohli být vzdělaní, když poznání nikdo nezachraňuje, nikdo nevyučuje? Kdyby se všechny knihy daly shromáždit najedno místo..."

„Jako byla Knihovna králů," zasnil se Havran při pomyšlení na zašlou slávu.

„Nebo tvoje knihovna," nadhodil Rybák, který teďbyl vychytralejší než dřív.

„Zlomky," mávl rukou Havran nad svým celoživotním dílem. „Pozůstatky."

„Začátky," přisadil si Rybák.

Havran si jen povzdechl.

„Já myslím, že bychom mohli znovu vyplout na jih," navrhl Rybák a kormidlem nasměroval loď do širokého průlivu. „K Pody."

„Máš pro to nadání," prohodil Havran. „Víš, kam se podívat. Tenkrát pro ten bestiář jsi šel rovnou do stodoly na půdu... Ale tady je sotva co hledat. Nic důležitého tady nebude. Ath by přece nenechal nejvýznamnější ze všech učených knih mezi tupci, kteří jsou schopní udělat si z ní střechu! Zavez nás na Pody, jestli chceš. A pak zpátky do Orrimy. Už toho mám dost."

„A došly nám knoflíky," poznamenal Rybák. Měl dobrou náladu. V okamžiku, kdy pomyslel na Pody, věděl, že jede správným směrem. „Třeba cestou ještě něco najdu," řekl. „Však víš, mám pro to nadání."

Ani jeden z nich ještě na Pody nebyl. Byl to ospalý ostrov na jihu s hezkým, starým přístavním městem Telio vystavěným z růžového pískovce a s poli a sady, které měly všechny předpoklady k tomu, aby dávaly bohatou úrodu. Jenže už století mu vládli páni z Wathortu, kteří vybírali velké daně, odváželi lidi do otroctví a vyčerpávali jak zemi, tak její obyvatele. Prosluněné ulice Telia byly smutné a špinavé. Lidé v nich žili jako v divočině, ve stanech a kůlnách postavených ze zbytků, nebo úplně bez přístřešku. „To není dobré," prohlásil znechuceně Havran poté, co se vyhnul hromadě lidských výkalů. „Tihle tvorové knihy nemají, Rybáku."

„Počkej, počkej," brzdil ho jeho společník. „Dej mi jeden den."

„Je to nebezpečné," namítl Havran, „a marné." Ale dál už neprotestoval. Ze skromného naivního mladíčka, kterého naučil číst, se stal jeho nevyzpytatelný průvodce.

Šel za ním jednou z hlavních ulic a odtamtud mezi malé domky, do staré tkalcovské čtvrti. Na Pody se pěstoval len.

Stály tam kamenné máčírny, dnes většinou nepoužívané, a za okny některých domů bylo vidět tkalcovské stavy. Na náměstíčku, kde se dalo schovat do stínu před horkým sluncem, sedělo u studny několik žen a předlo. Opodál si hrály děti, vychrtlé a zemdlené horkem. Dívaly se na cizince bez valného zájmu. Rybák bez váhání zamířil přímo k nim, jako by věděl, kam jde. U žen se zastavil a pozdravil je.

„Ale panáčku," řekla s úsměvem jedna z nich, „ani nám neukazuj, co máš v tom ranci, protože stejně nemám jediný měďák nebo slonovinový groš, ani jsem za poslední měsíc žádný neviděla."

„A kousek lnu by se nenašel, panímámo? Plátno nebo příze? Len z Pody je ten nejlepší - alespoň jsem

to slyšel až na Havnoru. A poznám, jestli to, co předete, je dobré nebo ne. Je to nádherná příze." Havran sledoval přítele s pobavením a také trochu pohrdavě. On sám uměl smlouvat velice mazaně, když šlo o knihu, ale tlachat s obyčejnými ženami o knoflících a přízi bylo pod jeho důstojnost. „Když dovolíte, jenom to otevřu," řekl Rybák a už už rozprostíral po dláždění svůj ranec. Ženy a umouněné, plaché děti se nahrnuly blíž, aby se podívaly, jaké divy jim chce ukázat. „Máme zájem o tkané plátno, nebarvenou přízi a také jiné věci - máme málo knoflíků. Jeden z těchto sametových čepečků vyměním za tři nebo čtyři knoflíky. Nebo jednu z těchto ruliček stuhy - podívejte na tu barvu. Jde vám krásně k vlasům, paní! Taky bereme papír nebo knihy. Naši páni v Orrimy takové věci hledají, kdyby se vám snad někde nějaké povalovaly."

„Ty jsi mi pěkný panáček," řekla se smíchem žena, která promluvila jako první, když si přidržela červenou pěnili u svého černého copu. „Jak ráda bych pro tebe něco měla!"

„Nemám tolik kuráže, abych si řekl o políbení," prohodil Medra, „ale co třeba otevřenou dlaň?"

Udělal znamení a žena se na něho krátce zahleděla. „To je snadné," řekla tiše a udělala znamení také, „ale mezi cizími lidmi ne vždy bezpečné."

Dál předváděl své zboží a žertoval se ženami a dětmi. Nikdo nic nekoupil. Dívaly se na cetky, jako by to byly poklady. Nechal je prohlédnout a osahat všechno, co chtěly, a jednomu dítěti prominul, že ukradlo maličké zrcátko z leštěné mosazi; všiml si, jak zmizelo pod rozedranou košilí, ale neřekl nic. Nakonec prohlásil, že musí dál a ranec zase sbalil. Děti se rozešly.

„Mám sousedku, která by mohla mít něco z papíru, jestli o to stojíte," ozvala se žena s černým copem.

„Popsaného?" zeptal se Havran, který znuděně seděl na krytu studny. „S nějakými znaky?"

Žena si ho prohlédla od hlavy k patě. „Ano, pane, se znaky." Potom se jiným tónem obrátila k Rybákovi. „Jestli chcete jít se mnou, bydlí tímto směrem. A přestože je to teprve mladá dívka, a chudá, můžu ti říct, kramáři, že ruku má otevřenou, i když se to o každém z nás říct nedá."

„Tři ze tří," řekl Havran a letmo udělal znamení, „takže si schovej jedovatost pro někoho jiného."

„To vy jí máte na rozdávání, pane. My tady jsme chudí lidé. A nevzdělaní." Blýskla po něm pohledem a vykročila.

Dovedla je k domu na konci úzké uličky. Kdysi to byl pěkný dům se dvěma patry z kamene, ale dnes byl zpola prázdný a zohavený, jak z něho někdo vytrhal okenní rámy a kameny, kterými byl obložen. Přešli dvůr, na němž byla studna. Žena zaklepala na postranní dveře a nějaká dívka přišla otevřít.

„A, ono to je čarodějnické doupě," prohlásil Havran, když ze dveří zavanuly byliny a aromatický dým, a ustoupil.

„Léčitelé," řekla jejich průvodkyně. „Ještě pořád je nemocná, Dory?"

Dívka přikývla. Podívala se nejdřív na Rybáka, potom na Havrana. Bylo jí nějakých třináct čtrnáct let. Byla podsaditá, třebaže vyhublá, a měla podmračený, pevný pohled.

„Jsou to bratři Ruky, Dory, jeden malý a hezký a druhý vysoký a pyšný. Říkají, že hledají papíry. Vím, že jste kdysi nějaké měli, i když teď už je možná nemáte. Nemají v ranci nic, co bys mohla potřebovat, ale za to, o co stojí, by jistě zaplatili kousky slonoviny. Nemám pravdu?" Obrátila zářivé oči k Rybákovi, jenž přikývl.

„Je moc nemocná, Sítino," řekla dívka. Znovu se podívala na Rybáka. „Ty nejsi léčitel?" Bylo to obvinění.

„Ne."

„Ona je," vysvětlila Sítina. „Stejně jako její matka a bába. Pusť nás dovnitř, Dory, nebo aspoň mě, abych si s ní mohla promluvit." Dívka na chvíli zašla dovnitř a Sítina řekla Medrovi: „Její matka umírá na souchotiny. Žádný léčitel jí nedokázal pomoci. Ale ona uměla léčit krtici a bolesti. Dělala zázraky, a Dory nejspíš půjde v jejích šlépějích."

Dívka jim pokynula, aby šli dál. Havran se rozhodl počkat venku. Místnost byla vysoká a dlouhá, se stopami bývalé elegance, ale velice stará a velice chudá. Léčitelské pomůcky a schnoucí byliny byly všude, měly však jistý řád. Nedaleko pěkného kamenného krbu, v němž hořel věchýtek voňavých bylin, stála postel. Žena na ní byla tak zchřadlá, že to v šeru vypadalo, jako by z ní nezůstávalo víc než kosti a stín. Když Rybák přišel blíž, pokusila se posadit a promluvit. Dcera jí podložila hlavu polštářem, a když se k ní Rybák naklonil velice blízko, uslyšel ji: „Čaroději," řekla. „To není náhoda."

Ihned poznal, že tato žena má moc. Přivolala ho sem snad ona?

„Jsem hledač," představil se.

„Můžeš ji učit?"

„Mohu ji vzít k těm, kteří mohou."

„Tak to udělej."

„Udělám.".

Položila hlavu zpět a zavřela oči.

Rybák, otřesený silou této vůle, se narovnal a zhluboka se nadechl. Rozhlédl se po dívce, Dory. Neopětovala jeho pohled, ale zachmuřeným, netečným zrakem visela na matce. Pohnula se teprve poté, co žena usnula. Šla pomoci Sítině, která jako přítelkyně a sousedka musela dokázat svou užitečnost, a tak sbírala krví nasáklé hadry rozházené kolem postele.

„Už zase začala krvácet a já jsem to nedokázala zastavit," promluvila Dory. Slzy jí tekly z očí a kanuly po lících. Její obličej se téměř nezměnil.

„Ach, dítě, ach, ptáčátko," politovala ji Sítina a vzala ji do náruče. Dory sice Sítinu objala, ale nesklonila se.

„Odchází tam, ke zdi, a já nemůžu jít s ní," řekla. „Jde sama a já nemůžu jít s ní. Ty tam nemůžeš?" Vytrhla se Sítině a pohlédla na Rybáka. „Ty tam můžeš!"

„Ne," odpověděl. „Neznám cestu."

Přesto, když ji poslouchal, uviděl, co viděla ona: dlouhý kopec svažující se do tmy a za ním, na okraji šera, nízkou kamennou zeď. A když se podíval lépe, zdálo se mu, že vidí ženu, která jde podél ní. Byla velice křehká, nehmotná, vyhublá na kost, pouhý stín. Nebyla to však umírající žena na posteli. Byla to Anieb.

Pak zmizela a on znovu stál proti čarodějnické dceři. Vyčítavý pohled se brzy změnil. Dívka položila tvář do dlaní.

„Musíme je nechat odejít," řekl.

„Já vím," zašeptala.

Sítina bystrýma, všímavýma očima přejela z jednoho na druhého. „Vida, nejenom hezký," řekla, „ale taky šikovný. No, nejsi první."

Tázavě se na ni podíval.

„Tomuto stavení se říká Athův dům,"vysvětlila.

„Bydlel tady," promluvila Dory a její bezmocnou bolest na krátký okamžik prolomil záblesk pýchy. „Mág Ath. Před mnoha a mnoha lety. Než odešel na západ. Všechny moje prabáby byly moudré ženy. On zůstal tady. S nimi."

„Dej mi umyvadlo. Dojdu pro vodu a namočím ty hadry," nabídla se Sítina.

„Já ji přinesu," řekl Rybák. Vzal umyvadlo a vyšel na dvůr ke studni. Havran seděl na krytu studny stejně jako předtím, znuděný a nervózní.

„Proč tady ztrácíme čas?" zeptal se ostře, když Rybák spustil vědro do studny. „Ty teď posluhuješ čarodějnicím?"

„Ano," přiznal Rybák, „a budu v tom pokračovat, dokud nezemře. A pak její dceru odvezu na Roke. A kdyby sis chtěl přečíst Knihu jmen, můžeš jet s námi."

Tak získala škola na Roke prvního žáka ze zámoří a zároveň s ním prvního knihovníka. Kniha jmen, která je nyní uchovávána v Osamělé věži, byla základem poznání a metody jmenování, na níž stojí rokeská magie. Dívka Dory, která prý učila své učitele, se stala mistryní všech hojivých umění a nauky o bylinách, kterou na Roke pozvedla na vysokou úroveň.

Pokud jde o Havrana, nedokázal se s Knihou jmen rozloučit ani na měsíc, a tak si nechal přivézt své knihy z Orrimy a usadil se s nimi v Thwilu. Dovoloval lidem ze školy je studovat, pokud se k nim a k něm chovali s náležitou úctou.

Rybákovy roky tak dostaly pevný řád. S koncem jara vyplouval s Nadějí hledat žáky pro školu na Roke - většinou děti a mladé lidi s nadáním pro magii, ale někdy také dospělé muže či ženy. Děti byly většinou chudé, a přestože žádné neodvedl proti jejich vůli, rodiče či páni se málokdy dozvěděli pravdu: Rybák vystupoval jako rybář, který shání chlapce pro práci na lodi, nebo děvče, které by se vyučilo na

tkadlenu, jindy nakupoval otroky pro svého pána na jiném ostrově. Když s ním dítě poslali proto, aby mu dali příležitost, nebo mu je prodali na práci, protože byli chudí, zaplatil jim pravou slonovinou. Když mu dítě prodali jako otroka, zaplatil jim zlatem, a když se další den zlato proměnilo zpátky v kravský trus, byl už pryč.

Pouštěl se na daleké cesty po celém Archipelu, vypravil se dokonce až do Východních dálav. Nikdy nenavštívil totéž město nebo ostrov dvakrát, aniž mezi tím uběhla řada let; nechával svou stopu vychladnout. Přesto se o něm začalo mluvit. Říkali mu Zloděj dětí a byl obávaným čarodějem, který odváží děti na svůj ostrov na mrazivém severu a tam z nich vysává krev. Ve vesnicích na Wayi a Felkwayi dodnes straší děti historkami o Zloději dětí, aby v nich vypěstovali nedůvěru k cizím lidem.

Tou dobou bylo již mnoho bratří a sester Ruky, kteří věděli, co se na Roke děje. Přicházeli tam mladí lidé, které poslali. Přicházeli muži a ženy, aby se nechali učit a sami učili. Mnozí z nich se tam dostali s velkými obtížemi, neboť kouzla, jež ostrov ukrývala, byla silnější než kdy dřív. Maskovala jej, aby vypadal jen jako mrak, případně útes v příbojových vlnách. Kromě toho vanul Rokeský vítr, který žádné lodi nedovolil vplout do Thwilské zátoky, pokud na palubě nebyl kouzelník, jenž věděl, jak ten vítr odvrátit. Přesto přicházeli, a škola si postupem let vyžádala větší dům, než jaký ve městě Thwil stál.

V Archipelu bylo zvykem, že muži staví lodě a ženy staví domy; ale při práci na velké stavbě ženy nechávaly muže pracovat s nimi. Neměly předsudky, pro které hornice nevpouštěly muže do dolů, nebo podle nichž lodní tesaři zakazovali ženám dívat se, když se pokládá kýl. Tak se stalo, že Velký dům na Roke vystavěli spolu mocní mužové a ženy. Jeho základní kámen byl položen na vrcholku kopce nad městem Thwil, nedaleko Háje a s výhledem na Homoli. Jeho zdi byly postaveny nejenom z kamene a dřeva, ale dostaly hluboké magické základy a byly zesíleny kouzly.

Medra se postavil na kopec a řekl: „Přímo pod místem, kde stojím, je stružka vody, která nevysychá. Opatrně kopali, až narazili na vodu. Nechali ji vytrysknout na denní světlo a první částí Velkého domu, kterou postavili, bylo jeho nejvnitrnější srdce, Fontánové nádvoří.

Ještě než kolem vyrostly zdi, procházeli se tam po bílém dláždění Medra a Elehal.

Elehal zasadila vedle fontány mladý jeřáb z Háje. Přišli se podívat, jestli dobře roste. Z moře, směrem od rokeské Homole, vanul prudký jarní vítr a bral s sebou vodu z fontány. Vysoko na svazích Homole zahlédli skupinku lidí: kroužek mladých studentů, kteří se učili vyvolávání iluzí od kouzelníka Hegyho z O; říkali mu mistr Ruka. Odkvetlá jiskřenka vypouštěla do větru své chmýří. Jiskra měla ve vlasech šediny.

„Ty odjedeš," řekla, „a necháš nás, ať si tu věc s Řádem vyřešíme sami." Její zamračený výraz nebyl tvrdší než jindy, ale takto ostrý tón nasazovala při hovoru s ním jen zřídka.

„Zůstanu, jestli chceš, Elehal."

„Chci, abys zůstal. Ale nezůstávej! Jsi hledač, musíš jít hledat. Jde jen o to, že shodnout se na kodexu - nebo řádu, jak bychom tomu podle Warise měli říkat - dá dvakrát víc práce než postavit tento dům. A je kolem toho desetkrát tolik hádek. Nejraději bych už od toho měla pokoj. Nějraději bych jednoduše odjela s tebou... A ulevilo by se mi, kdybys nejezdil na sever."

„Proč se vlastně hádáme?" zeptal se malomyslně.

„Protože je nás víc! Když zavřeš dvacet nebo třicet mocných lidí do jedné místnosti, každý se bude snažit prosadit svou. A ty jsi dal muže, kteří měli vždycky hlavní slovo, dohromady se ženami, které měly také hlavní slovo. Je jasné, že spolu nebudou vycházet. A pak také jsou mezi námi některé opravdové rozdíly, Medro. Musejí se vyřešit a nedají se vyřešit lehce. I když trocha dobré vůle by posunula věci hodně daleko."

„Může za to Waris?"

„Waris a několik dalších mužů. A to, že jsou muži, stavějí nad všechno ostatní. Podle nich jsou Staré síly ohavné, a ženské schopnosti jsou tím pádem podezřelé, protože podle nich jsou všechny ve spojení se Starými silami. Jako by je některý smrtelník mohl ovládat nebo využívat! Oni však staví muže tam, kam my stavíme svět. A proto mají za to, že opravdový čaroděj musí být muž. A žít v celibátu."

„Tak o to jde," povzdechl si smutně Medra.

„Ano, o to. Sestra mi včera v noci řekla, že jim s Ennio a tesařkami nabídly, že ji postaví část domu, která bude jenom jejich, nebo dokonce samostatný dům, aby se mohli uchovat čistí."

„Čistí?"

„To není můj výraz, ten je Warisův. Ale odmítli to. Chtějí, aby Rokeský řád oddělil muže od žen a požadují, aby muži rozhodovali za všechny. Jaký kompromis pak s nimi můžeme najít? Proč sem chodili, když s námi nechtějí spolupracovat?"

„Měli bychom takové muže poslat pryč."

„Pryč? Po zlém? Aby donesli pánům z Wathortu, že čarodějnice na Roke chystají bouři?"

„Zapomínám - pořád zapomínám," řekl, opět sklesle. „Zapomínám na zdi vězení. Když jsem mimo ně, nejsem tak hloupý... Když jsem tady, nedokážu uvěřit, že je to vězení.

Ale venku, bez tebe, si vzpomenu... nechci jet pryč, ale musím. Nechci si přiznat, že by tady něco mohlo být špatné nebo se nedařit, ale musím... tentokrát ještě pojedu, Elehal, a pojedu na sever. Ale až se vrátím, zůstanu. To, co potřebuji najít, najdu tady. Cožpak jsem to již nenašel?"

„Ne," řekla. „Jenom mě... Ale v Háji je toho k hledání pořád víc než dost. Tolik, že ani ty bys netrpěl zahálkou. Proč na sever?"

„Natáhnout Ruku na Enlad a Éa. Nikdy jsem tam nebyl. O tamní magii nic nevíme. Královský Enlad a zářivá Éa, nejstarší ze všech ostrovů! Tam jistě najdeme spojence."

„Ale mezi námi leží Havnor," namítla.

„S lodí přes Havnor nepopluji, má lásko. Chystám se ho objet. Po vodě." Vždycky ji uměl rozesmát, jako jediný. Když byl pryč, bývala tichá a vyrovnaná. Již pochopila, že netrpělivostí si práci, kterou musí udělat, nijak neusnadní. Pořád se občas mračila, občas se usmívala, ale nesmála se. Když mohla, chodila sama do Háje, jak to dělávala vždy. Ale v letech budování Domu a zakládání školy sejí to podařilo málokdy, a když už ano, brala s sebou několik studentů, aby se s ní učili poznávat lesní cesty a uspořádání listů - byla totiž Skladebnicí.

Rybák se toho roku vydal na svou pouť pozdě. Vzal s sebou patnáctiletého chlapce Smítka, nadějného počasníka, který potřeboval praxi na moři, a Sávu, šedesátiletou ženu, která s ním přijela na Roke před nějakými sedmi osmi lety. Sáva byla jednou ze sester Ruky na ostrově Ark. Přestože neměla vůbec žádné nadání pro magii, uměla tak dobře přivést skupinu lidí ke vzájemné důvěře a spolupráci, že ji na Arku a teď i na Roke uznávali jako moudrou ženu. Požádala Rybáka, aby ji vzal s sebou na návštěvu rodiny, matky, sestry a dvou synů. Smítka měl nechat u ní a na zpáteční cestě je vzít zpátky na Roke. Za letního počasí vypluli přes Vnitřní moře k severovýchodu a Rybák řekl Smítkovi, že jim má do plachty opřít trochu čarovětru, aby určitě dopluli na Ark před svátkem Dlouhého tance.

Když pak pluli podél pobřeží ostrova, osobně zahalil Naději iluzí, aby nevypadala jako loď, ale jako plující kláda. V těchto vodách totiž nebyla nouze o piráty a Losenovy lovce otroků.

Vysadil své pasažéry v Sesesry na východním pobřeží Arku, kde si též zatančil Dlouhý tanec, a vyrazil na další plavbu Ebavnorskou úžinou. Měl v úmyslu plout na západ kolem jižních břehů Omeru. Kouzlo iluze udržoval na lodi i nadále. V zářivém jasu letního slunovratu, proti severnímu větru, spatřil vysoko a daleko nad modravou úžinou mlhavější modrohnědý pruh země, dlouhé hřebeny a lehoučkou klenbu hory Onn.

Podívej, Medro. Podívej!

Byl to Havnor, jeho rodná země, kde byli jeho blízcí, ač nevěděl, zda živí nebo mrtví, kde ležela v hrobě Anieb, vysoko na svazích hory.

Nikdy se nevrátil, nikdy se neocitl tak blízko. Jak dlouho to bylo? Šestnáct, sedmnáct let? Nikdo by ho nepoznal, nikdo by si nevzpomenul na chlapce, kterému říkali Vydra, jen jeho matka, otec a sestra, pokud ještě byli naživu. Ave Velkém přístavu určitě byli bratři a sestry Ruky. Jako chlapec z nich sice neznal nikoho, ale teďbyje poznat měl.

Plul dál širokým průlivem, dokud se hora Onn neschovala za mys u ústí Havnorské zátoky. Už by ji nespatřil, leda že by proplul tím uzoučkým průlivem. Potom by horu uviděl v celé šířce a výšce, jak se tyčí nad klidnými vodami, kde se ve dvanácti letech učíval přivolat čarovítr. A kdyby plul ještě dál, uviděl by z vody vyrůstat věže, zpočátku neurčité, jen tečky a čárky, a pak by bílé město v srdci světa rozkvetlo zářivými korouhvemi.

Dnes už to byla jen zbabělost, co ho vedlo k tomu, aby se Havnoru vyhýbal - strach o svou kůži, strach ze zjištění, že jeho blízcí jsou po smrti, strach z příliš živých vzpomínek na Anieb.

Byly chvíle, kdy skutečně cítil, že tak jako on ji přivolal živou, mohla by jako mrtvá přivolat jeho.

Vzájemné pouto, které je spojovalo a umožnilo jí, aby ho zachránila, se nepřetrhlo. Mnohokrát ho ve snech navštívila. Vždy mlčky stála, jako když ji uviděl poprvé v té čpící věži v Samory. A spatřil ji také před léty ve vidění umírající léčitelky z Telia, v šeru vedle kamenné zdi.

Nyní již od Elehal a od ostatních na Roke věděl, co je ta zeď. Tvořila předěl mezi živými a mrtvými. A Anieb v tom vidění šla po této straně, nikoli po té, která se svažovala do tmy.

Bál se snad té, jež mu dala svobodu?

Obrátil loď proti silnému větru, obtočil se kolem Jižního mysu a vplul do havnorské Velké zátoky. Na věžích města Havnoru stále vlály prapory a stále tam vládl král. Prapory patřily podmaněným městům a ostrovům a králem byl despota Losen. Losen vůbec nevycházel z mramorového paláce. Celý den seděl uvnitř, obsluhován otroky, a díval se, jak stín meče Erreth-Akbeho klouže jako stín na obrovských slunečních hodinách po střechách dole. Vydával rozkazy a otroci odpovídali: Stalo se, Vaše Veličenstvo. Pořádal audience, kdy k němu přicházeli starci a odpovídali:

„Jak poroučíte. Vaše Veličenstvo." Když si nechal zavolat své čaroděje, přispěchal mág Brzek a hluboce se uklonil.

„Zařiď, abych chodil!" rozkřikl se Losen a začal nemohoucíma rukama tlouct do chromých nohou.

Mág mu odpověděl: „Jak je vám známo, Veličenstvo, mé chabé schopnosti nepomohly, ale poslal jsem pro nejslavnějšího léčitele v Zeměmoří, který žije na dalekém Narveduenu. Až dorazí, Vaše Výsost bude jistě znovu chodit a zatančí si i Dlouhý tanec."

Nato začal Losen vykřikovat a klít. Otroci mu přinesli víno a mág odešel, ale cestou si ještě ověřil, zda ochromující kouzlo zůstalo pevné.

Bylo pro něho mnohem výhodnější, že králem je Losen, než kdyby měl vládnout Havnoru otevřeně. Ozbrojenci čarodějům nedůvěřovali a neradi jim sloužili. Bez ohledu na schopnosti mága, pokud by nebyl stejně mocný jako Morredův Nepřítel, nedokázal by udržet armády a flotily pospolu, kdyby se vojáci a námořníci rozhodli, že ho nebudou poslouchat. Lidé byli zvyklí bát se Losena a poslouchat ho, byl to již starý, zaběhnutý zvyk. Přisuzovali mu vlastnosti, které měl - odvážnou strategii, pevnou ruku vládce a absolutní krutost - a přisuzovali mu také schopnosti, které neměl nikdy, jako například moc nad čaroději, kteří mu sloužili.

Kromě Brzka a několika kouzelnických břídilů dnes Losenovi žádní jiní čarodějové nesloužili. Ty, kteří s ním mohli soupeřit o Losenovu přízeň, Brzek jednoho po druhém vypudil nebo zabil, a teď už se mnoho let těšil výhradní moci nad celým Havnorem.

Když byl Gellukovým učedníkem a pomocníkem, podporoval svého pána ve studiu wayského učení, neboť zjistil, že má volnost, když pobláznění, senilní Gelluk odjede za svým živým stříbrem. Gellukův nenadálý konec jím však otřásl. Brzek si zavolal na pomoc užitečného Ohaře a velice důkladně vyšetřil, co se stalo. To, kam se Gelluk podél, samozřejmě nebylo žádným tajemstvím. Ohař došel po jeho stopách až k jizvě na svahu a prohlásil, že je tam pohřben v hlubinách. Brzek nijak netoužil ho vyhrabat. Zato chlapce, který ho doprovázel, Ohař vypátrat nedokázal. Nebyl schopen říct, zda je pod kopcem s Gellukem, nebo se mu podařilo upláchnout. Na rozdíl od mága po sobě podle Ohaře nezanechal stopy žádných čar. Celou další noc navíc velmi prudce pršelo, a když už si Ohař myslel, že chlapcovy stopy našel, patřily ženě, která již byla mrtvá.

Brzek Ohaře za jeho nezdar nepotrestal, ale uložil si to do paměti. Nebyl zvyklý na nezdary a neměl je rád. Nelíbilo se mu, co mu Ohař o tom chlapci, Vydrovi, řekl, a zapamatoval si to.

Touha po moci se živí sama sebou, roste zároveň s tím, jak se požírá. Brzek měl hlad. Velice strádal. Vládnout Havnoru, zemi žebráků a chudých farmářů, přinášelo málo uspokojení. K čemu bylo dobré mít Maharionův trůn, když na něm seděl jen opilý mrzák? Kde byla krása městských paláců, když v nich žili jen plazící se otroci? Mohl mít každou ženu, které se mu zachtělo, ale ženy by ho oslabily, vysály z něj jeho sílu. Nechtěl u sebe mít žádnou ženu. Toužil po nepříteli, po protivníkovi hodném zničení.

Již rok nebo víc za ním chodili zvědové a šeptali mu o tajné rebelii šířící se celou jeho říší, o vzpurných skupinkách kouzelníků, kteří si říkali Ruka. V touze po nalezení nepřítele nechal jednu takovou skupinku prověřit. Ukázalo se, že je to spolek starých žen, porodních bab a tesařů spolu s jedním kopáčem, klempířským učedníkem a několika malými chlapci. Ponížený a rozzuřený Brzek je nechal popravit i s mužem, který mu je udal. Poprava se konala veřejně, Losenovým jménem, za zločinné spiknutí proti

králi. Možná poslední dobou nebylo podobného zastrašování dost. Ale bylo mu to proti srsti. Nerad dělal veřejnou podívanou z hlupáků, kterým se podařilo, aby se jich bál. Raději by se s nimi v pravý čas vypořádal po svém. Aby strach vychovával, musí být bezprostřední. Potřeboval vidět lidi, jak se ho bojí, slyšet jejich hrůzu, cítit ji v nose, na jazyku. Ale jelikož vládl Losenovým jménem, byl Losen tím, koho se vojáci a lidé museli bát. On musel zůstávat v pozadí a spokojit se s otroky a učedníky.

Nedlouho nato poslal v nějaké záležitosti pro Ohaře. Když byla věc vyřízena, starý muž se ho zeptal: „Slyšel jsi někdy o ostrovu Roke?"

„Je to na jihozápad od Kamery. Nějakých čtyřicet nebo padesát let patří pánu z Wathortu."

Přestože Brzek jen zřídkakdy opouštěl město, byl pyšný na své vědomosti o celém Archipelu, získané z hlášení jeho námořníků a z nádherných starých map dochovaných v paláci. Po nocích si je prohlížel a přemítal o tom, kam a jak by mohl svou říši rozšířit.

Ohař přikývl, jako by ho na Roke nic víc než jeho poloha nezajímalo.

„A dál?"

„Jedna stařena, kterou jsi nechal mučit, než tu bandu upálili, vzpomínáš? Vím to od toho, který to dělal. Mluvila o svém synovi na Roke. Volala na něho, aby si pro ni přišel. Jako by měl takovou moc."

„Noa?"

„Přijde mi to zvláštní. Bába z vesnice ve vnitrozemí, která nikdy neviděla moře, vykřikuje jméno tak dalekého ostrova."

„Její syn byl rybář a vyprávěl jí, kde všude byl."

Brzek mávl rukou. Ohař popotáhl nosem, přikývl a odešel.

Brzek zásadně nebral na lehkou váhu žádnou z Ohařových zdánlivě bezvýznamných zmínek, neboť mnohé, jak se časem ukázalo, bezvýznamné nebyly. To bylo spolu se starcovou neotřesitelností důvodem, proč ho neměl rád. Nikdy Ohaře nepochválil a využíval ho co nejméně, ale jeho služby byly příliš cenné, než aby se jich vzdal.

Čaroděj si uložil jméno Roke do paměti, a když je ve stejné souvislosti uslyšel znovu, pochopil, že Ohař opět přišel na správnou stopu.

Tři děti, dva šestnáctileté chlapce a dvanáctiletou dívku, zadržela jedna z Losenových hlídek na jih od Omeru, jakse s čarovětrem v plachtách vezly v ukradeném rybářském člunu. Hlídka je chytila jen díky tomu, že měla na palubě vlastního počasníka, který zvedl vlnu a ukradený člun zaplavil vodou. Poté, co je odvezli zpátky na Omer, se jeden z chlapců zhroutil a s brekem se přiznal, že se přidal k Ruce. Když muži to slovo zaslechli, řekli mu, že je čeká mučení a upálení, načež chlapec začal křičet, že když ho ušetří, řekne jim všechno o Ruce, o Roke a o velkých rokeských mázích.

„Přiveďte je sem," poručil Brzek poslovi.

„Dívka uletěla, pane," přiznal neochotně muž.

„Uletěla?

„Proměnila se v ptáka. Prý v orlovce. Od tak mladého děvčete to nečekali. Zmizela, než si stačili všimnout, že se něco děje."

„Tak přiveďte ty chlapce," řekl s neochabující trpělivostí Brzek.

Přivedli k němu jednoho. Druhý vyskočil z lodi cestou na Havnor a byl zabit střelou z kuše. Chlapec, který stál před ním, propadl takovému záchvatu hrůzy, že vzbuzoval odpor dokonce i v Brzkovi. Jak mohl zastrašit stvoření, které již bylo slepé a ochromené strachem? Uvalil na chlapce vázací kouzlo, aby zůstal vzpřímené, nehnuto stát jako kamenná socha, a noc a den ho nechal tak. Čas od času na něho promluvil. Lichotil mu, že je chytrý chlapec a že by z něho byl tady v paláci dobrý učedník. Možná by se nakonec dostal i na Roke, neboť Brzek uvažoval, že by se na Roke vydal, aby se s tamními mágy setkal.

Když ho rozvázal, chlapec se snažil předstírat, že je stále zkamenělý, a nemluvil. Brzek mu musel proniknout do mysli, jak se to kdysi dávno naučil od Gelluka, jenž byl pravým mistrem tohoto umění. Zjistil, co se zjistit dalo. Potom již chlapec nebyl k ničemu a bylo třeba se ho zbavit. Opět to bylo pokořující, být přelstěn hloupostí těchto lidí - jediné, co se o Roke dozvěděl, bylo to, že je tam Ruka a škola, kde se vyučuje čarodějnictví. A dozvěděl se jméno jednoho muže.

Při představě školy pro čaroděje se musel rozesmát. Škola pro divoké kance, pomyslel si, kolej pro draky! Ale to, že na Roke dochází k nějakému osnování piklů a spolčování lidí nadaných mocí, vypadalo

pravděpodobně. A čím víc o tom přemýšlel, tím víc ho představa jakéhokoli spolku nebo spojenectví čarodějů děsila. Bylo to nepřirozené. Něco takového mohlo vzniknout jen pod vlivem velké síly, tlaku dominantní vůle - vůle mága dostatečně silného, aby ve svých službách udržel dokonce i silné čaroděje. To byl nepřítel, po jakém toužil!

Řekli mu, že Ohař je dole u dveří. Brzek pro něho poslal, aby přišel nahoru. „Kdo je Rybák?" zeptal se, jakmile starého muže zahlédl.

S věkem Ohař začal vypadat tak, jak se to hodilo k jeho jménu: měl svraštělou kůži, dlouhý nos a smutné oči. Zavětřil. V první chvíli se zdálo, že se chystá odpovědět, že neví, ale pak usoudil, že bude lepší nesnažit se Brzkovi lhát. Povzdechl si. „Vydra," řekl. „Ten, který zabil starého Bleduleho."

„Kde se schovává?"

„Vůbec se neschovává. Chodil po městě, rozmlouval s lidmi. Vypravil se navštívit matku do Konce Cesty na druhé straně hory. Teď je tam."

„Měl jsi mi to hned ohlásit," napomenul ho Brzek.

„Nevěděl jsem, že se o něho zajímáte. Já po něm jdu už dlouho. Oklamal mne." Ohař mluvil bez zahořklosti.

„Přelstil a zabil velkého mága, mého pána. Je nebezpečný. Chci odplatu. S kým tady mluvil? Chci je. Pak se postarám o něho."

„S nějakými starými ženami u přístavu. S jedním starým kouzelníkem. Se sestrou."

„Přiveďje sem. Vezmi si moje muže."

Ohař popotáhl nosem, povzdechl si a přikývl.

Z lidí, které mu jeho muži přivedli, se mnoho dostat nedalo. Stále totéž: patřili k Ruce a Ruka byla společenstvím mocných kouzelníků na Morredově ostrově neboli na Roke; a ten Vydra nebo Rybák přišel odtamtud, i když původně byl z Havnoru. Měli ho ve velké úctě, přestože byl jenom hledač. Sestra zmizela, možná odešla s Vydrou do Konce Cesty, kde žila jejich matka. Brzek se přehrabal jejich zastřenými, tupými hlavami, nejmladší nechal mučit a potom je upálil na místě, kde se na to z okna mohl dívat Losen. Král potřeboval nějaké rozptýlení.

To všechno zabralo jednom dva dny, a po celou tu dobu Brzek vyhlížel směrem k vesnici Konec Cesty a snažil se zjistit, co se tam děje. Poslal tam napřed Ohaře, poslal tam dokonce svého nehmotného zástupce, aby dával pozor. Když zjistil, kde se muž nachází, velice rychle se tam přenesl na orlích křídlech. Brzek byl totiž mistrem proměn, natolik nebojácným, že by na sebe vzal podobu i draka.

Věděl, že u tohoto muže je na místě opatrnost. Vydra porazil Tinarala a pak tu byla ta záležitost s Roke. Musel mít v sobě nebo při sobě nějakou sílu. Zároveň však bylo pro Brzka těžké bát se obyčejného hledače, který se stýkal s porodními bábami a podobnými existencemi. Schovávat se a plížit se mu bylo proti mysli. Snesl se za bílého dne na roztaženou náves Konce Cesty, proměnil své paráty v lidské nohy a mohutná křídla v ruce.

Nějaké dítě se s brekem rozběhlo k mamince. Nikoho jiného vidět nebylo. Ale Brzek otočil hlavou a rozhlédl se. Ještě v tom bylo něco z orlí rychlé, toporné otočky. Čaroděj pozná čaroděje, a proto věděl, ve kterém domě se jeho kořist nachází. Došel k němu a rozrazil dveře.

Drobný, snědý muž usazený za stolem k němu vzhlédl.

Brzek zvedl ruku, aby na něho uvrhl vázací kouzlo, ruku však něco zastavilo. Zůstala znehybnělá, částečně zdvižená u jeho boku.

Toto byl souboj, nepřítel, se kterým stojí za to se utkat! Brzek o krok ustoupil a vzápětí s úsměvem natáhl obě ruce nahoru před sebe. Udělal to velice pomalu, ale plynule. Protivník ho nijak nezadržel.

Dům náhle zmizel. Nebyly tam žádné stěny, žádná střecha, nikdo. Brzek stál v prachu vesnické návsi, s rukama ve vzduchu, zalitý ranním sluncem.

Byla to samozřejmé jen iluze, ale na okamžik jeho kouzlo zadržela a potom ji ještě musel odčarovat, vrátit zpět veřeje, stěny a střešní trámy, lesk světla na nádobí, kameny krbu a stůl. U stolu však nikdo neseděl. Jeho nepřítel byl pryč.

To ho rozzlobilo, velice ho to rozzlobilo. Byl jako hladový člověk, kterému vytrhnou sousto z ruky. Zkusil Rybákovi poručit, aby se objevil znovu, ale neznal jeho pravé jméno a neměl žádnou moc nad jeho srdcem či myslí. Jeho přivolávání vyšlo naprázdno.

Vyšel z domu, otočil se a zapálil jej ohnivou formulí. Plameny vyšlehly z došků, ze stěn, z každého okna. Z domu s křikem vyběhly ženy, které se do té chvíle nepochybně skrývaly v zadní místnosti. Nevšímal si jích. „Ohaři," řekl. Vyslovil povolávací zaklínadlo, obsahující Ohařovo pravé jméno, a stařec se k němu dostavil - nemohl jinak. „Byl jsem v hospodě nedaleko odsud. Stačilo říct moje běžné jméno a byl bych přišel."

Brzek mu věnoval jediný pohled. Ohař prudce zavřel ústa a nechal je zavřená.

„Mluv, když ti to dovolím," řekl čaroděj. „Kde je ten chlap?"

Ohař pokynul směrem k severovýchodu.

„Co je tam?"

Brzek odemkl Ohaři ústa a poskytl mu tolik hlasu, aby mohl bezbarvě, mrtvolně říct: „Samory."

„V jaké je podobě?"

„Vydra," odvětil prázdný hlas.

Brzek se zasmál. „Počkám si na něho," řekl. Jeho člověčí nohy se proměnily ve žluté paťáty a paže v široká opeřená křídla. Orel se vznesl a odletěl napříč ke směru větru.

Ohař popotáhl nosem, povzdechl si a neochotně se vydal pěšky za ním. Z vesnice za jeho zády, kde zatím plameny uhasly, bylo slyšet dětský pláč a kletby, které ženy křičely za odlétajícím orlem.

Člověk si může předsevzít, že se bude snažit konat dobro, ale riziko spočívá v tom, že hlava si ráda zaměňuje dobrý úmysl a skutečné konání věcí dobře.

Vydra, která rychle plavala po proudu řekou Jennavou, na podobné věci nemyslela. Nemyslela vlastně skoro na nic kromě rychlosti, směru, příjemné chuti říční vody a příjemnosti plavání. Ale něco podobného se honilo hlavou Medrovi, když seděl v domě své babičky v Konci Cesty a povídal si s matkou a se sestrou, těsně předtím, než se dveře rozletěly a objevila se v nich strašlivá zářící postava.

Medra přijel na Havnor s představou, že když nechce nikomu ublížit, nikomu neublíží. Místo toho zapříčinil nenapravitelné škody. Jeho pobyt stál život několik mužů, žen a dětí. Zemřeli v mukách, upáleni zaživa. Svou sestru, matku, sebe a skrze sebe i Roke vystavil strašlivému nebezpečí.

Kdyby ho Brzek (kterého znal jen pod běžným jménem a podle reputace) chytil a využil tak, jak prý lidi využívá - vyprázdní jim mysl, jako by to byl měšec-všichni na Roke by byli vystaveni čarodějově moci a síle flotil a vojsk, jež měl na povel. Medra by zradil Roke Havnoru, tak jako jej čaroděj, jehož jméno nikdy nepadlo, zradil ve prospěch Wathortu. Možná i on si myslel, že se nic špatného nestane.

Když čaroděj přišel, Medra právě poněkolikáté - a stále bezvýsledně - dumal nad tím, jak by mohl Havnor ihned a nepozorovaně opustit.

Teď, jako vydra, myslel jen na to, že by chtěl zůstat vydrou, navěky být vydrou ve sladké hnědé vodě, v živé řece. Vydra nezná smrt, pouze život až do konce. Štíhlý tvor však měl mysl smrtelníka. V místě, kde potok míjí kopec západně od Samory, vydra vylezla na bahnitý břeh a v dalším okamžiku se tam krčil roztřesený člověk.

Kam teď? Proč přišel sem?

Neuvažoval. Vzal na sebe podobu, k níž měl nejblíž, utekl do řeky, jak by to udělala vydra, a plaval, jak by to udělala vydra. Ale pouze ve své podobě mohl uvažovat jako člověk, skrývat se, rozhodovat se, vystupovat jako člověk nebo jako čaroděj proti čaroději, který ho pronásledoval.

Věděl, že pro Brzka není soupeřem. Na odražení prvního vázacího kouzla vypotřeboval veškerou sílu odporu, kterou měl. Iluze a proměny byly jediné triky, které měl v zásobě. Kdyby se s ním čaroděj utkal znovu, byl by to jeho konec. A zároveň s ním konec Roke. Roke a jeho dětí, Elehal, jeho lásky, a Roušky, Havrana, Dory, všech přátel, fontány na bílém nádvoří a stromu vedle fontány. Pouze Háj by stál dál. Pouze zelený kopec, mlčenlivý, nehybný. Slyšel Elehal jak mu říká: Mezi námi leží Havnor. Slyšel ji, jak říká: Všechny pravé síly, všechny staré síly, vyrůstají ze stejného kořene.

Zvedl hlavu. Kopec nad potokem byl tentýž, kam tenkrát přišel s Tinaralem, doprovázen duchem Anieb. Stačilo udělat pár kroků, aby došel k jizvě, ke švů, stále jasně viditelnému pod zelenou letní travou.

„Matko," řekl poté, co klesl na kolena. „Matko, otevři se mi."

Položil ruce na jizvu v zemi, ale neměl v nich žádnou sílu.

„Vpusť mne dovnitř, Matko," zašeptal jazykem stejně starým jako kopec. Země se maličko zachvěla a

rozestoupila se.

Zaslechl výkřik orla. Postavil se a skočil do tmy.

Orel s křikem kroužil nad údolím, nad svahem, nad vrbinami u potoka. Dlouho, předlouho pátral, než se vrátil stejnou cestou, kterou přiletěl.

Mnohem později, když už se odpoledne chýlilo k večeru, se údolím přibelhal starý Ohař. Čas od času se zastavil a zavětřil. Posadil se na svah vedle jizvy, aby ulevil znaveným nohám. Pozorně si prohlédl zem, kde leželo několik hrudek čerstvé hlíny a tráva byla ohnutá. Pohladil stébla, aby je narovnal. Nakonec vstal, došel se napít čisté, nahnědlé vody pod vrbičkami a vykročil údolím směrem k dolu.

Medra se probudil. Bolelo ho celé tělo a kolem byla tma. Na dlouhou dobu to bylo všechno. Bolest odezněla, tma zůstala. Vjednu chvíli se maličko rozjasnilo do šera, v němž nezřetelně viděl. Zahlédl svah, který sbíhal od místa, kde ležel, ke kamenné zdi, za níž začínala znovu tma. Ale nedokázal vstát a dojít k té zdi. Zanedlouho se bolest přihlásila znovu a velice palčivě - v paži, v boku a v hlavě. Potom ho obklopila tma a po ní nebylo nic.

Žízeň a s ní bolest. Žízeň a zvuk tekoucí vody. Snažil se rozpomenout, jak se dělá světlo. „Ty neumíš udělat světlo?" zeptala se ho tenkrát smutně Anieb. Ale neuměl. Plazil se tmou, až bylo vodu slyšet hlasitě a kameny pod ním začaly být vlhké. Tak dlouho tápal, až jeho ruka našla vodu. Napil se a potom se pokusil odplazit z vlhkých kamenů pryč, protože mu byla hrozná zima. Jedna ruka ho bolela a neměl v ní žádnou sílu. Navíc ho znovu rozbolela hlava. Kňoural a třásl se, snažil se co nejvíc schoulit, aby se zahřál. Tepla ani světla se nedostávalo.

Seděl nedaleko místa, kde ležel, a díval se na sebe, přestože stále byla naprostá tma. Schouleně, zlomeně ležel kousek od místa, kde podzemí potůček stékal ze slídové žíly. Opodál ležela další schoulená hromádka práchnivého červeného hedvábí, dlouhých vlasů a kostí. Za ní se jeskyně táhla do dáli. Poznal, že její dómy a chodby se táhnou mnohem dál, než se domníval. Prohlížel si ji se stejně mdlým zájmem, s jakým se díval na Tinaralovo a na vlastní tělo. Cítil mírnou lítost. Bylo jedině spravedlivé, aby tady zemřel s mužem, jehož zabil. Bylo to tak správné. Nic špatného se nestalo. Ale někde v sobě cítil bolest, nikoli ostrou tělesnou, ale jinou, dlouhodobou, celoživotní.

„Anieb," řekl.

V dalším okamžiku se vrátil do sebe. Cítil palčivou bolest v paži, v boku a v hlavě; v černočerné tmě se mu dělalo špatně od žaludku a točila se mu hlava. Když se pohnul, zasténal, ale posadil se. Musím žít, pomyslel si. Musím si zapamatovat, jak žít. Jak dělat světlo. Musím si to zapamatovat. Musím si zapamatovat stíny listů.

Jak daleko ten les sahá?

Tak daleko, jak sahá mysl.

Zvedl oči do tmy. Po chvíli trošku pohnul zdravou rukou. Rozlilo se z ní slabé světlo.

Strop jeskyně byl vysoko nad ním. Pramínek vody stékající ze slídové žíly se třpytil v kratičkých záblescích čarosvětla.

Již neviděl jeskynní dómy a chodby jako předtím, když se díval apatickým, odhmotněným okem. Viděl jen to, co mu kolem něho a před ním ukazovalo mihotavé čarosvětlo. Jako když se ubíral nocí s Anieb, dokud nezemřela, každým krokem do tmy.

Zvedl se na kolena a zdálo se mu, že zašeptal: „Děkuji ti, matko." Postavil se a upadl, protože mu levým bokem projela taková bolest, že se neudržel a nahlas vykřikl. Po chvíli to zkusil znovu a postavil se. Potom vykročil.

Trvalo mu dlouho, než jeskyni přešel. Strčil si poraněnou ruku do košile a zdravou přitiskl ke kyčelnímu kloubu. Šlo se mu tak o něco lépe. Stěny se postupně sbíhaly, až se z dómu stala chodba. Strop tady byl mnohem níž, těsně nad jeho hlavou. Po jedné stěně po kapkách stékala voda a hromadila se v tůňkách mezi kameny, po kterých šel. Nebyl to nádherný červený palác z Tinaralovy vidiny, s tajemnými stříbrnými runami na vysokých, větvících se sloupech. Byla to jen zem, jen hlína, skála a voda. Vzduch byl studený a nehybný. Kromě zvuku padajících kapek tam bylo ticho. Mimo zář čarosvětla byla tma.

Medra sklonil hlavu, jak tam stál. „Anieb," řekl, „můžeš se vrátit až sem? Neznám cestu."Chvíli počkal. Viděl tmu, slyšel ticho. Pomalu a šouravě vstoupil do chodby.

Brzek nevěděl, jak mu ten muž unikl, ale dvě věci byly jisté: že je mnohem mocnější než všichni ostatní

mágové, které kdy potkal, a že se co nejrychleji vrátí na Roke, neboť tam byl zdroj a centrum jeho moci. Nemělo smysl snažit se tam dostat před ním, měl náskok. Ale Brzek ho mohl sledovat, a pokud by jeho vlastní síly nestačily, bude s sebou mít sílu, jaké žádný mág neodolá. Vždyť i Morreda málem zničila nikoli magie, nýbrž pouhá síla armád, které proti němu Nepřítel vrhl.

„Vaše Veličenstvo vypravuje flotily," oznámil Brzek civícímu starci usazenému do křesla v paláci králů. „Na jihu ve Vnitřním moři proti vám shromáždil své síly mocný nepřítel. Zničíme ho. Stovka lodí vypluje z Velkého přístavu, z Omeru, z Jižního přístavu a z vaší državy na Hosku, největší námořní armáda, jakou kdy svět viděl! Já je povedu. A sláva připadne vám," dořekl a otevřeně se zasmál, až se na něho Losen s vyděšeným výrazem podíval. Konečně začínal chápat, kdo je pán a kdo otrok.

Brzek měl Losenovy muže tak dobře zvládnuté, že mohutná flotila, cestou přibírající další vazaly, opustila Havnor během dvou dnů. Osmdesát lodí proplulo kolem Arku a Ilienu se spolehlivým a vytrvalým čarovětrem v plachtách, který je hnal přímo k Roke. Někdy bylo možno Brzka vidět, jak stojí na palubou opatřené přídi velitelské galéry, jejíž stovka vesel kmitala jako raccí křídla, oblečen do bílé hedvábné róby, a v ruce drží vysokou bílou hůl, roh z mořského tvora žijícího na nejzazším severu. Někdy se sám proměňoval v racka, orla nebo draka a létal nad nebo před flotilou. Když ho muži spatřili, jak takto poletuje, dali se do křiku: „Drakopán! Drakopán!"

Vylodili se na Ilienu, aby nabrali vodu a jídlo. Při přípravách na to, aby mohla mnohasethlavá armáda tak rychle vyplout, zbylo na vybavení lodí zásobami jen málo času. Zmocnili se měst na západním pobřeží Ilienu a vzali si, co potřebovali. Totéž pak zopakovali na Vissti a Kamery - uloupili, co mohli, a zbytek spálili. Pak obrovská flotila zatočila na západ a zamířila k jedinému přístavu na ostrově Roke, Thwilské zátoce. Brzek znal přístav z map, které byly na Havnoru, a věděl, že nad ním stojí vysoký kopec. Když připluli blíž, proměnil se v draka a vznesl se vysoko nad lodě, aby je vedl. Upíral zrak k západu a vyhlížel ten kopec.

Když jej uviděl, nezřetelný a zelený nad mořem zahaleným oparem, vykřikl - muži na lodích slyšeli vykřiknout draka - rozletěl se ještě rychleji a nechal je, aby ho následovali k cíli výpravy.

Všechny pověsti se shodovaly, že Roke je chráněný zaklínadly, ukrytý kouzly, aby jej obyčejné oči neviděly. Pokud na kopci nebo zátoce, která se mu teď otvírala před očima, ležela nějaká kouzla, byla pro něho průhledná, pavučinová. Když přeletěl nad zátokou a nad městečkem s rozestavěnou budovou na svahu nad ním k vrcholku toho vysokého zeleného kopce, nic mu nezastřelo zrak, nic se nepostavilo jeho vůli. Tam natáhl dračí paráty pod sebe, zamával rezivě červenými křídly a přistál.

Měl svou vlastní podobu. Proměna však nebyla jeho dílem. Stál tam ve střehu, nejistý.

Vítr foukal a dlouhá tráva se ve větru kývala. Léto pomalu končilo a tráva již byla suchá, žloutla. Kromě bílých hlaviček krajkoví v ní nic nekvetlo. Dlouhou trávou k němu na vrcholek kopce stoupala nějaká žena. Nešla po žádné pěšině a kráčela lehce, beze spěchu.

Myslel si, že zvedl ruku, aby ji kouzlem zastavil, ale neudělal to a žena šla dál. Zastavila se, teprve když byla několik délek paže od něho a stále o něco níž.

„Řekni mi, jak se jmenuješ," vyzvala ho, a on řekl:

„Teriel."

„Proč jsi sem přišel, Terieli?"

„Abych vás zničil."

Díval se na ni a viděl ženu ve středních letech, s kulatým obličejem, malou a silnou, s šedinami ve vlasech a černýma očima pod tmavým obočím, očima, které držely jeho pohled, držely jeho a vymámily z jeho úst pravdu.

„Abys nás zničil? Zničil tento kopec? Támhle ty stromy?" Zalétla pohledem k háji nedaleko kopce. „Možná by je dokázal zničit Segoy, který je stvořil. Možná se zem zničí sama. Možná se nakonec zničí našima rukama. Tvýma však ne. Falešný králi, falešný draku, falešný člověče, nechoď na rokeskou Homoli, když nevíš, na jaké zemi stojíš." Pokynula rukou k zemi. Potom se otočila a stejnou cestou, kterou přišla, sešla dlouhou trávou z kopce dolů.

Až nyní si všiml, že na kopci jsou také další lidé, mnoho dalších lidí, mužů, žen a dětí, živých i duchů mrtvých. Dostal z nich strach a skrčil se, pokusil se udělat kouzlo, kterým by se před všemi schoval.

Ale žádné kouzlo neudělal. Žádná magie v něm nezbyla. Byla pryč, přelila se z něho do tohoto

strašlivého kopce, do strašlivé půdy pod ním, byla pryč. Již nebyl čaroděj, pouze člověk jako ostatní, bezmocný.

Věděl to, věděl to nezvratně, přestože se dál snažil vyslovovat magické formule, zvedat ruce k zaklínadlu, zuřivě tlouct do vzduchu. Potom se zadíval k východu a napnul zrak, aby uviděl kmitání vesel na galérách a plachty svých lodí, jak připlouvají tyto lidi ztrestat a jeho zachránit.

Jediné, co viděl, byla mlha na hladině, halící celé moře za ústím zátoky. Před očima mu houstla a tmavla, rozlézala se po lenivých vlnách dál a dál.

Země svým natáčením k slunci působí střídání dne a noci, ale v jejím nitru dny nejsou. Medra šel nocí. Byl velice polámaný a nedokázal vždy udržet čarosvětlo. Když pohaslo, musel se zastavit, sednout si a spát. Spánek nepřinesl smrt, jak se domníval. Vždy se probudil prochladlý, s bolestmi a žízní. Když se mu podařilo vyvolat mihotavé světlo, vstal a šel dál. Anieb nikdy nespatřil, ale věděl, že tam je. Šel za ní. Občas procházel obrovskými prostorami. Občas nacházel jezírka nehybné vody. Bylo těžké narušit klid jejich hladiny, ale pil z nich. Měl pocit, že dlouho šel hlouběji a hloubeji, až dorazil k nejdelšímu z těchto jezírek, odkud cesta začala znovu stoupat. Teď šla Anieb chvílemi za ním. Mohl říct její jméno, ale neodpověděla mu. Druhé jméno vyslovit nedokázal, ale mohl myslet na stromy, na kořeny stromů. Byl v království kořenů stromů. Jak daleko sahá les? Tak daleko, jak lesy sahají. Tak dlouho, jako životy, tak hluboko, jako kořeny. Tak daleko, kam listy vrhají stíny. Tady stíny nebyly, jenom tma. Přesto šel dál a dál, až před sebou uviděl Anieb. Zahlédl záblesk v jejích očích, chomáč jejích kudrnatých vlasů. Chvíli se po něm ohlížela, potom se otočila a lehkým krokem odběhla po dlouhém, strmém svahu do tmy.

Na místě, kde stál, nebyla úplná tma. Do tváře se mu opíral vzduch. Daleko vepředu bylo malé, kalné světlo a nebylo to čarosvětlo. Pustil se dál. Již dlouho se plazil, táhl za sebou pravou nohu, která jeho váhu neunesla. Sel dál. Ucítil večerní vítr a uviděl přes větve a listy stromů večerní oblohu. Ústí jeskyně, nevětší, než jaké potřeboval k prolezení člověk nebojezevec, tvořil vyklenutý kořen dubu. Protáhl se jím. Zůstal tam ležet pod kořenem stromu a díval se, jak se ztrácí světlo a mezi listy vykukují hvězdičky.

Tam ho také našel Ohař, míle daleko od údolí, na západ od Samory, na okraji velkého Faliernského lesa.

„A mám tě," řekl stařec, když se díval na zablácené, ochablé tělo. Vzápětí smutně dodal: „Moc pozdě." Shýbl se, aby zkusil, jestli by ho mohl zvednout nebo odtáhnout, a ucítil slabé teplo života. „Jsi houževnatý," řekl. „No tak, probuďse. Dělej. Vydro, probuďse."

Poznal, že je to Ohař, ale neměl sílu, aby se posadil. Sotva mluvil. Starý muž mu přehodil přes ramena vlastní kabát a dal mu napít vodu ze své lahve. Potom si k němu dřepl, zády opřen o obrovský kmen dubu, a na chvíli se zahleděl do lesa. Bylo před polednem a bylo horko. Letní slunce pronikalo listy v tisíci odstínech zelené. Vysoko v koruně dubu se začala vztekat veverka a sojka jí odpověděla. Ohař se poškrábal na krku a povzdechl si.

„Čaroděj vyrazil po špatné stopě, jako obvykle," řekl nakonec. „Tvrdil, že jsi odjel na Roke a že tě tam chytí. Já jsem neřekl nic."

Zadíval se na muže, jehož znal jen jako Vydru. „Ty jsi tam byl, v té díře, se starým čarodějem, že? Našel jsi ho?"

Medra přikývl.

„Hmhm." Ohař se krátce, chrochtavě zasmál. „Ty najdeš, co hledáš, že? Jako já." Všiml si, že jeho společníkovi není dobře, a řekl: „Dostanu tě odsud. Dole ve vesnici seženu někoho s povozem, jen co popadnu dech. Poslouchej mě. Nemusíš si dělat starosti. Nehonil jsem se za tebou celé ty roky proto, abych tě dal Brzkovi. Tak jako jsem tě dal Gellukovi. Mrzelo mě to. Přemýšlel jsem o tom. O tom, jakjsem ti řekl, že nadaní lidé by měli držet spolu. A o tom, pro koho pracujeme. Nezdálo se mi, že bych v tom měl dvakrát na vybranou. Ale když jsem ti ublížil, řekl jsem si, že ti pomůžu, jestli na tebe ještě někdy narazím a bude to v mé moci. Jako hledač hledači. Rozumíš?"

Vydrovi se těžko dýchalo. Ohař ho na chvíli vzal za ruku, řekl: „Netrap se," a vstal. „Klidně odpočívej," dodal.

Našel povozníka, který souhlasil, že je odveze do Konce Cesty. Vydrova matka a sestra bydlely zatím u příbuzných, než podle svých možností přestavějí vypálený dům. Uvítaly ho s nevěřícnou radostí. Jelikož nevěděly o Ohařově spojení s despotickým vládcem a jeho čarodějem, chovaly se k němu, jako by byl

jedním z nich, dobrým člověkem, který našel chudáka Vydru polomrtvého v lese a dopravil ho domů. „Je to moudrý muž," prohlásila Vydrova matka Růže, „určitě je to moudrý muž." Takový člověk si zasloužil jen to nejlepší.

Vydra se uzdravoval a zotavoval pomalu. Felčar mu dal do pořádku zlomenou ruku a potlučený bok nejlépe, jak dovedl, jedna moudrá žena mu ošetřila hojivou mastí rány od skal, které utržil na rukou, na hlavě a na kolenou, matka mu snesla veškeré lahůdky, které se daly v zahradách a houštinách najít, ale přesto dál ležel, stejně slabý a vyčerpaný, jako když ho Ohař přivezl. Moudrá žena z Konce Cesty řekla, že v sobě nemá srdce. Bylo někde jinde, sžírané starostmi, strachem nebo hanbou.

„Tak kde je?" zeptal se Ohař.

Vydra po dlouhém mlčení odpověděl. „Na ostrově Roke."

„Kam odplul starý Brzek s velkou flotilou. Rozumím. Máš tam přátele. Vím, že jedna z těch lodí už se vrátila, protože jsem pod horou v hospodě viděl jednoho chlapíka z posádky. Půjdu se zeptat. Zjistím, jestli se dostali na Roke, a co se tam seběhlo. Ale už teď ti můžu říct, že podle všeho si starý Brzek dává s návratem na čas. Hmh hmh," dodal, spokojený se svým žertíkem. „Dává si s návratem na čas," zopakoval a vstal. Podíval se na Vydru, na němž nebylo mnoho k vidění. „Odpočívej," řekl a odešel.

Byl pryč několik dní. Když se vrátil na koněm taženém voze, vypadalo to tak, že Vydrova sestra přiběhla do pokoje, kde ležel, a vyhrkla: „Ohař vyhrál buď bitvu, nebo jmění. Jede za městským koněm a na městském voze jako nějaký princ!"

Ohař jí byl v patách. „Když jsem přijel do města," začal, „ze všeho nejdřív jdu do paláce, abych si poslechl, co je nového, a co nevidím? Vidím starého krále Piráta, jak stojí na nohách a vykřikuje rozkazy jako za starých časů. Stojí! Nestál už roky. A vykřikuje rozkazy! A někteří dělali, co říkal, a někteří ne. Tak jsem se odtamtud raději ztratil, v takové situaci není v paláci bezpečno. Potom jsem zašel za přáteli a zeptal jsem se, kde že je starý Brzek a jestli flotila byla na Roke, vrátila se a vůbec. Říkali, že o Brzkovi nikdo nic neví. Nebyla po něm ani památka, ani nic nevzkázal. Utahovali si ze mě a říkali, že třeba bych ho našel. Vědí, jak ho mám rád. Pokud jde o lodě, některé se vrátily a jejich posádky tvrdily, že se k ostrovu Roke vůbec nedostali, vůbec ho nezahlédli, sice propluli místem, kde podle námořních map měl být ostrov, ale nebylo tam nic. Pak tam bylo několik chlapů z jedné velké galéry. Ti říkali, že když připluli k místu, kde měl ostrov být, dostali se do mlhy, která byla hustá jako mokrý hadr, a také moře zhoustlo, takže veslaři měli co dělat, aby vůbec pohnuli vesly, a v té mlze prý vězeli den a noc. Když se z ní dostali ven, na moři kolem nebyla žádná jiná loďz celé flotily a otroci byli na pokraji vzpoury, takže kapitán se co nejrychleji vrátil domů. Další loď, starý Bouřkový mrak, na níž se kdysi plavil samotný Losen, dorazila zrovna, když jsem tam byl. S některými muži z posádky jsem mluvil. Všude kolem místa, kde měl být Roke, prý našli jenom mlhu a útesy, a tak pluli se sedmi dalšími loďmi dál na jih, kde narazili na flotilu z Wathortu. Tamní páni se nejspíš doslechli, že nějaká velká flotila vyplula loupit, protože vůbec nezastavili, aby se na něco zeptali, a hned poslali na naše lodě čarodějský oheň a přirazili k nim, aby je zahákovali. Chlapi, se kterými jsem mluvil, říkali, že měli co dělat, aby se jich vůbec zbavili, a ne všem se to podařilo. Celou tu dobu neměli o Brzkovi žádné zprávy a nikdo se jim nestaral o počasí, pokud neměli na palubě vlastního pytláře. Ten z Bouřkového mraku říkal, že se trousili zpátky přes Vnitřní moře jeden po druhém jako psi, kteří prohráli rvačku. Tak co, přinesl jsem ti dobré zprávy?"

Vydra přemáhal slzy. Pak schoval tvář. „Ano," řekl. „Díky."

„To bych řekl. Pokud jde o krále Losena," pokračoval, „kdo ví, co bude." Začenichal a povzdechl si. „Na jeho místě bych odešel do výslužby," prohlásil. „Myslím, že já to udělám."

Vydra konečně ovládl obličej a hlas. Utřel si oči a nos, odkašlal si a řekl: „Možná to není špatný nápad. Přijeď na Roke. Je tam bezpečněji."

„Zdá se, že se těžko hledá," odvětil Ohař.

„Já ho najdu," slíbil Vydra.

IV. MEDRA

U našich dveří stařec sedával
bohaté i chudé dovnitř zval.
Malí, velcí, ten mlád, ten zas stár,

Medrovou bránou však prošlo jen pár.
A voda teče dál a dál
a voda teče dál.
OHAŘ ZŮSTAL V KONCI CESTY. Jako hledač se tam uživil, ale hlavně si oblíbil tamní hospůdku a pohostinnost Vydrovy matky.

Než přišel podzim, Losen visel na provaze omotaném kolem nohou z okna Nového paláce a hnil, zatímco šest jiných pánů se hádalo o jeho království. V úžinách a na moři sužovaném čaroději se navzájem honily a bojovaly spolu lodě z velké flotily.

Ale Naděje, řízená dvěma mladými kouzelníky z havnorské Ruky, bezpečně převezla Medru Vnitřním mořem až na Roke.

Jiskra na něho čekala v přístavu. Došel k ní, polámaný a vyhublý, a vzal ji za ruce, ale nedokázal k ní zvednout tvář. „Mé srdce tíží příliš mnoho mrtvých, Elehal," řekl jí.

„Pojď se mnou do Háje," vybídla ho.

Odešli tam společně a zůstali až do příchodu zimy. V následujícím roce si postavili domeček u břehu Thwilského potoka, který z háje vytéká, a přes léto vždy bydleli tam.

Pracovali a vyučovali ve Velkém domě. Sledovali jeho stavbu kámen po kameni a dohlíželi na to, aby každý byl prostoupen kouzlem ochrany, trvanlivosti a míru. Zavedli sice Rokeský řád, nikdy však nebyl prosazován tak přísně, jak by si asi přáli, a stále se setkával s odporem. Noví mágové, kteří přicházeli z jiných ostrovů nebo povstávali z řad studentů, muži a ženy nabití mocí, vědomostmi a hrdostí, přísahali na řád, že budou pracovat spolu a pro dobro všech, ale každý viděl jinou cestu, jak toho dosáhnout.

Jak šla léta, Elehal postupně unavily vášně a problémy kolem školy. Čím dál víc ji to táhlo mezi stromy. Chodila tam sama a chodila až tam, kam může lidská mysl dojít. Medra tam chodil také, ne však tak daleko jako ona, neboť byl ochromený.

Když Elehal zemřela, bydlel nějaký čas sám v domku nedaleko Háje.

Jednou na podzim se vrátil do školy. Vešel zahradními dvířky, která se otevírají na pěšinu vinoucí se mezi poli k rokeské Homoli. Velký dům na Roke je zvláštní tím, že nemá žádný portál ani jiný okázalý vstup. Dá se do něho vstoupit tím, čemu se říká zadní dveře. Jsou sice zhotoveny z rohoviny, zasazeny do dračího zubu a je do nich vyřezán Strom o tisíci listech, ale zvenčí, když k nim člověk přijde ve špinavé uličce, vypadají úplně obyčejně. A pak jsou tu zahradní dvířka, obyčejná dobová s železnou klikou. Přední dveře však žádné.

Prošel síněmi a kamennými chodbami až do samého srdce, na mramorem dlážděné nádvoří s fontánou, kde se do výšky tyčil strom, který tam Elehal kdysi zasadila, ověšený červenajícími jeřabinami.

Jakmile se rokeští učitelé dozvěděli, že tam je, sešli se na nádvoří, muži a ženy, kteří byli mistry svého řemesla. Medra byl mistrem Hledačem, než se uchýlil do Háje. Tomuto umění teď vyučovala jedna mladá žena, tak jak ji to naučil on.

„Přemýšlel jsem," řekl. „Je vás osm. Devítka je lepší číslo. Jestli chcete, počítejte mne znovu jako mistra."

„A co budeš dělat, mistře Rybáku?" zeptal se Povolávač, šedovlasý mág z Ilienu.

„Budu hlídat dveře," prohlásil Medra. „Jelikož chodím špatně, nedojdu od nich daleko. Díky stáří vím, co mám říct těm, kteří přijdou. Jako hledač zjistím, jestli sem patří."

„To by nám ušetřilo hodně potíží a určitá rizika," řekla mladá Hledačka.

„Jak to chceš udělat?" otázal se Povolávač.

„Zeptám se jich, jak se jmenují," řekl Medra. Usmál se. „Když mi to řeknou, mohou dál. A až si budou myslet, že už se naučili všechno, mohou znovu odejít. Pokud mi řeknou, jak se jmenuji já."

A tak se stalo. Medra po zbytek života hlídal dveře Velkého domu na Roke. Zahradním dvířkům, odkud vedla pěšina k Homoli, se dlouho říkalo Medrova brána, dokonce i poté, co se během století v domě mnohé změnilo. A devátým rokeským mistrem je dodnes Dveřník.

V Konci Cesty a ve vesnicích při úpatí hory Onn ženy při předení a tkaní zpívají hádanku, jejíž poslední verš možná souvisí s mužem, jenž byl Medra, Vydra a Rybák.
Tři věci už nikdy víc nebudou:
krásná Soléa znovu nad vodou,

vidět ve vlnách plavat draka
a v hrobě létat mořského ptáka.

Černá Růže a Diamant

NÁMOŘNICKÁ PÍSEŇ ZE ZÁPADNÍHO HAVNORU:

Půjdu za svým milým
v každý světa kout
bez řečí s ním budu
na kraj moře plout.
Spolu se budem smát
spolu snášet hoře.
Když nemůžem spolu být,
at'nás vezme moře.
Půjdu za svým milým
v každý světa kout
bez řečí s ním budu
na kraj moře plout.

NA ZÁPAD OD HAVNORU, mezi kopci porostlými dubovými a kaštanovými lesy, leží město Mýtina. Před nějakým časem byl v tom městě nejbohatším člověkem jistý kupec jménem Zlaťák. Patřila mu pila, kde se řezala dubová prkna, z nichž se pak v havnorském Jižním přístavu a Velkém přístavu stavěly lodě. Patřily mu nejrozlehlejší kaštanové lesy a také vozy, které pronajímal povozníkům rozvážejícím dřevo a kaštany přes kopce na prodej. Dobře na stromech vydělával, a tak když se mu narodil syn, matka řekla: „Co kdybychom mu říkali Kaštan nebo Dub?" Ale otec prohlásil: „Diamant." Myslel si totiž, že Diamanty jsou to jediné, co je vzácnější než zlato.

A tak malý Diamantek vyrůstal v nejkrásnějším domě v Mýtině. Byl to buclatý chlapeček se zářivýma očima, červeňoučký a veselý. Měl krásný zpěvavý hlas, dobrý hudební sluch a lásku k hudbě, takže mu matka Tuly kromě jiných láskyplných jmen říkala Skřivan a Slavík, protože „Diamantoví" nikdy nepřišla na chuť. Trylkoval a vesele si prozpěvoval po domě. Každou melodii se naučil v okamžiku, kdy ji uslyšel, a když neslyšel žádnou, vymyslel si vlastní. Matka se domluvila s moudrou ženou jménem Cuchanina, aby ho naučila Stvoření Éa a Píseň o mladém králi. Když mu bylo jedenáct, zazpíval o slavnosti zimního slunovratu Zimní koledu pánovi Západní země, který přijel navštívit své panství v kopcích nad Mýtinou. Pán a paní chlapce pochválili, že krásně zpívá, a dali mu maličkou zlatou krabičku s diamantem zasazeným do víčka. Diamantoví a matce to připadalo jako hezký dárek, ale Zlaťák neměl pro zpěv a cetky pochopení. „Na světě jsou důležitější věci, které bys měl dělat, synu," prohlásil. „A čekají v něm na tebe větší poklady."

Diamant usoudil, že otec myslí firmu - dřevorubce, dělníky na pile, pilu, kaštanové lesy, sběrače, povozníky, vozy - všechnu tu práci, mluvení a plánování, ty složité záležitosti dospělých. Nikdy neměl pocit, že by to s ním nějak zvlášť souviselo, tak jak s tím měl mít společného tolik, kolik si otec představoval? Možná na to přijde, až bude starší.

Ale Zlaťák ve skutečnosti nemyslel jenom firmu. Něčeho si totiž na synovi všiml. A i když se nedalo říct, že by si toho považoval víc než firmy, čas od času se nechal na okamžik unést a zavřel oči.

Nejdřív si myslel, že Diamant má nadání jako mnohé jiné děti, zbloudilou jiskřičku magie, která časem vyhasne. Sám jako malý dokázal, aby jeho stín zářil a třpytil se. Doma ho za to chválili a několikrát ho pobídli, aby to předvedl návštěvě. A pak, v sedmi nebo osmi letech, tu schopnost ztratil a už ji v sobě nikdy nenašel.

Když viděl, jak Diamant sešel ze schodů, aniž se jich dotýkal, myslel si, že ho ošálily oči. Ale o několik dní později chlapce zahlédl, jak se do schodů vznesl, prstem jen přejel po dubovém zábradlí. „Umíš to i dolů?" zeptal se ho Zlaťák a Diamant odvětil: „Jasně, podívej." A sjel dolů hladce jako oblak v jižním větru.

„Jak ses to naučil?"

„Jen takjsem na to přišel," odpověděl chlapec. Viditelně si nebyl jistý, zda to otec schvaluje.

Zlaťák chlapce nepochválil. Nechtěl, aby začal být domýšlivý nebo marnivý, když se mohlo ukázat, že je to podobně pomíjivý, dětský talent jako jeho milý, sopránový hlásek. Už jen kolem toho se dost nadělalo.

Ale zhruba o rok později zahlédl Diamanta, jak si hraje na zahradě za domem se svou kamarádkou Růží. Děti seděly na bobku, hlavy měly těsně u sebe a smály se. Bylo v tom něco tak napjatého a zvláštního, že se u okna na podestě zastavil a zadíval se na ně. Cosi mezi nimi poskakovalo nahoru a dolů - žába? ropucha? velký cvrček? Vyšel do zahrady a přiblížil se k ním. Přestože byl mohutný, udělal to tak tiše, že ho děti zabrané do hry vůbec nezaslechly. To, co jim na trávě mezi bosýma nohama poskakovalo nahoru a dolů, byl kámen. Když Diamant zvedl ruku, kámen vyskočil do vzduchu, když jí maličko zatřásl, kámen zůstal ve vzduchu viset, a když švihl prsty směrem dolů, spadl na zem.

„Teď ty," vybídl Diamant Růži a ona začala dělat to, co předtím dělal on, ale kámen sebou jen trochu škubal. „Jé," zašeptala, „máš tady tátu."

„To bylo dobré," pochválil je Zlaťák.

„To vymyslel Dimka," řekla Růže.

Zlaťák ji neměl rád. Byl přímočará a zároveň ušlápnutá, zbrklá a zároveň plachá. Byla děvče, o rok mladší než Diamant, a dcera čarodějnice. Byl by raději, kdyby si jeho syn hrál s chlapci svého věku a své úrovně, z vážených mýtinských rodin. Tuly si nedala říct a mluvila o čarodějnici jako o „moudré ženě", ale čarodějnice je čarodějnice a její dcera nebyla pro Diamanta ta pravá společnost. Trochu mu ale lichotilo, že jeho syn učí kejklům čarodějnické dítě.

„Co jiného umíš, Diamante?" zeptal se.

„Hrát na flétnu," odvětil pohotově Diamant a vytáhl z kapsy pikolku, kterou mu matka dala k dvanáctým narozeninám. Přiložil ji ke rtům, roztančil prsty a zahrál hezkou, známou melodii ze západního pobřeží „Půjdu za svou láskou".

„Moc hezké," řekl otec. „Ale na píšťalku umí hrát každý."

Diamant zalétl pohledem k Růži. Dívka odvrátila hlavu a sklopila oči.

„Naučil jsem se to opravdu rychle," poznamenal Diamant.

Na Zlaťáka to dojem neudělalo, jen něco zabručel.

„Umí to zahrát i sama," řekl Diamant a odtáhl pikolu od rtů. Jeho prsty se znovu roztančily po dírkách a pikola zahrála krátkou gigu. Několikrát zahrála falešně a při posledním vysokém tónu vypískla. „Ještě mi to nejde," přiznal mrzutě, rozpačitě Diamant.

„To je dobré, hodně dobré," pochválil ho otec. „Cvič dál." A s těmito slovy odešel. Nebyl si jist, co měl říct. Nechtěl chlapce navádět k tomu, aby trávil víc času hudbou nebo s touto dívkou. Už tak ho s obojím trávil dost, a jedno ani druhé mu v životě nepomůže někam to dotáhnout. Ale toto nadání, toto nepopiratelné nadání - zvedání kamene do vzduchu, hra na flétnu bez foukání... Byla by chyba slibovat si od toho příliš, ale pravděpodobně by mu v tom neměl bránit.

Z jeho pohledu představovaly peníze moc, ne však jedinou moc na světě. Byly dvě další, jedna stejná a jedna větší. Tou jednou byl původ. Když pán Západní země zavítal na své panství nedaleko Mýtiny, Zlaťák mu rád odpřísáhl věrnost. Pán se narodil, aby vládl a udržoval mír, tak jako se Zlaťák narodil, aby se věnoval obchodu a majetku. Každý měl své místo a každý, ať urozený nebo prostého původu, si zasloužil čest a uznání, pokud sloužil dobře a upřímně. Ale byli také menší páni, od kterých Zlaťák mohl kupovat nebo jim prodávat, kterým mohl půjčovat, nebo je nechat žebrat, lidé urozeného původu, kteří si věrnost ani úctu nezasloužili. Moc původu a moc peněz byly nejisté člověk si je muset zasloužit, pokud je nechtěl ztratit.

Ale kromě bohatých a urozených byli také ti, kterým se říkalo mocní: čarodějové. Jejich moc, i když ji používali málo, byla absolutní. Osud archipelského království, které dlouho nemělo krále, byl v jejich rukou.

Jestli se Diamant narodil pro tento druh moci, pokud byl takto nadaný, pak se všechny jeho sny a plány, jak si ho vychová pro obchod, s jeho pomocí rozšíří povoznickou trasu v pravidelné obchodní spojení s Jižním Přístavem a skoupí kaštanové lesy nad Reche - pak se všechny tyto plány rozplynuly.

Měl by Diamant odejít (jako strýc jeho matky) na školu čarodějů na ostrově Roke? Měl by (jako onen strýc) získat rodině slávu a nadvládu nad urozenými a neurozenými tím, že se stane mágem na regentském dvoře v havnorském Velkém Přístavu? Zlaťák málem sám vyplul do schodů, když se takovými představami opájel.

Ale chlapci ani jeho matce neřekl nic. Byl to záměrně málomluvný muž, který nedůvěřoval představám, dokud je nemohl proměnit ve skutečnost. A ona, přestože svědomitá, milující manželka, matka a hospodyně, již tak z Diamantových nadání a úspěchů dělala příliš. Také měla jako všechny ženy sklon žvanit, klevetit a nerozlišovat, s kým se přátelit a s kým ne. To děvče, Růže, se na Diamanta lepilo proto, že Tuly zvala Růžinu matku, čarodějnici Cuchaninu na návštěvu, radila se s ní pokaždé, když měl Diamant záděru, a říkala jí víc, než by ona nebo kdokoli jiný měl o Zlaťákově domácnosti vědět. Na druhé straně by mu Cuchanina mohla říct, jestli jeho syn v sobě skutečně něco má, nějaké nadání pro magii... zalekl se však představy, že by se jí, čarodějnice, měl zeptat na názor v nějaké věci, a ještě k tomu na hodnocení svého syna.

Rozhodl se počkat a dávat pozor. Jako trpělivý člověk se silnou vůlí to vydržel čtyři roky, než Diamant dosáhl šestnácti let. Byl stále růžolící a veselý, stále měl zářivé oči, i když z něho byl mohutný, urostlý mladík, dobrý ve hrách i v učení. Nesl to těžce, když se mu změnil hlas, když se ten melodický soprán úplně rozladil a zhrubl. Zlaťák doufal, že tím bude s jeho zpíváním konec, ale chlapec dál ztrácel čas s potulnými hudebníky, zpěváky balad a podobnými existencemi a učil se všechen ten jejich brak. To přece nebyl život pro kupeckého syna, který měl zdědit a spravovat otcův majetek, pily, dílny a další aktivity. Však mu to také Zlaťák řekl:

„Se zpíváním se rozluč, synu. Musíš myslet na to, že je z tebe muž."

Diamant dostal pravé jméno v pramenech Amie v kopcích nad Mýtinou. Z Jižního Přístavu ho přišel pojmenovat čaroděj Bolehlav, který se znal s jeho prastrýcem, mágem. Bolehlav byl také za rok pozván na jmeninový večírek, velkou slavnost, při níž bylo dost piva a jídla pro všechny, každé dítě dostalo v souladu s tradicí, která se na západě Havnoru dodržovala, nové oblečení, buď košili, sukni nebo spodničku, a vesnická náves v teplém podzimním večeru ožila tancem. Diamant měl mnoho kamarádů, všechny chlapce svého věku ve městě a také všechna děvčata. Mladí lidé tancovali. Několik jich trochu přebralo piva, ale nikdo se nechoval nijak zvlášť špatně. Byla to veselá, pamětihodná noc. Další den ráno Zlaťák znovu řekl synovi, aby myslel na to, že je muž.

„Trochu jsem o tom přemýšlel," začal nakřáplým hlasem chlapec.

„A k čemu jsi došel?"

„Já..." řekl Diamant a zarazil se.

„Odjakživa jsem spoléhal na to, že se zapojíš do rodinného podniku," prohlásil Zlaťák. Řekl to neutrálním tónem a Diamant na to neodpověděl. „Přemýšlel jsi někdy o tom, co bys chtěl dělat?"

„Občas ano."

„Mluvil jsi vůbec s mistrem Bolehlavem?"

Diamant krátce zaváhal a pak řekl: „Ne." Tázavě na otce pohlédl.

„Včera večer jsem si s ním promluvil," pokračoval Zlaťák. „Řekl mi, že jsou určitá vrozená nadání, které je nejenom obtížné, ale dokonce špatné a škodlivé potlačovat."

Do Diamantových tmavých očí se vrátila jiskra.

„Mistr říkal, že když taková nadání nebo schopnosti zůstanou neškoleny, je to nejenom škoda, ale může to být i nebezpečné. Říkal, že umění se musí rozvíjet a cvičit."

Diamant v obličeji celý zářil.

„Ale musí se rozvíjet a cvičit i ve vlastním zájmu, řekl."

Diamant horlivě přikývl.

„Platí to tím spíš, je-li to opravdové nadání, nějaká neobvyklá schopnost. Čarodějnice, která vaří elixíry lásky, nemůže napáchat mnoho škody, ale i vesnický kouzelník se prý musí mít na pozoru, neboť když se umění využije ke špatným věcem, zeslábne a začne škodit... samozřejmě i kouzelník dostává zaplaceno. A čarodějové, jak víš, žijí s pány a mají všechno, na co si vzpomenou."

Diamant pozorně poslouchal a maličko se mračil.

„Tak abych nechodil kolem horké kaše, Diamante, jestli to nadání máš, v našem podnikání nám přímo

není k ničemu. Musí být náležitě pěstováno a ošetřováno - musíš seje naučit a ovládnout je. Teprve potom ti učitelé mohou začít vysvětlovat, co s ním máš dělat, v čem ti může být prospěšné. Nebo jiní," dodal úzkostlivě.

Dlouho nikdo nepromluvil.

„Řekl jsem mu," pokračoval Zlaťák, „že jsem tě viděl, jak jsi obratem ruky a jediným slovem proměnil ptáka vyřezaného ze dřeva v ptáka, který vzlétl a začal zpívat. Viděl jsem tě, jak jsi ve vzduchu nechal zářit světlo. Nevěděl jsi, že se dívám. Ale já jsem se díval a dlouho jsem nic neříkal. Nechtěl jsem zveličovat obyčejné dětské hraní. Ale teď věřím, že máš nadání, možná velké nadání. Když jsem řekl mistru Bolehlavoví, co jsem tě viděl dělat, souhlasil se mnou. Řekl, že se k němu můžeš jít učit do Jižního Přístavu, na rok nebo ještě déle."

„Učit se u mistra Bolehlava?" vyhrkl Diamant a hlas mu při tom povyskočil o oktávu výš.

„Jestli to chceš."

„Já, já, já, nikdy jsem o tom nepřemýšlel. Můžu si to rozmyslet? Nějakou chvíli - jeden den?"

„Samozřejmě," odvětil Zlaťák, potěšen synovou obezřetností. Myslel si, že Diamant po nabídce skočí, což by bylo možná přirozené, ale bolestivé pro otce, pro sovu, která - možná - vyseděla orla.

Zlaťák totiž vzhlížel k umění magie s nefalšovanou pokorou jako k něčemu, co bylo zcela nad jeho chápání - k něčemu, co nebyla jen hračka jako třeba hudba nebo vypravěčství, ale praktická činnost s obrovskými možnostmi, které jeho obor nemohl nikdy mít. A i když by to tak neřekl, také měl z čarodějů strach. Kouzelníky s jejich triky, iluzemi a žvásty tak trochu opovrhoval, ale čarodějů se bál.

„Máma o tom ví?" zeptal se Diamant.

„V pravý čas se to dozví. Nemá ti do tvého rozhodování co mluvit, Diamante. Ženské o těchto věcech nic nevědí a nemají s nimi nic společného. Musíš se rozhodnout sám, jako muž. Rozumíš tomu?" Zlaťák byl napjatý, cítil šanci na to, aby začal chlapce vymaňovat z vlivu matky. Jako žena by na něm lpěla, ale on jako muž se musel naučit nechat ho odejít. A Diamant přikývl dostatečně rázně, aby otce přesvědčil, přestože se tvářil zadumaně.

„Mistr Bolehlav řekl, že... řekl, že podle něho mám, mohl bych mít nadání, talent pro...?"

Zlaťák ho ujistil, že čaroděj to skutečně řekl, byť zatím samozřejmě nebylo jasné, o jaké nadání se jedná, to se teprve mělo ukázat. Chlapcova skromnost mu přinesla vekou úlevu. Tak trochu se bál, že ho Diamant přemůže, že svou moc použije hned - tu záhadnou, nebezpečnou, nevypočitatelnou moc, vedle níž se jeho bohatství, moc a vážnost scvrkávaly v cosi bezvýznamného.

„Děkuji, otče," řekl chlapec. Zlaťák ho objal a odešel. Byl se sebou velice spokojený.

Setkávali se ve vrbičkách, v houští, kterým zarůstal břeh Amie pod kovárnou. Hned jak tam Růže přišla, Diamant řekl: „Chce, abych se šel učit k mistru Bolehlavoví! Co mám dělat?"

„Učit se u čaroděje?"

„Myslí si, že mám obrovský talent. Pro magii."

„Kdo si to myslí?"

„Otec. Viděl některé věci, které jsme spolu zkoušeli. Ale Bolehlav prý říká, že bych k němu měl jít do učení, protože kdybych nešel, mohlo by to být nebezpečné. Ach," povzdechl si Diamant a začal se tlouct rukama do hlavy.

„Ale ty opravdu máš talent."

Zaúpěl a drásavě si přejel kotníky prstů po temeni hlavy. Seděl na zemi v místě, kde si dřív hrávali, v chýši ukryté hluboko ve vrbičkách, kde bylo slyšet, jak nedaleko skáče přes kameny potok a o něco dál se ozývá zvonění z kovárny. Dívka si sedla proti němu. "

„Podívej se, co všechno dokážeš," řekla. „Kdybys neměl nadání, nic z toho bys nedokázal."

„Jaképak nadání," zamumlal Diamant. „To stačí tak na triky."

„Jak to víš?"

Růže byla velice snědá. Hlavu jí zdobily husté vlnité vlasy. Měla úzká ústa a pozorný, vážný obličej. Nohy a ruce měla holé a špinavé, sukni a blůzu ošumělé. Umouněné prsty na nohou a na rukou byly jemné a elegantní a pod roztrhanou blůzou bez knoflíků se leskl ametystový náhrdelník. Její matka Cuchanina si docela obstojně vydělávala na živobytí léčením a uzdravováním, spojováním kostí, pomáháním při porodech a prodejem hledačích formulí, elixírů lásky a odvarů pro lepší spaní. Mohla si

dovolit oblékat sebe i dceru do nových šatů, kupovat boty a udržovat se v čistotě, ale nenapadlo ji to. Ani starost o domácnost nepatřila k jejím zájmům. K jídlu měly s Růží většinou dušené kuře a smažená vajíčka, neboť lidé jí často platili drůbeží. Dvorek jejich domku, který měl dvě místnosti, se hemžil kočkami a slepicemi. Měla ráda kočky, ropuchy a drahokamy. Ametystový náhrdelník dostala za to, že ve zdraví přivedla na svět syna Zlaťákova fořta. Samotná Cuchanina chodila ověšená náramky a nákotníčky, které se blýskaly a narážely na sebe, když prudkými, netrpělivými pohyby dělala zaklínadla. Někdy nosila na rameni kotě. Nepatřila k pozorným matkám. Když bylo Růži sedm, zeptala se jí: „Proč jsi mě měla, když jsi mě nechtěla?"

„Jak by mohl přivádět na svět děti někdo, kdo žádné neměl?" odpověděla jí matka.

„Takže já jsem byla taková praxe," zabručela Růže.

„Všechno je praxe," prohlásila Cuchanina. Málokdy byla mrzutá. Jen vzácně ji napadlo, že by pro svou dceru mohla něco udělat, ale nebila ji, nenadávala jí a vždy jí dala všechno, o co si řekla: večeři, vlastní ropuchu, ametystový náhrdelník, čarodějnické lekce. Kdyby si Růže řekla, opatřila by jí nové šaty, ale dívka to nikdy neudělala. Růže se o sebe od malička starala sama - a to byl jeden z důvodů, proč ji měl Diamant rád. V její společností věděl, co je to svoboda. Bez ní jí mohl dosáhnout jen tehdy, když poslouchal, zpíval a hrál hudbu.

„Ano, mám nadání," poznamenal, zatímco si třel spánky a tahal se za vlasy.

„Přestaň si ničit hlavu," řekla mu Růže.

„Já vím, to si myslí Šmolka."

„Ovšem že si ji ničíš! Co na tom záleží, co si myslí Šmolka? Už teďhraješ na harfu asi devětkrát lip, než kdy hrál on."

To byl další z důvodů, proč ji měl Diamant rád.

Zvedl k ní oči. „Víš o nějakém čaroději, který by byl muzikant?" zeptal se.

Zamyslela se. „Ne."

„Já taky ne. Morred a Elfarran si zpívali a on byl mág. Myslím, že na Roke je mistr Pěvec, jenž učí balady a písně, které líčí historii. Ale nikdy jsem neslyšel, že by nějaký čaroděj byl muzikant."

„Nechápu, proč by to nemohlo jít." Nikdy nechápala, proč by něco nemohlo jít. Další důvod, proč ji mě rád.

„Vždycky mi to připadalo že mají hodně společného," řekl, „magie a hudba. Kouzla a melodie. V ani jednom například nesmíš udělat chybu."

„Praxe," poznamenala kysele Růže. „To znám." Hodila po něm kamínek. Ještě za letu se proměnil v motýla. Diamant hodil druhého motýla po ní. Oba chvíli poletovali a třepetali křídly, než spadli jako kamínky zpátky na zem. Diamant a Růže vymysleli několik takových obměn starého triku s poskakujícími kameny.

„Měl bys jít, Dimko," řekla. „Už jen proto, abys zjistil, jak to je."

„Já vím."

„Co když se z tebe stane čaroděj! Jé! Představ si, co všechno bys mě mohl naučit! Proměny... Mohli bychom ze sebe udělat, co by nás napadlo. Koně! Medvědy!"

„Krtky," navrhl Diamant. „Namouduši, nejraději bych zalezl někam pod zem. Vždycky jsem si myslel, že otec bude chtít, abych se naučil věci, které dělá on, až dostanu jméno. Ale on se celý poslední rok jaksi nevyjadřoval. Řekl bych, že to plánoval celou dobu. Ale co když tam přijdu a zjistím, že mi čarování nejde o nic lip než účetnictví? Proč nemůžu dělat to, o čem vím, že to umím?"

„A proč bys nemohl dělat všechno? Nebo alespoň magii a hudbu. Nějakého účetního si můžeš najmout vždycky."

Když se zasmála, její pohublá tvář se rozjasnila, úzká ústa se roztáhla a oči zmizely.

„Ty moje Černá Růže," řekl Diamant. „Miluji tě."

„Ovšem že mě miluješ. To ti taky radím. Jinak tě očaruji."

Po kolenou došli až k sobě, tváří v tvář, paže podél těla a ruce spojené. Jeden druhému zlíbali celý obličej. Pro Růžiny rty byl Diamantův obličej hladký a plný jako švestka. Jen nad rtem, kde se nedávno začal holit, to trochu píchalo. Pro Diamantový rty byla Růžina tvář hebká jako hedvábí. Jen najedno líci, kterou si předtím otřela rukou od hlíny, to trochu zadrhávalo. Přisunuli se o něco blíž, takže se navzájem

dotkli na prsou a na břiše, ale jejich ruce zůstaly podél těla. Nepřestávali se líbat.

„Černá Růže," pošeptal jí do ucha tajné jméno, kterým jí říkal.

Neřekla nic, jenom mu velice vášnivě dýchla do ucha a on zasténal. Jejich ruce se pevně stiskly. Maličko se odtáhl. Ona se odtáhla také.

Znovu si sedli na kotníky.

„Bude to hrozné, až odejdeš, Dimko."

„Neodejdu. Nikdy. Nikam."

Ale samozřejmě do havnorského Jižního Přístavu odjel, na jednom z otcových vozů řízeném jedním z otcových povozníků a v doprovodu mistra Bolehlava. Lidé obvykle udělají to, co jim čaroděj poradí. A když čaroděj někoho pozve, aby se stal jeho žákem nebo učedníkem, není to ledajaká čest. Bolehlav, který získal čarodějskou hůl na Roke, byl zvyklý, že k němu chlapci chodí škemrat, aby je vyzkoušel a učil, pokud se ukáže, že k tomu mají vlohy. Byl trochu zvědavý na tohoto chlapce, který veselostí a dobrými způsoby skrýval nějakou váhavost nebo pochybnosti o sobě samotném. To, že je nadaný, si vzal do hlavy otec, nikoli chlapec, což bylo neobvyklé, i když mezi zámožnými možná ne tolik jako mezi prostými lidmi. Každopádně za něho dostal předem velice slušné výučné vysázené ve zlatě a slonovině. Jestli bude mít předpoklady, aby se stal čarodějem, Bolehlav ho vyučí, a jestli se ukáže, jak Bolehlav tušil, že je to jen dětský talent, pošle ho se zbytkem výučného zpátky. Bolehlav byl upřímný, čestný, vážný, učený čaroděj, který se jen málo zajímal o city nebo představy. Měl talent pro jména. „Umění začíná a končí u jmen," říkal, což je samozřejmě pravda, i když mezi ten začátek a konec se může vejít hodně. Proto Diamant místo učení se zaříkadlům, iluzím, proměnám a podobným nafintěným trikům, jak tomu Bolehlav říkal, seděl v úzkém pokojíku v zadní části čarodějova úzkého domu v úzké, zastrčené uličce starého města a učil se nazpaměť dlouhé seznamy slov, mocných slov v jazyce tvoření. Rostliny a jejich části, živočichové a jejich části, ostrovy a jejich části, části lodí, části lidského těla. Ta slova nikdy nedávala smysl, nikdy netvořila věty, byly to pouze seznamy. Dlouhé, předlouhé seznamy.

Myšlenky se mu zatoulaly někam jinam. Oční řasy se v Pravé řeči řeknou stasa, přečetl a ucítil, jak se mu o tvář otřely něčí řasy, tmavé oční řasy. Bylo to jako motýlí políbení. Překvapeně zvedl hlavu a netušil, čí dotek to mohl být. Když později zkusil slovo zopakovat, připadal si jako hlupák.

„Paměť, paměť," opakoval Bolehlav. „Bez paměti je talent k ničemu!" Nebyl krutý, ale byl neústupný. Diamant nevěděl, co si o něm Bolehlav myslí, ale tušil, že valné mínění o něm mít nebude. Čaroděj ho čas od času bral s sebou do práce. Většinou se jednalo o zaříkávání lodí a domů, aby se jim nic nestalo, čištění studní, vysedávání v městských radách, málo mluvení, ale neustálé naslouchání. O nemocné a umírající se v Jižním přístavu staral jiný čaroděj, který se nevyučil na Roke, ale zato měl léčitelské nadání. Bolehlav mu to rád přenechal. Byl nejraději, když bádal a nemusel vůbec čarovat, alespoň Diamantoví to tak připadalo. „Uchovávej Ekvilibrum, v tom je všechno," řekl Bolehlav a dodal:

„Poznání, kázeň a řád." Ta slova říkal tak často, že se z nich v Diamantově hlavě stala melodie, která se znovu a znovu vracela: poznání, ká—zeň a řá——d...

Když si Diamant spojil seznamy jmen s melodiemi, které si vymyslel, šlo mu učení mnohem rychleji. Jenže čas od času se melodie vynořila jako část jména a on tak zvučně zapěl - neboť hlas se mu usadil jako mocný, temný tenor - až sebou Bolehlav škubl. Bolehlavův dům byl velice tichý.

Většinou měl žák být s mistrem, učit se seznamy jmen v pokojíku, kde učené knihy a knihy slov byly, nebo spát. Bolehlav si potrpěl na chození do postele se slepicemi a časné vstávání. Ale čas od času dostal Diamant na hodinu nebo dvě volno. Vždycky sešel do přístavu, sedl si na molo nebo na schodiště sestupující k vodě a myslel na Černou Růži. Jakmile vyšel z domu a vzdálil se od mistra Bolehlava, hned na ni začal myslet a ani později nenašel v myšlenkách místo téměř pro nic jiného. Trochu ho to překvapilo. Předpokládal, že by se mu mělo stýskat po domově nebo po matce. Pravda, myslel na matku docela často a často se mu také zastesklo po domově, když ležel na lůžku ve svém prázdném, úzkém pokojíku po skromné večeři sestávající ze studené hrachové kaše - neboť přinejmenším tento čaroděj nežil v takovém přepychu, jak si Zlaťák představoval. V noci Diamant nemyslel na Růži nikdy. Myslel na matku, nebo na sluncem prozářené místnosti a teplé jídlo, nebo ho napadla nějaká melodie a on si ji v duchu cvičil na harfě, dokud neusnul. Na Černou Růži si vzpomněl jen tehdy, když byl dole v přístavu a rozhlížel se po vodní hladině, molech a rybářských bárkách, jen když byl venku, daleko od

Bolehlava a jeho domu.

Těšil se ze svých hodin volna, jako by skutečně byl s ní. Měl ji rád odjakživa, ale nevěděl, že ji miluje víc než všechny a všechno ostatní. Když byl s ní, a dokonce i tehdy, když seděl v přístavu a myslel na ni, žil. V domě a v přítomnosti mistra Bolehlava se živý necítil. Připadal si trochu mrtvý. Ne mrtvý, ale trochu mrtvý.

Když seděl na schodišti, o schod níž šplouchala špinavá voda přístavu a rackové s přístavními dělníky splétali ve vzduchu špatnou, falešnou hudbu, několikrát se mu stalo, že zavřel oči a uviděl svou milou tak jasně, tak blízko, že natáhl ruku, aby sejí dotkl. Když natáhl ruku jenom v duchu, jako když v duchu hrál na harfu, pak se jí skutečně dotkl. Cítil, jak drží její ruku, ústy se dotýkal její tváře, teplé i studené, hebké i drhnoucí. V duchu na ni mluvil a ona mu v duchu odpovídala, její chraptivý hlas říkal jeho jméno: „Diamante..."

Ale když se pak vracel ulicemi Jižního přístavu, ztratil ji. Zapřísáhl se, že si ji udrží, bude na ni myslet, bude na ni myslet v noci, ale zmizela mu. Když otevíral dveře domku mistra Bolehlava, předříkával už seznamy jmen nebo přemýšlel, co bude k večeři, protože měl skoro pořád hlad.

Nedokázal na ni myslet dřív, než si vyšetřil hodinku a utekl zpátky do přístavu.

Postupně v něm vznikl pocit, že se v ní v těch hodinách skutečně setkává. Žil pro ně, aniž by věděl, pro co žije, dokud neměl pod nohama dlažební kostky a před očima přístav a vzdálenou linku moře. Teprve potom si vzpomněl na to, na co stálo za to si vzpomenout.

Přešla zima i studený začátek jara. S teplými jarními měsíci mu vozka přivezl dopis od matky. Diamant si jej přečetl a odnesl jej mistru Bolehlavoví. „Máma se ptá, jestli bych v létě mohl přijet na měsíc domů."

„Asi ne," odvětil čaroděj. Pak, jako by si Diamanta teprve všiml, odložil pero a řekl: „Musím se tě zeptat, mladíku, jestli se u mne chceš učit i nadále."

Diamant nevěděl, co říct. Nenapadlo ho, že by měl skončit. „Myslíte, že bych měl?" zeptal se nakonec.

„Asi ne," prohlásil čaroděj.

Diamant čekal, že se mu uleví, že přijde pocit volnosti, ale místo toho se cítil odmítnutý, zahanbený.

„To je mi líto," řekl s dostatečnou důstojností, aby k němu Bolehlav zvedl oči.

„Mohl bys jít na Roke," řekl čaroděj.

„Na Roke?"

Chlapcův vytřeštěný pohled Bolehlava rozčílil, i když neměl, a on to věděl. Čarodějové jsou zvyklí, že adepti čarodějnictví jsou sebevědomí až hrůza. Předpokládají, že skromnost přijde až později, pokud vůbec někdy. „Řekl jsem Roke." Z Bolehlavová tónu bylo znát, že není zvyklý se opakovat. Ale protože si tento chlapec, tento přihlouplý, rozmazlený, nepozorný chlapec svou trpělivostí a poslušností získal jeho přízeň, slitoval se nad ním a řekl: „Měl bys buďodjet na Roke, nebo si najít čaroděje, který tě naučí, co potřebuješ. Potřebuješ samozřejmě i to, co tě mohu naučit já. Potřebuješ jména. Umění začíná a končí u jmen. Ale nemáš pro ně nadání. Máš špatnou paměť na slova. Stojí tě hodně úsilí, než se je naučíš. Je však jasné, že schopnosti máš, a že potřebují péči a disciplínu, kterou ti někdo jiný může poskytnout lépe než já." Občas se stane, že skromnost probudí skromnost dokonce i tam, kde by to nikdo nečekal. „Pokud bys měl jet na Roke, poslal bych po tobě dopis s doporučením pro mistra Povolávače, aby ti věnoval zvláštní pozornost."

Diamantoví to vyrazilo dech. Povolávačovo umění je možná nejtajemnější a nejnebezpečnější ze všech magických umění.

„Možná se mýlím," pokračoval Bolehlav chladným, monotónním hlasem. „Možná máš nadání pro skladbu. Nebo je to možná obyčejné nadání pro tvarování a proměny. Nevím to jistě."

„Ale víte... ve skutečnosti..."

„Jistě. Jsi mladý muž, kterému trvá neobvykle dlouho, než pozná, k čemu má schopnosti." Bylo to řečeno tvrdě a Diamant se trošičku naježil.

„Myslel jsem, že mám nadání pro hudbu," řekl.

Bolehlav to odbyl mávnutím ruky. „Já mluvím o pravých uměních," prohlásil. „Budu k tobě upřímný. Radím ti, abys napsal rodičům - já jim napíšu také - a oznámil jim, že ses rozhodl odjet na Roke, pokud se tak rozhodneš, nebo do Velkého přístavu, pokud tě mág Zarputil přijme, což si myslím, že s mým doporučením udělá. Ale návštěvu domova ti nedoporučuji. Pouta k rodině, přátelům a podobně jsou

přesně to, od čeho se musíš oprostit. Teda jednou provždy."

„Cožpak čarodějové nemají rodinu?"

Bolehlav s potěšením zahlédl v chlapci trošku ohně. „Jsou si navzájem rodinou," opáčil.

„Ani přátele?"

„Mohou být přáteli. Řekl jsem snad, že je to snadný život?" Bolehlav se odmlčel. Potom se podíval přímo na Diamanta. „Znal jsi jedno děvče," řekl.

Diamant se mu na okamžik podíval do očí, pak sklopil zrak. Neřekl nic.

„Tvůj otec mi o ní řekl. Dcera čarodějnice, kamarádka z dětství. Myslel si, že jsi ji učil kouzlit."

„Ona učila mě."

Bolehlav přikývl. „Mezi dětmi je to docela pochopitelné. A nyní nemožné. Chápeš to?"

„Ne," řekl Diamant.

„Posaď se," vyzval ho Bolehlav. Diamant po chvíli zaujal místo na nepohodlné židli s vysokým opěradlem proti němu.

„Tady tě mohu chránit a doposud jsem to dělal. Na Roke samozřejmě budeš v bezpečí. Samotné zdi tam... Ale jestli pojedeš domů, musíš mít vůli k tomu, aby ses ochránil sám. Pro mladého muže je to obtížná věc, velice obtížná - zkouška vůle, která zatím není zocelená, mysli, která ještě nenašla svůj pravý cíl. Velice důrazně ti radím, abys to riziko nepodstupoval. Napiš rodičům a odjeď do Velkého přístavu nebo na Roke. Na první výdaje ti postačí polovina tvého ročního výučného, kterou ti vrátím."

Diamant seděl rovně a nehybně. Poslední dobou se začal výškou i v pase připodobňovat otci. Vypadal již hodně jako muž, byť velice mladý.

„Jak jste to myslel, mistře Bolehlave, když jste řekl, že jste mě tady chránil?"

„Stejně jako chráním sebe," řekl čaroděj a po chvíli nedůtklivě dodal: „Něco za něco, chlapče. Za svou moc se musíme jiné moci vzdát. Musíme se zříct nižšího stavu bytí. Určitě víš, že každý mocný muž musí žít v celibátu."

Nastalo ticho. Pak promluvil Diamant: „Vy jste zařídil, aby... abych..."

„Pochopitelně. Byla to má povinnost jako tvého učitele."

Diamant přikývl. „Děkuji." Za chvíli vstal. „Omluvte mne, mistře," řekl. „Potřebuji přemýšlet."

„Kam jdeš?"

„Dolů na nábřeží."

„Uděláš lépe, když zůstaneš tady."

„Tady nemohu přemýšlet."

Bolehlav možná v tu chvíli poznal, co má proti sobě. Ale jelikož chlapci řekl, že již nebude jeho učitelem, svědomí mu bránilo, aby mu nadále poroučel. „Máš opravdové nadání, Essiri," oslovil chlapce jménem, které mu dal v pramenech Amie, slovem, jež ve Staré řeči znamená vrba. „Úplně tomu nerozumím. Myslím, že ty tomu nerozumíš vůbec. Buď opatrný. Když někdo zneužije nadání, nebo je odmítne použít, může tím způsobit velkou ztrátu nebo velké utrpení."

Diamant přikývl. Byl zkroušený, prožíval bolest, ale neměl v sobě vzdor ani energii.

„Jen běž," řekl čaroděj a Diamant odešel.

Později Bolehlav pochopil, že chlapci neměl dovolit odejít z domu. Podcenil sílu Diamantovy vůle nebo sílu zaklínadla, kterým ho dívka očarovala. Jejich rozhovor se odehrál ráno. Bolehlav se vrátil ke starému kouzlu, k němuž si dělal poznámky. Teprve v čase večeře si na svého žáka vzpomněl a až poté, co povečeřel sám, si připustil, že Diamant utekl.

Bolehlav se štítil nižších umění magie. Nepoužil hledači kouzlo, jak by to udělal každý jiný kouzelník. Ani Diamanta nezavolal jiným způsobem. Měl zlost, možná byl uražený. Měl o chlapci dobré mínění, nabídl, že o něm napíše Povolávací, a Diamant se při první zkoušce charakteru zlomil. „Sklo," zamumlal čaroděj. Tato slabost alespoň ukázala, že není nebezpečný. Některá nadání bylo lepší nenechat bez dozoru, ale tento chlapec v sobě neměl nic špatného, žádnou zášť. Žádné ambice. „Žádnou páteř," řekl Bolehlav do ticha domu. „Jen ať se odplazí domů k mamince."

Ale stejně ho hryzalo, že ho Diamant opustil takovým způsobem, bez jediného slova poděkování či omluvy. To jsou ty dobré způsoby, pomyslel si.

Když sfoukla lampu a lehla si do postele, dcera čarodějnice zaslechla soví houkání, tiché, melodické

hú-hú-hú-hú, podle něhož jim lidé říkali sovy chechtavé. Poslouchala je se smutkem v srdci. Bylo to jejich znamení za letních nocí, kdy se vykradli z domu, až všichni ostatní usnuli, a setkali se ve vrbovém háji na březích Amie. V noci na něho nemyslela. V zimě mu něco posílala každou noc. Naučila se matčino posílací kouzlo a věděla, že je to opravdové kouzlo. Znovu a znovu mu posílala svůj dotek nebo svůj hlas, jak říká jeho jméno. Narážela na hradbu vzduchu a mlčení. Nedotkla se ničeho. Uzavřel se před ní. Nemohl ji uslyšet.

Ve dne se několikrát zčistajasna stalo, že věděla, že ho má v duchu nablízku a mohla by se ho dotknout, kdyby natáhla ruce. Ale v noci znala jen jeho prázdnou nepřítomnost, jeho odmítání. Už před několika měsíci se přestala snažit dosáhnout k němu, ale její srdce to stále neslo velmi bolestivé.

„Hú-hú-hú," zahoukala sova pod jejím oknem a pak řekla: „Černá Růže!" Vytržená ze smutku, vyskočila z postele a otevřela okenice.

„Pojď ven," zašeptal Diamant, jen stín ve svitu hvězd.

„Máma není doma. Pojď dovnitř." Přišla mu naproti ke dveřím.

Dlouho se drželi, pevně, těsně u sebe a mlčky. Diamantoví to připadalo, jako by držel v náručí svou budoucnost, svůj život, celý svůj život.

Nakonec se pohnula, políbila ho na tvář a zašeptala. „Stýskalo se mi po tobě, moc se mi po tobě stýskalo. Jak dlouho se můžeš zdržet?"

„Jak dlouho budu chtít."

Stiskla mu ruku a zavedla ho dovnitř. Vždycky se trochu zdráhal, když měl vstoupit do domu čarodějnice, prostoupeného štiplavými pachy, neuklizeného, plného ženských a čarodějnických tajemství, tolik odlišného od jeho čistého, pohodlného domova a ještě odlišnějšího od chladné střízlivosti čarodějova příbytku. Třásl se jako kůň, když tam stál, příliš vysoký pro trámy ověšené bylinami. Byl velice rozrušený a vyčerpaný, vždyť ušel bez jídla čtyřicet mil za šestnáct hodin.

„Kde máš matku?" zeptal se šeptem.

„Sedí u staré Kapradiny. Dnes odpoledne zemřela. Máma tam zůstane celou noc. Ale jak ses sem dostal?"

„Pěšky."

„Čaroděj tě pustil na návštěvu domů?"

„Utekl jsem."

„Utekl! Proč?"

„Abych si tě udržel."

Podíval se na ni, na její živou, divokou, tmavou tvář rámovanou bujnými vlasy. Měla na sobě jen spodní košili a on viděl nekonečně jemné, něžné vyvýšeniny jejích ňader. Znovu ji k sobě přitáhl, ale i když ho objala, odtáhla se a zamračila se.

„Udržel?" zopakovala. „Celou zimu tě netrápilo, že bys mě mohl ztratit. Co se stalo, že ses vrátil právě teď?"

„Chtěl mě poslat na Roke."

„Na Roke?" Vytřeštila na něho oči. „Na Roke, Dimko? Ale potom máš opravdové nadání - mohl by z tebe být kouzelník."

Zjištění, že je na Bolehlavově straně, ho ranilo.

„Kouzelníci jsou pro něho vzduch. Myslí si, že bych mohl být čaroděj. Věnovat se magii. Nejenom čarodějnictví."

„Rozumím," řekla po chvíli Růže. „Ale nechápu, proč jsi utekl."

Oba se navzájem pustili.

„Ty to nechápeš?" řekl, rozčilený tím, že mu nerozumí, protože to nechápal. „Čaroděj si nemůže nic začít se ženami. S čarodějnicemi. S ničím takovým."

„Já vím, je to pod jejich úroveň."

„Nejde jen o to, že je to pod jejich úroveň..."

„Ale je to tak. Vsadím se, že jsi musel zapomenout všechna kouzla, která jsem tě naučila. No ne?"

„Není to totéž."

„Ne. Není to vznešené umění. Není to Pravá řeč. Čaroděj si nesmí ušpinit rty obyčejnými slovy. 'Slabé

jako ženská magie, špatné jako ženská magie,' myslíš si, že nevím, co říkají? Tak proč ses sem vrátil?"

„Abych tě viděl!"

„Proč?"

„Proč asi?"

„Nikdy jsi pro mě neposlal a nedovolil jsi, abych něco poslala já tobě. Měla jsem jenom čekat, až tě přestane bavit hrát si na čaroděje. A mě už čekání přestalo bavit." Její hlas byl skoro neslyšitelný, byl to jen chraptivý šepot.

„Někdo tady obcházel," řekl, neschopný uvěřit, že se mohla obrátit proti němu.

„I kdyby, do toho ti nic není! Klidně si odejdeš, ukážeš mi záda. Čarodějové nemohou mít nic společného s tím, co dělám, co dělá moje máma. Nu což, ani já nechci mít nic společného s tím, co děláš ty, nikdy. Tak odejdi!"

Dychtivý, zoufalý, nepochopený Diamant k ní natáhl ruce, aby ji znovu objal, aby její tělo naučil rozumět svému tělu, chtěl zopakovat to první, hluboké objetí, v němž byly obsaženy všechny roky jejich životů. Zjistil, že stojí o dva kroky dál, ruce ho pálí, v uších mu hučí a oslněné oči nic nevidí. Růže měla v očích blesky a ze zaťatých rukou jí sršely jiskry. „To už víckrát nedělej," zašeptala.

„Neboj se," řekl Diamant, otočil se na podpatku a odkráčel. Šňůra sušených šalvěji, která se mu zachytila na hlavě, za ním vlála.

Noc přečkal na jejich starém místě ve vrbičkách. Možná si dělal naděje, že přijde, ale nepřišla a on zanedlouho únavou usnul. Probudil se s prvním studeným světlem. Posadil se a zamyslel se. Podíval se v tom chladném světle na svůj život. Bylo to jiné, než co si namlouval. Sešel k potoku, v němž dostal jméno. Napil se, omyl si ruce a obličej, upravil svůj zevnějšek, jak jen to šlo, a prošel městem ke krásnému domu na horním konci, k otcovu domu.

Po prvních výkřicích a objetích ho sluhové a matka posadili rovnou ke snídani. S otcem, který odešel z domu ještě před svítáním, aby vypravil kolonu povozů se dřevem do Velkého přístavu, se setkal, až když už měl teplé jídlo v žaludku a v srdci jistou chladnou odvahu.

„Tak jak, synu?" Dotkli se lícemi. „Mistr Bolehlav ti dal prázdniny?"

„Ne, pane. Odešel jsem."

Zlaťák se na něho překvapeně podíval, potom si naložil na talíř a posadil se. „Tak odešel," zopakoval.

„Ano, pane. Rozhodl jsem se, že nechci být čaroděj."

„Hmf," řekl Zlaťák přes sousto v ústech. „Odešel jsi z vlastní vůle? Úplně? S mistrovým svolením?"

„Úplně, z vlastní vůle a bez jeho svolení."

Zlaťák velice pomalu žvýkal, s pohledem upřeným na stůl. Diamant u otce tento výraz viděl, když mu fořt přišel říct, že stromy v kaštanových lesích onemocněly a když zjistil, že ho obchodník s mezky podvedl.

„Chtěl, abych jel do školy na Roke a učil se u mistra Povolávače. Posílal mě tam. Rozhodl jsem se, že tam nepojedu."

„Proč?" zeptal se po chvíli Zlaťák, stále s pohledem upřeným do stolu.

„Není to život, o jaký stojím."

Znovu se rozhostilo ticho. Zlaťák zalétl očima ke své ženě, která stála u okna a mlčky poslouchala. Potom se podíval na syna. Směs hněvu, zklamání, zmatku a uznání v jeho tváři vystřídalo něco jednoduššího, výraz spoluviny podobný přimhouření očí. „Rozumím," řekl. „A pro co ses tedy rozhodl?"

Odmlka. „Pro toto," odpověděl Diamant. Jeho hlas byl vyrovnaný. Nedíval se ani na otce ani na matku.

„Cha!" řekl Zlaťák. „Dobrá! Musím říct, že z toho mám radost, synu." Najedno polknutí snědl malé kolečko tlačenky. „Nikdy jsem tomu tak docela nevěřil, že bys byl čarodějem a odjel na Roke. A když jsi byl pryč, nevěděl jsem, proč tohle všechno dělám, abych pravdu řekl. Všechno tohle snažení. Když jsi tady, má to smysl. Má to smysl. Dobrá! Ale poslyš, ty jsi od toho čaroděje jenom tak utekl? Věděl, že odcházíš?"

„Ne. Napíšu mu," slíbil Diamant novým, vyrovnaným hlasem.

„Nebude se zlobit? Čarodějové prý bývají prchliví. Plní pýchy."

„Zlobí se," řekl Diamant, „ale neudělá nic."

Ukázalo se, že měl pravdu. Ke Zlaťákově údivu mistr Bolehlav poslal zpátky přesně odpočítané dvě

pětiny výučného. V balíčku, doručeném jedním ze Zlaťákových povozníků, který vezl do Jižního Přístavu náklad kulatiny, byl i vzkaz pro Diamanta. Stálo v něm: „Pravé umění vyžaduje jedno srdce." Na vnější straně byla jako adresa hardská runa pro vrbu. Vzkaz byl podepsán Bolehlavovou runou, jež měla dva významy: rostlinu bolehlavu a utrpení.

Diamant seděl na pohodlné posteli ve svém prosluněném pokoji v patře a poslouchal, jak matka chodí po domě a zpívá. V ruce držel čarodějův dopis a četl si vzkaz i obě runy znovu a znovu. Chladná, liknavá mysl, která se v něm toho rána ve vrbičkách zrodila, si z toho vzala poučení. Už žádné čáry. Nikdy. Nikdy se jim úplně neoddal. Byla to pro něho hra, hra, kterou mohl hrát s Černou Růží. I slova Pravé řeči, která se naučil v čarodějově domě, mohl pustit z hlavy a zapomenout, přestože si uvědomoval, jak jsou krásná a kolik i je v nich moci. Nebyl to jeho jazyk.

Svým jazykem mohl mluvit jenom s ní. A ji ztratil, nechal ji jít. Dvojaké srdce nemá žádnou pravou řeč. Od této chvíle uměl mluvit jen jazykem obchodu: příjmy a výdaje, náklady a obrat, zisk a ztráta.

A kromě toho nic. Byly to iluze, bezvýznamná kouzla, kamínky proměněné v motýly, dřevění ptáci, kteří jednu dvě minuty poletovali na živých křídlech. Ve skutečnosti neměl nikdy na vybranou. Měl jen jednu cestu, kterou mohl jít.

Zlaťák byl nesmírně šťastný, aniž si to sám uvědomoval. „Starej má zpátky svůj drahokam," prohodil povozník před fořtem. „Je milý jako nevěsta o líbánkách." Zlaťák netušil, jak je milý, myslel jen na to, jak je život najednou krásný. Koupil Recheský les, sice za přemrštěnou cenu, ale aspoň jej nedostal starý Loukota z Východní Hůrky. Teď jej mohli s Diamantem zvelebit tak, jak si zasloužil. Mezi kaštany rostla spousta borovic, které se daly pokácet, prodat na stěžně, kulatinu a krátké řezivo a nahradit kaštanovými semenáčky. Časem z něho bude jednolitý porost jako ve Velkém háji, srdci jeho kaštanového království. Dub a kaštan nevyrostou přes noc jako olše nebo vrba. Ale času bylo dost. Teď bylo času dost. Chlapci bylo sotva sedmnáct a jemu samotnému teprve pětačtyřicet. Nejlepší léta. Předtím se cítil starý, ale to byl nesmysl. Byl v nejlepších letech. Nejstarší stromy, které už neplodily, by měly padnout s borovicemi. Část dřeva se určitě dala použít na nábytek.

„Podívejme, podívejme," říkal často své ženě, „už jsi zase dobře naladěná? Máš svůj poklad zpátky doma? Už se přestaneš trápit?"

A Tuly se usmála a pohladila ho po ruce.

Jednou místo úsměvu a souhlasu řekla: „Je krásné mít ho zase doma, ale," a Zlaťák přestal poslouchat. Matky byly od toho, aby si dělaly starosti o své děti a ženy byly od toho, aby nikdy nebyly spokojené. Neměl důvod poslouchat litanii obav, z níž Tuly udělala neodmyslitelnou součást svého života. Kupecký život podle ní pochopitelně nebyl pro chlapce dost dobrý. Ani kdyby byl králem v Havnoru, podle ní by to pro něho nebylo dost dobré.

„Až si najde děvče," říkal Zlaťák v odpověď na všechno, o čem začala, „srovná se. To víš, když někdo žije s čaroději, trochu ho to zabrzdí. Nedělej si o Diamanta starosti. Pozná, co chce, až to uvidí."

„Doufám, že máš pravdu," odpověděla Tuly.

„Alespoň se neschází s tou čarodějnickou holkou," poznamenal Zlaťák. „S tím je konec." Až později si uvědomil, že ani jeho žena k čarodějnici už nechodí. Léta byly jedna ruka, navzdory všem jeho výstrahám, a teď se Cuchanina u jejich domu ani neukázala. Babská přátelství nikdy nevydrží. Dobíral si ji pro to. Když ji přistihl, jak do skříní a prádelníků rozsypává mátu a mlýnomorku, aby se do nich nedali moli, rýpl si: „Myslel jsem, že řekneš té své moudré ženě, aby je zahnala zaříkadlem. Nebo už se spolu nepřátelíte?"

„Ne," řekla jeho žena tichým, nevzrušeným hlasem, „nepřátelíme."

„A to je jedině dobře!" řekl bez obalu Zlaťák. „Podívej, co se z té její holky stalo. Prý utekla s nějakým kejklířem, nebo ne?"

„Hudebníkem," opravila ho Tuly. „Loni v létě."

„Máš jmeniny," řekl Zlaťák. „Co takhle trochu se pobavit, poslechnout si muziku a zatancovat si, chlapče. Je ti devatenáct. Oslavte!"

„Pojedu se Sulovými mezky do Východní Hůrky."

„Ne, to ne. Sul to zvládne. Zůstaň doma a udělej oslavu. Pracoval jsi tvrdě. Pozveme kapelu. Kdo je nejlepší v kraji? Šmolka a jeho parta?"

„Otče, já žádnou oslavu nechci," řekl Diamant a postavil se. Jeho svaly se při tom zachvěly, jako by byl kůň. Byl již větší než Zlaťák a když udělal prudký pohyb, šel z toho strach. „Pojedu do Východní Hůrky," prohlásil a odešel z místnosti.

„Co to má znamenat?" zeptal se Zlaťák řečnicky své ženy. Odpověděla mu neřečnicky: podívala se na něho a neřekla nic.

Když Zlaťák odešel, vyhledala syna v písárně, kde se probíral účetními knihami. Zalétla očima na stránky. Dlouhé, předlouhé seznamy jmen a čísel, závazků a pohledávek, zisků a ztrát.

„Dimko," řekla a on zvedl hlavu. Stále měl kulatý, broskvi podobný obličej, třebaže kosti teď byly vystouplejší a v očích se zračila melancholie.

„Nechtěl jsem se táty dotknout," řekl smířlivě.

„Jestli chce oslavu, uspořádá ji," poznamenala. Jejich hlasy byly podobné, posazené výš, ale ponuré, potlačené, svázané, stejně nevtíravé. Posadila se k vysokému stolu na židličku vedle něho.

„Nejde to," začal, zarazil se a pak pokračoval. „Vážně nemám chuť na žádné tancování."

„Chce, aby sis nějakou vybral," řekla nestranně, laskavě Tuly.

„Nemám zájem."

„Já vím."

„Potíž je v tom..."

„Potíž je v hudbě," řekla konečně jeho matka. Přikývl.

„Není proč, synu," vyhrkla s nečekaným zanícením, „není proč si odpírat všechno, co máš rád!" Jak seděli vedle sebe, vzal ji za ruku.

„Různé věci se nemíchají," prohlásil. „Měly by, ale nemíchají. Když jsem byl čaroděj, myslel jsem si, že bych mohl dělat všechno. Však víš - čarovat, hrát, být tátovým synem, milovat Růži... Ale ono to tak nejde. Různé věci se nemíchají."

„Ale míchají, míchají," řekla Tuly. „Všechno je navzájem spojené, propletené!"

„Ženy to možná tak berou. Ale já...já nemůžu mít dvojaké srdce.

„Dvojaké srdce? Ty? Ty ses vzdal magie proto, že jsi věděl, že kdybys to neudělal, tak bys ji zradil?"

To slovo ho viditelně překvapilo, ale nepopřel je. „Ale proč," naléhala, „proč ses vzdal hudby?"

„Musím mít jen jedno srdce. Nemohu hrát na harfu a zároveň smlouvat s chovatelem mezků. Nemůžu skládat balady, a přitom počítat, kolik musíme zaplatit sběračům, aby nám je nepřetáhl Loukota!" Hlas se mu maličko zachvěl ve vibratu. V jeho očích nebyl smutek, ale zlost.

„A tak ses očaroval," řekla, „tak jako tě očaroval mistr Bolehlav. Očaroval ses, abys měl klid. Abys vydržel s chovateli mezků, sběrači kaštanů a s tímhle." Prudce, pohrdavě klepla na účetní knihu plnou jmen a čísel. „Kouzlem mlčení."

Dlouho bylo ticho. Pak mladík promluvil: „Co jiného mohu dělat?"

„Nevím, zlatíčko. Samozřejmě chci, aby se ti nic nestalo. Ráda vidím, jak je tvůj otec šťastný a jak je na tebe pyšný. Ale nemohu se dívat, jak se soužíš, jak ti chybí hrdost! Nevím. Možná máš pravdu. Možná si muži mohou vybrat jen jednu věc. Ale po tvém zpěvu se mi stýská."

Vyhrkly jí slzy. Objali se. Matka ho pohladila po hustých, lesklých vlasech a omluvila se za to, že byla krutá. On ji ještě jednou objal a řekl, že je ta nejhodnější matka na světě. Potom odešla. Ale na odchodu se ještě na okamžik otočila a řekla: „Dopřej mu tu oslavu, Dimko. Dopřej ji sám sobě."

„Dobře," řekl, aby ji upokojil.

Pivo, jídlo a ohňostroj objednal Zlaťák, ale muzikanty si zařídil Diamant sám.

„Jasně že přijdu s kapelou," prohlásil Šmolka. „Takovou štaci si nenechám ujít. Když pořádá slavnost tvůj táta, počítej s tím, že ti sem přijde každý sumář ze západního konce světa."

„Můžeš jim vyřídit, že zaplaceno dostanete vy."

„Oni přijdou jen pro tu slávu," odvětil harfeník, štíhlý, šilhavý čtyřicátník s protáhlou bradou. „Nezahraješ si s námi taky? Šlo ti to dobře, než ses dal na vydělávání peněz. Ani hlas by nebyl k zahození, kdybys na něm pracoval."

„To pochybuji," řekl Diamant.

„Ta holka, co se ti líbila. Růže od čarodějnice, prý teď běhá za Labbym. Určitě přijdou taky."

„Budu vás tedy čekat," řekl Diamant, mohutný, hezký a lhostejný, a odkráčel.

„Ten už je dnes moc vysoko, než aby se chvíli zastavil a popovídal si, i když jsem ho všechno, co ví o harfě, naučil já," utrousil Šmolka. „Ale co je to pro boháče?"
Šmolková škodolibá poznámka rozjitřila Diamantový nervy a představa slavnosti na něho dolehla tak, že ztratil chuť k jídlu. Nějakou dobu si hýčkal naději, že by mohl být nemocný a získat tak výmluvu, aby na oslavu nemusel. Ale když ten den přišel, byl tam. Nebyl tak nápadný, tak důležitý, tak nepřehlédnutelný jako jeho otec, ale byl tam, usmíval se a tančil.

Byli tam také všichni jeho kamarádi z dětství. Polovina jich už byla ženatá nebo vdaná s druhou polovinou, ale flirtování i tak nebralo konce a kolem Diamanta se pořád točilo několik hezkých děvčat. Vypil hodně znamenitého piva od Šikuly Sládka a zjistil, že snese i hudbu, když při ní tančí a při tanci se baví a směje. Provedl tak v kole všechna hezká děvčata a pak tančil znovu s těmi, které se namanuly, což byly všechny.

Byla to zatím největší slavnost, jakou Zlaťák uspořádal. Taneční parket postavili na obecní louce kus od jeho domu a opodál velký stan pro ty starší, aby měli kde jíst, pít a klevetit. Děti dostaly nové šaty a přišlo mnoho kejklířů a loutkářů, někteří proto, že dostali zaplaceno, a někteří proto, aby sem tam vydělali nějaký ten měďák a zadarmo se napili. Potulní baviči a muzikanti se stahovali na každou slavnost; bylo to jejich živobytí. A i když je nikdo nepozval, byli vítáni. Pod statným dubem na kopečku zpíval trubadúr s monotónním hlasem a hučivými dudami skupince lidí Píseň o drakopánovi. Když si muzikanti ze Šmolkový kapely, kterou tvořila harfa, píšťala, viola a buben, udělali přestávku, aby si oddechli a napili se, vyskočila na parket nová skupinka. „Hej, Labbyho kapela je tady!" vykřiklo hezké děvče, které stálo Diamantoví nejblíž. „Pojďte tancovat, ti jsou nejlepší!"

Labby byl na pohled nafintěný chlapík se světlou pletí, který hrál na dvoujazýčkovou dřevěnou trubku. Doprovázel ho violista, hráč na tamburínu a Růže, která hrála na pikolu. První, co zahráli, byla dupavá, svižná, skvělá písnička, pro některé tanečníky až příliš rychlá. Diamant a jeho partnerka zůstali v kole. Když dotancovali, zpocení a udýchaní, lidé je odměnili jásotem a potleskem. „Pivo!" vykřikl Diamant. V dalším okamžiku už ho strhl vír smějících se, brebentících mladých lidí.

Zaslechl za sebou začátek další melodie, hrané jen violou, zvučně a smutně jako hlas tenora: „Půjdu za svou láskou."

Jediným douškem vypil džbánek piva. Dívky kolem něho pozorovaly, jak mu při polykání pracují svaly na jeho silném hrdle, smály se a štěbetaly. Potom se celý otřásl jako kůň, který odhání bodavé mouchy. „Uf!" řekl. „Nemůžu..." V dalším okamžiku zmizel v šeru za lucernami, které visely kolem stánku s pípou. „Kam jde?" zeptala se jedna a druhá jí odpověděla: „On se vrátí." Obě se zasmály a znovu se zapojily do družného hovoru.

Píseň skončila. „Černá Růže," promluvil Diamant ze tmy za ní. Otočila hlavu a podívala se na něho. Měli hlavy ve stejné výšce - ona seděla se zkříženýma nohama na plošině tanečního parketu a on klečel v trávě.

„Přijď do vrbiček," řekl.

Neodpověděla. Labby k ní zalétl pohledem a přiložil ke rtům trubku. Bubeník jim odklepal třídobý takt a spustili námořnickou gigu.

Když se ohlédla znovu, Diamant byl pryč. Šmolka s kapelou se asi za hodinu vrátil. Měl zlost, že musel čekat, a pivo, které mezitím vypil, mu také neprospělo. Přerušil písničku i tanec a nahlas Labbyho vyzval, aby se ztratil.

„Jdi si brnkat na ucho, harfeníku," odbyl ho Labby. Šmolka se urazil a lidé se začali rozdělovat podle toho, na čí straně byli. Ve chvíli, kdy hádka vyvrcholila, si Růže zastrčila pikolu do kapsy a vytratila se.

Tam, kam nedosáhlo světlo luceren kolem parketu, byla tma, ale ona znala cestu potmě. Byl tam. Vrbičky za ty dva roky vyrostly. Mezi zelenými výhonky a dlouhými, padajícími listy si téměř nebylo kam sednout.

V dálce znovu spustila hudba, zastřená větrem a šuměním řeky.

„Co jsi chtěl, Diamante?"

„Promluvit si."

Jeden pro druhého byli jen hlas a stín.

„Poslouchám."

„Chtěl jsem ti říct, abys se mnou odešla," začal.
„Kdy?"
„Tenkrát. Když jsme se pohádali. Řekl jsem to všechno špatně. Myslel jsem..." Na dlouho se odmlčel. „Myslel jsem, že bych mohl v útěku pokračovat. S tebou. A hrát hudbu. Vydělávat si na živobytí. Společně. To jsem chtěl říct."
„Neřekl jsi to."
„Já vím. Všechno jsem to spletl. Všechno jsem zkazil. Všechno jsem zradil. Magii. A hudbu. A tebe."
„Já se mám dobře."
„Opravdu?"
„Ve skutečnosti na pikolu nijak zvlášť dobře neumím, ale stačí mi to. Všechno jsi mě naučit nestihl, ale když musím, vypomůžu si kouzlem. A kluci v kapele jsou fajn. Labby není tak špatný, jak vypadá. Nikdo si ke mně nic nedovolí. Vyděláme si na živobytí docela obstojně. V zimě chodím k mámě a pomáhám jí. Mám se dobře. A co ty, Dimko?"
„Špatně."
Začala něco říkat, ale nakonec to neřekla.
„Asi jsme tenkrát byli děti," prohodil. „Teď..."
„Co se změnilo?"
„Rozhodl jsem se špatně."
„Jednou?" zeptala se. „Nebo dvakrát?"
„Dvakrát."
„Říká se, že potřetí to vyjde."
Ani jeden z nich chvíli nepromluvil. Ve stínech pod vrbičkami tak tak rozeznala jeho siluetu.
„Vyrostl jsi," řekla. „Umíš ještě udělat světlo, Dimko? Chci tě vidět."
Zavrtěl hlavou.
„Tobě to šlo, ale mně se to nikdy nepovedlo. A nikdy se ti nepodařilo mě to naučit."
„Nevěděl jsem, co dělám," řekl. „Někdy to šlo a někdy ne."
„A ten čaroděj v Jižním Přístavu tě nenaučil, jak se to správně dělá?"
„Učil mě jenom jména."
„Proč to nemůžeš udělat teď?"
„Nechal jsem toho, Černá Růže. Musel jsem se rozhodnout, buď se věnovat tomu a ničemu jinému, nebo to nedělat. Člověk musí mít jen jedno srdce."

„Nechápu proč," namítla. „Moje máma umí léčit horkost, ulehčit porod a najít ztracený prsten. Možná to není nic ve srovnání s tím, co dokážou čarodějové a drakopáni, ale také to není úplné nic. A nemusela se kvůli tomu ničeho vzdát. Nezastavilo ji, že mě měla. Měla mě proto, aby se mohla naučit, jakto dělat. Musela jsem se vzdát zaříkadel jen proto, že jsem se od tebe naučila hrát hudbu? Dnes už dovedu i srazit horečku. Proč bys musel přestat s jedním, abys mohl dělat druhé?"
„Můj otec," začal, ale zarazil se a pak se zasmál. „Nejde to dohromady. Peníze a hudba."
„Otec a čarodějnická holka," řekla Černá Růže.
Znovu mezi nimi zavládlo mlčení. Listy vrbiček se třepetaly.
„Vrátila by ses ke mně?" zeptal se. „Odešla bys se mnou, žila se mnou a vzala si mě, Černá Růže?"
„V domě tvého otce ne, Dimko."
„Kdekoli. Pojď utéct."
„Ale mě nemůžeš mít bez hudby."
„Nebo hudbu bez tebe."
„Udělala bych to," řekla.
„Nechtěl by Labby harfeníka?"
Zaváhala a pak se rozesmála. „Jestli chce, aby mu někdo hrál na pikolu, tak by měl," řekla pak.
„Necvičil jsem od chvíle, co jsem odešel, Černá Růže," přiznal. „Ale hudbu jsem měl v hlavě pořád, a tebe..." Vztáhla k němu ruce. Klečeli čelem k sobě a listy vrb jim pročesávaly vlasy. Políbili se, nejdřív ostýchavě.

V letech po Diamantově odchodu z domova Zlaťák vydělal víc peněz než kdy předtím. Všechno, do čeho se pustil, vynášelo zisk. Bylo to, jako by se na něho přilepilo štěstí a nechtělo se ho pustit. Nesmírně zbohatl.

Svému synovi neodpustil. Konec mohl být šťastný, ale on by to nestrpěl. Odejít takovým způsobem, beze slova, v noc svých jmenin, utéct s dcerou čarodějnice, nechat všechnu poctivou práci rozdělanou, být potulným muzikantem, harfeníkem, který brnká, zpívá a usmívá se, aby dostal pár grošů - pro Zlaťáka to znamenalo jen hanbu, bolest a hněv. A tak měl svou tragédii.

Tuly ji dlouho prožívala s ním, neboť mohla syna vidět jen za cenu toho, že manželovi zalhala, což pro ni bylo nesnadné. Plakala, když si představila, že Diamant má hlad, spí někde na tvrdém, chladné podzimní noci pro ni byly utrpením. Ale jak šel čas a ona o něm začala slýchat jako o Diamantoví, sladkém hlasu Západního Havnoru, Diamantoví, který hrál na harfu a zpíval mocným pánům v Mečové věži, ulevilo se jí. A jednou, když Zlaťák byl v Jižním Přístavu, si s Cuchaninou vzaly povoz tažený oslem a odjely do Východní Hůrky, kde si poslechly, jak Diamant zpívá Baladu o ztracené královně. Růže seděla vedle nich a Tuly chovala na klíně Tulinku. Nebyl to sice šťastný konec, ale byla to opravdová radost. A to může být někdy samo o sobě dost.

Kosti země

UŽ ZASE PRŠELO a čaroděj z Re Albi byl ve velkém pokušení udělat počasnické kouzlo, jen maličké, titěrné kouzlo a poslat déšť, ať se vyprší na druhé straně hory. Kosti ho bolely. Nemohly se dočkat, až vykoukne slunce, svými paprsky pronikne do jeho těla a vysuší je. Mohl samozřejmě použít formuli proti bolesti, ale dosáhl by jen toho, že by bolest na chvíli skryl. Na jeho soužení nebyl žádný lék. Staré kosti potřebují slunce. Čaroděj stál bez hnutí ve dveřích svého domu, mezi tmavou místností a venkovním vzduchem protkaným provaze; deště. Bránil si udělat kouzlo a zároveň se na sebe zlobil, že si brání a musí si bránit.

Neklel - čarodějové ze zásady neklejí, není to bezpečné - ale uvolnil si hrdlo kašlavým zavrčením, jaké vydává medvěd. V dalším okamžiku zaburácel ze skrytých horních svahů hory Gont hrom. Vrátil se ozvěnou od severu po jih a zanikl v lesích utopených v mracích.

Hrom je dobré znamení, pomyslel si Chaluha. Zanedlouho zastaví déšť. Nasadil si kapuci a vyšel do deště, aby dal slepicím.

Podíval se do kurníku a našel tři vajíčka. Červená Kdákalka seděla na vejcích. Její kuřata se měla vylíhnout každou chvíli. Vypadala špinavě a vyčerpaně, trápili ji roztoči. Řekl několik slov proti roztočům a připomněl si, že má kukaň vyčistit, hned jak se kuřata vylíhnou. Potom vyšel na slepičí dvorek, kde se pod okapy krčili Hnědá Kdákalka, Šedivka, Nohatá, Bělka a Král a nevybíravě komentovali nepřestávající déšť.

„Zastavím se kolem poledne," řekl čaroděj slepicím. Nasypal jim krmení a se třemi teplými vajíčky se čvachtavě vrátil do domu. Jako malý kluk rád chodil blátem. Vzpomněl si, jak mu byl příjemný chladivý pocit, když mu stoupalo mezi prsty na nohou. Pořád chodil rád bosky, ale bláto už nevyhledával; bylo lepkavé a jemu se protivilo, že se musí shýbat, aby si nohy očistil, než vejde do domu. Dokud měl hliněnou podlahu, tak mu to nevadilo, ale teď měl prkennou jako pán, kupec nebo arcimág. Aby se mu vlhko a chlad nedostaly ke kostem. Nebyl to jeho nápad. Loni na jaře přišel z přístavu Gont Ticho, aby položil podlahu ve starém domě. Pohádali se kvůli tomu. Po tolika letech měl vědět, že hádat se s Tichem nemá smysl.

„Chodím po hlíně pětasedmdesát let," bránil se Chaluha. „Několik dalších mě nezabije."

Ticho na to samozřejmě neodpověděl. Nechal ho, ať si poslechne, co řekl, a jaksepatří si vychutná, jak to bylo hloupé.

„Hliněná podlaha se snadněji udržuje čistá," pokračoval, i když věděl, že už stejně prohrál. Byla pravda, že když měl člověk dobře udusanou hliněnou podlahu, stačilo ji zamést a čas od času pokropit, aby se neprášilo. Ale i tak to znělo hloupě.

„A kdo tu podlahu položí?" řekl, teď už jenom ze vzdoru.

Ticho pokýval hlavou, což znamenalo, že on.

Chlapec byl ve skutečnosti prvotřídní řemeslník - tesař, stolař, dlaždič a pokrývač. Dokázal to, už když tady bydlel jako jeho student, a za dobu, co žil mezi boháči v přístavu Gont, mu ruce nezjemněly. Desky přivezl s pomocí Babkových oslů z Šesterovy pily v Re Albi. Jeden den podlahu položil a druhý ji vybrousil, ještě než se starý čaroděj vrátil od Velkého jezera, kde byl sbírat léčivé byliny. Když Chaluha přišel domů, podlaha byla hotová a leskla se úplně stejně jako temné jezero. „Teď si budu muset mýt nohy pokaždé, když půjdu dovnitř," zabručel. Bázlivě vešel. Dřevo bylo tak hladké, že to bosým chodidlům připadlo, jako by bylo měkké. „Jako satén," prohlásil. „To jsi nemohl udělat za jediný den bez nějakého toho kouzla. Vesnická chatrč s podlahou jako v paláci. Pravda, bude to krása, až přijde zima, dívat se jak se od toho odráží zář ohně! Nebo si teďbudu muset pořídit koberec? Ovčí rouno nebo zlatý tkaloun?"

Ticho se usmál. Byl se sebou spokojený.

Objevil se u Chaluhova prahu před několika lety. Vlastně ne, muselo to být už nějakých dvacet, pětadvacet let. Pěkně dávno. Tenkrát byl opravdu ještě chlapec, s dlouhýma nohama, neupravenými vlasy a jemnou tváří. Se ztrnulými ústy a bystrýma očima. „Co chceš?" otázal se ho čaroděj, třebaže věděl, co chce, co chtějí všichni, a pohledem se vyhýbal těm bystrým očím. Věděl, že je dobrý učitel, nejlepší na Gontu. Ale učení už ho unavovalo, nechtěl mít na krku dalšího učedníka. A vycítil nebezpečí.

„Učit se," zašeptal chlapec.

„Jeď na Roke," odpověděl čaroděj. Chlapec měl boty a dobrou koženou vestu. Mohl si cestu do školy zaplatit nebo odpracovat.

„Tam už jsem byl."

Nato si ho Chaluha znovu prohlédl. Neměl plaší ani hůl.

„Nevzali tě? Poslali tě pryč? Utekl jsi?"

Chlapec při každé otázce zavrtěl hlavou. Zavřel oči; ústa již zavřená měl. Stál tam, odhodlaný, trpící. Nadechl se a pohlédl čaroději přímo do očí.

„Moje vědění je tady na Gontu," řekl. I tentokrát to bylo sotva víc než šepot. „Mým mistrem je Heleth."

Po těch slovech čaroděj, jehož pravé jméno bylo Heleth, znehybněl stejně chlapec a díval se mu do očí tak dlouho, až chlapec sklopil zrak.

Chaluha v nastalém tichu zapátral po chlapcově jménu a uviděl dvě věci: kužel jedle a runu zavřených úst. Když se podíval ještě dál, uslyšel v duchu jméno, ale nahlas je nevyslovil.

„Už mě unavuje učit a mluvit," prohlásil. „Potřebuji ticho. Stačí ti to?"

Chlapec jednou přikývl.

„Vtom případě jsi pro mě Ticho," řekl čaroděj. „Můžeš spát v koutě pod západním oknem. V dřevníku najdeš starý slamník. Provětrej jej. Nepřines s ním dovnitř myši." A s tím vykročil směrem k Převisu. Zlobil se na chlapce, že přišel, a zlobil se na sebe, že podlehl. Ale srdce mu nebušilo zlostí. Rázoval dlouhými kroky - tenkrát ještě mohl dělat dlouhé kroky - vzdoroval větru od moře, který se do něho zleva opíral, díval se, jak se po moři mimo obrovský stín hory rozlévají první paprsky slunce, a myslel na rokeské mistry, mistry umění magie, profesory tajemství a moci. „Nestačili na něho, co? Ani já na něho nebudu stačit," pomyslel si a usmál se. Měl klidnou povahu, ale trocha nebezpečí mu nebyla proti mysli.

Zastavil se a nechal na sebe působit hlínu pod nohama. Jako obvykle byl bosý. Když studoval na Roke, chodil v botách. Ale když se s čarodějskou holí vrátil domů na Gont, do Re Albi, boty zahodil. Stál nehnuto a pod nohama cítil prach a skálu stezky po vrcholu útesu, skály dole a ještě hlouběji ve tmě kořeny ostrova. V temnotě pod vodami se všechny ostrovy dotýkaly a byly jeden. Tak to říkala jeho učitelka Ard i učitelé na Roke. Ale toto byl jeho ostrov, jeho skály, jeho hlína. Jeho čarodějská moc z něho vyrostla. „Moje vědění je tady," řekl chlapec, ale tady šlo o něco hlubšího než vědění. Snad právě tomu ho Chaluha mohl naučit: tomu, co sahalo hlouběji než vědění. Tomu, co se naučil tady na Gontu, ještě než odjel na Roke.

A chlapec potřeboval hůl. Proč mu Nemmerle dovolil odjet z Roke bez hole, s prázdnýma rukama, jako by byl učedník nebo čarodějnice? Taková moc by neměla chodit po světě neusměrněna a neoznačená.

Moje učitelka také žádnou hůl neměla, pomyslel si Chaluha a ve stejnou chvíli ho napadlo: ten chlapec

chce dostat hůl ode mne. Gontský dub z rukou gontského čaroděje. Nu co, jestli si ji zaslouží, udělám mu ji. Jestli dokáže zůstat zticha. A nechám mu své učené knihy. Jestli dokáže vyčistit kurník, porozumět Danemerským glosám a být zticha.

Nový student vyčistil kurník, okopal záhon fazolí, pochopil význam Danemerských glos i Enladských mystérií a byl zticha. Poslouchal. Slyšel, co Chaluha řekl a někdy slyšel i to, co si Chaluha myslel. Dělal, co Chaluha chtěl, a to, co Chaluha nevěděl, že chce. Jeho nadání zdaleka přesahovalo to, co mu Chaluha mohl dát, přesto však udělal dobře, když do Re Albi přišel, a oni oba to věděli.

Chaluha v těch letech občas přemýšlel o synech a otcích. S otcem, kouzelníkem a hledačem rud, se pohádal, když si jako učitele vybral Ard. Otec vykřikoval, že ten, kdo se učí u Ard, nemůže být jeho syn, posiloval v sobě svou zášť a zemřel, aniž mu odpustil.

Chaluha viděl mladé muže plakat radostí, když se jim narodil první syn. Viděl, jak chudáci platí čarodějnicím svůj roční výdělek za příslib, že budou mít zdravého chlapce, a viděl boháče, který obdivně zašeptal, když se dotkl tvářičky svého ve zlatě vyšňořeného dítěte: „Moje nesmrtelnost!" Viděl muže, kteří své syny tloukli, týrali a ponižovali, dělali jim schválnosti a stavěli do cesty překážky, neboť nenáviděli smrt, kterou v nich spatřovali. Viděl nenávist v očích, kterou jim synové opláceli, hrozby, bezcitné pohrdání. A jelikož to viděl, věděl, proč se nikdy nepokusil s otcem usmířit.

Viděl otce a syna, jak spolu pracovali od úsvitu do soumraku. Stařec vedl slepého osla, muž ve středních letech řídil pluh s železnou radlicí, aniž promluvili jediné slovo. Než se vydali domů, starý muž na okamžik položil ruku synovi na rameno.

Navždycky si to zapamatoval. Vybavovalo se mu to teď, když se za zimních večerů díval přes ohniště na tmavou tvář skloněnou nad učenou knihou nebo košilí, která potřebovala vyspravit. Sklopené oči, zavřená ústa, naslouchající duch.

„Když má čaroděj štěstí, jednou za život najde někoho, s kým si může promluvit." To řekl Nemmerle Chaluhovi několik nocí předtím, než Chaluha odjel z Roke, o rok nebo dva dřív, než ho zvolili arcimágem. Předtím byl mistrem Skladebníkem a nejlaskavějším z Chaluhových učitelů na škole. „Myslím, že kdybys zůstal, Helethu, my dva bychom si mohli promluvit."

Chaluha se chvíli nezmohl na žádnou odpověď. Pak, s pocity viny, že může být tak nevděčný, a nevěřícnosti, že může být tak zatvrzelý, vykoktal: „Zůstal bych, mistře, ale moje práce je na Gontu. Škoda, že to není tady, s vámi..."

„Je vzácný dar vědět, kde musíš být, dřív, než jsi poznal všechna místa, kde být nemusíš. Dobrá, ale pošli mi čas od času nějakého studenta. Roke potřebuje gontskou magii. Myslím, že tady na některé věci zapomínáme, věci, které stojí za to znát..."

Chaluha do školy poslal tři nebo čtyři studenty, hodné chlapce s nadáním pro to či ono, ale ten, na kterého Nemmerle čekal, přišel a odešel z vlastní vůle. Chaluha nevěděl, co si o něm na Roke mysleli, a Ticho mu to samozřejmě neřekl. Bylo jasné, že se tam za dva nebo tři roky naučil tolik, kolik se někteří chlapci učili šest nebo sedm let a mnozí se to nenaučili nikdy. Pro něho to byly jenom základy.

„Proč jsi nepřišel nejdřív za mnou?" zeptal se Chaluha. „A potom neodjel na Roke, abys to vytříbil?"

„Nechtěl jsem mrhat vaším časem."

„Nemmerle věděl, že jdeš pracovat ke mně?" Ticho zavrtěl hlavou.

„Kdybys ho uznal za hodná toho, abys ho se svými úmysly seznámil, třeba by mi po tobě poslal nějaký vzkaz." Ticho se zatvářil sklíčeně.

„Byli jste přátelé?" Chaluha se odmlčel.

„Byl můj učitel. Kdybych zůstal na Roke, možná by se z něho stal můj přítel. Mají čarodějové přátele? Řekl bych, že o nic víc, než mají manželky a syny... Jednou mi řekl, že ten, kdo v našem řemesle narazí na někoho, s kým si může promluvit, má velké štěstí... Pamatuj si to. Když budeš mít štěstí, jednou budeš muset otevřít ústa."

Ticho sklonil rozcuchanou, zadumanou hlavu.

„Jestli do té doby nezareznou," dodal Chaluha.

„Když budete chtít, budu mluvit," odvětil mladík tak horlivě, s takovou ochotou popřít na Chaluhovu žádost celou svou přirozenost, že se čaroděj musel rozesmát.

„Požádal jsem tě, abys nemluvil," řekl. „A to, o čem jsem mluvil, není moje potřeba. Mluvím dost i za

dva. To nic. Až ten čas přijde, poznáš, co máš říct. Vtom je to pravé umění, ne? Vědět, co říct a kdy to říct. A zbytek je ticho."

Mladík spal na lůžku pod západním okénkem Chaluhova domu tři roky. Učil se magii, krmil slepice, dojil krávu. Jednou Chaluhovi navrhl, aby choval kozy. Předtím neřekl asi týden nic, celý studený, vlhký podzimní týden. Pak prohlásil: „Mohl byste chovat kozy."

Chaluha měl na stole otevřenou jednu z velkých učených knih. Snažil se obnovit jedno z akastských kouzel, která před několika staletími rozvrátily a zbavily moci Fundaurovy emanace. Právě ve chvíli, kdy začal přicházet na kloub chybějícímu slovu, které by mohlo vyplnit jednu z mezer, kdy už je skoro řekl, Ticho se ozval: „Mohl byste chovat několik koz."

Chaluha se považoval za mnohomluvného, netrpělivého člověka se sklonem k prchlivosti. V mládí těžce nesl, že nemůže klít, a třicet let tuposti učedníků, zákazníků, krav a slepic pro něho představovalo tvrdou zkoušku. Učedníci a zákazníci měli z jeho jazyka strach, ale krávy a slepice si jeho výbuchů nevšímaly. Na Ticha se zatím nikdy nerozzlobil. Rozhostilo se dlouhé mlčení.

„Pročpak?"

Ticho si zjevně nevšiml odmlky ani neobvyklé tlumenosti Chaluhova hlasu. „Pro mléko, sýr, pečená kůzlata a společnost," odvětil.

„Choval jsi někdy kozy?" otázal se Chaluha tímtéž tlumeným, zdvořilým hlasem.

Ticho zavrtěl hlavou.

Ve skutečnosti byl městským dítětem narozeným v přístavu Gont. Neřekl o sobě nic, ale Chaluha se trochu vyptal. Jeho otec, přístavní dělník, zahynul při velkém zemětřesení, když Tichovi mohlo být nějakých sedm osm let. Matka dělala kuchařku v přístavním hostinci. Ve dvanácti se chlapec dostal do nějakých potíží, pravděpodobně si začal zahrávat s magii, a matka zařídila, aby ho vzal do učení Elassen, uznávaný kouzelník z Valmouthu. Tam chlapec získal pravé jméno a přinejmenším se přiučil něco o tesařině a pracích okolo polí a dobytka. Elassen byl natolik šlechetný, že mu po třech letech zaplatil cestu na Roke. To bylo všechno, co o něm Chaluha zjistil.

„Nemám rád kozí sýr," řekl Chaluha.

Ticho přikývl, smířlivý jako vždycky.

V následujících letech si Chaluha čas od času vzpomněl, jak se nerozčílil, když se ho Ticho zeptal na chov koz, a pokaždé měl z té vzpomínky pocit nevtíravé spokojenosti, jako z posledního sousta dokonale zralé hrušky.

Poté, co strávil marným hledáním chybějícího slova několik dní, uložil Tichovi studium akastských kouzel. Společně na ně po dlouhém pachtění nakonec přišli. „Je to jako orat se slepým oslem," prohlásil Chaluha.

Nedlouho poté dal Tichovi hůl, kterou pro něho udělal z gontského dubu.

Když se pán přístavu Gont znovu pokusil Chaluhu přesvědčit, aby sestoupil z hory a udělal ve městě, co bylo třeba udělat, Chaluha poslal mladíka místo sebe a Ticho už ve městě zůstal.

Teď stál Chaluha na prahu vlastního domu, v ruce měl tři vajíčka a po zádech mu stékal studený déšť.

Jak dlouho tam stál? Proč tam vlastně stál? Přemýšlel o blátě, o podlaze a o Tichovi. Byl se projít po stezce nad Převisem? Ne, to bylo už před léty, tenkrát svítilo slunce. Teď pršelo. Dal krmení slepicím a se třemi vajíčky se vrátil do domu. Ještě ho hřála v ruce, hladká, hnědá, vlažná vajíčka. V hlavě mu doznívalo zahřmění a v kostech a v nohou cítil zachvění, které je provázelo. Zahřmění?

Ne. Zahřmělo před chvíli. Toto nebyl hrom. Ten zvláštní pocit přece už jednou měl, a nepoznal, k čemu patří. Ale to bylo - kdy? Dávno, ještě před všemi těmi dny a roky, na které před okamžikem myslel - před zemětřesením. Těsně před zemětřesením. Těsně předtím, než se v Essary půl míle pobřeží propadlo do moře. Lidé umírali v rozbořených vesnicích a v přístavu Gont se přes přístavní hráze převalila obrovská vlna.

Sestoupil z prahu na hlínu, aby mohl nervy v chodidlech cítit zemi, ale klouzavé bláto mařilo všechny zprávy, které pro něho půda měla. Položil vajíčka na práh, sedl si vedle nich, omyl si ruce dešťovou vodou z džbánu u schodu, vytřel si je do sucha hadrem, který visel na uchu džbánu, pak hadr vyždímal, pověsil jej zpátky, vzal vajíčka, pomalu vstal a vešel do domu.

Ostře se podíval po své holi, která stála opřena v koutě za dveřmi. Dal vajíčka do spíže, zhltl jablko,

protože měl hlad, a vzal do ruky hůl. Byla tisová, na dolním konci stažená měděným páskem a tam, kde ji držel, saténově chlazená. Dal mu ji Nemmerle.

„Stůj," poručil jí jejím jazykem a pustil ji. Stála, jakoby ji zarazil do díry po suku.

„Ke kořenu," řekl netrpělivě v jazyce tvoření. „Ke kořenu."

Pozorně sledoval hůl stojící na lesklé podlaze. Za chviličku si všiml, že se velice slabě zachvěla, otřásla, oklepala.

„Ale ale," řekl starý čaroděj.

„Co mám udělat?" zeptal se po chvíli nahlas.

Hůl se zakymácela, znehybněla a znovu se zachvěla.

„To už by stačilo, drahá," řekl Chaluha a položil na ni ruku. „Pojďme. Teď už se nedivím, že jsem pořád musel myslet na Ticha. Měl bych pro něho poslat... měl bych pro něho poslat... Ne. Co říkala Ard? Najdi ohnisko, najdi ohnisko. To je otázka, kterou si musím položit. To musím udělat..."

Zatímco si pro sebe takto huhlal, vyhrabal svůj silný plášť, a postavil vodu nad malý oheň, který předtím rozdělal. Snažil se vzpomenout, jestli si pro sebe mluvil vždycky, jestli mluvil celou dobu, co s ním bydlel Ticho. Ne. Došel k závěru, že to začal dělat, až když Ticho odešel. Částí myšlenek se dál věnoval všedním záležitostem, zatímco tou druhou se připravoval na hrůzu a zkázu.

Tři čerstvá vajíčka a jedno, které už bylo ve spíži, uvařil na tvrdo a uložil do mošny spolu se čtyřmi jablky a vakem vína s příchutí pryskyřice. Co kdyby musel zůstat venku přes noc? Artritickými pohyby na sebe navlékl silný plášť, vzal do ruky hůl, řekl ohni, aby uhasí, a odešel.

Krávu již neměl. U slepičího dvorku se zastavil a zamyslel se. Poslední dobou chodila do sadu liška. Jenže kdyby se zdržel, slepice si budou potřebovat opatřit něco k jídlu. Musejí trochu toho rizika podstoupit, jako každý. Pootevřel jim vrátka. Déšť sice již přešel v mlžné mrholení, ale sklíčené slepice se dál krčily pod okapy kurníku. Král za celé ráno ani jednou nezakokrhal.

„Chcete mi něco říct?" zeptal se jich Chaluha.

Hnědá Kdákalka, jeho oblíbená, se oklepala a několikrát se přihlásila ke svému jménu. Ostatní neřekli nic.

„Dejte si pozor. Za úplňku jsem zahlédl lišku," upozornil je Chaluha a vydal se na cestu.

V chůzi přemýšlel. Přemýšlel usilovně, vzpomínal. Vybavoval si co nejvíc o záležitostech, o nichž jeho učitelka mluvila pouze jedinkrát a hodně dávno. Byly to zvláštní záležitosti, tak zvláštní, že se nikdy nemohl rozhodnout, jestli je to pravá magie nebo pouhé čáry, jak říkali na Roke. Záležitosti, o kterých na Roke rozhodně neslyšel, ani tam o nich nemluvil. Možná se bál, že by se mu mistři vysmáli, že bere takové věci vážně. Možná věděl, že by ho nepochopili, protože to byly gontské záležitosti, gontské pravdy. Nebyly zapsány dokonce ani v Ardiných učených knihách, které pocházely od velkého mága Ennase z Perregalu. Byla to jen ústní tradice. Byly to domácí pravdy.

„Když budeš potřebovat číst v Hoře," řekla mu Ard, „jdi k Temné tůni na horním konci Semerovy kraví pastviny. Odtamtud uvidíš. Musíš najít ohnisko. Podívat se, kudy se dostat dovnitř."

„Dostat dovnitř?" zašeptal mladý Chaluha.

„A co bys chtěl udělat zvenčí?"

Chaluha dlouho mlčel a potom se zeptal: „Jak?"

„Takto. "A Ard natáhla ruce nahoru před sebe. Chaluha se až později dozvěděl, že to byla součást velkého kouzla proměny. Ard vyřkla slova formule v pozměněné podobě, což učitelé magie musejí, aby kouzlo nezačalo působit. Chaluha věděl, jak to udělat, aby je slyšel dobře a zapamatoval šije. Když Ard domluvila, Chaluha ta slova v duchu, mlčky zopakoval a naznačil zvláštní, neohrabaná gesta, která k nim patřila. Znenadání se jeho ruka zastavila.

„Ale to se nedá odčinit!" vyhrkl.

Ard přikývla. „Je to nevratné."

Chaluha neznal žádnou proměnu, která by byla nevratná, žádné kouzlo, které by se nedalo vzít zpět, s výjimkou Propouštěcího slova, které se říká jen jednou.

„Ale proč..."

„V nouzi," řekla Ard.

A Chaluha věděl, že nemá žádat vysvětlení. Potřeba vyřknout takové kouzlo se nemohla vyskytovat

často. Pravděpodobnost, že je někdy bude muset použít, byla velmi malá. Nechal to strašlivé kouzlo zapadnout hluboko do paměti a překrýt tisíci užitečných, krásných nebo poučných kouzel a čar, veškerými rokeskými naukami a pravidly, veškerou moudrostí knih, jež mu Ard odkázala. Šedesát let leželo v temnotách jeho mysli, kruté, nestvůrné, zbytečné, podobně jako základní kámen staršího, zapomenutého domu ve sklopení panského sídla plného světel, pokladů a dětí.

Přestalo sice pršet, ale vrcholky dál halila mlha a vysoko položenými lesy pluly cáry mraků. Přestože Chaluha nebyl tak neúnavný chodec jako Ticho, který by se klidně toulal po lesích na hoře Gont celý život, kdyby mohl, narodil se v ReAlbi a znal cesty a cestičky v jeho okolí stejně dobře jako sebe. U Rissiny studny to vzal zkratkou a před polednem vyšel na Semerově pastvině, rovné terase na úbočí hory. O míli níž, v místech teď již zalitých sluncem, stála usedlost schovaná za kopcem, přes nějž se jako stín mraku pohybovalo stádo ovcí. Přístav Gont a jeho zátoka se skrývaly za strmými, k sobě natlačenými pahorky, které se zvedaly za městem směrem do vnitrozemí.

Chaluha chvíli přecházel, než našel to, co považoval za Temnou tůni. Byla malá, zpola vyplněná bahnem a rákosím. K vodě sbíhala jen jedna neurčitá, bažinatá cestička, na níž kromě kozích kopýtek nebyly žádné jiné stopy. Voda byla tmavá, přestože ležela pod jasnou oblohou a vysoko nad rašelinnou půdou. Chaluha se vydal po kozích stopách. Zabručel, když mu noha v blátě uklouzla a, aby neupadl, vymkl si kotník. Na kraji vody se zastavil. Shýbl se, aby si kotník promnul. Poslouchal.

Bylo naprosté ticho.

Vzduch se ani nehnul. Ani ptáček nezazpíval. Nebylo slyšet žádné vzdálené bučení, mečení ani lidské volání. Jako by celý ostrov ztichl. Ani moucha nezabzučela.

Zahleděl se do temné vody. Nedoráželo se v ni nic.

Váhavě postoupil dál. Byl bosý a nohy měl holé, plášť stočil do rance už před hodinou, když vyšlo slunce. Rákosí se mu otíralo o nohy. Bahno pod nohama bylo měkké a bořivé, plné propletených rákosových kořínků. Jak pomalu postupoval do tůně, nepůsobil žádný zvuk a kruhové vlnky, které se od něho rozbíhaly, byly nízké a malé. Dlouho bylo mělko. Pak, když jeho opatrná noha nenahmatala dno, se zastavil.

Voda se zachvěla. Ucítil to nejdřív na stehnech, šplouchnutí podobné šimravému doteku srsti. Pak uviděl, jak se hladina po celé tůni chvěje. Nebyly to kruhové vlnky, které způsobil on, ty již zanikly, ale tiché vibrování, které zesílilo a přešlo v otřes. Tak se to opakovalo znovu a znovu.

„Kde?" zašeptal a potom řekl nahlas slovo v jazyce, jemuž rozumějí všechny věci, které jiný jazyk nemají.

Zavládlo ticho. Pak vyskočila z černé, chvějící se hladiny šedobílá ryba, dlouhá jako jeho dlaň. Ajak vyskočila, zvolala slabým, čistým hláskem v tomtéž jazyce: „Yaved!"

Starý čaroděj znehybněl. Vzpomínal na všechno, co věděl o jménech na Gontu, vybavoval si všechny jeho svahy, skály a rokle. Netrvalo ani minutu a věděl, kde je Yaved. Bylo to místo, kde se rozbíhaly hřebeny, kousek ve vnitrozemí od přístavu Gont, hluboko ve spleti kopců nad městem. Zemětřesení s ohniskem v tomto místě mohlo setřást celé město, strhnout lavinu a vyvolat obrovskou vlnu, srazit útesy v zátoce k sobě, jako když se tleskne rukama. Chaluha se zachvěl, celý se roztřásl jako voda v tůni.

Otočil se a vykročil ke břehu. Spěchal, a tak mu bylo jedno, kam šlape, i to, že cákáním a prudkým dýcháním ruší ticho. Plahočil se stezkou mezi rákosím vzhůru, až došel na suchou půdu porostlou hrubou trávou a uslyšel bzučení mušek a cvrčků. Tam se prudce posadil na zem, protože se mu třásly nohy.

„To nepůjde," promluvil na sebe hardsky. „Nedokážu to." Pak dodal: „Sám to nedokážu."

Byl tak rozrušený, že když se rozhodl zavolat Ticha, nedokázal si vzpomenout, jak patřičná formule začíná, třebaže ji znal šedesát let. Pak, když už si myslel, že to má, začal místo toho povolávací kouzlo, které už už začínalo působit, když si uvědomil, co dělá, zarazil se a kouzlo vzal slovo po slovu zpět. Natrhal si trochu trávy a zkusil si očistit slizké bahno z nohou. Ještě však nebylo suché, takže si je jedině rozmazal po kůži. „Nesnáším bahno," zašeptal. Potom cvakl zuby a zanechal snahy očistit si nohy. „Hlína, hlína," řekl a zlehka při tom popleskal půdu, na níž seděl. Pak začal velice pomalu, velice opatrně vyslovovat volací formuli.

Na rušné ulici sbíhající k rušným nábřežím přístavu Gont se čaroděj Ogion prudce zastavil. Lodní kapitán, který šel vedle něho, udělal ještě několik kroků. Pak se otočil a uviděl, jak Ogion mluví do

vzduchu.

„Ale já přijdu, mistře!" řekl. A po krátkém odmlce dodal:

„Za jak dlouho?" Pak, po dlouhé odmlce, řekl do vzduchu něco v jazyce, kterému kapitán nerozuměl, a udělal gesto, po němž vzduch kolem něho na okamžik ztmavl.

„Kapitáne," promluvil potom. „Omlouvám se, ale nebudu teď moci zaříkat vaše plachty. Brzy přijde zemětřesení. Musím varovat město. Řekněte dole v přístavu, aby každá loď, která může vyplout, odjela na širé moře. Odplujte až za Ozbrojené útesy! Hodné štěstí." Nato se otočil a rozběhl se ulicí zpátky do kopce, vysoký silný muž s rozevlátými šedivějícími vlasy, běžící jako jelen.

Přístav Gont leží u vnitřního konce dlouhé úzké zátoky mezi strmými břehy. Od moře k němu vede přístup mezi dvěma mohutnými mysy. Říká se jim Přístavní brány nebo Ozbrojené útesy a mezera mezi nimi není širší než sto stop. Obyvatelé přístavu Gont jsou tak v bezpečí před piráty. Jejich bezpečí je však zároveň jejich rizikem: dlouhá zátoka sleduje trhlinu v zemi a čelisti, které se kdysi otevřely, mohou sklapnout.

Když udělal, co bylo v jeho silách, aby město varoval, a viděl, že stráže u bran a v přístavu dělají, co mohou, aby se několik cest z města neucpalo vyplašenými lidmi, kteří by se snadno mohli ušlapat, Ogion se zavřel do komůrky signálního domku v přístavu, zamkl dveře, protože všichni ho chtěli najednou, a vyslal posla k Temné tůni na Semerově pastvině vysoko na Hoře.

Jeho starý učitel seděl v trávě nedaleko tůně a jedl jablko. Na zemi kolem jeho nohou se povalovaly kousky skořápek, umazané od schnoucího bláta. Když zvedl hlavu a uviděl Ogionova posla, roztáhl tvář do širokého, laskavého úsměvu. Vypadal však staře. Nikdy nevypadal tak staře. Ogion ho neviděl více než rok, tolik měl práce. V přístavu Gont bylo vždycky moc práce, pro pány i pro obyčejné lidi. O procházkách v lesích na úbočí hory nebo o tom, že by mohl přijít posedět do Helethova domku v Re Albi, poslouchat a nedělat nic, si mohl nechat jen zdát. Heleth byl starý muž, kterému táhlo na osmdesát. A byl vystrašený. Radostně se usmál, když uviděl Ogiona, ale byl vystrašený.

„Myslím, že budeme muset zkusit udržet trhlinu, aby příliš nesklouzla," řekl bez úvodu. „Ty u Bran a já na horním konci, v Hoře. Společným úsilím. Možná se nám to podaří. Cítím, jak napětí roste, ty ne?"

Ogion zavrtěl hlavou. Nechal svého posla sednout do trávy vedle Heletha. V místě, kam stoupl nebo se posadil, se stébla trávy neohýbala. „Jediné, co jsem udělal, bylo to, že jsem ve městě vyvolal paniku a lodě poslal ze zátoky," přiznal. „Co vlastně cítíš? Jak to cítíš?"

Byly to technické otázky mezi dvěma mágy. Heleth zaváhal, než odpověděl.

„Ukázal mi to můj učitel. Ard," řekl a znovu se odmlčel.

Nikdy Ogionovi nevyprávěl o svém prvním učiteli, čaroději, který nebyl příliš známý ani na Roke, a jestli nějakou pověst měl, pak spíš nevalnou. Ogion věděl jen to, že nikdy nebyl na Roke, vyučil se na Perregalu a na jeho jménu leželo nějaké tajemství či hanba. I když byl Heleth na čaroděje sdílný, o některých věcech mlčel jako hrob. Proto se ho Ogion, jenž mlčení uznával, na jeho učitele nikdy neptal.

„Není to rokeská magie," promluvil znovu stařec. Jeho hlas byl upjatý, trochu nucený. „Ale nic proti rovnováze. Nic plesnivého."

Tak vždycky říkal škození, kouzlení pro zisk, kletbám, černé magii: „Plesnivina".

Chvíli hledal slova a pak pokračoval: „Hlína. Kamení. Je to špinavá magie. Stará. Velice stará. Tak stará jako Gont."

„Staré síly?" zašeptal Ogion.

„Nevím jistě," odpověděl Heleth.

„Zapůsobí to na samotnou zemi?"

„Myslím, že jde spíš o to dostat se s pomocí toho tam. Dovnitř." Starý muž zahrabal jádro a větší úlomky skořápky pod uvolněný drn a úhledně jej nad nimi udusal. „Slova samozřejmě znám, ale to, co mám dělat, budu muset zjišťovat průběžně. To je ta potíž s velkými kouzly, co? Zjistíš, co děláš, až když to děláš. Nedá se to vyzkoušet." Zvedl hlavu. „Teď! Cítíš to?"

Ogion zavrtěl hlavou.

„Napíná se to," řekl Heleth, Rukou stále bezděčně uhlazoval hlínu, jako když člověk hladí vystrašenou kočku. „Myslím, že to brzy přijde. Udržíš Brány otevřené, chlapče?"

„Říkej mi, co budeš dělat..."

Ale Heleteth vrtěl hlavou. „Ne," namítl. „Není čas. To není nic pro tebe." To, co stařec cítil v zemi nebo ve vzduchu, čím dál víc odvádělo jeho pozornost, a jeho prostřednictvím také Ogion cítil narůstající, nesnesitelné napětí.

Chvíli seděli mlčky. Krize pominula. Heleth se maličko uvolnil a dokonce se usmál. „To, co budu dělat, je moc stará věc," prohlásil. „Teď mě mrzí, že jsem o tom víc nepřemýšlel. Mohl jsem ti to předat. Ale připadalo mi to trochu hrubé. Těžkopádné. Neřekla mi, kde se to naučila. Pochopitelně tady... Koneckonců jsou různé druhy poznání."

„Kdože?"

„Ard. Moje učitelka." Heleth zvedl hlavu. V obličeji měl nečitelný výraz, v němž možná bylo trochu šibalství. „Tys to nevěděl? Vlastně asi ne, nikdy jsem ti to neřekl. Zajímalo by mě, jaký to mělo na její magii vliv, že byla žena. Nebo na mou, že jsem byl muž... Podle mě je důležité, v čím domě žijeme. A koho do domu pouštíme. Tahle věc... Teď! Už zase..."

Náhlé napětí a nehybnost, ztrhaná tvář a pohled obrácený dovnitř, to všechno připomínalo rodící ženu, když její stahuje lůno. Na to Ogion pomyslel, když se zeptal: „Jak jsi to myslel, 'v hoře'?"

Křeč pominula. „Uvnitř. Na Yavedu." Ukázal na shluk kopců pod nimi. „Půjdu dovnitř a zkusím zabránit tomu, aby to sklouzlo. Co? Až se do toho dám, určitě přijdu na to jak. Myslím, že by ses měl vrátit do sebe. Začíná se to napínat." Znovu se zarazil. Vypadal, jako by trpěl palčivou bolestí, krčil se a ruce měl zaťaté v pěst. Namáhavě se postavil. Ogion mu bezděčně podal ruku, aby mu pomohl.

„To je marné," řekl starý čaroděj, „jsi jenom vítr a sluneční světlo. Já teď budu hlína a kámen. Měl bys už jít. Sbohem, Aihale. Snaž se - snaž se, aby ústa zůstala otevřená, alespoň jednou, ano?"

Ogion se poslušně vrátil do sebe ve špatně větrané, čalouny ověšené místnosti v přístavu. Pochopil čarodějův žert až ve chvíli, kdy se otočil k oknu a uviděl na konci dlouhé zátoky Ozbrojené útesy, čelisti připravené sklapnout. „Budu se snažit," řekl a dal se do toho.

„Dávej pozor, co musím udělat," řekl starý čaroděj. Stále mluvil k Tichovi, protože ho uklidňovalo mluvit na něho, přestože tam již nebyl. „Musím se dostat do hory, až dovnitř. Ale ne tak, jak to dělá kouzelník, když hledá rudu, nejenom klouzat z místa na místo, dívat se a zkoušet. Hlouběji. Úplně dovnitř. Ne k žilám, ale ke kostem. Takto." A Heleth, stojící v poledním světle sám na pastvině vysoko na svazích hory, široce rozpřáhl ruce ve vzývacím gestu, jímž začínají všechna větší kouzla. Zároveň promluvil.

Nic se nestalo, když dořekl slova, která ho naučila Ard, stará čarodějnice a učitelka se zatrpklými ústy a dlouhými, pohublými pažemi, slova tenkrát vyřčená špatně a nyní správně.

Nejdřív se nic nestalo. Měl čas litovat slunečních paprsků a moře, pochybovat o kouzlo a pochybovat o sobě samotném. Až potom se kolem něho zvedla zem, suchá, teplá a tmavá.

Jakmile se ocitl uvnitř, poznal, že by si měl pospíšit, že kosti země touží se pohnout a že se bude muset stát jimi, aby je mohl vést, ale nemohl pospíchat. Cítil zmatek jako při každé transformaci. Svého času byl liškou, býkem i vážkou. Věděl, jaké to je, proměnit se. Ale toto bylo jiné, toto pomalé zvětšování. Rozrůstám se, pomyslel si.

Vyrazil k Yavedu, k místu bolesti a utrpení. Když se přiblížil, pocítil, jak se do něho od západu vlévá obrovská síla, jako by ho Ticho přece jen vzal za ruku. Tímto spojením mohl poslat na pomoc svou sílu, sílu Hory. Neřekl jsem mu, že se nevrátím, pomyslel si. A to byla jeho poslední slova v hardštině, poslední zármutek, neboť nyní byl v kostech hory. Znal tepny ohně a tep velkého srdce. Věděl, co dělat. A když řekl: „Klid, uvolni se. No tak, no tak. Vydrž. To je ono. My to zvládneme," nebylo to žádným lidským jazykem.

A byl v klidu, nehýbal se, držel - skála ve skále, země v zemi uvnitř ohnivého temna hory.

Lidé viděli Ogiona, jak stojí sám na střeše signální věže na nábřeží, když se ulice vlnily nahoru a dolů, kostky vyletovaly z dláždění a zdi z vepřovic se drolily na prach, když se Ozbrojené útesy sténavě naklonily k sobě. Viděli Ogiona, jak natahuje ruce před hruda s vypětím všech sil je tlačí od sebe. A útesy se oddálily s nimi, narovnaly se a zůstaly stát. Město se zachvělo a znehybnělo. Ogion byl ten, kdo zastavil zemětřesení. Lidé to viděli a mluvili o tom.

„Byl se mnou můj učitel a s ním jeho učitelka," řekl Ogion, když ho velebili. „Dokázal jsem skály udržet díky tomu, že udržel v klidu Horu." Velebili ho za jeho skromnost a neposlouchali ho. Naslouchání je vzácný dar a lidé potřebují hrdiny.

Když bylo město znovu v pořádku, všechny lodě se vrátily a zdi znovu stály, Ogion utekl před chválou a vydal se do kopců nad přístavem Gont. Našel zvláštní údolíčko, jemuž se říkalo Střihačova strž, jeho pravé jméno v jazyce tvoření však bylo Yaved, tak jako Ogionovo pravé jméno bylo Aihal. Chodil tam celý den, jako by něco hledal. Večer si lehl na zem a promluvil na ni: „Měl jsi mi to říct. Byl bych se rozloučil." Potom se rozplakal. Jeho slzy padaly na suchou hlínu mezi stébly trávy a dělaly na ní blátivá, mazlavá kolečka.

Přespal tam na zemi, aniž měl mezi sebou a hlínou slamník nebo houni. Za svítání vstal a cestou přes kopce se vypravil do Re Albi. Nenamířil si to však do vesnice, ale obešel ji ke stavení, jež stálo o samotě severně od ostatních domů, na začátku Převisu. Dveře byly otevřené.

Poslední fazolové lusky na šlahounech byly velké a hrbolaté. Zelí se dařilo výborně. Na prašném dvorku kvokaly a zobaly tři slepice, rezavá, hnědá a bílá. Šedá slepice si dělala hnízdo v kurníku. Kuřata tam nebyla žádná a po kohoutovi, kterému Heleth říkal Král, nebylo ani památky. Král je mrtvý, pomyslel si Ogion. Možná se právě líhne kuře, které ho vystřídá. Zdálo se mu, že z malého sadu za domem zachytil pach lišky.

Vymetl prach a listí, které vítr navál otevřenými dveřmi na podlahu z hladkého dřeva. Vynesl Helethův slamník a přikrývku na slunce, aby je vyvětral. „Nějaký čas tady zůstanu," pomyslel si. „Je to dobrý dům." Po chvíli ho napadlo: „Mohl bych si pořídit několik koz."

Na vysokých blatech

OSTROV SEMEL leží za Pelnským mořem severozápadně od Havnoru a jihozápadně od Enladu. Přestože patří k velkým ostrovům zeměmořskéhoArchipelu, vypráví se o něm jen málo pověstí. Enlad má slavnou historii, Havnor bohatství a Paln špatnou pověst, ale Semel má jen skot a ovce, lesy a městečka a obrovskou vyhaslou sopku zvanou Andanden, která se nad tím vším tyčí.

Na jih od Andandenu se rozkládá kraj, jenž pokryl popel do výšky sta stop, když vulkán naposledy ožil. Řeky a potoky na cestě k moři musejí tuto planinu překonat. Klikatí se, tvoří tůně, rozlévají se a bloudí, dělají z ní bažinu, rozlehlou, pustou, vodnatou krajinu s dalekými obzory, málo stromy a nemnoha lidmi. Z popelovité půdy vyrůstá bujná, lesklá tráva a lidé tam chovají skot, vykrmují dobytčata pro lidnaté jižní pobřeží, nechávají zvířata toulat se míle a míle krajinou, kdejaké ploty slouží řeky.

Jak to hory dělávají, počasí určuje Andanden, stahuje k sobě mraky. Léto je vysoko na blatech krátké a zima dlouhá.

V časné zimní tmě se na větrem bičované křižovatce dvou stezek zastavil pocestný a rozhlédl se po něčem, co by mu napovědělo, kterou se dát. Ani jedna nevypadala příliš slibně, byly to jen stezky, které si dobytek vyšlapal v rákosí.

Když scházel z posledního svahu hory, zahlédl tu a tam na blatech několik stavení, vesnici, která nebyla daleko. Myslel si, že do ní dojde, ale někde špatně odbočil. Vysoké rákosí stezky svíralo těsně, takže jestli se někde svítilo, nemohl to vidět. U nohou mu tiše bublala voda. Boty rozedral, když po hrubých cestách z černé lávy obcházel Andanden. Podrážky prošoupal skrz naskrz a od mrazivé vlhkosti stezek přes blata ho bolela chodidla.

Rychle se stmívalo. Od jihu stoupal opar a halil celou oblohu. Pouze nad obrovitou, tmavou masou hory zářily hvězdy jasně. V rákosí hvízdal tichý, smutný vítr.

Pocestný se na křižovatce pěšin zastavil a zahvízdal do rákosí.

Najedno stezce se ve tmě něco pohnulo, něco velkého a tmavého.

„Jsi to ty, panenko?" ozval se pocestný. Promluvil ve Staré řeči, v jazyce tvoření. „Jen pojď ke mně, Ullo," řekl. Jalovice popošla pár kroků k němu, za svým jménem, a on jí vyšel naproti. Mohutnou hlavu rozeznal spíš hmatem než očima. Hladil ji v hedvábné prohlubni mezi očima, škrábal ji na čele u kořenů zakrnělých rohů. „Krásná, jsi krásná," řekl jí. Dýchal její dech, který byl cítit trávou, a opíral se o její mohutné teplé tělo. „Povedeš mě, Ullo? Zavedeš mě tam, kam se potřebuji dostat?"

Měl štěstí, že potkal jalovici z farmy, ne některý z toulavých kusů, který by ho zavedl pouze hlouběji do bažin. Jeho Ulla s oblibou přeskakovala ploty, ale stačilo jí chvíli se toulat a začala s láskou vzpomínat na

chlév a na matku, které občas ještě ukradla hlt mléka. Teď ochotně zavedla pocestného domů. Vydala se pomalu ale cílevědomě jednou stezkou a on šel s ní. Když byla cesta dost široká, držel jí ruku na boku. Když se brodila potokem, v němž bylo vody po kolena, držel sejí za ocas. Vyšplhala po nízkém, bahnitém břehu a ocas mu vytrhla, ale počkala, až ještě neohrabaněji vyšplhá za ní. Potom se začala zvolna plahočit dál. Tiskl sejí k boku a držel sejí, protože v potoce prochladl na kost a celý se třásl.

„Búú," řekla tiše jeho průvodkyně a on zahlédl maličko nalevo nezřetelný, malý čtvereček žlutého světla.

„Díky," řekl a otevřel jalovici vrata, aby se mohla přivítat s matkou. Potom se přes tmavý dvorek dobelhal ke dveřím.

Za dveřmi byl určitě Pecka, jen nevěděla, proč klepe. „Pojď dál, osle!" zavolala. Když zaklepal znovu, odložila zašívání a došla ke dveřím. „Je možné, abys už byl opilý?" podivila se a pak ho spatřila.

První, co jí přišlo na mysl, byl král, pán, bájný Maharion, vysoký, vzpřímený a krásný. Vzápětí jí blesklo hlavou: žebrák, ztracený člověk ve špinavých šatech, který tiskne rozechvělé ruce k tělu, aby se zahřál.

„Zabloudil jsem," řekl. „Jsem ve vesnici?" Měl chraplavý, rezavý hlas, hlas žebráka, ale s nežebráckým přízvukem.

„Ta je ještě o půl míle dál," odvětila Darka.

„Je tam hostinec?"

„Nejbližší je až v Oraby, deset dvanáct mil na jih." Zaváhala jen na okamžik. „Jestli potřebujete přespat, mám volný pokoj. Nebo San, jestli dojdete až do vesnice."

„Zůstanu tady, jestli mohu," řekl vznešeně, přestože mu zuby cvakaly a svíral kliku, aby se udržel na nohou.

„Zujte se," vybídla ho, „boty máte promočené. Pojďte dál." Ustoupila stranou a řekla: „Pojďte k ohni." Posadila ho na Brenovu lavici u ohniště. „Prohrábněte trochu ten oheň," požádala. „Nedáte si trochu polévky? Je ještě horká."

„Děkuji, paní," zahuhlal, skrčený u ohně. Přinesla mu misku polévky. Vypil ji hltavě, ale opatrně, jako by horké polévce už dávno odvykl.

„Přišel jste přes horu?"

Přikývl.

„Za čím?"

„Sem," řekl. Pomalu se přestával třást. Na jeho bosé nohy, potlučené, nateklé a promodralé, byl žalostný pohled. Chtěla mu říct, aby si je přistrčil až k žáru ohně, ale připadalo jí to příliš troufalé. Ať to byl kdokoli, nebyl žebrák volbou.

„Sem na Vysoká blata mnoho lidí nepřijde," prohodila. „Kramáři a podobní. Ale ne v zimě."

Dopil polévku a ona si od něho vzala misku. Sedla si na své místo, stoličku u petrolejové lampy napravo od krbu, a znovu začala zašívat. „Zahřejte se a já vám potom ukážu, kde můžete přespat," řekla. „Vtom pokoji oheň není. Zastihlo vás na hoře špatné počasí? Prý už tam sněžilo."

„Pár vloček," odpověděl. Ve světle lampy a záři ohně si ho prohlédla pořádné. Nebyl mladý, hubený, ani tak vysoký, jak sejí napoprvé zdálo. Měl hezký obličej, ale něco s ním nebylo v pořádku, něco tam chybělo. Vypadá zničeně, pomyslela si, jako zničený člověk.

„Co vás přivedlo na blata?" zeptala se. Tím, že ho přijala do domu, měla právo se zeptat, přesto jí takové naléhání nebylo příjemné.

„Doslechl jsem se, že se tady vyskytl dobytčí mor." Teď, když nebyl celý ztuhlý chladem, měl krásný hlas. Mluvil jako vypravěči, když přednášejí o hrdinech a drakopánech. Že by byl vypravěč nebo pěvec? Ale ne, zmínil se přece o dobytčím moru.

„To je pravda."

„Možná bych mohl zvířatům pomoci."

„Jste léčitel?"

Přikývl.

„V tom případě jste víc než vítaný. Mor řádí mezi dobytkem strašně. A je to čím dál horší."

Neřekl na to nic. Viděla, jak jej teplo rozehřívá, rozvazuje.

„Dejte si nohy k ohni," řekla najednou. „Mám nějaké staré boty po manželovi." Stálo ji jisté úsilí to říct,

ale když to teď bylo venku, cítila se také uvolněně. K čemu vůbec boty po Brenovi schovávala? Pro Pecku byly moc malé a pro ni moc velké. Oblečení rozdala, ale boty si nechala, aniž věděla proč. Možná pro tohoto chlapíka. Všechno se k něčemu hodí, když si člověk počká. „Najdu vám je," řekla. „S těmi vašimi je konec."

Podíval se na ni. Měl tmavé oči, velké, hluboké, neprůhledné jako koňské, nečitelné.

„Je mrtvý," řekla. „Už dva roky. Bahenní horkost. Tady si na to musíte dávat pozor. Na vodu. Bydlím s bratrem. Je ve vesnici, v hospodě. Máme mlékárnu, já dělám sýr. Naše stádo bylo zdravé." Udělala znamení na odvrácení zla. „Nepouštím je daleko. Na hřebenech je to s dobytčím morem hodně špatné. Možná to chladné počasí ukončí."

„Pravděpodobnější je, že zahubí zvířata, která onemocní," řekl muž. Z jeho hlasu bylo slyšet ospalost.

„Říkají mi Darka," prohlásila. „Bratr je Pecka."

„Strouha," představil se po krátké odmlce a ji napadlo, že si to jméno teď vymyslel. Nehodilo se k němu. Působil rozháraným, nepevným dojmem. Přesto k němu necítila nedůvěru. Byla vedle něho klidná. Podle toho, jak mluvil o zvířatech, usoudila, že je v nitru dobrý člověk. Určitě to s nimi umí, pomyslela si.

Sám byl jako zvíře, mlčenlivý, uštvaný tvor, který potřebuje ochranu, ale nedokáže si o ni říct.

„Pojďte," vybídla ho, „než tam usnete," a on ji poslušně následoval do Pecková pokojíku, což nebylo o mnoho víc než kredenc vestavěná do kouta domu. Její pokoj byl za komínem. Věděla, že Pecka přijde zanedlouho, a nachystala mu slamník v koutě u komína. Jen ať se cizinec vyspí na slušné posteli. Třeba jí dá nějaký ten měďák, až půjde dál. V jeji domácnosti byla poslední dobou o měďáky velká nouze. Probudil se jako vždycky ve svém pokoji ve Velkém domě. Nechápal, proč je strop tak nízko, vzduch je čerstvý, ale voní nakysle, a venku bučí dobytek. Musel ležet bez hnutí a vrátit se na to druhé místo a do toho druhého muže, jehož běžné jméno si nedokázal vybavit, přestože je minulou noc řekl jalovici nebo ženě. Své pravé jméno znal, ale to mu nebylo k ničemu, tady ani nikde jinde. Před ním se rozkládaly černé cesty, klesající svahy a širá, zelená se krajina, protkaná lesklými stužkami řek. Foukal studený vítr. Rákosí hvízdalo, mladá kráva ho převedla přes potok a Emer otevřela dveře. Poznal, jak se jmenuje, hned jak ji uviděl. Ale musel používat nějaké jiné jméno. Nemohl jí říkat jejím jménem. Musel si vzpomenout, jakým jménem se jí představil. Nesměl být Irioth, přestože byl Irioth. Časem se z něj třeba stane jiný člověk. Ne, špatně, musel být tímto člověkem. Tohoto muže bolely nohy a chodidla. Ale ležel v dobré posteli, pérové a vyhřáté, a zatím z ní nemusel vstát. Ještě na chvíli si zdříml, odloučil se od Iriotha.

Když konečně vstal, zamyslel se, jak je starý. Podíval se na ruce a zjistil, že mu je sedmdesát. Vypadal na čtyřicet, ale cítil se na sedmdesát a podle toho se také škubaně pohyboval. Oblékl si šaty, špinavé po mnoha dnech;ha cestě. Pod židlí byly boty, sešlapané ale dobré, pevné boty, a s nimi pletené vlněné ponožky. Natáhl si ponožky na zubožené nohy a odbelhal se do kuchyně. Emer stála u velkého dřezu a zápasila s něčím těžkým, zabaleným do plátna.

„Díky za tohle a za ty boty," poděkoval ji, a přitom si vzpomněl na její běžné jméno, řekl však jenom: „paní."

„Prosím," odpověděla, zvedla tu věc do velké kameninové mísy a otřela si ruce do zástěry. Nevěděl o ženách vůbec nic. Nežil s nimi od deseti let. Bál se jich, žen, které na něho dávno, v jiné velké kuchyni, křičely, aby nepřekážel. Ale co se začal toulat po Zeměmoří, potkával ženy a zjišťoval, že se s nimi dá snadno vyjít, stejně jako se zvířaty. Hleděly si svého a jeho si nevšímaly, pokud je nevystrašil. Snažil se, aby se to nestalo. Nechtěl je strašit, neměl k tomu důvod. Nebyli to muži.

„Nedáte si trochu tvarohu? Je to dobrá snídaně." Prohlížela si ho, ale ne dlouho, a nepodívala se mu do očí. Byla jako zvíře, jako kočka, měřila si ho, ne však vyzývavě. Měla kocoura, velkého šedého. Seděl na všech čtyřech tlapkách u krbu a díval se na uhlíky. Irioth si od ženy vzal misku a lžíci, kterou mu podala, a sedl si na lavici. Kocour si vyskočil vedle něho a začal příst.

„To se podívejme," řekla žena. „Většinou se s lidmi nekamarádí."

„To bude tím tvarohem."

„Třeba umí poznat léčitele."

Bylo tu dobře, s ženou a kocourem. Přišel do dobrého domu.

„Venku je zima," poznamenala. „Na kádi byl ráno led. Půjdete dnes dál?"

Zavládlo ticho. Zapomněl, že musí odpovědět slovy. „Zůstal bych, jestli to jde," řekl. „Zůstal bych

tady."

Všiml si, že se usmála, ale zároveň zaváhala. Až po chvíli řekla: „Jste vítán, pane, ale musím se zeptat, jestli můžete alespoň trošku zaplatit."

„Ale ovšem," odvětil zmateně, vstal a odkulhal zpátky do pokojíku pro měšec. Podal jí malou minci, Enladskou zlatou korunu.

„Jenom za jídlo a za otop, to víte, když je dnes rašelina tak drahá," řekla omluvně a pak se podívala, co jí podává.

„Och, pane," vyhrkla a on poznal, že udělal chybu.

„To nikdo ve vesnici nepromění," řekla. Na okamžik se mu podívala do obličeje. „To by neproměnila ani celá vesnice!" dodala a zasmála se. Takže to bylo v pořádku, jen slovo „promění" mu hučelo v hlavě a ne a ne přestat.

„Není proměněná," řekl i když věděl, že to myslela jinak. „Promiňte," omluvil se. „Šlo by to, že bych zůstal měsíc nebo celou zimu? Budu potřebovat někde bydlet, když budu léčit zvířata."

„Zatím to schovejte." Znovu se zasmála a chvatně mávla rukou. „Jestli se vám podaří vyléčit dobytek, majitelé stád vám zaplatí a vy pak zaplatíte mně. Můžete tomu říkat záruka, jestli chcete. Ale schovejte to! Točí se mi hlava, jen se na to podívám. - Pecko," řekla, když do dveří se závanem studeného větru vstoupil sukovitý, vyschlý muž, „pán u nás nějaký čas zůstane a bude léčit dobytek - kéž se mu daří! Složil nám záruku. Proto budeš spát v koutě u komína a on v pokoji. To je můj bratr Pecka, pane."

Pecka sklonil hlavu a něco zamumlal. Oči měl prázdné. Iriothovi se zdálo, že vypadá jako otrávený. Když Pecka znovu vyšel ven, žena k němu přišla blíž a rázně, tiše řekla: „On sám špatný není, jenom to pití, jenže poslední dobou z něj skoro nic než to pití nezbývá. Padla na to většina jeho rozumu a většina toho, co jsme měli. Proto si peníze laskavě schovejte někam, kde je neuvidí. Nebude je hledat, ale kdyby je viděl, vzal by si. Víte, často ani neví, co dělá."

„Ano," řekl Irioth. „Rozumím. Jste dobrá žena." Mluvila o něm, o tom, že on neví, co dělá. Odpouštěla mu. „A dobrá sestra," dodal. Ta slova, slova, která nikdy předtím neřekl ani na ně nepomyslel, pro něho byla tak nová, až měl pocit, že je řekl v Pravé řeči, kterou mluvit nesměl. Ale ona jen pokrčila rameny a podívala se na něho s podmračeným úsměvem.

„Někdy bych ho nejraději popadla a setřásla mu tu pitomou hlavu z krku," odvětila a vrátila se k své práci.

Dokud nenašel útočiště, ani si neuvědomil, jak je unavený. Celý den podřimoval s šedým kocourem u ohně, zatímco Darka se točila kolem hospodářství. Několikrát mu nabídla jídlo, chudé a prosté, ale snědl všechno, co mu dala. Snědl to pomalu, jako vzácnost. Když se za jejím bratrem večer zavřely dveře, povzdechla si: „Díky tomu, že máme podnájemníka, načne v hospodě novou řádku dluhů. Ale to není vaše chyba."

„Ale ano," odvětil Irioth. „Byla to moje chyba."

Avšak odpustila mu. Šedý kocour se mu tiskl ke stehnu a nechával si něco zdát. Kočičí sny vstoupily do jeho mysli, tam dole v šerých oblastech, kde rozmlouval se zvířaty. Kočka tam skočila a pak tam bylo mléko a hluboké tiché chvění. Nebyl tu žádný kaz, jen velká nevinnost. Nebylo třeba slov. Tady ho nenajdou. On tu nebyl proto, aby hledal. Nebylo třeba říkat žádná jména. Tady byla jen ona, snící kocour a praskající oheň. Přišel po černých cestách přes mrtvou horu, ale tady se potoky pomalu klikatily mezi pastvinami.

Byl to blázen. Nevěděla, co ji to napadlo, že ho nechala, aby zůstal, ale zároveň se ho nedokázala bát, ani k němu cítit nedůvěru. Co na tom, že byl blázen? Byl hodný a možná byl kdysi moudrý, než se mu stalo to, co se stalo. A úplný blázen nebyl. Tu a tam, chvílemi. Nic v něm nebylo úplné, dokonce ani šílenství. Nevzpomněl si, jakým jménem se jí představil, a řekl lidem z vesnice, aby mu říkali Otak. Nejspíš si nepamatoval ani její jméno, protože jí vždycky říkal paní. Ale také to mohla být zdvořilost. Ona mu také říkala pane, jednak ze zdvořilosti a jednak pro to, že Strouha ani Otak nebyla jména, která by se k němu podle ní hodila. Otak prý bylo malé, němé zvířátko s ostrými zuby, ale na Vysokých blatech takoví tvorové nežili.

Napadlo ji, že i jeho řeči o tom, jak přišel léčit dobytčí mor, byly výplodem jeho bláznovství. Nechoval se jako léčitelé, kteří přicházeli s léky, zaříkadly a mastmi pro zvířata. Ale po několika dnech odpočinku

se jí zeptal, kdo má ve vesnici stáda dobytka, a odešel. Ještě pořád měl bolavé nohy a chodil ve starých botách po Brenovi. Srdce se v ní obracelo, když to viděla.

Večer se vrátil chromější než předtím, protože San ho samozřejmě vyštval až na Dlouhá pole, kde měl většinu skotu. Koně měl jenom Olšovec, a to ještě jen pro své honáky.

Přinesla hostovi na zbědované nohy umyvadlo s horkou vodou a čistý ručník. Teprve potom ji napadlo zeptat se ho, jestli by se nechtěl vykoupat. Chtěl. Ohřáli vodu a nalili ji do staré kádě. Než se umyl, zašla do svého pokoje. Když z něho vyšla, všechno bylo uklizené a vytřené, ručníky visely před ohněm. Neznala muže, který by takové věci dělal, a kdo by to čekal od boháče? Neměl snad tam, odkud přišel, sluhy? Pral si své šaty a dokonce i prostěradlo. Jednoho slunného dne je měl vyprané a pověšené venku dřív, než si všimla, co dělá. „To nemusíte, pane, vyperu vám to se svým prádlem," řekla.

„Není třeba," odpověděl nepřítomně, jako by ani nevěděl, o čem mluvila, ale pak dodal: „Máte dost těžké práce."

„Kdo nemá? Já dělám sýr ráda. Je to zajímavá práce. A síly mám dost. Jenom se bojím, co bude, až budu stará, až neuzvednu vědra a formy." Ukázala mu buclatou, svalnatou paži, zaťala ruku v pěst a usmála se. „Na padesát let docela dobrá!" prohlásila. Bylo hloupé se chvástat, ale ona byla pyšná na své silné paže, svou energii a zručnost.

„Ať se dílo daří," popřál vážně.

Uměl to s jejími kozami náramně. Když tam byl a ona potřebovala, aby jí někdo pomohl, zastoupil Pecku a, jak se smíchem řekla své přítelkyni Hnědce, kozy ho poslouchaly víc než Brenova starého psa. „On si s nimi povídá. Přísahám, že přemýšlejí o tom, co jim říká. A ta jalovice za ním chodí jako štěně." Ať už dělal s dobytkem na horách cokoli, chovatelé si ho začínali považovat. Jistě, chytili by se každého příslibu pomoci. Sanovi vymřela polovina stáda. Olšovec nepřiznal, o kolik kusů přišel. Dobytčí těla ležela všude. Nebýt chladného počasí, blata by páchla hnijícím masem. Voda se dala pít jen po hodinovém převařování, pokud nebyla ze studní, z té, kterou měla ona tady a z jedné ve vesnici, podle níž dostala vesnice jméno.

Jednou ráno přijel na koni do dvora honák od Olšovce a přivedl osedlanou mulu. „Pan Olšovec vzkazuje panu Otakovi, aby na ní jezdil, když je to na Východní pole nějakých deset dvanáct mil," řekl mladík.

Její host vyšel z domu. Bylo jasné, mlhavé ráno, blata se skrývala v zářivém oparu. Na pozadí severní oblohy se nad mlhami vznášela mohutná rozeklaná silueta Andandenu.

Léčitel neřekl honákovi ani slovo a zamířil rovnou k mule. Byla to vlastně spíš mezčice, neboť její matkou byla Sanova bílá oslice a otcem Olšovcův bílý kůň. Byla grošovaná, mladá a měla hezký čumák. Došel k ní a minutu s ní mluvil, říkal něco do jejích velkých, jemných uší a třel jí chocholku na temeni hlavy.

„To on dělává," prohodil honák k Darce. „Mluví s nimi." Řekl to pobaveně, opovržlivě. Byl to jeden z Peckových hospodských kamarádů, na honáka ještě docela slušný mladý muž.

„Pomáhá dobytku?" zeptala se.

„Určitě nedokáže zastavit dobytčí mor ze dne na den. Ale vypadá to, že umí zvíře uzdravit, když se k němu dostane dřív, než se začne motat. A tvrdí, že ta, která ještě nemocná nejsou, dokáže ochránit. Proto ho pán posílá po celém kraji, aby zachránil, co sedá. Pro mnohé už je stejně pozdě."

Léčitel zkontroloval popruh, povolil třmen a nasedl, sice nijak zkušeně, ale mezčice se nevzepřela. Zvíře obrátilo dlouhý, smetanově bílý čumák a krásné oči ke svému jezdci. Usmál se. Bylo to poprvé, co Darka viděla na jeho tváři úsměv.

„Můžeme jet?" zeptal se honáka, který Darce zamával a okamžitě vyrazil, jeho klisnička si sotva stačila odfrknout. Léčitel jel za ním. Mezčice si na dlouhých nohách elegantně vykračovala a její bolavá srst v jitřním světle zářila. Darce to připadalo, jako by viděla odjíždět prince, jako výjev z báje, když se dívala, jak postavy v sedlech odcházejí zářivou mlhou přes šedohnědá zimní pole a ztrácejí se ve světle, než zmizely úplně.

Práce na pastvinách byla těžká. „Kdo nemá těžkou práci? zeptala se Emer a ukázala své baculaté, silné paže a pevné, červené ruce. Olšovec očekával, že zůstane na loukách, dokud se nedotkne každého živého zvířete z početných stád, která tam měl. Poslal s ním dva honáky. Udělali si jakés takés tábořiště s

nepromokavou podlážkou a otevřeným stanem. Na blatech se nedalo pálit nic než chrastí a uschlý rákos. Na takovém ohni se stěží uvařila voda a na to, aby se člověk zahřál, to nestačilo nikdy. Honáci vyjížděli do kopců a snažili se zvířata sehnat do stáda, aby je měl pohromadě a nemusel obcházet jedno po druhém, rozptýlená po pastvinách, kde spásala uschlou, ojíněnou trávu. Nedokázali zvířata udržet pohromadě dlouho a rozčilovali se jak na ně, tak na něho, že nejsou rychlejší. Připadalo mu zvláštní, že se zvířaty nemají žádnou trpělivost a chovají se k nim jako k věci, zacházejí s nimi stejně jako vorař s kládami v řece, pouhou silou.

Ani s ním neměli trpělivost, pořád ho pobízeli, aby si pospíšil a skončil s prací co nejrychleji. Neměli trpělivost ani se sebou a se svým životem. Když se spolu bavili, vždy to bylo o tom, co budou dělat ve městě, v Oraby, až dostanou zaplaceno. Vyslechl hodně o nevěstkách v Oraby, o Sedmikrásce, Zlatušce a té, které říkali Hořící keř. Musel s mladíky sedět, protože všichni potřebovali nasát z ohně co nejvíc tepla, ale nechtěli ho tam a on tam nechtěl být s nimi. Věděl, že z něj mají jako z kouzelníka neurčitý strach a žárlí na něho, ale především jím pohrdají. Byl starý, nebyl jedním z nich. Strach a závist znal a vyhýbal se jim. Pohrdání si pamatoval. Byl rád, že není jedním z nich, že se s ním nechtějí bavit. Bál se, že by jim ublížil.

Vstal do mrazivého rána, když ještě spali, zachumlaní do přikrývek. Věděl, kde je v okolí dobytek, a šel za ním. Teď už znal nemoc velice dobře. Cítil ji v rukou jako pálení nebo jako nevolnost v žaludku, pokud byla příliš pokročilá. Když se přiblížil k jednomu volkovi, který ležel na zemi, zatočila se mu hlava a začal zvracet. Blíž už nechodil, pouze vyřkl slova, která mohla ulehčit umírání a šel dál.

Dobytek ho nechal mezi sebou chodit, přestože byl divoký a z rukou člověka znal jedině vyklešťování a porážku. Bylo mu příjemné, že mu věří, byl na to pyšný. Neměl být, ale byl. Pokud se chtěl některého velkého zvířete dotknout, stačilo se k němu postavit a krátce na ně promluvit jazykem těch, kteří nemluví. „Ullo," říkal jim. „Ellu,Ulluo." A zvířata stála, mohutná a netečná. Někdy si ho některé dlouho prohlíželo. Někdy k němu některé přišlo pomalým, klátivým, majestátním krokem a dýchlo mu do otevřené dlaně. Všechna, která k němu přišla, mohl uzdravit. Položil jim ruce na tuhou srst na horkých bocích a na šíji a opakovanými zaříkadly vyslal do svých rukou hojivou moc. Zvíře se po chvíli otřáslo, pohodilo hlavou nebo o krok postoupilo. A on spustil ruce a chvíli tam stál, vyčerpaný a prázdný, než přišlo další, velké, zvědavé, ostýchavě kurážné, zacákané blátem, jehož nemoc ucítil jako svědící, lechtající horkost v rukou, jako závrať. „Ellu," řekl, došel k němu a držel na něm ruce, dokud nebyly chladné, jako by mu mezi nimi tekla horská bystřina.

Honáci se bavili o tom, jestli je nebo není bezpečné jíst maso z volů uhynulých na dobytčí mor. Ze zásob jídla, které vezli s sebou, už na počátku skrovných, nezbývalo již téměř nic. Místo aby si zajeli dvacet nebo třicet mil pro nové, chtěli vyříznout jazyk z vola, který ráno uhynul nedaleko místa, kde tábořili.

Nutil je, aby veškerou vodu převařovali. Teď jim řekl:

„Jestli to maso sníte, do roka začnete mít závratě. Nakonec se začnete neovladatelně potácet a umřete stejně jako oni."

Nadávali a měli posměšné poznámky, ale uvěřili mu. Neměl ponětí, jestli je to pravda. Když to říkal, připadalo mu to jako pravda. Možná jim to chtěl udělat naschvál. Možná sejich chtěl zbavit.

„Vraťte se," řekl. „Mě nechte tady. Jednomu jídlo vystačí ještě na tři čtyři dny. Mezek mě zaveze zpátky."

Nenechali se přesvědčovat. Odjeli a nechali mu tam všechno, své houně, stan i železný kotlík. „Jak to všechno odvezeme zpátky do vesnice?" zeptal se svého zvířete. Podívala se za oběma poníky a řekla, co mezkové říkají: „Iáá!" Bude sejí po ponících stýskat.

„Musíme dokončit práci, kterou tady máme," řekl jí a ona se na něho klidně podívala. Všechna zvířata byla trpělivá, ale koňská trpělivost byla nádherná, protože byla dávána svobodně. Psi byli oddaní, ale bylo v tom víc poslušnosti. Psi byli hierarchičtí, rozdělovali svět na pány a poddané. Koně byli všichni páni, uzavřeli mezi sebou tajnou dohodu. Vzpomněl si, jak beze strachu chodil mezi mohutnýma nohama tažných koní. Bylo mu příjemné, když mu dýchali na hlavu. To bylo již dávno. Došel k hezké mezčici a promluvil na ni, pochválil ji a utěšil ji, aby se necítila osaměle.

Trvalo mu ještě šest dní, než prošel velká stáda na severních blatech. Poslední dva dny objížděl

rozptýlené skupinky dobytka, které se zatoulaly k úpatí hory. Mnohé ještě nebyly nakažené a on je mohl ochránit. Mezčice ho vozila bez sedla a ulehčovala mu cestu. Ale neměl už co jíst. Když se vracel do vesnice, točila se mu hlava a byl slabý v kolenou. Dojít domů z Olšovcova chléva, kde nechal mezčici, mu trvalo dlouho. Emer ho přivítala, vynadala mu a zkusila ho přesvědčit, aby něco snědl, ale vysvětlil jí, že zatím jíst nemůže.

„Jak jsem byl mezi tou nemocí, na nemocných polích, bylo mi špatně od žaludku. Zanedlouho se to spraví a budu se moci najíst."

„Vy jste se zbláznil," řekla velice rozezleně. Byla to milá zlost. Proč by zlost ve větším množství nemohla být milá?

„Alespoň se vykoupejte!" navrhla.

Věděl, jak je cítit, a poděkoval jí.

„Kolik vám Olšovec za to všechno platí?" zeptala se, když se ohřívala voda. Byla ještě rozhorlená, mluvila troufaleji než obvykle.

„Nevím," odvětil.

Zastavila se a podívala se na něho.

„Vy jste si nestanovil cenu?"

„Stanovit si cenu?" uklouzlo mu. Potom si vzpomněl, kdo není, a poníženě řekl: „Ne, nestanovil."

„Ty moje prostoto?" vyhrkla, „vždyť vás ošidí!" Vylila do lázně kotlík vroucí vody. „Má slonovinu," pokračovala. „Řekněte mu, že vám musí zaplatit slonovinou. Deset dní mu léčit zvířata o hladu a v zimě! San nemá nic než měďáky, ale Olšovec vám může zaplatit slonovinou. Omlouvám se, že se pletu do vašich věcí, pane." Vyběhla ze dveří se dvěma vědry, šla k pumpě. V těchto dnech nepoužívala vodu z potoka vůbec. Byla moudrá a dobrá. Proč žil tak dlouho mezi těmi, kteří dobří nebyli?

„Budeme se muset přesvědčit, jestli jsou moje zvířata zdravá," prohlásil další den Olšovec. „Pokud přečkají zimu, poznáme, že vaše léčba byla účinná, že jsou zdravá. Ne že bych o tom pochyboval, aleje to tak fér, ne? Přece byste nechtěl, abych vám zaplatil, co vám chci zaplatit, kdyby léčba nebyla úspěšná a zvířata nakonec uhynula. Kéž se to nestane! Ale nechtěl bych ani to, abyste celou dobu čekal bez zaplacení. Tady máte zálohu na to, co přijde, a pro tuto chvíli jsme vyrovnaní, je to tak?"

Měďáky nebyly ani ve váčku, jak by si žádala slušnost. Irioth musel natáhnout ruku a dobytkář mu na ni vysázel šest grošů, jeden po druhém. „Tak! To je fér a poctivé," řekl přátelsky. „A co kdybyste se mi zítra nebo tak někdy podíval na jednoročky, které mám na pastvinách u Dlouhého rybníka?"

„Ne," odpověděl Irioth. „Sanovo stádo vypadalo špatně, když jsem odjížděl. Potřebují mě tam."

„Ale ne, nepotřebují, mistře Otaku. Když jste byl pryč na východních pastvinách, přišel jeden kouzelník, léčitel, který tady byl už předtím, z jižního pobřeží, a tak ho San najal. Vy pracujete pro mne a dostanete za to dobře zaplaceno. Možná lip než v mědi, jestli se zvířatům bude dařit dobře!"

Irioth neřekl ano ani ne, ani nepoděkoval. Odešel beze slova. Dobytkář se za ním podíval a odplivl si. „Zlé pryč!" ulevil si.

Irioth v duchu sváděl boj, jaký od příchodu na Vysoká blata nepoznal. Nějaký mocný muž přišel léčit dobytek, jiný mocný muž. Ale Olšovec řekl, že je to jen kouzelník. Ani čaroděj ani mág. Jenom léčitel, dobytčí ranhojič. Nemám důvod se ho bát. Nemám důvod se bát jeho moci. Nepotřebuji jeho moc. Jistě, musím ho vidět, abych si mohl být jistý. Pokud dělá to, co tady dělám já, není na tom nic špatného. Můžeme spolupracovat. Pokud já tady dělám to, co dělá on. Pokud používá jen kouzla a nechce škodit. Jako já.

Došel roztahanou ulicí Čistých Studní k Sanovu domu, který byl asi v polovině cesty, naproti hospodě. San, houževnatý třicátník, mluvil na schodech s nějakým mužem, cizincem. Když si všimli Iriotha, znejistěli. San zašel do domu a cizinec ho následoval.

Irioth vyšel po schodech. Nevstoupil dovnitř, ale promluvil do otevřených dveří. „Pane Sane, přišel jsem kvůli dobytku, který máte mezi řekami. Můžu tam dnes jít." Nevěděl, proč to řekl. Původně chtěl říct něco jiného.

San se vrátil ke dveřím a odkašlal si. „Není třeba, pane Otaku. Toto je pan Slunečník, který nám přišel pomoci s dobytčím morem. Léčil mi zvířata už dřív, když jim puchřela kopyta a podobně. Když máte sám co dělat s Olšovcovými stády, jistě pochopíte..."

Kouzelník se vynořil zpoza Sanových zad. Jmenoval se Ayeth. Jeho moc byla malá, nečistá, zkažená nevědomostí, špatným používáním a lhaním. Zato žárlivost v něm hořela jako spalující oheň. „Chodím sem už nějakých deset let," prohlásil a prohlédl si Iriotha od hlavy k patě. „A najednou sem přitáhne někdo ze severu a připraví mě o práci. Někdo by se kvůli tomu svářil. Svár mezi kouzelníky je špatná věc. Tedy jestli jste kouzelník, mocný muž. Já jsem. Jak zdejší lidé dobře vědí."

Irioth se pokusil říct, že nechce spor. Pokusil se říct, že je dost práce pro dva. Pokusil se tomu muži říct, že ho o práci nepřipraví. Ale všechna slova shořela ve sžíravosti Ayethovi žárlivosti, která je nechtěla vyslechnout a sežehla je ještě dřív, než je Irioth vyslovil.

Do Ayethova pohledu se vkradlo ještě víc domýšlivosti, když se díval, jak se Irioth zajíká. Začal něco říkat Sanovi, ale pak Irioth přece jen promluvil.

„Musíte..." vysoukal ze sebe, „...musíte odejít. Zpátky." Když řekl „Zpátky", jeho ruka projela vzduchem shora dolů jako nůž. Ayeth s vytřeštěným pohledem padl pozpátku na židli.

Byl to jen malý kouzelník, podvodný léčitel, který znal jen pár ubohých zaříkadel. Alespoň to tak vypadalo. Co když podváděl, tajil svou moc, co když to byl protivník, který svou moc skrývá? Závistivý protivník. Bylo třeba ho zastavit, svázat, pojmenovat, povolat. Irioth začal pronášet slova, jimiž ho chtěl svázat, a roztřesený muž se před ním skrčil. Scvrkával se, ztrácel se před očima a přitom tenkým, vysokým hlasem naříkal. Já jsem ten nemocný, pomyslel si Irioth. To, co dělám, je špatné, moc špatné. Silou vůle potlačil slova zaříkadla, která mu vycházela z úst, a nakonec vykřikl jedno jiné slovo. Ayeth se choulil na zemi, zvracel a třásl se. San se na něho vytřeštěně díval a snažil se říct: „Zlé pryč! Zlé pryč!" A nic zlého se nakonec nestalo. Ale v Iriothových rukou hořel oheň, spaloval mu oči a sežehl mu jazyk, když se pokusil promluvit.

Dlouho se ho nikdo nedotkl. V křeči se zhroutil u Saňových dveří. Ale léčitel z jihu řekl, že není mrtvý, a že je nebezpečný jako zmije. Saň vyprávěl, jak Otak Slunečnika zaklel a vyřkl několik hrůzných slov, po nichž se kouzelník začal zmenšovat a kvílet jako větev v ohni. Pak najednou přišel k sobě, ale bylo mu hrozně špatně, kdo by se mu mohl divit, a kolem toho druhého, Otaka, bylo celou dobu světlo, jako blikající oheň a mihotavé stíny, a jeho hlas vůbec nebyl jako hlas člověka. Bylo to něco strašného.

Slunečník všem řekl, aby se ho zbavili, ale nepočkal si na to, až to udělají. Se slovy, že v jedné vesnici není pro dva kouzelníky místo, odešel jižní cestou, jen co do sebe v hospodě obrátil pintu piva. Prý se snad vrátí, až ten člověk, nebo co to vlastně bylo, bude pryč.

Nikdo se ho nechtěl dotknout. Dívali se zdálky na hromádku ležící ve dveřích Sanova domu. Sanova žena chodila ulicí nahoru a dolů a hlasitě plakala. „Proklínám tě! Proklínám tě!" vykřikovala. „Moje dítě se narodí mrtvé, já to vím."

Pecka došel pro sestru, ale nejdřív si v hospodě poslechl Slunečníkovo líčení, potom Sanovu verzi a několik dalších, které již kolovaly. V té nejlepší Otak vyrostl do výšky deseti stop a bleskem sežehl Slunečnika na uhel, načež se mu z úst vyřinula pěna, zmodral a zhroutil se.

Darka si pospíšila do vesnice. Šla rovnou ke schodům, sklonila se nad hromádkou a položila na ni ruce. Všichni lapali po dechu a mumlali: „Zlé pryč! Zlé pryč!" kromě mladší sestry Hnědky, která se spletla a spustila: „Ať se dílo podaří!"

Hromádka se pohnula a pomalu se zvedla. Poznali, že je to léčitel, stejný jako byl předtím, bez ohňů a bez stínů, pouze vypadal velmi nemocně. „Pojďte," řekla Darka, pomohla mu vstát a pomalu s ním odešla.

Vesničané kroutili hlavami. Darka byla kurážná žena, ale i kuráž mohla někdy zajít příliš daleko. Nebo člověk může být kurážný špatným způsobem nebo na nesprávném místě, rozumovali kolem hospodského stolu. Nikdo by si neměl zahrávat s magií, když se pro ni nenarodil. A nikdo by si neměl zahrávat s kouzelníky. Zapomeňte na to. Vypadají stejně jako jiní lidé. Ale nejsou jako jiní lidé. Takový léčitel vypadá, že nemůže udělat nic špatného. Tady uzdraví nemocné kopyto, tam vyčistí zatvrdlé vemeno. To všechno je hezké. Ale postav se mu do cesty a máš to - oheň, stíny, kletby a záchvaty křečí. Divné. Tenhle byl vždycky podivín. Odkud vlastně přišel? To mi řekněte.

Dovlekla ho na postel, stáhla mu boty a nechala ho spát. Pecka přišel pozdě a byl opilejší než obvykle, takže upadl a rozrazil si čelo o krbový kozlík. Zakrvácený a rozzuřený, začal na Darku křičet, aby toho čaroděje vyhodila z domu, a to hned. Potom se vyzvracel do popela a usnul na krbu. Odtáhla ho na

slamník, sundala mu boty a nechala ho spát. Potom se šla podívat na toho druhého. Zdálo se, že má horečku, a Darka mu položila ruku na čelo. Otevřel oči a prázdně se podíval přímo do jejích očí. „Emer," řekl a znovu oči zavřel.

Vyděšeně od něho couvla.

Když pak ležela potmě v posteli, napadlo ji: Znal čaroděje, který mi dal jméno, nebo jsem je řekla sama. Možná jsem je nahlas řekla ze spaní. Nebo se to od někoho dozvěděl. Jenže nikdo je nezná. Kromě toho čaroděje a mé matky neznal moje jméno nikdo. A ti jsou mrtví, ti jsou mrtví... musela jsem je říct ze spaní...

Ale věděla, že to tak nebylo.

Stála u něho s maličkou petrolejkou v ruce, jejíž světlo jí červeně prosvítalo mezi prsty a zlatilo tvář. Řekl její jméno a ona mu dala spánek.

Ráno spal dlouho a probudil se jako po nemoci, slabý a klidný. Nedokázala se ho bát. Zjistila, že si vůbec nepamatuje, co se ve vesnici seběhlo, na toho druhého kouzelníka ani na šest měďáků, které našla rozházené po přikrývce. Nejspíš je celou dobu držel v zaťaté pěsti.

„To vám určitě dal Olšovec," prohodila. „Držgrešle!"

„Řekl jsem, že se mu podívám na zvířata na... na pastvině mezi řekami, nebo ne?" zeptal se. Zneklidněl. Znovu se mu vrátil ten uštvaný výraz. Potom vstal z lavice.

„Sedněte si," vybídla ho. Posadil se, ale bylo na něm vidět, jak se trápí.

„Jak můžete léčit, když jste sám nemocný?" zeptala se.

„A jak jinak?"

Ale pak začal hladit šedého kocoura a zanedlouho se uklidnil.

Do místnosti vstoupil její bratr. „Pojď ven," řekl jí, když uviděl na lavicí dřímajícího léčitele. Vyšla s ním před dům.

„Já už ho tady nestrpím," prohlásil Pecka, jako by byl novým pánem domu. Na čele měl velkou černou ránu, oči měl jako ústřice, ruce se mu třásly.

„A kam půjdeš?" zeptala se ho.

„On půjde."

„Je to můj dům. Brenův dům. Zůstane. Ty můžeš jít nebo zůstat, jak chceš."

„Taky na mně záleží, jestli zůstane nebo půjde, a on půjde. O všem nerozhoduješ jenom ty. Všichni lidi říkají, že by měl jít. Je divný."

„No ovšem, když uzdravil půlku stád a dostal za to šest měďáků, to je nejvyšší čas, aby šel, že ano! Nechám si ho tady, jak dlouho budu chtít, a tím to končí!"

„Přestanou od tebe kupovat mléko a sýr," zakvílel Pecka.

„Kdo to povídá?"

„Sanova manželka. Všechny ženské."

„Tak odnesu sýry do Oraby a prodám je tam, " řekla. „Uděláš nejlíp, bratře, když si půjdeš umýt tu ránu a vezmeš si jinou košili. Táhne z tebe hospoda." A s těmito slovy zašla zpět do domu. „Propána," vyhrkla a rozplakala se.

Léčitel k ní obrátil vyhublou tvář a zvláštní oči. „Co se stalo, Emer?" zeptal se.

„Je to marné, já vím, že je to marné. S opilcem to ani jiné být nemůže." Utřela si oči zástěrou. „To vás tak zmohlo?" zeptala se. „Pití?"

„Ne," řekl. Neurazil se, možná ani nepochopil, jak to myslí.

„Jistěže ne. Promiňte," omluvila se.

„Třeba pije proto, že se snaží být jiným člověkem," zkusil. „Aby se změnil, byl jiný..."

„Pije proto, že pije," odvětila. „Někteří jiný důvod nepotřebují. Půjdu teď do mlékárny. Zamknu dům. Byli... motali se tady nějací cizí lidé." Chtěla mít jistotu, že zůstane v domě, kde se mu nemůže nic stát, a že ho nikdo nepřijde obtěžovat. Později chtěla jít do vesnice, promluvit si s několika rozumnějšími lidmi a udělat přítrž těm hloupým řečem, pokud to půjde.

Když se tam vypravila, Olšovcova žena Hnědka a několik dalších lidí se s ní shodli, že sváry mezi čaroději kvůli práci nejsou nic nového a nic, co by se mělo brát příliš vážně. Ale San, jeho žena a hospodská parta to nechtěli nechat spát. Kromě úhynu dobytka to byla jediná zajímavá věc, o které se

dalo mluvit celou zimu. „Navíc," dodala Hnědka, „manželovi určitě nevadí zaplatit měďák, když počítal, že bude muset zaplatit slonovinou."

„Dobytek, kterého se dotkl, se drží na nohou?"

„Zatím to vypadá, že ano. A nemáme žádné nové případy."

„Je to opravdový čaroděj, Hnědko," vyhrkla naléhavě Darka. „Já to vím."

„Právě v tom je ta potíž, má drahá," odpověděla Hnedka. „A ty to víš! Tohle není místo pro někoho takového. Nic nám po tom není, co je zač, ale proč sem přišel, na to se musíš zeptat."

„Léčit dobytek," řekla Darka.

Slunečník nebyl pryč ani tři dny, když se v městečku objevil jiný cizinec: muž, který přijel jižní cestou na dobrém koni a sháněl se po hostinci, kde by mohl přespat. Poslali ho k Sanovu domu, ale Sanova manželka začala ječet, jakmile uslyšela, že u dveří je nějaký cizinec. Prý jestli San pustí do domu dalšího čaroděje, dítě se narodí dvakrát mrtvé. Její křik bylo slyšet do vzdálenosti několika domů na obě strany ulice a mezi Sanovým domem a hospodou se shromáždil dav, to znamená nějakých deset jedenáct lidí.

„To nejde," řekl vlídně cizinec. „Nemohu přivolat porod v nevhodnou dobu. Nenašel by se nějaký pokoj nad hostincem?"

„Pošlete ho do mlíkárny," ozval se jeden z Olšovcových honáků. „Darka vezme každýho." Bylo slyšet chichotání a syčivé utišování.

„Jeďte tudy zpátky," řekl hostinský.

„Díky," odvětil pocestný a odvedl koně cestou, kterou mu ukázali.

„Jeden cizák za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet," prohlásil hostinský a tento výrok zazněl tu noc v hospodě ještě mnohokrát coby nevyčerpatelný zdroj obdivu, nejlepší věc, jakou kdo řekl od propuknutí dobytčího moru.

Darka byla po večerním dojení v mlékárně. Přecezovala mléko a chystala mísy. „Paní," ozvalo se ode dveří. V první chvíli si myslela, že je to léčitel, a řekla: „Okamžik, jen co to dodělám," ale pak uviděla cizince a málem upustila mísu na zem. „To jsem se lekla!" vyhrkla. „Co pro vás můžu udělat?"

„Hledám nocleh."

„Ne, nezlobte se, ale tady už jsme můj podnájemník, bratr a já. Možná San ve vesnici..."

„Z vesnice mě poslali sem. Řekli: 'Jeden cizák za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet.' " Cizinec byl třicátník s nevýrazným obličejem a příjemným pohledem. Byl oblečený prostě, třebaže kůň, který stál za ním, byl z dobrého rodu. „Nechtě mě ve chlévě, paní, bude mi to stačit. To můj kůň potřebuje dobré lůžko, je unavený. Vyspím se ve chlévě a ráno odjedu. S krávami se dobře spí, když je chladná noc. Rád vám zaplatím, paní, jestli vám dva měďáky přijdou vhod. Říkají mi Jestřáb."

„Já jsem Darka," odpověděla. Byla trochu zmatená, ale ten člověk sejí líbil. „Tak dobrá, pane Jestřábe. Odveďte svého koně do chléva a postarejte se o něho. Je tam pumpa a spousta sena. Pak přijďte do domu. Můžu vám nechat trochu mléčné polévky. A jeden groš bude víc než dost, díky."

Příčilo se jí říkat mu pane jako léčiteli. Tenhle v sobě neměl nic panského. Tak jako předtím, na první pohled nepoznala krále.

Když byla v mlékárně s prací hotova a vrátila se do domu, ten nový muž, Jestřáb, seděl u krbu a zručně přikládal na oheň. Léčitel byl ve svém pokoji a spal. Nahlédla dovnitř a zavřela dveře.

„Není mu dobře," poznamenala tiše. „Čtyři dny v kuse léčil dobytek na blatech na východ odsud, v chladnu, a vyčerpal se."

Když se pak pustila v kuchyni do své práci, Jestřáb jí tu a tam s něčím pomohl, jakoby ani nic jiného nedělal, až si začala říkat, jestli jsou všichni muži odjinud v domácích pracích o tolik zručnější než mužští z blat. Příjemně se s ním povídalo, a tak mu vyprávěla o léčiteli, protože o sobě téměř neměla co říct.

„Nejdřív kouzelníka využijí a potom ho za to, co udělal, ještě pomluví," postěžovala si. „Není to spravedlivé."

„Ale musel je něčím vylekat, ne?"

„Nejspíš ano. Objevil se tady jiný léčitel, chlapík, který už tady byl dřív. Podle mě to moc neznamená. Mé kravce před dvěma lety nijak nepomohl, když měla zatvrdlé vemeno. A přísahala bych, že jeho masti jsou jenom prasečí sádlo. A tenhle chlap řekl Otakovi, že mu bere práci. Otak mu možná odpověděl stejně. Potom se asi přestali ovládat a pustili se do nějakých černých kouzel. Nebo alespoň Otak, řekla

bych. Tomu člověku ale nijak neublížil, sám však omdlel a skácel se. Teď si z toho nic nepamatuje, zatímco ten druhý odešel, jakoby nic. A každé zvíře, kterého se dotkl, prý pořád chodí a je zdravé. Deset dní tam byl ve větru a dešti, dotýkal se zvířat a uzdravoval je. A víte, co mu ten dobytkář dal? Šest grošů! Divíte se, že se nechal snadno rozčílit? Ale neříkám..." Na chvilku se zarazila a pak pokračovala: „Neříkám, že občas není trochu zvláštní. Nejspíš tak, jako čarodějnice a čarodějové bývají. Možná ani nemůžou být jiní, když zacházejí s takovými silami a špatnostmi. Ale je to.poctivý, dobrý člověk."

„Paní," ozval se Jestřáb. „Můžu vám povědět jeden příběh?"

„Vy jste vypravěč? A proč jste to neřekl hned? Tak vypravěč? Říkala jsem si, kam asi máte namířeno, když je zima a tak. Ale podle toho koně jsem si říkala, že nejspíš budete kupec. Jestli mi můžete povědět příběh? Budu moc ráda, a čím delší, tím lepší! Ale nejdřív vypijte tu polévku a počkejte, až si sednu, abych mohla poslouchat..."

„Ve skutečnosti nejsem vypravěč, paní," odvětil se svým příjemným úsměvem, „ale jeden příběh pro vás mám." A když vypil polévku a ona se posadila se zašíváním, dal se do vyprávění.

„Ve Vnitřním moři, na ostrově Moudrých, na ostrově Roke, kde se vyučuje veškeré magii, je devět mistrů," začal.

Žena blaženě zavřela oči a poslouchala.

Vyjmenoval jednotlivé mistry: Ruka, Bylinář, Povolávač, Skladebník, Větroklíč, Pěvec, Jmenovač a Proměnář. „Umění, jimiž se zabývají Proměnář a Povolávač, jsou velmi nebezpečná," řekl. „Proměny a transformace možná znáte, paní. Často i obyčejný kouzelník umí vyčarovat iluzivní změny, na okamžik udělat z jedné věci jinou, nebo na sebe vzít cizí podobu. Viděla jste to?"

„Slyšela jsem o tom," zašeptala.

„Čarodějnice a kouzelníci někdy říkají, že vyvolali mrtvého, aby jejich prostřednictvím mluvil. Třeba dítě, které rodiče oplakávají. V chýši čarodějnice, ve tmě, je uslyší, jak pláče nebo se směje..."

Přikývla.

„Jsou to jen kouzla iluze, zdání. Ale kromě toho jsou i pravé proměny a pravé povolávání. A ty se mohou stát pro čaroděje opravdovým pokušením! Věřte, paní, je nádherné letět na křídlech sokola a prohlížet si zem pod sebou sokolíma očima. A povolávání, které je ve skutečnosti jmenováním, má v sobě velkou moc. Jak víte, paní, znát pravé jméno znamená mít moc. A přesně toho se týká Povolávačovo umění. Je nádherné vyvolat podobu a ducha někoho, kdo je už dávno mrtvý. Vidět krásu Elfarran v sadech Soléy, jak ji viděl Morred, když svět byl ještě mladý..."

Jeho hlas se velice ztišil a zastřel.

„Ale abych se vrátil ke svému příběhu. Před více než čtyřiceti lety se na ostrově Ark, bohatém ostrově ve Vnitřním moři, daleko na jihovýchod od Semelu, narodilo dítě. Byl to syn podkomořího na dvoře pána z Arku. Nebyl to syn chudáka, ale také nijak důležité dítě. A rodiče zemřeli mladí. Proto si ho nikdo příliš nevšímal, dokud si ho nemuseli všimnout pro to, co dělal a mohl udělat. Byl to prý podivný spratek. Měl zvláštní schopnosti. Dovedl jedním slovem rozdělat nebo uhasit oheň. Dovedl zařídit, aby hrnce a kastroly poletovaly vzduchem. Uměl udělat z myši holuba a nechat ji létat rozlehlými kuchyněmi pána z Arku. A když se mu někdo postavil na odpor nebo ho vylekal, dovedl ublížit. Na kuchaře, který s ním špatně zacházel, převrhl kotlík vroucí vody."

„Smilování!" zašeptala Darka. Od chvíle, kdy začal, neudělala ani steh.

„Byl tenkrát teprve dítě. Čarodějové u tamního dvora asi nebyli příliš moudří, protože to, jak s ním naložili, mělo k moudrosti a vlídnosti daleko. Možná z něho měli strach. Svázali mu ruce a ústa mu zacpali roubíkem, aby nemohl čarovat. Zavřeli ho do kamenné sklepní místnosti a nechali ho tam tak dlouho, dokud neusoudili, že zkrotí. Potom ho poslali pryč, aby žil ve stájích jednoho velkého statku, protože to se zvířaty uměl a když byl u koní, byl klidnější. Ale jednou se pohádal se štolbou a proměnil toho chudáka v hromádku trusu. Když čarodějové vrátili štolbovi jeho podobu, znovu chlapce svázali, dali mu roubík a naložili ho na loď, která měla namířeno na Roke. Říkali si, že třeba se mistrům podaří ho zkrotit."

„Chudáček," zamumlala.

„To ano, neboť námořníci se ho také báli a nechali ho svázaného celou cestu. Když ho Dveřník z rokeského Velkého domu uviděl, rozvázal mu ruce a uvolnil mu jazyk. A první, co chlapec ve Velkém

domě udělal, prý bylo to, že obrátil dlouhý stůl v jídelně vzhůru nohama a nechal zkysnout pivo. Studenta, který se ho pokusil zastavit, na chvíli proměnil ve vepře... Ale v mistrech našel soupeře sobě rovné.

Nepotrestali ho, ale spoutali jeho divoké síly zaříkadly, dokud ho nepřiměli, aby poslouchal, co mu říkají, a začal se učit. Trvalo jim to dlouho. Měl v sobě soupeřivého ducha, který ho nutil dívat se na každou schopnost, kterou neměl, na všechno, co neměl, jako na hrozbu, výzvu, něco, s čím je třeba bojovat, dokud nad tím nezvítězí. Takových chlapců je mnoho. I já jsem byl jedním z nich. Ale měl jsem štěstí. Dostal jsem za vyučenou brzy.

Ten chlapec se nakonec naučil zkrotit svůj hněv a ovládnout svou moc. A byla to obrovská moc. Všechno, co se začal učit, mu šlo snadno, až příliš snadno, takže začal pohrdat iluzemi, počasnictvím a dokonce i léčitelstvím, protože v nich nebylo čeho se bát, žádná výzva. Nevěděl, proč by se jim měl věnovat. A tak když mu arcimág Nemmerle dal jméno, chlapec napřel své úsilí k velkému a nebezpečnému umění povolávání. Dlouho se pak učil u mistra tohoto umění.

Zůstával na Roke, protože tam se sbíhá a uchovává veškeré poznání magie. Neměl touhu cestovat, poznávat jiné lidi nebo vidět svět. Říkal, že si může celý svět zavolat k sobě, což byla pravda. Možná právě v tom spočívá nebezpečnost tohoto umění.

Povolávač a každý čaroděj má zakázánu jednu věc - přivolat živého ducha. Jistě, můžeme na ně zavolat. Můžeme jim poslat svůj hlas nebo obraz, zdání. Ale nepovoláváme je, ducha ani tělo, aby přišli k nám. Můžeme povolat pouze mrtvé. Jedině stíny. Jistě chápete, proč to tak musí být. Přivolat živého člověka znamená získat nad ním naprostou moc, nad jeho tělem i myslí. A nikdo, jedno jak silný, moudrý nebo slavný, nesmí si osobovat právo vlastnit a využívat druhé.

Jenže jak chlapec vyrůstal v muže, duch soupeření v něm pracoval. Na Roke je tento duch silný: vždy být lepší než ostatní, vždycky být první... Z umění se stává soutěž, hra. Cíl se stává prostředkem k dosažení cíle, který je menší než cíl samotný... Nikdo tam nebyl nadanější než tento muž, a přesto těžce nesl, když si někdo v čemkoli vedl lépe než on. Nahánělo mu to strach, trýznilo ho to.

Mezi mistry pro něho nebylo místo, neboť novým mistrem Povolávačem byl zvolen silný muž v nejlepších letech, u něhož se nedalo čekat, že odejde na odpočinek nebo zemře. Mezi ostatními učenci a učiteli měl významné postavení, ale nebyl jedním z Devítky. Přeskočili ho. Možná byla chyba, že zůstal na Roke, kde byl stále mezi čaroději a mágy, mezi chlapci, kteří se učili magii a všichni toužili po moci, po co největší moci, každý chtěl být ten nejsilnější. Jak šla léta, v každém případě byl čím dál povznesenější. Bádal ve své věžní cele stranou od ostatních, učil jen několik studentů a téměř nemluvil. Povolávač k němu posílal nadané studenty, ale mnozí chlapci ho ani neznali. Ve své odloučenosti začal zkoušet jistá umění, která není dobré zkoušet, a která k ničemu dobrému nevedou.

Povolávač si snadno zvykne, že může přikazovat duchům a stínům, aby na jeho žádost přišly nebo odešly. Tento muž si možná začal říkat: Kdo mi může zakázat, abych nedělal totéž se živými? Proč tu moc mám, když ji nemohu použít? Začal k sobě tedy povolávat živé, ty na Roke, jichž se bál a které považoval za rivaly, ty, na jejichž moc žárlil. Když k němu přišli, sebral jim jejich moc pro sebe a umlčel je. Nedokázali říct, co se jim stalo, kam se poděla jejich moc. Nevěděli to.

Nakonec k sobě povolal svého pána, rokeského Povolávače. Zaskočil ho.

Povolávač se mu však postavil jak tělem, tak duchem. Zavolal mne a já jsem přišel. Společně jsme se utkali s vůlí, která nás mohla zničit."

Přišla noc. Darčina lampa zablikala a zhasla. Jestřábovu tvář ozařovala pouze rudá zář ohně. Ale ona nepřemýšlela o tváři. Byla unavená, tvrdá, najedno straně celá zjizvená. Tvář jestřába, napadlo ji. Seděla nehybně a poslouchala.

„Toto není historka nějakého vypravěče. Toto je příběh, který od nikoho jiného neuslyšíte.

Nebyl jsem tenkrát arcimágem dlouho. Byl jsem mladší než muž, s nímž jsme bojovali, a možná jsem z něho neměl dost velký strach. Jediné, co jsme dokázali, i když jsme byli dva, bylo to, že jsme se mu nepoddali, tam v tichu věžní cely. Nikdo jiný neměl tušení, co se děje. Bojovali jsme. Dlouho jsme bojovali. A pak najednou byl konec. Zlomil se. Jako když praskne klacík. Byl zlomený. Ale podařilo se mu uprchnout. Povolávač obětoval část své síly nadobro, aby tu nevyzpytatelnou vůli přemohl. A já jsem neměl dost sil, abych ho zadržel, když se dal na útěk, ani dost duchapřítomnosti, abych za ním někoho poslal. A nezbyla mi ani špetka moci na to, abych ho mohl sledovat sám. Tak se stalo, že z Roke uprchl.

Zmizel jako pára nad hrncem.

Nedokázali jsme utajit zápas, který jsme s ním svedli, ale mluvili jsme o tom nejméně, jak jsme mohli. A mnozí říkali: dobře, že je pryč, vždycky byl zpola blázen, a teď zešílel docela.

Ale když jsme se s Povolávačem vzpamatovali z jizev na duši, jak byste mohla říct, a z velké otupělosti, která po takovém boji přijde, začali jsme uvažovat o tom, že není dobré, aby se po Zeměmoří potuloval člověk s obrovskou mocí, mág, který není tak docela při smyslech a možná je plný hanby, hněvu a touhy po pomstě.

Nedokázali jsme po něm najít žádnou stopu. Určitě se proměnil v ptáka nebo v rybu, když prchal z Roke, a tak se dostal na jiný ostrov. A čaroděj se umí před všemi hledacími kouzly ukrýt. Vyslali jsme zvědy způsoby, které na to máme, ale nic a nikdo nepřinesl odpověď. Proto jsme se ho vydali hledat, Povolávač na východní ostrovy a já na západ. Když jsem na toho muže totiž myslel, začal jsem v duchu vidět obrovskou horu ve tvaru useknutého kužele a pod ní dlouhou, zelenou krajinu táhnoucí se na jih. Vzpomněl jsem si na hodiny zeměpisu, do nichž jsem na Roke v mládí chodil, na charakter krajiny na Semelu a na horu, která se jmenuje Andanden. Proto jsem přišel na Vysoká blata. A myslím si, že jsem přišel správně."

Rozhostilo se ticho. Oheň tiše praskal.

„Mám s ním promluvit?" zeptala se pevným hlasem Darka.

„Není třeba," řekl ten muž. „Promluvím s ním sám." A řekl:„Iriothe."

Zalétla pohledem ke dveřím do pokoje. Otevřely se a stál v nich on, vyhublý a unavený, černé oči ospalé, zmatené a plné bolesti.

„Gede," řekl a sklopil hlavu. Po chvíli vzhlédl a zeptal se: „Vezmeš mi jméno?"

„Proč bych to měl udělat?"

„Přináší jen bolest. Nenávist, pýchu, chtivost."

„Ta jména ti vezmu, Iriothe, ale tvoje jméno ne."

„Nepochopil jsem to," řekl Irioth, „s těmi jinými. Že jsou jiní. Všichni jsme jiní. Musíme být. Zmýlil jsem se."

Muž jménem Ged k němu přistoupil a vzal ho za ruce, v prosebném gestu částečně natažené před sebe.

„Dal ses na špatnou cestu. Vrátil ses. Ale jsi unavený, Iriothe, a cesta je těžká, když jdeš sám. Pojďse mnou domů."

Iriothovi klesla hlava, jakoby naprostým vyčerpáním. Z jeho těla vyprchalo veškeré napětí, veškeré zanícení, Přesto vzhlédl, nikoli však ke Gedovi, ale k Dárce, která mlčky seděla v koutě u krbu.

„Mám tady práci," řekl.

Ged se na ni podíval také.

„Je to pravda," potvrdila. „Léčí dobytek."

„Ukazují mi, jaký bych měl být," prohlásil Irioth, „a kdo jsem. Znají mé jméno. Ale nikdy je neřeknou."

Ged po chvíli zlehka přitáhl staršího muže k sobě a sevřel ho v náručí. Něco mu tiše řekl a pak ho pustil. Irioth se zhluboka nadechl.

„Tam nejsem k ničemu, Gede," řekl. „Tady můžu být užitečný. Když mě nechají to dělat." Znovu zalétl pohledem k Dárce a Ged udělal totéž. Podívala se na oba.

„Co říkáte, Emer?" zeptal se ten, který byl jako sokol. „Řekla bych," obrátila se vysokým, řezavým hlasem na léčitele, „že jestli se Olšovcova zvířata přes zimu udrží na nohou, dobytkáři budou žadonit, abyste zůstal. I když vás třeba nebudou mít rádi."

„Čaroděje nemá nikdo rád," poznamenal arcimág. „Nuže, Iriothe! Přišel jsem pro tebe takovou dálku uprostřed zimy, a zpátky musím sám?"

„Řekni jim... řekni jim, že jsem se zmýlil," promluvil Irioth. „Řekni jim, že jsem udělal chybu. Vyřiď Thorionovi..." Zmateně se zarazil.

„Řeknu jim, že proměny, které mohou člověka v životě potkat, nestačí obsáhnout všechna umění, která známe, ani všechna naše moudrost," odvětil arcimág. Znovu se podíval na Emer. „Smí tady zůstat, paní? Je to i vaše přání?"

„Je desetkrát užitečnější než můj bratr a taky mi dělá desetkrát lepší společnost," prohlásila. „A jak jsem řekla, pane, je to poctivý a dobrý člověk."

„Tak tedy dobrá, Iriothe, můj drahý společníku, učiteli, soupeři, příteli. Sbohem. A vám, Emer, statečná ženo, patří moje uznání a díky. Kéž vaše srdce i dům najdou klid." A s těmito slovy udělal gesto, po němž zůstala ve vzduchu nad krbem na okamžik třpytivá stopa. „A teď se půjdu uložit do chléva," řekl a odešel.

Dveře se zavřely. Až na šepot ohně bylo ticho.

„Pojďte k ohni," vybídla ho. Irioth uposlechl a posadil se na lavici.

„Byl to opravdu arcimág?"

Přikývl.

„Arcimág celého světa," hlesla. „U mně ve chlévě. Měla bych mu nechat svou postel..."

„Nepřijal by to," řekl Irioth.

Věděla, že má pravdu.

Po chvíli promluvila: „Máš krásné jméno, Iriothe. Manželovo pravé jméno jsem se nikdy nedozvěděla. Ani on moje. Tvoje už víckrát neřeknu. Ale jsem ráda, že je znám, protože ty znáš moje."

„Tvoje jméno je krásné, Emer," řekl. „Vyslovím je znovu, když budeš chtít."

Dračinka

1. IRIA

PŘEDKOVÉ JEJÍHO OTCE vlastnili rozlehlé, bohaté panství na rozlehlém, bohatém ostrově Way. Třebaže si za časů králů nedělali nároky na žádný šlechtický titul ani na dvorní výsady, po celé temné období, které nastalo po Maharionově pádu, drželi svou zemi a lid pevně v rukou. To, co získali, vraceli zemi, dbali na dodržování jisté spravedlnosti a potlačovali drobné utiskovatele. Když se pod vlivem moudrých mužů z ostrova Roke do Archipelu vrátil pořádek a mír, rodině, jejím statkům a vesnicím se ještě nějaký čas vedlo dobře. Díky úrodnosti a kráse luk, podhorských pastvin a duby korunovaných kopců se jméno panství dostalo do lidových rčení, takže se říkalo „vykrmený jako irijská kráva“ nebo „šťastný jako Irian.“ Mnozí zemané a pachtýři, kteří na panství žili, připojili jeho jméno ke svému a začali si říkat Iriané. Ale přestože statkáři a pastevci zůstávali stejní z roku na rok i z generace na generaci, pevní a houževnatí jako duby, rodina, která zemi vlastnila, podléhala rozmarům času a náhod.

Rozdělil je spor mezi bratry o dědictví. Jeden dědic vedl hospodářství od desíti k pěti proto, že byl chamtivý, druhý proto, že byl hloupý. Jeden měl dceru, která se provdala za kupce a snažila se spravovat své majetky z města, druhý měl syna, jehož synové se mezi sebou opět svářili a dál si dělili rozdělenou zemi. V době, kdy přišla na svět dívka jménem Dračinka, patřilo irijské panství se svými kopci, loukami a poli sice stále k nejkrásnějším krajům v Zeměmoří, ale zároveň bylo místem nekonečných svárů a rozepří. Pole zarůstala plevelem, stodolám se propadaly střechy, kravské chlévy byly prázdné a pastevci chodili se svými stády za lepší pastvou na druhou stranu hory. Starý dům, který býval středem panství, stál na kopci mezi duby zpola rozvalený.

Jeho vlastníkem byl jeden ze čtyř mužů, kteří si říkali zemané z Irie. Zbylí tři mu říkali zeman ze Staré Irie. Své mládí a zbytky toho, co mu z dědictví zůstalo, promrhal v soudních síních a v předpokojích pánů z Waye v Sheliethu, když se snažil dokázat svůj nárok na panství v té velikosti, jakou mělo před sto lety. Vrátil se s nepořízenou, zatrpklý, a léta života marnil pitím nedobrého červeného vína ze své poslední vinice a obcházením svých hranic se smečkou podvyživených, špatným zacházením zubožených psů, kterými z pozemků odháněl vetřelce.

Když pobýval v Sheliethu, vzal si za manželku ženu, o níž v Irii nikdo nic nevěděl, neboť přišla z nějakého jiného ostrova, prý někde na západě. V Irii se nikdy neukázala, neboť zemřela ve městě při porodu. Když se pán vrátil domů, měl s sebou tříletou dcerku. Nechal ji na starost hospodyni a zapomněl na ni. Když byl opilý, občas si na ni vzpomněl. Pokud se mu ji podařilo najít, musela se postavit vedle jeho křesla nebo se mu posadit na klín a poslouchat všechna příkoří, která byla na něm a na irijském rodu spáchána. Klel, křičel, pil a nutil pít také ji, zapřísahal ji, aby ctila své dědictví a zůstala Irii věrná. Víno pila, ale nenáviděla kletby, prosby, slzy a uslintané polibky, které následovaly. Když mohla, utekla, šla ke psům, koním a dobytku a přísahala jim, že bude věrná své matce, kterou kromě ní nikdo neznal a

nectil.

Když jí bylo třináct, starý vinař a hospodyně, což byli poslední lidé, kteří ze služebnictva zůstali, přišli za zemanem s tím, že je čas, aby jeho dcera dostala pravé jméno. Zeptali se, jestli by měli poslat pro čaroděje do Západní Tůně, nebo by stačila jejich vesnická čarodějnice? Irijský zeman se rozběsnil.

„Vesnickou čarodějnici? Nějaká ježibaba že má dát pravé jméno dceři Iriana? Nebo nějaký podlézavý, zrádcovský, čarodějský přisluhovač těch zbohatlických uchvatitelů, kteří dědečkovi Západní Tůň ukradli? Jestli ten tchoř jenom vkročí na mou půdu, poštvu na něho psy, aby mu vyrvali játra, běžte mu to říct, jestli chcete!“ A tak dál. Stará Chudobka se vrátila do kuchyně a starý Zajíc šel raději mezi révové keře. Třináctiletá Dračinka se vyřítila z domu, seběhla do vesnice a zasypala otcovými nadávkami psy, kteří, rozdivočeni jejím křikem, začali vrčet, štěkat a dorážet na ni. „Vrať se, ty proradná mrcho!“ vřískala. „Zpátky, ty zbabělý zrádče!“ A psi zmlkli a se svěšenými ocasy se odšourali zpátky domů.

Dračinka zastihla vesnickou čarodějnici, jak ovci vybírá červy z infikované rány na zadku. Čarodějnice používala jméno Růže, jako mnoho jiných žen na Wayi a ostatních ostrovech Hardického archipelu. Lidem, kteří mají tajné jméno, v němž je ukryta jejich moc tak jako je v diamantu ukryto světlo, může vyhovovat mít obyčejné, běžné jméno, stejné jako mají jiní.

Růže si přeříkávala nazpaměť naučené zaklínadlo, ale většinu práce obstarávaly její ruce a krátký ostrý nožík. Ovce snášela rýpání nožíku trpělivě. Tupé, jantarové, přivřené oči se dívaly do ticha; jen čas od času si dupla levou přední nohou a vzdychla. Dračinka se na Růžinu práci podívala zblízka. Růže vytáhla červíka, upustila ho, plivla na něj a pustila se do dalšího hledání. Dívka se opřela o ovci a ovce se opřela o dívku. Pohodlí tak přijímala i sama dávala. Růže vytáhla posledního červa, zahodila ho, plivla na něj a řekla: „Teď mi podej to vědro.“ Omyla ránu slanou vodou. Ovce se zhluboka nadechla, pak najednou vyšla ze dvora a zamířila domů. Užila si léčení dost. „Berane!“ vykřikla Růže. Z keře, pod nímž spal, vylezl umouněný chlapec a odšoural se za ovcí, kterou měl na starosti, třebaže byla starší, větší, lépe krmená a pravděpodobně i chytřejší než on.

„Řekli, že mi máte dát jméno,“ promluvila Dračinka. „Otec se rozzuřil. Takže to bychom měli.“

Čarodějnice neodpověděla. Věděla, že dívka má pravdu. Jakmile irijský zeman jednou řekl, že něco dovolí nebo nedovolí, nikdy rozhodnutí nezměnil. Byl na svou neústupnost pyšný, neboť jen slabí lidé něco řeknou a potom to odvolají.

„Proč si nemůžu dát pravé jméno sama?“ zeptala se Dračinka. Růže si zatím umyla nůž a ruce ve slané vodě.

„To nejde.“

„Proč ne? Proč to musí udělat čaroděj nebo čarodějnice? Co vlastně děláte?“

„To je tak,“ Růže vychrstla slanou vodu na holou hlínu malé zahrádky před domkem, který, jako domky většiny čarodějnic, stál stranou vesnice. „To je tak,“ zopakovala, narovnala se a nejistě se rozhlédla, jako by hledala odpověď, ovci nebo utěrku. „Musíš se o té moci něco dozvědět,“ řekla konečně a podívala se na Dračinku jedním okem. Druhé oko jí šilhalo trochu stranou. Dračince se jednou zdálo, že Růže šilhá na levé oko, jindy zase na pravé, ale jedno oko se pokaždé dívalo přímo a druhé uhýbalo nepatrně mimo zorný úhel, za roh, jinam.

„O jaké moci?“

„O té,“ odvětila Růže. A potom stejně rychle, jak odcupitala ovce, zmizela v domku. Dračinka šla za ní, ale jenom ke dveřím. Do domku čarodějnice se nechodí bez vyzvání.

„Tvrdila jsi, že ji mám,“ řekla dívka do páchnoucího přítmí chatrče, která uvnitř měla jedinou místnost.

„Řekla jsem, že v sobě máš sílu, velkou sílu,“ ozvala se ze tmy čarodějnice. „A to ty sama víš. Nevím, co tě čeká, a nevíš to ani ty. To se ukáže. Ale žádná moc ti nestačí, aby sis mohla dát jméno.“

„Proč ne? Co je ti vlastnější než vlastní pravé jméno?“

Dlouho bylo ticho.

Čarodějnice vyšla ven s mastkovým vřetenem a klubkem umaštěné vlny. Posadila se na lavici u dveří a roztočila vřeteno. Než odpověděla, upředla tři stopy šedohnědé příze.

„Moje jméno jsem já. To je pravda. Ale co je to vlastně jméno? To, jak mi říkají jiní. Kdyby nikdo jiný nebyl, jenom já, k čemu bych potřebovala jméno?“

„Jenže,“ začala Dračinka a zarazila se, zaskočená takovým argumentem. Po chvíli se zeptala: „Takže

jméno musí být dar?“

Růže přikývla.

„Dej mi jméno,“ požádala dívka.

„Tvůj tatínek je proti.“

„Já to poroučím.“

„Pánem je tady on.“

„Můžu zůstat chudá, hloupá a zbytečná, když bude chtít, ale bez jména mne nechat nemůže!“

Čarodějnice si povzdechla, podobně jako předtím ovce, neklidně a rozpačitě.

„Uděláme to dnes v noci,“ navrhla Dračinka. „U našeho pramene, pod Irijským kopcem. Co neví, to ho nebude bolet.“ Mluvila zpola škemravě a zpola nesmlouvavě.

„Měla bys dostat jméno jak se patří, se slavností a tancem jako každý mladý člověk,“ namítla. „Jméno by mělo být dáno za úsvitu. A pak by měla hrát hudba, mělo by se slavit a všechno ostatní, co k tomu náleží. Žádné plížení se někam v noci, aby nikdo nic nevěděl…“

„Já to vědět budu. Jak poznáš, jaké jméno máš říct, Růže? To ti řekne voda?“

Čarodějnice zavrtěla litinově šedou hlavou. „To ti nemůžu říct.“ Její „nemůžu“ neznamenalo „neřeknu“. Dračinka čekala. „Jak jsem řekla, je to moc. Prostě to přijde.“ Růže přestala příst a zvedla jedno oko k mraku na západě; druhým se dívala na oblohu o něco severněji. „Jste tam ve vodě společně, ty i dítě. Pak odebereš dětské jméno. Lidé je mohou klidně dál používat jako běžné jméno, ale jeho jméno už to není, ani nikdy nebylo. Takže teď není dítě a nemá žádné jméno. Potom čekáš. Jako bys otevřela svou mysl. Jako bys otevřela domovní dveře větru. Pak to přijde. Tvůj jazyk to jméno vysloví. Tvůj dech je vytvoří. Dáš to dítěti, dech, jméno. Nemůžeš o tom přemýšlet. Prostě to necháš přijít. Tvým prostřednictvím se to musí dostat k tomu, komu to patří. To je ta moc, to, jak to chodí. A stejné je to se vším. Není to něco, co děláš. Musíš vědět, jak udělat, aby se to stalo. To je celé kouzlo.“

„Mágové dovedou víc,“ namítlo děvče.

„Nikdo nedovede víc,“ odvětila Růže.

Dračinka zavrtěla hlavou, protáhla se, až jí v páteři křuplo, a neposedně natáhla ruce a nohy.

„Uděláš to?“ zeptala se.

Růže jednou přikývla.

Setkaly se na polní cestě pod Irijským kopcem. Byla temná noc, dlouho po západu slunce a dlouho před úsvitem. Růže vyvolala slabě zářící čarosvětlo, aby našly cestu močálovitým terénem v okolí pramene, aniž by spadly do nějaké jámy mezi rákosí. Ve studené tmě pod několika hvězdami a černou oblinou kopce se svlékly a vstoupily do mělké vody. Nohy se jim zabořily hluboko do hebkého bahna. Čarodějnice vzala dívku za ruku a řekla: „Beru ti jméno, dítě. Nejsi dítě. Nemáš žádné jméno.“

Zavládlo naprosté ticho.

Pak čarodějnice šeptem řekla:

„Přijmi jméno, ženo. Jsi Irian.“

Ještě chvíli vydržely nehnutě stát, potom jim přes holá ramena začal foukat noční vítr a ony se roztřásly zimou. Vyšly z vody, osušily se nejlépe, jak to šlo, naboso a unaveně překonaly ostrolisté rákosí a propletené kořeny a vrátily se na polní cestu. A tam Dračinka chraptivě, rozhořčeně zašeptala: „Jak jsi mi mohla dát takové jméno!“

Čarodějnice neodpověděla.

„To není správné. To není moje pravé jméno! Myslela jsem, že jméno ze mne udělá mne. Ale tohle jenom všechno kazí. Popletla jsi to. Jsi jenom čarodějnice. Popletla jsi to. To je jeho jméno. Jen ať si ho má. Je na ně tak pyšný, na své pitomé panství, na svého pitomého dědečka. Já o ně nestojím. Nebudu je nosit. To nejsem já. Já zatím nevím, kdo jsem. Nejsem Irian!“ Jakmile jméno vyslovila, náhle zmlkla.

Čarodějnice neřekla nic. Kráčely vedle sebe tmou. Nakonec Růže smířlivě, vystrašeně řekla: „Přišlo to tak…“

„Jestli to někomu řekneš, zabiju tě,“ pohrozila Dračinka.

Čarodějnice se zastavila a zasyčela jako kočka: „Jestli to někomu řeknu?“

Dračinka se také zastavila. Po chvíli řekla: „Promiň. Ale připadalo mi to – připadalo mi to, jako bys mne zradila.“

„Řekla jsem tvoje pravé jméno. Není takové, jak jsem si myslela. A nemám z toho dobrý pocit. Jako bych nechala něco nedokončené. Ale je to tvoje jméno. Jestli tě zradí, je to jeho pravda.“ Růže chvíli zaváhala a potom méně rozzlobeně, zato mraziveji pokračovala: „Jestli chceš moc, abys mne mohla zradit, Irian, dám ti ji. Moje jméno je Etuadis.“

Znovu se zvedl vítr. Obě se třásly, zuby jim cvakaly zimou. Stály proti sobě na černé cestě mezi živými ploty. Tma byla tak hustá, že jedna téměř neviděla, kde stojí ta druhá. Dračinka tápavě zvedla ruku a našla ruku čarodějnice. Prudce, dlouze se objaly. Potom se kvapně vydaly na další cestu, čarodějnice do své chýše nedaleko vesnice, dědička Irie vzhůru do kopce do polorozpadlého domu, kde bydlela. Všichni psi, kteří ji nechali bez velkého povyku odejít, přivítali její návrat hlasitým a bouřlivým štěkáním, které vzbudilo každého v okruhu půl míle kromě pana zemana, namol opilého u vyhaslého krbu.

2. SLONOVINA

ZEMAN Z IRIE NA ZÁPADNÍ TŮNI, Bříza, neměl starý palác, zato byl vlastníkem nejúrodnějších pozemků uprostřed původního panství. Otec, který se více než o sváry s příbuznými staral o vinice a sady, zanechal Břízoví prosperující majetek. Bříza najal lidi na správu statků, vinných sklepů, bednářství, povoznictví a všeho ostatního a sám si užíval bohatství. Oženil se s plachou dcerou mladšího bratra pána z Wayské Zátoky a do nekonečna se opájel představou, že jeho dcery mají urozenou krev. Mezi šlechtici bylo právě módou mít ve svých službách čaroděje, pravého mága s holí a šedým pláštěm, vyučeného na ostrově Moudrých, a tak si zeman z Irie na Západní Tůni opatřil mága z Roke. Překvapilo ho, jak je to snadné, když člověk zaplatí.

Po pravdě řečeno, mladík, kterému říkali Slonovina, ještě berlu a plášť neměl; vysvětloval, že se mágem stane, až se vrátí na Roke. Mistři ho prý poslali do světa na zkušenou, neboť ani všechny hodiny výuky ve Škole nemohou člověku dát zkušenosti, které potřebuje, aby se stal mágem.

Bříza se na to tvářil trochu pochybovačně, ale Slonovina ho ujistil, že mu výuka na Roke dala veškerou kouzelnickou výbavu, kterou může v Irii na Západní Tůni na ostrově Way potřebovat. Aby to dokázal, vyvolal iluzi, že jídelnou proběhlo stádo jelenů následované hejnem labutí, které nádherně vlétly jižní zdí a severní zdí zase vylétly ven; nakonec vytryskla uprostřed stolu fontána ve stříbrné nádržce, a když zeman a ostatní členové rodiny opatrně napodobili svého mága, naplnili si z ní číše a ochutnali, zjistili, že je to sladké, zlatavé víno. „Andrádské,“ upřesnil mladík a skromně se usmál, spokojený sám se sebou. Manželku a dcery si tím s konečnou platností získal. A Bříza usoudil, že si mladík svou mzdu zaslouží, přestože osobně by dal přednost suchému červenému fanijskému z vlastních vinic, kterým se na rozdíl od téhle žluté medové vody člověk mohl opít, když ho vypil dost.

Pokud mladý čaroděj přijel získávat zkušenosti, v Západní Tůni jich mnoho nezískal. Pokaždé, když Břízovi přijeli hosté z Ústí nad Kemberou nebo ze sousedních panství, došlo na stádo jelenů, hejno labutí a fontánu zlatavého vína. Na teplé jarní večery také přichystal několik velice pěkných ohňostrojů. Když však za zemanem přijeli správci sadů a vinic s žádostí, jestli by jeho mág letos nemohl očarovat hrušně pro vyšší úrodu nebo ochránit kouzlem finijskou révu na jižních svazích před černou plísní, Bříza jim odpověděl: „Mág z Roke se takovými hloupostmi nezabývá. Běžte za vesnickým čarodějem, ať si svou obživu taky nějak zaslouží!“ A když nejmladší dcera ulehla s těžkým kašlem, Břízova manželka se neodvažovala obtěžovat s tím moudrého mladého muže a raději pokorně poslala pro Růži ze Staré Irie. Poprosila ji, aby přišla zadními dveřmi a nějakým teplým obkladem nebo zaříkadlem dívku uzdravila. Slonovina si nevšímal nemocné dívky, hrušní ani révových keřů. Soustředil se na sebe, jak by zručný a učený muž měl. Celé dny jezdil krajem na krásné, černé klisně, kterou mu jeho zaměstnavatel svěřil do užívání, když dal jasně najevo, že nepřijel z Roke proto, aby se blátem a prachem venkovských cest trmácel pěšky.

Občas při projížďkách míjel starý dům na kopci mezi statnými duby. Když odbočil z vesnické uličky a vydal se do kopce, se štěkotem se k němu hnala smečka vychrtlých psů s vyceněnými zuby. Klisna se psů bála, měla ve zvyku vyhazovat a plašit se, a tak dál nejel. Měl však smysl pro krásu, a tak se na starý dům rád díval a ve stíny střídaném světle odpolední začínajícího léta se nechával unést sněním.

Jednou se zeptal Břízy, co je to za dům. „To je Iria,“ odvětil Bříza, „vlastně chci říct Stará Iria. Podle práva mi ten dům náleží. Ale po sto letech sporů a bojů pradědeček to místo raději pustil k vodě, aby udělal hádkám konec. Pravdou je, že tamní zeman by se se mnou hádal ještě dnes, kdyby pořád nebyl

tak opilý, že nemůže mluvit. Už jsem toho starého bracha léta neviděl. Myslím, že měl dceru."

„Jmenuje se Dračinka a všechnu práci dělá sama, viděla jsem ji minulé léto. Je vysoká a krásná jako strom v květu," ozvala se Růže, nejmladší dcera, jež se do svých čtrnácti let snažila natěsnat bystrých postřehů jako za celý život; nevěděla, že víc jí dopřáno nebude. V dalších slovech jí zabránil záchvat kašle. Matka zalétla k čaroději zmučeným, prosebným pohledem. Tentokrát přece kašel musel slyšet. Slonovina se na mladou Růži usmál a matce se ulevilo. Kdyby Růžin kašel znamenal něco vážného, přece by se tak neusmíval, ne?

„Ti lidé z té staré barabizny s námi nemají nic společného," řekl mrzutě Bříza. Slonovina věděl, co je to takt, a proto se na víc neptal. Projížděl kolem Staré Irie pravidelně. Chtěl se zastavit ve vesnici pod kopcem, aby se mohl vyptat lidí, ale nebylo kde se zastavit a nebylo nikoho, kdo by na jeho otázky odpovídal. Šilhavá čarodějnice mu věnovala jediný pohled a zmizela ve své chýši. Kdyby jel nahoru k domu, musel by se nějak vypořádat se smečkou zuřivých psů a nejspíš i se starým opilcem. Ale za pokus to stojí, řekl si; jednotvárný život v Západní Tůni ho nudil k zešílení a navíc, riskovat mu nikdy nebylo cizí. Jel do kopce, dokud ho neobklíčili zuřivě řvoucí psi a nezačali se klisně sápat po nohou. Vzpínala se a oháněla se po nich kopyty. Jen zadržovacím kouzlem a silou paží jí bránil, aby se nesplašila a neutekla. Psi skákali a chňapali po nohou i jemu. Když už se chystal klisně povolit, ať je tedy po jejím, někdo s hlasitým nadáváním vtrhl mezi psy a začal je bít řemenem. Když se mu podařilo zpěněnou, těžce dýchající klisnu zastavit, spatřil dívku krásnou jako strom v květu. Byla velmi vysoká, zpocená, měla velké ruce, nohy, ústa, nos i oči a na hlavě rozcuchané, zaprášené vlasy. „Dost už! Zpátky do domu, zdechliny, bestie ohavné," křičela na psy, kteří kňučeli a krčili se jí u nohou.

Slonovina si připlácl k noze nohavici. Psí tesák mu na lýtku rozpáral kalhoty. Krev vytékala pramínkem.

„Je poraněná?" sklonila se žena ke koni. „Neřádi proradní!" Hladila klisně pravou přední nohu. „Hodná, hodná," chválila ji. „Statečná holka, kurážná." Klisna sklonila hlavu a úlevou se roztřásla po celém těle. „Proč jste ji nechal stát mezi těmi psy?" zeptala se rozhořčeně. Klečela klisně u nohy a vzhlížela nahoru ke Slonovinoví, který se na ni díval ze sedla; přesto si připadal drobný, malý.

Nečekala na odpověď. „Provedu ji," vstala a sáhla pro otěže. Slonovina pochopil, že má sesednout. Udělal to. „Je to hodně zlé?" zeptal se a podíval se koni na nohu, ale viděl jen jasnou, krvavou pěnu.

„Tak pojď, miláčku," řekla mladá žena, ale jemu to určeno nebylo. Klisna šla důvěřivě za ní. Vydali se po nerovné cestě; obtáčela kopec ke staré stáji z kamenů a cihel. Koně uvnitř nebyli žádní, jedinými obyvateli byly hnízdící vlaštovky, které poletovaly nad střechami a švitořivě klevetily.

„Uklidňujte ji," přikázala a nechala ho uvnitř opuštěného stavení držet otěže. Když se za chvíli vrátila, přivlekla těžké vědro a začala klisně nohu umývat. „Sundejte z ní to sedlo," vyzvala ho a v jejím tónu zůstalo nevyřčené, netrpělivé: „Hlupáku!" Slonovina poslechl. Částečně měl na tu hrubou obryni zlost, částečně ho okouzlovala. Vůbec mu nepřipomínala kvetoucí strom, ale tou mohutností a prudkostí opravdu byla krásná. Klisna ji dokonale poslouchala. Když řekla: „Uhni tou nohou!" klisna uhnula. Žena ji celou osušila, přehodila přes ni houni a postavila ji na slunce. „Bude v pořádku. Má tam šrám, ale když ho budete čtyřikrát, pětkrát denně omývat teplou slanou vodou, zahojí se to. Mrzí mne, že se to stalo." To poslední řekla upřímně, i když zdráhavě, jako by se stále divila, jak mohl koně nechat stát, aby na něj psi doráželi. Poprvé se na něho podívala přímo. Měla jasné, oranžovohnědé oči jako temné topasy nebo jantary. Byly to zvláštní oči a byly ve stejné výšce jako jeho.

„Taky mě to mrzí." Snažil se, aby to znělo ledabyle, lehkovážně.

„Je to klisna Iriana ze Západní Tůně. Takže vy jste ten mág?"

Uklonil se. „Slonovina z Velkého přístavu Havnor, k vašim službám. Mohu…"

Přerušila ho.

„Já myslela, že jste z Roke."

„Jsem," řekl se znovunabytou vyrovnaností. Prohlížela si ho těma zvláštníma očima – stejně nečitelnýma jako oči ovce, napadlo ho. Potom vyhrkla: „Vy jste tam žil? Studoval jste tam? Setkal jste se s arcimágem?"

„Ano," odvětil a pousmál se. Potom sebou škubl, shýbl se a na okamžik přitiskl ruku na holeň.

„Jste také zraněn?"

„Nic to není." Dokonce ho teď trochu mrzelo, že rána přestala krvácet. Pohledem se mu vrátila na

obličej.

„Jaké to je – jak to je – na Roke?“

Nepatrně kulhající Slonovina došel k nedalekému starému špalku pro nasedání a sedl si na něj. Natáhl nohu, přidržel si poraněné místo a zvedl k ní oči. „Trvalo by dlouho, než bych vám vypověděl, jaké je to na Roke,“ prohlásil. „Ale potěšení by bylo na mojí straně.“

„Ten muž je mág, nebo skoro mág,“ řekla čarodějnice Růže, „rokeský mág! Nesmíš se ho na nic ptát!“ Byla nejenom pohoršená, ale přímo vyděšená.

„Jemu to nevadí,“ snažila se ji upokojit Dračinka. „Stejně mi skoro neodpovídá.“

„Pochopitelně!“

„Proč pochopitelně?“

„Protože je mág! Protože jsi žena, která nic neumí, nic neví, nic se nenaučí!“

„Mohla jsi mě něco naučit! Jenže to ty bys neudělala!“

Růže odbyla otázku toho, co naučila nebo mohla naučit, lusknutím prsty.

„Takže se musím učit od něho,“ pokračovala Dračinka.

„Mágové ženy neučí. Jsi hloupá.“

„Ty a Janovec taky prodáváte kouzla.“

„Janovec je vesnický čaroděj. Ten muž je mudrc. Studoval vysoká umění ve Velkém domě na Roke!“

„Vyprávěl mi, jaké to tam je,“ pochlubila se Dračinka. „Nejdřív se projde celým městem, městem Thwil. Do ulice vedou dveře, ale jsou zavřené. Vypadají jako úplně obyčejné dveře.“ Čarodějnice poslouchala. Nedokázala odolat lákadlu odhalovaných tajemství a nakažlivosti prudké touhy. „Když zaklepeš, přijde muž, obyčejně vypadající muž. A vyzkouší si tě. Aby tě pustil dovnitř, musíš říct určité slovo, heslo. Když ho neznáš, nikdy se nedostaneš dovnitř. Ale pokud tě tam vpustí, zjistíš, že zevnitř ty dveře vypadají úplně jinak – jsou z rohoviny a je do nich vyřezaný strom. A zárubeň je udělaná ze zubu, ze zubu draka, který žil v dávných dobách, dávno před Errethem-Akbe, před Morredem, dřív, než do Zeměmoří přišli lidé. Na začátku byli jenom draci. Ten zub se našel na hoře Onn na Havnoru, uprostřed světa. A listy toho stromu jsou vyřezané tak tence, že jimi prosvítá slunce, ale zároveň jsou ty dveře tak pevné, že když je Dveřník zavře, žádným kouzlem se nedají otevřít. A potom tě Dveřník vede jednou chodbou a další chodbou, až se úplně ztratíš, a pak se nad tebou najednou otevře obloha. Stojíš na Fontánovém nádvoří v samém srdci Velkého domu. A právě tam by byl arcimág, kdyby tam byl…“

„Pokračuj,“ zašeptala čarodějnice.

„A to je vlastně všechno, co mi zatím řekl,“ přiznala Dračinka a vrátila se do klidného, pošmourného jarního dne a nekonečné obyčejnosti vesnické cesty mezi poli, Růžiny zahrádky před domem, svých sedmi dojných ovcí pasoucích se na svazích Irijského kopce, bronzových dubových korun. „Když mluví o mistrech, je velice opatrný.“

Růže chápavě přikývla.

„Ale o některých studentech mi vyprávěl.“

„Tím se asi nedá nic pokazit.“

„Nevím,“ odvětila Dračinka. „Poslouchat o Velkém domě je úžasné, ale myslela jsem, že lidé, kteří tam jsou, budou – nevím. Jistě, jsou to většinou ještě chlapci, když tam přicházejí. Ale myslela jsem si, že budou…“ Se znepokojeným výrazem zalétla pohledem k ovcím na kopci. „Někteří jsou vážně hloupí a zlí,“ řekla potichu. „Dostanou se na Školu proto, že jsou bohatí. A studují tam, aby ještě víc zbohatli. Nebo aby získali moc.“

„No samozřejmě,“ opáčila Růže. „Proto tam přece jsou!“

„Ale moc – jak jsi mi o ní povídala – to je něco jiného než nutit lidi, aby dělali, co chceš, nebo ti zaplatili…“

„Myslíš?“

„Určitě!“

„Když se dá slovem uzdravovat, dá se jím taky zraňovat,“ prohlásila čarodějnice. „Když se dá rukou zabíjet, dá se jí taky léčit. Vůz, který jede jenom jedním směrem, je špatný vůz.“

„Ale na Roke se učí používat moc dobře, aby neškodila, ani aby nesloužila zisku.“

„Já bych řekla, že všechno slouží nějakému zisku, tak nebo tak. Lidé musejí nějak žít. Ale co já vlastně

vím? Já se nepletu do velkých umění ani do nebezpečných disciplín, jako je třeba přivolávání mrtvých.“ A Růže udělala gesto na ochranu před vysloveným nebezpečím.

„Nebezpečné je všechno,“ prohlásila Dračinka. Její pohled teď zabloudil daleko za ovci, za kopec, za stromy, do klidných hlubin, do bezbarvé, širé prázdnoty jako je bezmračná obloha před svítáním.

Růže si ji pozorně prohlížela. Věděla, že neví, kým Irian je a čím by se mohla stát. Jistě, velkou, silnou, nevzdělanou, bezelstnou, vznětlivou ženou. Ale Růže v ní již od dětství viděla něco víc, něco, co přesahovalo, čím byla. A když se Irian takto zahleděla mimo svět, vypadalo to, jako by tím vstupovala do místa, času nebo stavu bytí, který byl mimo ni, který byl mimo vše, co Růže znala. V takových chvílích se jí Růže bála a bála se také o ni.

„Buď opatrná,“ napomenula ji čarodějnice mrzutě. „Všechno je nebezpečné, a zahrávat si s mágy ze všeho nejvíc.“

Vzhledem k lásce, úctě a důvěře, která mezi nimi byla, Dračinka nikdy nebrala Růžino varování na lehkou váhu; zároveň však nedokázala v Slonovinovi vidět hrozbu. Nerozuměla mu, ale nedokázala si v hlavě srovnat, že by se ho měla bát, jeho osobně. Snažila se najít k němu uctivý přístup, ale nešlo to. Myslela si o něm, že je chytrý a docela pohledný, ale až na to, co se od něho mohla dozvědět, o něm neměla valné mínění. Věděl, co ji zajímá, a kousek po kousku jí to říkal; pak zjistila, že tohle vlastně vědět nechtěla, ale zároveň chtěla vědět víc. Měl s ní trpělivost a ona mu za ni byla vděčná; věděla, že je mnohem bystřejší než ona. Občas se nad její nevědomostí pousmál, ale nikdy se jí neposmíval ani ji nekáral. Podobně jako čarodějnice, rád odpovídal na otázku otázkou; rozdíl byl v tom, že když jí na otázku odpověděla Růže, bylo to pokaždé něco, co znala odjakživa, zato když jí odpovídal on, dozvídala se věci, jaké si nikdy nepředstavovala, věci, které jí připadaly překvapivé, nepříjemné a někdy dokonce bolestivé, věci, které měly vliv na všechno, čemu věřila.

Zvykli si scházet se ve staré irijské stáji. Ona se ptala a on jí den za dnem svěřoval víc, i když váhavě a vždycky jen částečně; myslela si, že své mistry brání, snaží se chránit nezkažený obraz Roke. Až jednou podlehl naléhání a konečně promluvil bez zábran.

„Jsou tam dobří lidé,“ prohlásil. „Arcimág byl určitě ušlechtilý a moudrý. Ale je pryč. A mistři… Někteří stojí stranou, věnují se tajemným naukám, hledají nové souvislosti, nová jména, ale své vědomosti k ničemu nevyužívají. Jiní šedým pláštěm moudrosti maskují vlastní ctižádost. Roke již není místem, kde v Zeměmoří sídlí moc. Ta je dnes na královském dvoře v Havnoru. Roke žije ze své slavné minulosti, chráněn před současností tisícem kouzel. A co je uvnitř, za hradbami kouzel? Soupeřící ctižádost, strach ze všeho nového, strach z mladých, kteří ohrožují moc starých. A uprostřed – nic. Prázdné nádvoří. Arcimág se nikdy nevrátí.“

„Jak to víš?“ zašeptala

Zatvářil se přísně. „Odnesl ho drak.“

„Tys to viděl? Viděl jsi to?“ Sevřela ruce v pěst, jak si to představovala.

Trvalo dlouho, než se vrátila na slunce, do stáje a ke svým myšlenkám a hádankám. „Ale i když je pryč, někteří mistři skutečně moudří jsou, ne?“ zeptala se.

Když zvedl hlavu a promluvil, objevil se mu na tváři náznak smutného úsměvu. „Víš, když se veškerá tajemnost a moudrost mistrů ukáže na denním světle, moc z ní nezbude. Řemeslné triky – krásné iluze. Jenže lidé tomu nechtějí věřit. Chtějí záhady, chtějí iluze. Kdo jim to může mít za zlé? Ve většině životů je tak málo věcí, které jsou krásné nebo za něco stojí.“

Jako by chtěl svá slova dokreslit, zvedl z rozbitého dláždění kus cihly a vyhodil jej do vzduchu. Když pak něco řekl, nad hlavami jim křehkými modrými křídly zatřepetal motýl. Zvedl prst a motýl na něj usedl. Pak prstem zatřásl a motýl spadl na zem, úlomek cihly.

„V mém životě není moc věcí, které by za něco stály,“ sklopila pohled k dláždění. „Jediné, co umím, je hospodařit na statku a snažit se stát rovně a mluvit pravdu. Ale kdybych si myslela, že jsou to všechno jen triky a lži, dokonce i na Roke, nenáviděla bych ty muže za to, že mne klamali, že nás všechny klamali. Nemohou to být lži. Všechno ne. Je pravda, že arcimág vstoupil do Labyrintu mezi Ojíněné a vrátil se s Prstenem míru. Je pravda, že se s mladým králem vydal do země smrti, přemohl pavoučího mága a vrátil se. Víme to podle toho, co řekl samotný král. I sem tu píseň přicházejí zpívat harfeníci, i vypravěč s ní přišel…“

Slonovina vážně pokýval hlavou. „Jenže arcimág v zemi smrti ztratil veškerou moc. Možná při tom zeslábla veškerá magie.“

„Růžina kouzla jsou pořád stejně účinná,“ namítla rázně.

Slonovina se usmál. Neřekl nic, ale ona věděla, jak malicherné připadají jemu, který viděl velké činy a síly, aktivity vesnické čarodějnice. Povzdechla si a řekla, co v tu chvíli cítila na srdci: „Škoda, že jsem žena!“

Znovu se usmál. „Jsi krásná žena,“ řekl, ale upřímně, ne lichotivě, jak to na ni zkoušel dřív, než mu dala najevo, že to nesnáší. „Proč bys chtěla být muž?“

„Abych mohla odjet na Roke! Vidět a učit se! Proč vlastně, proč tam mohou jenom muži?“

„Stanovil to tak první arcimág, před staletími. Ale… taky jsem o tom přemýšlel.“

„Opravdu?“

„Často. Když jsem den za dnem potkával ve Velkém domě a v celém areálu Školy samé chlapce a muže. Když jsem zjistil, že všem ženám z města kouzlo zakazuje třeba jen vkročit na pole kolem Rokeské homole. Možná tak jednou do roka smí nějaká vážená dáma krátce přijít na některé vnější nádvoří… Proč je to tak? Že by žádná žena nebyla dost chápavá? Nebo se jich mistři bojí, bojí se, že je ženy zkazí – ne, ale mají strach, že kdyby je přijali, mohlo by to změnit řád, na němž lpí… neposkvrněnost tohoto řádu –“

„Ženy dovedou žít stejně cudně jako muži,“ vyhrkla.

Věděla, že v situacích, kdy on je jemný a bystrý, je ona hrubá a nedovtipná, ale jinak to neuměla.

„Jistě,“ jeho úsměv dostal jiskru. „Ale čarodějnice vždycky cudné nejsou, nemám pravdu? Možná právě toho se mistři bojí. Třeba celibát není tak bezpodmínečně nutný, jak učí Rokeský řád. Třeba nejde o čistotu moci, ale o zachování moci pro sebe. Vynechat ženy, vynechat každého, kdo nebude souhlasit, že ze sebe udělá eunucha, aby se k té moci dostal… Kdo ví? Mágyně! Tím by se změnilo všechno, všechna pravidla!“

Viděla, jak jeho mysl tančí před její, přebírá nápady a hraje si s nimi, mění je stejně, jak předtím proměnil cihlu v motýla. Nedokázala tančit s ním, nedovedla si s ním hrát, ale s úžasem ho pozorovala.

„Mohla bys jet na Roke,“ a oči mu zazářily vzrušením, uličnictvím, troufalostí. Když mu odpověděla téměř prosebným, nevěřícným mlčením, pokračoval: „Mohla bys. Jsi sice žena, ale to, jak vypadáš, se dá změnit. Máš srdce, odvahu a vůli jako muž. Mohla bys do Velkého domu vstoupit. Já to vím.“

„A co bych tam dělala?“

„To, co všichni studenti. Žila bys sama v kamenné cele a učila by ses být moudrá! Možná by to nebylo takové, jak o tom sníš, ale i to by pro tebe bylo poučení.“

„Nemohla bych. Poznali by to. Nedostala bych se ani dovnitř. Říkal jsi, že tam stojí Dveřník. Neznám slovo, které se mu má říct.“

„Máš pravdu, heslo. Ale to tě můžu naučit.“

„Vážně? To se smí?“

„Mně je jedno, co se ‘smí’,“ řekl se zamračeným výrazem, jaký na jeho tváři do té chvíle nikdy nespatřila. „Samotný arcimág řekl: Pravidla jsou od toho, aby se porušovala. Pravidla vytváří nespravedlnost a odvaha je rozbíjí. Jestli máš odvahu ty, já ji mám taky!“

Podívala se na něho. Nebyla schopná slova. Vstala a po chvíli vyšla ze stáje ven. Pustila se přes kopec, stezkou, která jej obtáčela v polovině svahu. Jeden ze psů, její oblíbený, s velkou, ošklivou, těžkou hlavou, šel za ní. Zastavila se nad mokřinatým pramenem, kde jí Růže před deseti lety dala jméno. Stála tam; pes seděl vedle ní a díval se jí zdola do tváře. Žádná z myšlenek v její hlavě nebyla jasná, ale slova se opakovala: Mohla bych jet na Roke a zjistit, kdo jsem.

Zahleděla se k západu, přes rákosí, vrby a vzdálenější kopce. Celá západní obloha byla prázdná, bezmračná. Stála nehnutě a měla pocit, jako by její duše k té obloze vzlétla a zmizela, opustila ji.

Pak se ozval tichý zvuk, tlumené klapání kopyt černé klisny; přijížděl po cestě. Dračinka se vzpamatovala, zavolala na Slonovinu a rozběhla se mu z kopce vstříc. „Pojedu.“

Původně žádné takové dobrodružství nechystal ani nezamýšlel, ale bylo to šílené a čím déle o tom přemýšlel, tím víc se mu ten nápad zamlouval. Vyhlídka, že by měl strávit dlouhou šedivou zimu v Západní Tůni, jej tížila jako balvan. Kromě Dračinky, která mu přinesla aspoň nějaké rozptýlení, tady

vlastně nic neměl. Její pozoruhodná, bezelstná síla nad ním zatím slavila naprosté vítězství, ale dělal, co chtěla, aby nakonec pro něho udělala to, co chtěl on. Měl pocit, že mu ta hra za tu zábavu stojí. Kdyby s ním utekla, bylo by to jako výhra. Plán jen tak pro legraci ji propašovat do Školy na Roke v přestrojení za muže měl malou naději na úspěch, ale líbilo se mu to jako výraz neúcty ke vší té upjatosti a důležitosti mistrů a jejich pochlebovačů. A kdyby se to nějak podařilo, kdyby skutečně nějakou ženu za ty dveře dostal, alespoň na chviličku, jak sladká by to byla pomsta!

Problém byly peníze. Dívka si samozřejmě myslela, že jako velký mág luskne prsty a přenese je přes moře v kouzelné loďce unášené čarovětrem. Ale když jí vysvětlil, že by si museli zaplatit cestu na lodi, jednoduše řekla: „Mám sýrové peníze."

Zbožňoval tato její venkovská úsloví. Občas mu naháněla strach a to ho rozčilovalo. Když se mu o ní zdálo, nikdy se nevzdávala ona jemu, ale on se odevzdával prudké, zničující rozkoši, propadal se do drtivého objetí. V těchto snech byla pokaždé něčím nepochopitelným a on nebyl vůbec nic. Budil se z nich otřesený a zahanbený. Když pak v denním světle viděl její velké, ušpiněné ruce, když ji slyšel mluvit jako naivku, jako prosťáčka, znovu získával převahu. Litoval jen, že nemá někoho, komu by její úsloví mohl opakovat, třeba některého ze starých přátel ve Velkém přístavu, kterého by pobavila. „Mám sýrové peníze," opakoval si v duchu cestou zpět do Západní Tůně a smál se. „No jasně," zvolal. Černá klisna škubla uchem.

Řekl Břízovi, že dostal vzkaz od svého učitele na Roke, mistra Ruky, a musí ihned odjet, pochopitelně nesmí říct proč, ale nemělo by ho to tam zdržet dlouho; čtrnáct dní na cestu tam, stejně tolik na cestu zpátky; nejpozději do Úhorů by měl být zpátky. Musí Břízu požádat o vyplacení zálohy na mzdu, aby měl z čeho zaplatit převoz a ubytování, neboť rokeský mág by neměl využívat, že mu lidé ochotně zaplatí, co potřebuje, ale měl by za cestu platit jako obyčejný člověk. Jelikož Bříza s tím souhlasil, musel Slonovinovi peníze na cestu dát. Byly to první opravdové peníze, které měl po mnoha letech v kapse: deset kotoučků ze slonoviny, do nichž byla z jedné strany vyřezána Vydra ze Sheliethu a ze druhé Runa míru na počest krále Lebannena. „Nazdar, moji malí jmenovci," řekl jim, když s nimi zůstal o samotě. „Budete si se sýrovými penězi dobře rozumět."

Dračince ze svých plánů mnoho neprozradil, zejména proto, že téměř žádné neměl, spoléhal na náhodu a na důvtip, který ho zřídkakdy zklamal, když mu nic nebránilo jej využít. Dívka se téměř na nic nevyptávala. „Zůstanu jako muž celou cestu?" byla jedna z výjimek. „Ano," odpověděl, „ale jen v přestrojení. Vzhledovým kouzlem tě začaruju, až budeme na Roke."

„Já myslela, že to bude kouzlo proměny," podivila se.

„To by nebylo moudré," a podařilo se mu při tom dobře napodobit tíživou obřadnost mistra Proměnáře. „Kdyby to muselo být, tak to samozřejmě udělám. Ale sama zjistíš, že mágové jsou na velká kouzla velice skoupí. Vědí proč."

„Kvůli rovnováze." Jako vždycky, našla si ke všemu, co řekl, ten nejjednodušší výklad.

„A možná i proto, že taková kouzla nemají stejnou moc jako kdysi," upřesnil. Sám nevěděl, proč se snaží její víru v magii podrývat; možná proto, že každé oslabení její síly, její celistvosti, znamenalo bod pro něho. Původně ji chtěl jenom dostat do postele, byla to jeho oblíbená hra. Ale ze hry se vyvinulo něco jako zápas, který nepředvídal, ale zároveň jej nedovedl ukončit. Rozhodl se nezískat ji, ale porazit. Nemohl dopustit, aby porazila ona jeho. Musel jí a sobě dokázat, že sny, které se mu zdají, jsou nesmyslné.

Slonovinu poměrně brzy přestalo bavit zdolávat její pozoruhodnou fyzickou netečnost a připravil si kouzlo, čarodějnické kouzlo lásky, kterým pohrdal již ve chvíli, kdy je dělal, i když věděl, že působí. Očaroval ji – jak příznačné – když opravovala kravskou ohlávku. Výsledkem nebyla obměkčující dychtivost, která se projevila u dívek, na něž kouzlo použil v Havnoru a Thwilu. Dračinka postupně zmlkla a zakabonila se. Přestala klást nekonečné otázky o Roke a neodpovídala, když něco řekl on. Když k ní pak velice nejistě přistoupil a vzal ji za ruku, odrazila ho ranou do hlavy, po níž se mu ještě chvíli točila hlava. Viděl, jak vstala a beze slova vyšla ze stáje. Ohavný pes, kterého měla nejraději, klusal za ní. Ohlédl se po něm a vycenil zuby.

Začala stoupat po stezce ke starému domu. Když mu přestalo zvonit v uších, vydal se nenápadně za ní. Stále ještě doufal, že kouzlo působí a že je to jen její osobitě hrubý způsob, jak ho nakonec přivést k

sobě do postele. Když se přiblížil k domu, uslyšel třesk rozbíjeného nádobí. Z domu se vypotácel vystrašený, zmatený otec pijan, vyprovázený Dračinčiným hlasitým, pronikavým křikem: „Ať už jsi venku, ty opilče, ty zbabělý zrádče! Ty odporný, nestydatý smilníku!“

„Sebrala mi mou číši,“ postěžoval si cizinci irijský zeman. Psi kolem něho blafali a on kňučel jako štěně. „Rozbila ji!“

Slonovina odjel. Dva dny se nevrátil. Teprve třetí den zkusil projet kolem Staré Irie a Dračinka mu vyšla vstříc. „Promiň mi to, Slonovino,“ a zvedla k němu oranžovohnědé oči. „Nevím, co mě to onehdy popadlo. Zlobila jsem se. Ale ne na tebe. Promiň mi, prosím tě.“

Milostivě jí prominul. Ale kouzlo lásky na ni již nezkusil.

Říkal si, že brzy nebude žádné potřebovat. Získá nad ní opravdovou moc. Konečně vymyslel, jak to udělat. Sama mu ji dala do rukou. Měla strašlivou sílu a vůli, ale naštěstí byla na rozdíl od něho hloupá.

Bříza posílal do Ostí nad Kemberou povozníka se šesti sudy deset let starého fanijského, které si objednal tamní obchodník s vínem. Byl rád, že jeho mág pojede se zásilkou jako ostraha, protože víno bylo cenné. Mladý král se sice snažil dát věci co nejrychleji do pořádku, ale na cestách stále působily lupičské bandy. Tak se stalo, že Slonovina odjel ze Západní Tůně na velkém, kodrcavém voze taženém čtyřmi mohutnými koňmi. Seděl vzadu a klátil nohama. Pod Oslím vrchem se z krajnice zvedla humpolácká postava a požádala povozníka o svezení. „Neznám tě,“ prohlásil povozník, zvedl bič a chystal se cizince zastrašit, ale Slonovina obešel vůz a řekl: „Svezte toho chlapce, dobrý muži. Dokud jsem s vámi já, nic špatného vám neudělá.“

„Dobrá, ale dávejte na něho pozor, pane,“ svolil povozník.

„Žádný strach,“ Slonovina mrkl na Dračinku. Ale ta, dobře zamaskovaná prachem, starou halenou po pacholkovi, kamašemi a ohavným plstěným kloboukem, mu mrknutí neoplatila. Hrála svou roli i potom, když seděli vedle sebe a nohy se jí komíhaly přes zadní postranici, mezi nimi a ospalým povozníkem poskakovalo šest velkých, půltunových sudů vína a ospalé letní kopce a pole pomalu, pomaloučku ubíhaly kolem nich. Slonovina si ji zkoušel dobírat, ale odbývala ho vrtěním hlavou. Možná se toho šíleného plánu zalekla, když se teď do něho pustila. Těžko říct. Chmurně, neproniknutelně mlčela. Nejspíš by mne začala silně nudit, kdybych ji jednou dostal, pomyslel si Slonovina. Ta představa ho skoro nesnesitelně vzrušila, ale když se po Dračince ohlédl, tyto myšlenky, konfrontovány s jejím mohutným, reálným zjevem, rychle vzaly za své.

Kolem této cesty, procházející územím, které bylo kdysi součástí irijského panství, hostince nebyly. Když se slunce nachýlilo k planinám na západě, zůstali na statku, který nabízel ustájení pro koně, přístřešek pro vůz a slámu na půdě stáje pro povozníky. Na půdě byla tma a málo místa, sláma byla zatuchlá. Dračinka sice neležela ani tři stopy od něho, ale chtíč v sobě Slonovina hledal marně. Celý den hrála muže tak dokonale, že zpola přesvědčila i jeho. Třeba toho stařík nakonec přece jenom převeze, pomyslel si, usmál se tomu a usnul.

Kodrcám pokračovalo celý další den. Jednou, dvakrát se přes ně přehnala letní bouřka a za soumraku dorazili do Ústí nad Kemberou, hradbami obehnaného, živého přístavního města. Nechali vozku, ať se věnuje úkolům, které dostal od pána, a vydali se hledat někde v blízkosti doků hostinec. Dračinka si prohlížela městské scenérie s mlčením, které mohlo vyjadřovat bázeň nebo nelibost, ale také obyčejnou lhostejnost. „Je to hezké městečko,“ uznal Slonovina, „ale jediné opravdové město na světě je Havnor.“ Veškerá snaha udělat na ni dojem vyznívala naprázdno; řekla pouze: „Na Roke asi mnoho lodí za obchodem nejezdí, že? Co myslíš, bude to dlouho trvat, než najdeme nějakou, která nás tam zaveze?“

„Když budu mít hůl, tak ne,“ odvětil.

Přestala se rozhlížet a v chůzi se na chvíli zamyslela. Byla krásná, když byla v pohybu, smělá a ztepilá, s hlavou vysoko vztyčenou.

„Chceš říct, že mága poslechnou? Jenže ty nejsi mág.“

„To je jen formalita. My vyšší čarodějové můžeme nosit hůl, když plníme úkol pro Roke. Což dělám.“

„Jako že mne tam vezeš?“

„Ano, přivádím jim studenta. Velice nadaného studenta!“

Na nic dalšího se už nezeptala. Neměla ve zvyku se dohadovat, byla to jedna z jejích dobrých vlastností.

Když pak v noci seděli u večeře v hostinci na nábřeží, zeptala se ho s neobvyklou plachostí v hlase: „A opravdu jsem nadaná?“

„Podle mne jsi.“

Zamyslela se – rozhovor s ní byl často zdlouhavá záležitost – a pak prohlásila: „Růže vždycky říkala, že mám moc, ale nevěděla jakou. A já… já vím, že ji mám, ale nevím, co to je.“

„Však jedeš na Roke, abys to zjistila,“ a pozvedl sklenku k přípitku. Po chvíli pozvedla svou a usmála se na něho. Ten úsměv byl tak křehký a zářivý, že bezděčně vyhrkl: „Kéž najdeš všechno, co hledáš!“

„Jestli se mi to podaří, bude to tvoje zásluha.“ V tu chvíli ji miloval takovou, jaká byla, a byl by odpřísáhl, že na ni nemyslí jinak než jako na svého druha v dobrodružném podniku, ve smělém žertu.

Hostinec byl plný a tak se museli spokojit se společným pokojem, v němž s nimi byli další dva pocestní, ale Slonovinovy úmysly byly nanejvýš počestné, i když se za to sám sobě trochu smál.

Další den ráno si na zahrádce hostince utrhl snítku nějaké byliny a očaroval ji, aby vypadala jako krásná hůl, opatřená měděnou patkou a vysoká přesně jako on. „Co je to za dřevo?“ zeptala se ohromeně Dračinka, když ji spatřila. A když jí se smíchem odpověděl: „Rozmarýna!“, rozesmála se také. Začali obcházet mola a vyptávat se, jestli má některá loď namířeno na jih a mohla by odvézt mága s učedníkem na ostrov Moudrých. Netrvalo dlouho a narazili na velkou obchodní loď, která měla namířeno do Wathortu a její kapitán souhlasil, že mága převeze zadarmo a učedníka za poloviční cenu. I tak na to padla půlka sýrových peněz, ale zato si mohli dopřát pohodlí vlastní kajuty, neboť Mořská vydra byla palubová, dvoustěžňová loď.

Zatímco se dohadovali s kapitánem, zastavil na molu vůz, z něhož začali vykládat šest známých půltunových sudů. „To jsou naše,“ všiml si Slonovina. „Do města Hort,“ upřesnil kapitán a Dračinka tiše dořekla: „Z Irie.“

Potom se ohlédla po pevnině. Bylo to poprvé a naposled, co ji viděl se ohlédnout.

Lodní počasník přišel na palubu těsně před vyplutím; žádný rokeský mág, ale počasím ošlehaný muž v prošoupaném námořnickém plášti. Slonovina mu na pozdrav pokynul holí. Čaroděj si ho změřil pohledem od hlavy k patě a prohlásil:

„Na téhle lodi dělá počasí jenom jeden. Jestli to nejsem já, odcházím.“

„Já jsem jen pasažér, mistře cesťáku. S radostí ponechám větry ve vašich rukou.“

Čaroděj se zadíval na Dračinku. Stála zpříma jako strom a mlčela.

„Dobrá,“ a to bylo poslední slovo, které Slonovinovi věnoval.

V průběhu cesty se však dal několikrát do hovoru s Dračinkou, což Slonovinu lehce zneklidňovalo. Svou neznalostí a důvěřivostí mohla uvést v ohrožení sebe a tím pádem také jeho. Když se jí zeptal, o čem s počasníkem mluvili, odvětila: „Co s námi bude.“

Vytřeštil na ni oči.

„S námi všemi. Z Waye, Felkwaye, Havnoru, Wathortu i Roke. Se všemi lidmi na ostrovech. Říká, že když měl být král Lebannen vloni na podzim korunován, poslal na Gont pro starého arcimága, aby ho přijel korunovat, ale nepřijel. A nový arcimág nebyl. Proto si nasadil korunu sám. Někteří říkají, že je to špatně, že nesedí na trůnu právoplatně. Ale zase jiní říkají, že novým arcimágem je sám král. Ale on přece není žádný mág, je jenom král. Proto někteří říkají, že znovu nastanou temné roky, kdy nebude vládnout spravedlnost a magie bude zneužívána ke špatnostem.“

„To všechno ti řekl ten starý počasník?“ zeptal se po chvíli mlčení Slonovina.

„Já myslím, že o tom tak mluví kdekdo,“ prohlásila Dračinka s bezelstností sobě vlastní.

Když nic jiného, své řemeslo znal počasník dobře. Mořská vydra se hnala na jih. Několikrát narazili na letní bouřky a zčeřené moře, ale ani jednou se nemuseli potýkat s velkou bouří nebo nepříznivým větrem. Vykládali a nabírali náklad v přístavech na severním pobřeží O, v Ilienu, Lengu, Kamery a Přístavu O, a potom zamířili na západ, aby dopravili pasažéry na Roke. Slonovina začal se změnou kurzu na západ pociťovat zvláštní prázdno v žaludku, neboť až příliš dobře věděl, jak je ostrov Roke střežen. Věděl, že kdyby se proti nim zvedl rokeský vítr, on ani počasník by s ním nic nezmohli. A kdyby se to stalo, Dračinka by se zeptala proč? Proč proti nim fouká?

Byl rád, že pozoruje projevy neklidu také na čaroději, ať již stál po boku kormidelníka, měl hlídku na vrcholu stěžně nebo skasával plachtu při náznaku západního větru. Ale vítr vanul stále od severu. Když

jim přinesl bouřku, Slonovina sešel do kabiny, ale Dračinka zůstala na palubě. Řekla mu, že má z vody strach. Neuměla plavat. „Utopit se musí být hrozné," prohlásila, „nedýchat vzduch…" Zachvěla se při té představě. Byl to jediný případ, kdy na sobě dala znát, že se něčeho bojí. Ale v nízké, stísněné kajutě se jí nelíbilo, a tak zůstávala přes den na palubě a když byla noc teplá, také tam spala. Slonovina se nijak nesnažil ji do kabiny nalákat. Už pochopil, že lákání k ničemu nevede. Aby ji dostal, musel ji ovládnout; a k tomu se chystal, jen co přijedou na Roke.

Znovu vyšel na palubu. Počasí se probíralo. Se západem slunce se nad obzorem mraky roztrhaly a ukázaly zlatou oblohu za vysokou, temnou oblinou nějakého kopce.

Slonovina si jej prohlížel se zvláštní směsí nenávisti a touhy.

„To je Rokeská homole, chlapče," ukázal počasník Dračince, která stála vedle něho u zábradlí. „Už vplouváme do Thwilské zátoky. A tam fouká jen takový vítr, jaký chtějí."

Než zajeli hluboko do zátoky a zakotvili, zešeřilo se. „Vylodím se ráno," řekl kapitánovi Slonovina.

Dračinka na něho čekala v jejich maličké kajutě. Byla vážná jako jindy, ale oči jí planuly rozrušením. „Vylodíme se ráno," zopakoval jí a ona souhlasně přikývla. „Vypadám, jak mám?"

Posadil se na úzkou palandu a podíval se na ni, jak sedí na své; nemohli se proti sobě posadit přímo, protože nebylo dost místa na kolena. V Přístavu O dala na jeho radu a koupila si pořádnou košili a kalhoty, aby jako uchazeč o studium na Škole působila věrohodněji. Tvář měla ošlehanou větrem a vydrhnutou. Vlasy měla spletené do copu a cop na konci rozčesaný, stejně jako Slonovina. Také ruce si pečlivě umyla; měla je položené na stehnech, dlouhé, pevné ruce; vypadaly jako mužské.

„Jako muž nevypadáš." Obličej jí povadl. „Přede mnou ne. Mně nebudeš nikdy připadat jako muž. Ale nedělej si starosti. Jim tak připadat budeš."

Přikývla, ale tvářila se znepokojeně.

„První zkouška je ta nejdůležitější, Dračinko," pokračoval. Každou noc, kdy ležel v kajutě sám, si tento rozhovor připravoval. „Dostat se do Velkého domu, projít těmi dveřmi."

„Hodně jsem o tom přemýšlela," řekla kvapně a upřímně. „Nemohla bych jim jednoduše říct, kdo jsem? Když půjdeš se mnou a zaručíš se za mne – řekneš, že v sobě nějaké nadání mám, i když jsem žena. Slíbila bych, že složím přísahu a přijmu celibát, klidně budu bydlet odděleně, když budou chtít –"

Celou dobu, co mluvila, vrtěl hlavou. „Ne, ne, ne ne. Beznadějné. Marné. To by byla osudová chyba!"

„Ani kdybys –"

„Ani kdybych se za tebe postavil. Vůbec by mě neposlouchali. Rokeský řád zakazuje, aby ženy byly učeny Vyšší umění, cokoli z jazyka tvoření. Vždycky to tak bylo. Nebudou poslouchat. Proto jim někdo musí ukázat! A my jim ukážeme, ty a já. My jim dáme lekci. Musíš být odvážná, Dračinko. Nesmíš to vzdát, nesmíš si říkat: 'No co, když je jednoduše poprosím, aby mě pustili dál, nemůžou mě odmítnout.' Můžou a udělají to. A když prozradíš, kdo jsi, potrestají tě. A mě taky." Na poslední slova dal silný důraz a v duchu si pošeptal: „Zlé pryč!"

Chvíli si ho prohlížela nečitelnýma očima a nakonec řekla:

„Co musím udělat?"

„Věříš mi, Dračinko?"

„Věřím."

„Dáš mi plnou, bezvýhradnou důvěru – když víš, že riziko, které na sebe v tomto podniku beru, je větší než tvoje?"

„Ano."

„Pak mi musíš říct slovo, které svěříš Dveřníkovi."

Vytřeštila na něho oči. „Ale já jsem myslela, že to mi řekneš ty-heslo."

„Heslo, o které tě požádá, je tvoje pravé jméno."

Chvíli počkal, až to pochopí, a pak tiše pokračoval: „A taky abych tě mohl začarovat vzhledovým kouzlem, aby mohlo být tak pevné a důkladné, že v tobě mistři z Roke uvidí muže a nikoho jiného – abych to dokázal, potřebuju znát tvé jméno." Znovu se odmlčel. Když mluvil, měl pocit, že všechno, co říká, je pravda. Z jeho hlasu znělo dojetí a laskavost. „Mohl jsem je zjistit už dávno. Ale rozhodl jsem se, že to neudělám. Chtěl jsem, abys mi uvěřila tak, že mi svoje jméno řekneš sama."

Klopila pohled na ruce, které teď držela sepjaté na klíně. V kalném, načervenalém světle kaj utni lampy

jí řasy kreslily na tváři velice jemné, dlouhé stíny. Pak zvedla oči přímo k němu. „Jmenuji se Irian."

Usmál se.

Ona se neusmála.

Neřekl nic. Vlastně byl na rozpacích. Kdyby byl býval věděl, jak to bude snadné, mohl mít její jméno a s ním i moc přimět ji ke všemu, čeho se mu zachce, již před mnoha dny a týdny. A stačilo by mu tento šílený plán pouze předstírat – nemusel se vzdávat platu a své vratké váženosti, mohl si odpustit tuto cestu přes moře, nemusel se kvůli tomu trmácet až na Roke! Najednou viděl, jak je celý ten nápad hloupý. I kdyby se snažil sebevíc, nedokázal by ji zamaskovat tak, aby Dveřníka přelstil, třeba jen na okamžik. Veškeré představy o tom, že mistry pokoří tak, jak pokořili oni jeho, byly nesmyslné. Nechal se touhou svést tuto dívku tak zaslepit, že sám padl do pasti, kterou jí nastražil. Trpce si uvědomil, že to tak bylo pokaždé: vždycky uvěřil vlastním lžím, chytil se do sítí, které předtím tak pracně spletl. Udělal ze sebe na Roke blázna už jednou a teď se vrátil, aby to udělal znovu. Zvedl se v něm silný, skličující hněv. Bylo to k ničemu, všechno to bylo k ničemu.

„Co se děje?" zeptala se. Vlídnost jejího hlubokého, chraptivého hlasu ho zlomila úplně. Schoval obličej do dlaní a jen s přemáháním se nerozbrečel.

Položila mu ruku na koleno. Bylo to vůbec poprvé, co se ho dotkla. Vydržel to, teplo a tíhu jejího doteku, o nějž tolik stál, že kvůli němu promarnil tolik času.

Chtěl jí nějak ublížit, udělat něco, aby tu svou hroznou, hloupou laskavost sama popřela, ale když konečně promluvil, řekl:

„Dělal jsem to všechno jen proto, abych se s tebou mohl pomilovat."

„Vážně?"

„A co myslíš? Že patřím k těm jejich eunuchům? Že jsem se vykastroval magií, abych mohl být svatý? Proč myslíš, že nemám hůl? Proč myslíš, že nejsem ve Škole? Chceš říct, že jsi věřila všemu, co jsem ti řekl?"

„Ano," odvětila. „Promiň." Ještě stále měla ruku na jeho koleni. „Jestli chceš, můžeme se pomilovat," navrhla.

Posadil se a zůstal nehnutě sedět.

„Co vlastně jsi?" zeptal se jí nakonec.

„Nevím. Proto jsem se chtěla dostat na Roke. Abych to zjistila."

Vytrhl se jí a shrbeně se postavil; v nízké kabině nemohl stát rovně ani jeden z nich. Stál od ní nejdál, jak to šlo, otočen zády, zatínal pěsti a zase je rozevíral.

„Nic nezjistíš. Všechno jsou to lži a podvody. Staříci si hrají se slovy. Já jsem na ty jejich hry nechtěl přistoupit, a tak jsem odešel. Víš, co jsem udělal?" Otočil se a ve vítězném šklebu jí ukázal zuby. „Přivedl jsem si do pokoje děvče, děvče z města. Do své cely. Do vlastní malé, kamenné, celibátní cely. Měla okno do uličky za domem. Žádné kouzlo v tom nebylo – vedle těch jejich kouzel ti vlastní kouzla nejsou nic platná. Ale ona chtěla přijít a přišla, tak jsem jí z okna spustil provazový žebřík a ona po něm vylezla nahoru. A když jsme byli v nejlepším, vtrhli tam ti starci! Já jsem jim ukázal! A kdyby se mi podařilo dostat dovnitř tebe, ukázal bych jim zase, já bych jim dal lekci!"

„Udělám, co se dá."

Nevěřícně na ni zíral.

„Mám pro to jiné důvody než ty," pokračovala, „ale pořád o to stojím. Urazili jsme takovou cestu. A řekla jsem ti své jméno."

Byla to pravda. Znal její pravé jméno: Irian. Pálilo ho v hlavě jako rozpálený, řeřavý uhlík. Jeho myšlení to nedokázalo vydržet. Se svými znalostmi toho neuměl využít. Jeho jazyk to nebyl schopen vyslovit.

Podívala se na něho. Slabé světlo lucerny změkčovalo ostré, tvrdé rysy její tváře. „Jestli jsi mne sem přivedl jenom proto, abych se s tebou pomilovala, Slonovino, můžeme to udělat. Jestli o to ještě stojíš."

Nejdřív nebyl schopen slova, potom zavrtěl hlavou. Po chvíli se dokázal rozesmát. „Myslím, že tu možnost jsme už… promeškali…"

V pohledu, kterým se na něho zadívala, nebyla lítost, výčitka ani stud.

„Irian," oslovil ji. Najednou to šlo snadno, její jméno mu ve vyschlých ústech chutnalo příjemně a chladivě jako pramenitá voda. „Aby ses dostala do Velkého domu, Irian, musíš udělat toto…"

3. Azver

ROZLOUČIL SE S NÍ NA ROHU úzké, šedivé, tajemně působící ulice, která mezi holými zdmi stoupala ke dřevěným dveřím ve vyšší zdi. Očaroval ji, takže vypadala jako muž, i když se jako muž necítila. Nakonec si se Slonovinou padli do náruče, protože přece jenom byli přátelé, společníci, a on to všechno udělal kvůli ní. „Odvahu!“ popřál a pustil ji. Prošla ulicí a přede dveřmi se zastavila. Ohlédla se, ale už tam nebyl.

Zaklepala.

Po chvíli zaslechla v zámku zarachocení. Dveře se otevřely. Stál v nich na pohled obyčejný muž ve středních letech. „Mohu pro tebe něco udělat?“ zeptal se. Neusmál se, ale hlas měl příjemný.

„Můžete mne vpustit do Velkého domu, pane.“

„A znáš cestu, kterou se vchází?“ Mandlově tvarované oči měly pozorný výraz, přesto to vypadalo, jako by si ji prohlížely ze vzdálenosti mil nebo let.

„Vchází se tudy, pane.“

„Víš, čí jméno mi musíš říct, než tě vpustím dovnitř?“

„Vlastní, pane. To jméno je Irian.“

„Skutečně?“

To ji zarazilo. Mlčky tam stála. „Je to jméno, které mi dala čarodějnice Růže z mojí vesnice na Wayi, v prameni pod Irijským kopcem,“ řekla nakonec. Neměla proč něco na tom měnit, mluvila přece pravdu.

Dveřník si ji dlouho prohlížel, nebo jí to alespoň jako dlouhá chvíle připadalo. „Pak je to tvoje jméno,“ prohlásil. „Ale možná není celé. Myslím, že máš ještě nějaké.“

„Nevím, pane.“

Po další dlouhé odmlce prohodila: „Třeba se je dozvím tady, pane.“

Dveřník maličko pokýval hlavou. Sotva patrný úsměv mu na tváři udělal srpkovité vrásky. Potom ustoupil. „Pojď dál, dcero.“

Překročila práh Velkého domu.

Slonovinovo vzhledové kouzlo z ní spadlo jako pavučina. Byla sebou a podle toho vypadala.

Šla kamennou chodbou za Dveřníkem. Teprve na konci ji napadlo ohlédnout se, jak světlo prosvítá tisíci listy stromu vyřezaného do vysokých dveří v zárubních bílých jako kost.

Mladík v šedém plášti, který pospíchal chodbou, se prudce zastavil, když se k nim přiblížil. Vytřeštil oči na Irian; potom úsečně kývl hlavou a šel dál. Ohlédla se za ním. Také on se za ní ohlížel. Ve výšce očí chodbou rychle plula koule mlhavého zeleného ohně, která mladíka očividně pronásledovala. Dveřník na ni mávl rukou a koule se mu vyhnula. Irian prudce ucukla a shýbla se, ale přesto cítila, jak ji chladný oheň zaštípal ve vlasech, když nad ní přelétal. Dveřník se rozhlédl. Teď byl jeho úsměv širší. I když nic neřekl, cítila, že o ní ví a že o ni má starost. Vzpřímila se a vydala se za ním.

Před dubovými dveřmi zůstal stát. Místo aby zaklepal, nakreslil na ně koncem své hole, lehké hole z nějakého našedlého dřeva, malé znamení nebo runu. Zvučný hlas na druhé straně zavolal: „Vstupte!“ a dveře se otevřely.

„Prosím, Irian, chvilku tady počkej,“ Dveřník vešel dovnitř a dveře za sebou nechal dokořán. Viděla police s knihami, stůl, na němž se vršily další knihy, kalamáře a spisy, dva nebo tři chlapce usazené u stolu a šedovlasého, podsaditého muže, s nímž Dveřník mluvil. Všimla si, jak se mužova tvář změnila, všimla si, jak k ní jeho oči krátce, překvapeně zalétly, viděla, jak se Dveřníka na něco tiše, rozčileně vyptává.

Pak k ní oba přišli. „Mistr Proměnář z Roke – Irian z Waye,“ představil je Dveřník.

Proměnář si ji neskrývaně prohlížel. Byl menší než ona. Podíval se na Dveřníka a potom znovu na ni.

„Odpusťte mi, že o vás takto před vámi mluvím, mladá dámo, ale musím,“ promluvil. „Mistře Dveřníku, víš, že bych o tvém rozsudku nikdy nepochyboval, ale Řád hovoří jasně. Musím se tě zeptat, co tě pohnulo k tomu, že jsi jej porušil a vpustil jsi ji sem.“

„Požádala mne o to,“ odvětil Dveřník.

„Ale –“ Proměnář se odmlčel.

„Kdy naposledy požádala o přijetí do Školy nějaká žena?“

„Vědí, že Řád jim to neumožňuje.“

„Věděla jsi to, Irian?“ zeptal se jí Dveřník a ona odpověděla: „Ano, pane.“

„Tak kdo tě sem přivedl?“ zeptal se Proměnář. Řekl to přísně, ale netajil při tom zvědavost.

„Mistr Slonovina říkal, že bych se mohla vydávat za muže. Ale já jsem myslela, že bych měla říct, kdo jsem. Budu dodržovat celibát stejně jako všichni ostatní, pane.“

Na Dveřníkových lících se objevily dva dlouhé obloučky; uzavíraly křivku jeho úsměvu. Proměnářova tvář zůstala přísná; pouze zamrkal a po krátkém zamyšlení usoudil: „Jsem si jist – ano – být upřímná byl určitě lepší plán. Jakže se jmenoval ten mistr?“

„Slonovina,“ odpověděl Dveřník. „Chlapec z havnorského Velkého přístavu, kterého jsem pustil dovnitř před třemi lety a vloni jsem ho pustil ven, jak si možná vzpomeneš.“

„Slonovina! Ten, který se učil u Ruky? – Je tady?“ obrátil se Proměnář hněvivě na Irian. Stála zpříma a neřekla nic.

„Ve Škole není,“ vysvětlil Dveřník s úsměvem.

„Oklamal tě, děvče. Pokusil se udělat si z nás blázny, a tím si udělal blázna z tebe.“

„Já jsem využila jeho, aby mi pomohl dostat se sem a prozradil mi, co mám říct Dveřníkovi,“ odvětila Irian. „Nepřišla jsem proto, abych si z někoho dělala blázny, ale proto, abych se dozvěděla, co potřebuji vědět.“

„Často jsem se divil, proč jsem toho chlapce vůbec vpustil dovnitř,“ poznamenal Dveřník. „Teď už tomu začínám rozumět.“

Proměnář se na něho zadíval a po krátkém dumání se vážně zeptal: „Jak to myslíš, Dveřníku?“

„Myslím, že Irian z Waye k nám možná nepřišla hledat jen to, co potřebuje vědět ona, ale také to, co potřebujeme vědět my.“ Dveřníkův hlas byl stejně vážný a úsměv mu z tváře zmizel. „Možná je to věc, o které by si nás devět mělo promluvit mezi sebou.“

Proměnář to přijal s pohledem, v němž bylo znát neskrývaný úžas; ale nezačal Dveřníkův návrh zpochybňovat. „Ale mezi studenty ne.“

Dveřník souhlasně zavrtěl hlavou.

„Může se ubytovat ve městě,“ navrhl s jistou úlevou Proměnář.

„Abychom se mohli bavit za jejími zády?“

„Snad ji nechceš přivést do Poradní síně?“ zeptal se nevěřícně Proměnář.

„Arcimág tam mladého Arrena vzal.“

„Jenže – jenže Arren byl král Lebannen –“

„A kdo je Irian?“

Proměnář chvíli mlčky stál a pak tiše, uctivě řekl: „O co ti vlastně jde, příteli, co se chceš dozvědět? Kdo je to děvče, že pro ni žádáš něco takového?“

„A kdo jsme my,“ zeptal se Dveřník, „že ji odmítáme, aniž bychom zjistili, co je zač?“

„Žena,“ řekl mistr Proměnář.

Irian strávila několik hodin čekáním ve Dveřníkově komnatě, nízké, světlé, prázdné místnosti, jejíž okno, dělené na malé tabulky, se otevíralo do zahrad Velkého domu – úhledných, dobře obhospodařovaných zahrad s dlouhými záhony zeleniny a bylin, za nimiž vyrůstaly ovocné keře a stromy. Pozorovala statného, snědého muže a dva chlapce, kteří vyšli z domu a dali se do plení jednoho zeleninového záhonu. Přinášelo to úlevu jejím myšlenkám, dívat se, jak pečlivě pracují. Nejraději by jim šla pomoci. Čekání a cizí prostředí na ni těžce doléhaly. Dveřník jí přinesl talíř se studeným masem, chlebem a pórkem. Snědla to, protože jí to řekl, ale kousala a polykala s námahou. Pak zahradníci odešli a z okna se nebylo na co dívat, jen na rostoucí hlávky zelí, poskakující vrabce, občas nějakého dravého ptáka, daleko a vysoko na obloze, a vítr, který za zahradami čeřil koruny stromů.

Dveřník se vrátil a vyzval ji: „Pojď se mnou, Irian, představím ti rokeské mistry.“

Srdce se jí rozběhlo v rytmu koňského cvalu. Šla za ním bludištěm chodeb do síně s temnými stěnami, osvětlené řadou vysokých hrotitých oken. Stála tam skupinka mužů. Když do síně vstoupila ona, všichni se otočili a podívali se na ni.

„Pánové, představuji vám Irian z Waye,“ pravil Dveřník. Všichni mlčeli. Pokynul jí, aby šla dál. „Mistra Proměnáře již znáš,“ pokračoval. Vyjmenoval všechny ostatní, ale nestačila si jejich jména a obory zapamatovat, s výjimkou toho, že mistr Bylinář byl muž, kterého považovala za zahradníka, a toho, že

ten, který z nich vypadal nejmladší, vysoký muž s přísnou, krásnou tváří, jakoby vytesanou z tmavého kamene, byl mistr Povolávač. Právě on promluvil, když mistr Dveřník skončil. „Žena," pronesl.

Dveřník jednou kývl hlavou, klidný jako vždycky.

„A kvůli tomu jsi svolal Devítku? Kvůli tomu a ničemu jinému?"

„Kvůli tomu a ničemu jinému," potvrdil Dveřník.

„Nad Vnitřním mořem viděli létat draky. Roke nemá arcimága a ostrovy nemají náležitě korunovaného krále. Máme skutečné úkoly," Povolávač se zřejmě hněval. Nejenom tvář, také hlas měl jako z kamene, studený a těžký. „Kdy se budeme věnovat jim?"

Rozhostilo se nepříjemné ticho, které neporušil ani Dveřník. Nakonec promluvil drobný muž se zářivýma očima, který nosil pod šedým pláštěm mágů červenou halenu.

„Přivádíš tuto ženu do našeho domu jako studenta, mistře Dveřníku?"

„Kdyby ano, museli byste vy všichni vyjádřit buď souhlas nebo nesouhlas," odvětil.

„Tak přivádíš?" zeptal se muž v červené haleně a pousmál se.

„Mistře Ruko, požádala, aby mohla vstoupit jako student, a já jsem nenašel důvod, proč jí to odepřít."

„Všechny důvody hovoří proti," odmítl Povolávač.

Jako další promluvil muž s hlubokým, jasným hlasem. „Nezáleží na našem rozhodnutí, ale na Rokeském řádu, na jehož dodržování jsme všichni přísahali."

„Pochybuji, že Dveřník by jej porušil jen tak," prohlásil jeden z mužů. Dokud nepromluvil, Irian si ho nevšimla, třebaže byl mohutný, bělovlasý, vyzáblý a vrásčitý v obličeji. Na rozdíl od ostatních se na ni díval, když mluvil. „Já jsem Kurremkarmerruk," řekl jí. „Jako mistr Jmenovač mohu podle libosti nakládat s jmény, včetně vlastního. Kdo dal jméno tobě, Irian?"

„Čarodějnice Růže z naší vesnice, pane," odpověděla. Stála zpříma, ale hlas jí zněl pisklavě a skřípavě.

„Je snad pojmenovaná špatně?" zeptal se Jmenovače Dveřník.

Kurremkarmerruk zavrtěl hlavou. „To ne. Ale…"

Povolávač, který k nim doteď stál obrácen zády, čelem ke krbu bez ohně, se otočil. „Nejsme tady proto, abychom se zabývali jmény, která si dávají čarodějnice," prohlásil. „Jestli máš na této ženě nějaký zájem, Dveřníku, věnuj se mu mimo tyto zdi – za dveřmi, jejichž střežením ses zavázal. Nemá tady místo a nikdy je mít nebude. Jediné, co nám může přinést, je zmatek, rozkol a ještě větší slabost. To je poslední, co v její přítomnosti říkám. Na vědomou chybu se dá odpovědět jedině mlčením."

„Mlčení nestačí, pane," ozval se muž, který dosud nepromluvil. Irian připadal velice zvláštní. Měl bledou, načervenalou kůži, dlouhé světlé vlasy a úzké oči barvy ledu. Také jeho řeč zněla cize, tvrdě a jaksi pokřiveně. „Mlčení je odpověď na všechno, a také na nic," řekl.

Povolávač zvedl vznešený, tmavý obličej, přes celou místnost se na bledého muže upřeně podíval, ale nepromluvil. Beze slova a bez jakéhokoli gesta se opět otočil a odešel ze síně. Když pomalým krokem míjel Irian, odtáhla se od něho. Bylo to, jako by se vedle ní otevřel hrob, zimní hrob, studený, mokrý a temný. Dech jí uvízl v hrdle. Trochu zalapala po dechu. Když se vzpamatovala, všimla si, že Proměnář i ten bledý muž si ji pozorně prohlížejí.

Ten, který měl hlas jako hluboce znělý zvon, se na ni díval také a promluvil na ni s nepřikrášlenou, vlídnou vážností. „Podle mého, Irian, muž, který tě sem přivedl, uškodit chtěl, ale ty ne. Přesto svou přítomností nám i sobě škodíš. Škodí všechno, co není na svém místě. Sebelépe zazpívaný tón kazí melodii, do níž nepatří. Ženy učí ženy. Čarodějnice se učí svému řemeslu od jiných čarodějnic a od čarodějů, ne od mágů. To, co tady učíme, je v řeči, která není určena pro jazyky žen. Mladí se proti takovým zákonům bouří, říkají, že jsou nespravedlivé, despotické. Ale jsou to platné zákony, která nestojí na tom, co chceme, ale na tom, co je. Spravedliví i nespravedliví, pošetilí i moudří, všichni je musejí poslouchat, jinak marní život a nakonec budou litovat."

Proměnář a hubený, pozorně se tvářící starý muž vedle něho souhlasně přikyvovali. Pak promluvil mistr Ruka. „Mrzí mne to, Irian. Slonovina byl můj žák. Jestli jsem ho učil špatně, udělal jsem ještě hůř, když jsem ho poslal pryč. Považoval jsem ho za bezvýznamného a tedy neškodného. Ale on ti lhal a oklamal tě. Nemusíš se stydět. Zavinil to on, a já."

„Já se nestydím." Irian se po nich všech rozhlédla. Cítila, že by jim měla poděkovat za zdvořilost, ale ne a ne najít slova. Toporně jim kývla na pozdrav, obrátila se a vyšla z místnosti.

Když došla na křižovatku chodeb a zastavila se, protože nevěděla, kterou cestou se dát, dohonil ji Dveřník. „Tudy," ukázal jí a srovnal s ní krok. Po chvíli řekl ještě jednou: „Tudy," a tak zanedlouho dorazili ke dveřím. Nebyly zhotoveny z rohoviny a slonoviny. Byl to dub, nepoznamenány žádnou řezbou, černý a mohutný, s železnou zástrčkou, stářím chlazenou do tenká. „To jsou zadní dveře," mág odsunul zástrčku. „Říkalo se jim Medrova brána. Jsem strážcem obou dveří." Otevřel je. Denní jas Irian oslepil. Když znovu viděla zřetelně, spatřila stezku; vinula se od dveří do zahrad a do polí za nimi; ještě dál za poli se tyčily vysoké stromy a oblina Rokeské homole. Ale na stezce těsně přede dveřmi, jako by na ně čekal, stál světlovlasý muž s úzkýma očima.

„Skladebník," pravil Dveřník, nikterak nepřekvapen.

„Kam tuto dámu posíláš?" zeptal se Skladebník svým zvláštním přízvukem.

„Nikam," přiznal Dveřník. „Vypouštím ji ven, stejně jako jsem ji na její přání vpustil dovnitř."

„Půjdeš se mnou?" obrátil se Skladebník k Irian.

Podívala se na něho, potom na Dveřníka, a neřekla nic.

„Nežiji tady v Domě," vysvětloval Skladebník. „Nežiji v žádném domě. Bydlím tam. V Háji. – Ach," a nečekaně se otočil. Na stezce těsně za ním stál mohutný bělovlasý muž, Jmenovač Kurremkarmerruk. Nebyl tam, dokud Skladebník neřekl: „Ach." Irian ohromeně přejížděla očima z jednoho na druhého.

„To, co vidíš, je jenom moje zdání, obraz, posel," obrátil se k ní starý muž. „Ani já tady nežiji. Několik mil odtud." Ukázal severním směrem. „Až tě to přestane bavit tady se Skladebníkem, můžeš tam za mnou přijít. Rád bych se o tvém jménu dozvěděl víc." Kývl na ostatní dva mágy a zmizel. Na místě, kde stál, ve vzduchu těžkopádně poletoval čmelák.

Irian sklopila oči k zemi. Po dlouhém mlčení si odkašlala a zeptala se: „Je pravda, že tady svou přítomností škodím?" Hlavu nezvedla.

„Nevím," odvětil Dveřník.

„V Háji se žádná škoda stát nemůže," řekl Skladebník. „Pojď se mnou. Mám tam starý domek, chatrč. Starou a špinavou. To ti nevadí, ne? Můžeš nějaký čas zůstat. Pak uvidíš." A vykročil stezkou mezi petrželí a fazolemi. Podívala se na Dveřníka.

Pousmál se. Vydala se za mužem se světlými vlasy.

Šli asi půl míle. Homole se jí vypínala v plné mohutnosti po pravé ruce, zalitá paprsky západního slunce. Za nimi se na nižším pahorku rozkládala šedivá, mnoha střechami korunovaná Škola. Před nimi vyrostl lesík. Irian rozeznávala duby, vrby, kaštany, jasany a vysoké jehličnaté stromy. Z temné, sluncem prozařované houštiny vybíhal potok se zelenými břehy, na mnoha místech udusaný dohněda, kam dobytek a ovce chodili pít nebo kde přecházeli na druhou stranu. Po schůdkách opustili pastvinu, na níž nějakých padesát, šedesát ovcí spásalo krátkou, sytě zelenou trávu, a zastavili se nedaleko potoka. Mág ukázal na nízkou, mechem porostlou střechu, zpola skrytou odpoledními stíny stromů. „To je ten dům. Zůstaň tady alespoň dnes. Zůstaneš?"

Požádal ji, aby zůstala, nepřikázal jí to. Nezbývalo jí nic jiného než přikývnout.

„Přinesu něco k jídlu," a znovu vykročil. Zrychlil tak, že zanedlouho, byť ne tak náhle jako Jmenovač, zmizel ve střídajících se stínech a světlem zalitých místech pod stromy. Irian se za ním dívala, dokud nenabyla jistoty, že je pryč, a pak prošla vysokou trávou a bylím k domku.

Vypadal velice staře. Byl mnohokrát přestavován, ale teď už na něj dlouho nikdo nesáhl. Ani v něm už dlouho nikdo nežil, alespoň tak působil. Ale byl to příjemný pocit, jako by ti, kteří tam spali, spali klidně. Pokud šlo o zchátralé zdi, myši, pavučiny a téměř žádný nábytek, nic z toho nebylo pro Irian nové. Našla vypelichaný smeták a trochu zametla. Rozbalila si na pryčnu deku. Ve skříni se zkřivenými dveřmi našla popraskaný džbán a nabrala do něho vodu z čistého potoka, který tiše plynul na deset kroků od dveří. To všechno udělala jakoby v transu a když byla hotova, sedla si do trávy, zády se opřela o stěnu domku, vyhřátou sluncem, a usnula.

Když se probudila, mistr Skladebník seděl opodál a mezi nimi stál v trávě koš.

„Máš hlad? Najez se," vybídl ji.

„Až později. Děkuji, pane."

„Já mám hlad právě teď," přiznal mág. Vzal si z košíku natvrdo uvařené vejce, naťukl je, oloupal a snědl.

„Říká se tomu ‘Vydrův dům’. Velice starý. Stejně starý jako Velký dům. Tady je všechno staré. I my jsme staří – mistři.“

„Vy nejste,“ ozvala se Irian. Hádala mu mezi třiceti a čtyřiceti, i když to šlo těžko poznat; jeho vlasy jí stále připadaly bílé, protože nebyly černé.

„Ale přišel jsem z daleka. Míle mohou být jako roky. Jsem Karg, z Karega. Říká ti to něco?“

„Ojínění!“ vyhrkla Irian a vytřeštila na něho oči. Rázem se jí vybavily všechny Chudobčiny balady o tom, jak se Ojínění plavívali na východ, aby tam plenili a napichovali na kopí nevinné děti, příběh, jak Erreth-Akbe ztratil Prsten míru, i nové písně a Královská legenda o tom, jak se arcimág Krahujec mezi Ojíněné vypravil a přinesl ten prsten zpět…

„Ojínění?“ zeptal se Skladebník.

„Jako sníh. Bílí,“ a rozpačitě uhnula pohledem.

„Ach tak,“ dovtípil se Skladebník. „Mistr Povolávač není starý.“ Úzké oči barvy ledu se na ni podívaly úkosem.

Neřekla nic.

„Myslím, že ses ho bála.“

Přikývla.

Když ani teď nic neřekla, po chvíli promluvil sám. „Ve stínu těchto stromů zlo není. Jenom pravda.“

„Když kolem mne prošel, uviděla jsem hrob,“ zašeptala.

„Hm.“

Udělal z kousků skořápky hromádku na zemi vedle kolena. Narovnal bílé úlomky do oblouku, který pak doplnil do kruhu. „Ano,“ kývl s pohledem upřeným na skořápky. Potom sebral hrst hlíny a úhledně, pečlivě je zasypal. Oprášil si ruce. Znovu zalétl očima k Irian a hned zase jinam.

„Byla jsi čarodějnice, Irian?“ zeptal se.

„Ne.“

„Ale něco o tom víš.“

„Ne. Nevím. Růže mě nechtěla nic naučit. Říkala, že si netroufá. Protože mám nějakou moc, ale ona neví jakou.“

„Ta tvoje Růže je moudrá květina,“ řekl mág, ale neusmál se.

„Já ale vím – vím, že mám něco udělat, něčím se stát. Proto jsem chtěla přijít sem. Abych to zjistila. Na ostrově Moudrých.“

Už si na jeho cizí tvář zvykala a dokázala v ní číst. Zdálo se jí, že vypadá smutně. Mluvil přísně, úsečně, chladně a klidně. „Vždycky muži z ostrova moudří nejsou, že? Možná tak Dveřník.“ Tentokrát se na ni podíval, nikoli letmo, ale přímo, podíval se jí do očí a připoutal její pohled svým. „Ale tam, v lese. Pod stromy. Tam je stará moudrost. Která nikdy nezestárne. Učit tě nemohu. Můžu tě odvést do Háje.“ Po chvíli vstal. „Chceš?“

„Ano,“ souhlasila.

„Dům ti vyhovuje?“

„Ano …“

„Zítra,“ a odešel.

A tak dalších čtrnáct nebo víc horkých letních dní Irian přespávala ve Vydrově domě, kde vládl klid, jedla, co jí mistr Skladebník nosil v košíku – vajíčka, sýr, zeleninu, ovoce, uzené skopové – a každé odpoledne s ním chodila mezi vysoké stromy Háje, kde jako by cesty nikdy nebyly přesně tam, kde si je pamatovala, a často vedly mnohem dál, než by odpovídalo velikosti lesa. Chodili mlčky a mluvili jen zřídka, když odpočívali. Mág byl tichý člověk. Náznak prudkosti v sobě měl, ale nikdy ji před ní nedal najevo a jeho přítomnost byla stejně nevtíravá jako přítomnost stromů nebo vzácně se vyskytujících ptáků a čtyřnohých tvorů, kteří v Háji žili. Jak řekl, nesnažil se ji učit. Když se zeptala, řekl jí, že Háj, stejně jako Rokeská homole, tu stojí od časů, kdy Segoy stvořil všechny ostrovy světa, a že veškerá magie je v kořenech stromů, které jsou propleteny s kořeny všech lesů, které byly nebo mohou být. „A někdy je Háj tady, a jindy je někde jinde. Ale vždycky je.“

Nikdy nezjistila, kde bydlí. Předpokládala, že v teplých nocích, jaké právě jsou, přespává tam, kde se mu zachce. Ptala se ho, odkud se bere jídlo, které jedí; řekl, že to, co nepochází z vlastních zdrojů

Školy, je od statkářů z okolí, kteří mají za to, že jim to mistři štědře vynahrazují ochranou, kterou poskytují jejich stádům, polím a sadům. Chápala to. Na Wayi se rčení „mág bez žvance“ používalo pro něco nebývalého, neslýchaného. Ona však nebyla mág, a tak, aby měla pocit, že si svůj žvanec zasloužila, se snažila podle svých sil opravovat Vydrův dům. Od sedláků si půjčovala nářadí, hřebíky a sádru kupovala v městě Thwil, protože jí ještě zbývala polovina sýrových peněz.

Skladebník nikdy nepřišel dřív než krátce před polednem, takže měla dopoledne pro sebe. Byla na samotu zvyklá, ale přesto se jí stýskalo po Růži, Chudobce a Zajícovi, po slepicích, krávách, ovcích a neukázněných, hloupých psech a po všech pracích, které doma dělala, aby Stará Iria zůstala pohromadě a aby bylo co na stůl. Proto každé ráno beze spěchu něco dělala, dokud se z lesa nevynořil mág, jehož sluncem zbarvené vlasy se leskly ve slunečních paprscích.

Jakmile přišla do Háje, přestávala myslet na to, jestli něco je nebo není zasloužené, přestávala myslet dokonce i na učení. Stačilo tam být, to bylo vším.

Když se ho zeptala, jestli tam z Velkého domu chodí studenti, odpověděl jí: „Občas.“ Jindy jí zase řekl: „Moje slova neznamenají nic. Poslouchej listy.“

To bylo jediné, co jí řekl a co se dalo považovat za učení. Jak chodila, poslouchala listy, když jimi vítr šelestil nebo se prudce prohánělkorunami stromů. Pozorovala hru stínů a přemýšlela o kořenech stromů v temné zemi. Když byla v Háji, nic jí nechybělo. Přesto stále cítila, že něco čeká. Nebylo v tom rozladění, nebylo to nic naléhavého. Nejsilněji a nejzřetelněji na ni to němé očekávání doléhalo vždy, když vyšla z krytu stromů a spatřila širé nebe.

Když jednou šli už dlouho a stromy, tmavé jehličnany, které neznala, se kolem nich tyčily do závratné výšky, zaslechla nějaké volání – zvuk rohu, výkřik? – vzdálené, na samotné hranici slyšitelnosti. Zastavila se a zaposlouchala se. Mág šel dál, otočil se až ve chvíli, kdy si uvědomil, že zůstala stát.

„Zaslechla jsem …“ začala, ale nedokázala říct, co vlastně slyšela.

Poslouchal. Nakonec šli dál, tichem, které to vzdálené volání ještě umocnilo a prohloubilo.

Nikdy nechodila do Háje bez něho a trvalo ještě dlouho, než ji v něm nechal samotnou. Ale když jednoho horkého odpoledne dorazili na mýtinu v dubovém lese, slíbil: „Já se vrátím?“ a rychlým, tichým krokem odešel, prakticky okamžitě se ztratil v neustále pohyblivé, proměnlivé hře světel a stínů v lesní houštině.

Nijak ji nelákalo vydat se na průzkum na vlastní pěst. Poklidnost místa jako by si sama říkala o ticho, pozorování, poslouchání. Navíc věděla, jak zrádné mohou stezky být a že Háj je, jak to řekl Skladebník, „větší uvnitř než venku“. Sedla si do stínu, strakatého prosvítajícím sluncem, a dívala se, jak si stíny listů na zemi hrají. Vrstva žaludů byla silná; divokého kance sice v lese na vlastní oči nikdy nezahlédla, ale tady viděla jejich stopy. Na okamžik zachytila pach lišky. Myšlenky jí plynuly stejně nerušené a tiše jako vánek vyhřátým světlem.

Často tady mívala pocit, že v hlavě nemá myšlenky, zato ji má plnou samotného lesa, ale dnes se jí vybavily vzpomínky a byly živé. Myslela na Slonovinu, na to, že ho nejspíš už nikdy nespatří; přemýšlela, jestli se nechal nějakou lodí odvézt zpátky na Havnor. Řekl jí, že do Západní Tůně se už nevrátí; uznával jedině Velký přístav, královské město, a kdyby to záleželo na něm, ostrov Way by se klidně mohl potopit stejně hluboko do moře jako Soléa. Ale ona vzpomínala na wayské cesty a pole s láskou. Vzpomínala na vesnici Stará Iria, na mokřinatý pramen pod Irijským kopcem, na starý dům na něm. Vzpomínala na Chudobku, jak v kuchyni za zimních večerů zpívala balady a dřeváky si klepala do rytmu; a na starého Zajíce, jak jí na vinici nožem ostrým jako břitva ukazoval, jak se réva prořezává „až na život“; a na Růži, její Etuadis, šeptající zaříkadla, aby dítěti ulevila od bolesti ve zlomené paži. Vždyť jsem znala moudré lidi, pomyslela si. Vzpomínkám na otce se její mysl nejdříve vyhnula, ale pohyb listů a stínů ji stejně vyvolal. Viděla ho opilého, jak křičí. Cítila na sobě jeho chlípné, rozechvělé ruce. Viděla ho plakat, nemocného, zahanbeného. A potom jí žal proplul tělem a rozplynul se, jako bolest, která se časem vytrácí. Znamenal pro ni méně než matka, kterou nikdy nepoznala.

Protáhla se, pochválila si, jak je jí v teple příjemně, a zatoulala se v myšlenkách ke Slonovinovi. Nepoznala v životě nikoho, po kom by zatoužila. Když mladý mág přijel poprvé, tak štíhlý a sebejistý, přála si, aby po něm dokázala zatoužit; ale nestalo se, tenkrát ani později, a proto došla k závěru, že ho chrání nějakým kouzlem. Růže jí vysvětlila, že taková kouzla fungují „tak, aby sis něco nevzala do hlavy

ty ani oni, protože by jim to prý vzalo sílu.“ Jenže Slonovina, chudák Slonovina, byl zranitelný až příliš. Jestli někdo byl začarovaný kouzlem cudnosti, musela to být jedině ona sama, protože i když byl milý a hezký, nedokázala k němu pocítit víc než náklonnost, a jestli po něčem prahla, bylo to dozvědět se od něho všechno, co jí mohl říct.

Usazená v hlubokém tichu Háje, zamyslela se nad sebou. Žádný pták nezpíval; vítr se utišil; listy visely bez hnutí. Jsem snad začarovaná? Jsem jalový tvor, neúplný, neženský? ptala se sama sebe a zahleděla se na své silné, holé paže a na nevelké, měkké obliny ňader ve stínu pod límcem košile.

Zvedla hlavu a spatřila Ojíněného, jak vychází z temné uličky mezi duby a přichází přes mýtinu k ní.

Před ní se zastavil. Cítila, jak se červená, jak jí hoří tváře a krk, točí se jí hlava, zvoní jí v uších. Hledala slova, cokoli, co by mohla říct, ale nenacházela vůbec nic. Sedl si nedaleko ní. Sklopila zrak, jako by si prohlížela kostru loňského listu vedle ruky.

Co vlastně chci? zeptala se sama sebe. Neodpověděla jí slova, ale celé její tělo a duše: oheň, ještě prudší oheň, let, spalující let …

Procitla do nehybného vzduchu pod stromy. Ojíněný seděl nedaleko ní, s tváří skloněnou. Pomyslela si, jak je drobný a lehký, tichý a smutný. Neměla se čeho bát. Nic zlého jí nehrozilo.

Podíval se na ni.

„Irian,“ zeptal se, „slyšíš listy?“

Opět se zvedl slabý vánek; slyšela z dubů nepatrný šelest.

„Trochu.“

„Slyšíš slova?“

„Ne.“

Na nic se nezeptala a on nic víc neřekl. Když pak zanedlouho vstal, vydala se za ním po stezce, která je pokaždé, dřív nebo později, vyvedla z lesa na paseku u Thwilského potoka a Vydrova domu. Bylo pozdní odpoledne, když tam dorazili. V místě, kde potůček vytékal z lesa, nad všemi dobytčími přechody, Skladebník sešel k vodě a napil se. Udělala totéž. Potom si sedl do chladivé, vysoké trávy na břehu a začal vyprávět.

„Lidé z krajů, odkud pocházím, Kargové, uctívají bohy. Božská dvojčata, bratry. A král je tam také bohem. Ale před tím a potom jsou potoky. Jeskyně, kameny, kopce. Stromy. Země. Temnota země.“

„Staré síly.“

Přikývl. „Tamní ženy Staré síly znají. Tady také, čarodějnice. A to je špatné – e?“

Pokaždé, když na konci věty, která vypadala jako oznámení, dodal to maličko tázavé „e?“ nebo „ne?“, překvapilo ji to. Sama neřekla nic.

„Tma je špatná,“ prohlásil Skladebník. „E?“

Irian se zhluboka nadechla. Jak tam seděl, podívala se mu do očí. „Jen ve tmě je světlo.“

„Hm.“ Odvrátil se, aby neviděla jeho výraz.

„Měla bych odejít. Můžu se procházet Hájem, ale nemůžu tam žít. Nepatřím tam. A mistr Pěvec řekl, že škodím, když tu jsem.“

„Všichni škodíme tím, že jsme,“ odvětil Skladebník.

Potom udělal to, co dělal často: obrazec z něčeho, co měl po ruce. Na kousek písku na břehu před sebou položil stopku listu, stéblo trávy a několik kamínků. Chvíli si je prohlížel a pak obrazec přerovnal. „Teď musím o zlu něco povědět já.“

Po dlouhé odmlce pokračoval: „Než přiletěl drak, také Povolávač se vrátil ze země smrti, kam on může, kam ho jeho umění může zavést. Viděl tam našeho pána a mladého krále, v zemi za zdí z kamenů. Tvrdil, že se nevrátí. Tvrdil, že mu pan Krahujec řekl, aby se k nám vrátil, do života, a oznámil to. Proto jsme našeho pána začali oplakávat.

Ale potom přiletěl drak, Kalessin, a přinesl ho živého.

Povolávač byl s námi, když jsme stáli na Rokeské homoli a viděli jsme, jak arcimág poklekl před králem Lebannenem. Když potom drak našeho přítele odnesl, Povolávač padl k zemi.

Ležel, jako by byl mrtvý, a byl studený, srdce mu netlouklo, ale dýchal. Bylinář vyzkoušel veškeré své umění, ale nedokázal ho vzkřísit. ‘Je mrtvý,’ řekl. ‘Dýchá, ale je mrtvý.’ Proto jsme ho oplakali. Pak, protože jsme byli zdrceni a veškeré mé skladby značily změnu a nebezpečí, jsme se setkali, abychom

zvolili nového strážce Roke, nového arcimága, který nás povede. A v naší radě jsme mladého krále posadili na Povolávačovo místo. Připadalo nám správné, aby tam s námi seděl. Jen Proměnář byl zpočátku proti, ale pak souhlasil.

Sešli jsme se, zasedli jsme, ale zvolit jsme nedokázali. Jeden řekl to, druhý řekl ono, ale žádné jméno nepadlo. A potom já…“ Na okamžik se odmlčel. „Přišlo na mne to, čemu se u nás říká eduevanu, jiný dech. Řekl jsem slova, která mi přišla na mysl. Řekl jsem Hama Gondun! A Kurremkarmerruk jim to přeložil do hardičtiny: ‘Žena na Gontu.’ Ale když jsem znovu přišel k sobě, nedokázal jsem jim vysvětlit, co to znamená. A proto jsme se rozešli, aniž bychom zvolili arcimága.

Král zanedlouho odjel a mistr Větroklíč odjel s ním. Než měl být král korunován, vypravili se na Gont a hledali našeho pána, aby zjistili, co to znamená, ‘žena na Gontu.’ E? Ale nesetkali se s ním, mluvili pouze s mojí krajankou, Tenar s Prstenem. Řekla jim, že není žena, kterou hledají. Nenašli nikoho, vůbec nic. A tak Lebannen usoudil, že je to věštba, která se teprve naplní. A v Havnoru si posadil korunu na vlastní hlavu.

Bylinář i já jsme považovali Povolávače za mrtvého. Mysleli jsme si, že dech, který z něj vychází, je pozůstatek nějakého kouzla z jeho oboru, kterému nerozumíme, jako je kouzlo, které znají hadi a díky němuž jim tluče srdce ještě dlouho po smrti. Působilo to hrozně, pochovávat dýchající tělo, ale byl studený, krev v něm neproudila a neměl v sobě duši. To bylo ještě hroznější. Proto jsme se přichystali ho pohřbít. A pak, když byl u svého hrobu, otevřel oči. Pohnul se a promluvil. ‘Povolal jsem sám sebe znovu do života, abych udělal, co je třeba udělat.’“

Skladebníkův hlas zdrsněl. Nenadále dlaní rozmetal obrazec z kamínků.

„Takže když se Větroklíč vrátil, bylo nás opět devět. Ale rozdělených. Povolávač totiž řekl, že se musíme znovu sejít a zvolit arcimága. Řekl, že král mezi námi nemá místo. A ‘žena na Gontu’, ať je to kdokoli, mezi muže na Roke nepatří. E? Větroklíč, Pěvec, Proměnář a Ruka říkají, že má pravdu. A tak jako se ze smrti vrátil král Lebannen a naplnil proroctví, prý také arcimág bude tím, kdo se vrátil ze smrti.“

„Ale …“ hlesla Irian a zarazila se.

Po chvíli znovu promluvil Skladebník. „Víš, to umění, povolávání, je velice… strašlivé. Je to… vždycky nebezpečné. Tady,“ zvedl hlavu do zelenozlatého přítmí stromů, „tady žádné povolávání není. Žádné převádění zpátky přes zeď. Žádná zeď.“

Měl tvář válečníka, ale když se díval do stromů, byla měkká, toužebná.

„Teď tě využívá jako záminku, abychom se sešli,“ řekl. „Ale já do Velkého domu nepůjdu. Nenechám se povolat.“

„A nepřijde sem?“

„Myslím, že do Háje nepůjde. Na Rokeskou homoli ne. Na Homoli platí, že co je, je takové, jaké je.“

Nezeptala se, jak to myslí, protože jí starosti dělalo něco jiného. „Říkáte, že mne využívá jako záminku, abyste se sešli.“

„Ano. Na to, aby se jedna žena poslala pryč, je třeba devíti mágů.“ Usmíval se jen velice vzácně, a když to udělal, úsměv byl letmý a divoký. „Máme se sejít, abychom potvrdili Rokeský řád. A abychom zvolili arcimága.“

„Kdybych odešla …“ Všimla si, že vrtí hlavou. „Mohla bych jít za Jmenovačem …“

„Tady jsi ve větším bezpečí.“

Představa, že by mohla škodit, jí dělala starosti. To, že by mohla být v nebezpečí, jí na mysl vůbec nepřišlo. Připadalo jí to nepředstavitelné. „Mně se nic nestane,“ prohlásila. „Takže Jmenovač, vy – a Dveřník? …“

„… si nepřejeme, aby arcimágem byl Thorion. Ani mistr Bylinář, i když ten okopává záhony a mnoho nenamluví.“ Všiml si, že Irian se na něho dívá užasle. „Povolávač Thorion používá své pravé jméno,“ řekl. „Zemřel, e?“

Věděla, že král Lebannen používá své pravé jméno veřejně. Také se vrátil ze země smrti. Ale když přemýšlela o tom, že by něco takového měl dělat Povolávač, nedokázala se zbavit pocitu úžasu a znepokojení.

„A co… studenti?“

„Jsou také rozdělení.“

Pomyslela na Školu, na níž pobyla tak krátce. Odtud, zpod převislého okraje Háje, ji viděla jako kamenné zdi, které ohraničují jeden způsob bytí a představují zábranu pro všechny ostatní, jako ohrada, jako klec. Jak si mohli na takovém místě zachovat vyrovnanost?

Skladebník udělal ze čtyř oblázků na písku oblouček: „Škoda, že Krahujec odešel. Škoda, že nedovedu číst, co píšou stíny. Ale jediné, co slyším z listů, je: Změna, změna… Všechno se změní, jen ony zůstanou stejné.“ Znovu zvedl oči s tím toužebným pohledem ke stromům. Slunce zapadalo. Vstal, vlídně se s ní rozloučil, odešel a zmizel pod stromy.

Zůstala ještě chvíli sedět na břehu Thwilského potoka. Znepokojovalo ji, co jí řekl, na co myslela a co cítila v Háji, znepokojovalo ji, že ji tam takové myšlenky a pocity mohou znepokojovat. Zašla do domu, nachystala si k večeři dušené maso, chléb a letní salát a bez chuti to snědla. Roztěkaně se vrátila k potoku a sešla k vodě. Pozdní podvečer byl velice klidný a teplý, mlhavým oparem prosvítaly jen nejjasnější hvězdy. Zula si sandály a namočila si chodidla do vody. Byla chladivá, ale probíhaly jí žilky slunečního tepla. Svlékla si šaty, pánské kalhoty a košili, které byly vším, co měla, a nahá vklouzla do vody. Všude na těle cítila tlak a víření proudu. V Irii v potocích nikdy neplavala a šedé, chladné, vzduté moře nesnášela, ale tato bystrá voda jí dnes byla příjemná. Nechala se nadnášet a unášet, klouzala rukama po hladkých potopených kamenech a vlastních hladkých bocích, proplétala nohy vodními rostlinami. Proudící voda z ní všechny starosti a neklid smyla. Příjemně se nechávala nést vodou a laskat proudem, oči upřené nahoru do bílého, měkkého ohně hvězd.

Najednou se zachvěla zimou. Voda se ochladila. Údy měla sice ještě vláčné a uvolněné, ale vytrhla se ze zasnění, zvedla hlavu a zahlédla na břehu nad sebou temnou mužskou postavu.

Postavila se ve vodě zpříma.

„Táhni!“ vykřikla. „Zmiz, ty zrádče, ty špinavý chlípníku, nebo ti z těla vyříznu játra!“ Vyskočila na břeh, za pevné trsy vousatky se vytáhla nahoru a postavila se. Nikdo tam nebyl. Stála, rozpálená, a třásla se hněvem. Seskočila zpátky k vodě, posbírala šaty a oblékla si je. Stále při tom nadávala: „Ty jeden zbabělý mágu! Zrádče! Mizero!“

„Irian?“

„Byl tady!“ vykřikla. „Ten ničema, Thorion!“ Když se Skladebník objevil ve svitu hvězd vedle domu, vyšla mu vstříc. „Koupala jsem se v potoce a on tam stál a díval se na mne!“

„Byl to posel – jen takové zdání. Nemohlo ti ublížit, Irian.“

„Posel, který má oči, zdání, které vidí! Kdyby tak …“ Zarazila se, najednou se jí nedostávalo slov. Udělalo se jí nevolno. Zachvěla se a polkla chladnou slinu, která se jí udělala v ústech.

Skladebník k ní přistoupil a vzal ji za ruce. Měl je teplé a ona cítila tak mrtvolný chlad, že se k němu téměř přivinula, aby ji teplo jeho těla zahřálo. Chvíli tak zůstali stát. Tvář měla odvrácenou, ale ruce měli spojené a těla přitisknutá k sobě. Nakonec se vymanila, narovnala se a odhrnula si rovné mokré vlasy. „Díky. Byla mi zima.“

„Já vím.“

„Nebývá mi zima. To on.“

„Věř mi, Irian, nemůže sem přijít, tady ti nemůže ublížit.“

„Nemůže mi ublížit nikde,“ prohlásila. Žilami jí už znovu koloval žár. „Jestli to zkusí, zničím ho.“

„Hm.“

Ve svitu hvězd se na něho podívala: „Prozraďte mi své jméno – nemyslím pravé jméno – jen jméno, kterým vám mohu říkat. Když o vás přemýšlím.“

Chvíli mlčky stál a potom promluvil: „Na Karego-At, když jsem byl ještě barbar, mi říkali Azver. V hardičtině to znamená válečná korouhev.“

„Díky.“

Ležela v domku a nemohla usnout. Cítila, že vzduch ji dusí, strop se na ni tlačí. Pak náhle usnula a spala tvrdě. Probudila se stejně prudce, když na východě začínalo svítat. Šla ke dveřím, aby si prohlédla to, na co se dívala nejraději ze všeho, oblohu před východem slunce. Když potom shlédla dolů, spatřila Skladebníka Azvera, zachumlaného do svého šedého pláště, jak tvrdě spí na zemi pod schodem přede dveřmi. Nehlučně se vrátila do domu. Zanedlouho si všimla, že odchází zpátky do svých lesů. Šel trochu

toporně a škrábal se při tom na hlavě, jak to lidé dělají, když jsou zpola probuzení. Pustila se do oškrabávání zdi uvnitř domu, aby ji mohla nově omítnout. Ale ještě než do oken zasvítilo slunce, ozvalo se zaklepání na otevřené dveře. Venku stál mistr Bylinář, ten, kterého původně měla za zahradníka, na pohled statný a apatický jako hnědý mezek, a spolu s ním mistr Jmenovač.

Šla ke dveřím a polohlasně je přivítala. Nahánělo jí strach, tito rokeští mistři, a jejich přítomnost navíc věštila, že poklidné dny, dny procházek tichým letním lesem se Skladebníkem, jsou ty tam. Minulou noc to skončilo. Věděla to, ale nechtěla si to připustit.

„Skladebník pro nás poslal," mistr Bylinář vypadal nejistě. Potom si všiml trsu rostlinek pod oknem. „To je sametka. Musel ji tady zasadit někdo z Havnoru. Nevěděl jsem, že někde na ostrově roste." Pozorně si ji prohlédl a zastrčil několik tobolek do brašny.

Irian si potají, neméně pozorně prohlížela Jmenovače, aby zjistila, jestli pozná, zda je tím, co sám nazval poslem, nebo zda je přítomen osobně. Nic jí na něm nepřipadalo nehmotné, ale myslela si, že tam není. Když potom vstoupil do cesty šikmým slunečním paprskům a nevrhl žádný stín, poznala to.

„Žijete daleko odtud, pane?" zeptala se.

Přikývl. „Zůstal jsem v půli cesty." Zvedl hlavu; blížil se k nim Skladebník, nyní již úplně probuzený.

Přivítal se s nimi a zeptal se: „Dveřník přijde také?"

„Říkal, že by asi měl spíš hlídat dveře," odvětil Bylinář. Zavřel brašnu, která měla mnoho kapsiček, a rozhlédl se po ostatních. „Ale nevím, jestli dokáže uhlídat mraveniště."

„Co se děje?" zeptal se Kurremkarmerruk. „Četl jsem si o dracích. Nevšímal jsem si okolí. Ale všichni chlapci, kteří studovali u mne ve Věži, odešli."

„Povoláni," konstatoval stroze Bylinář.

„A?" udělal ještě úsečněji Jmenovač.

„Mohu vám říci jen to, jaký pocit z toho mám já," prohlásil váhavě, znepokojeně Bylinář.

„Tak to udělej," vyzval ho starý mág.

Bylinář stále váhal.

„Tato dáma do naší rady nepatří."

„Patří do mojí," odvětil Azver.

„Přišla sem v tento čas," pokračoval Jmenovač. „A sem v tento čas nepřichází nikdo náhodou. Všichni víme jen to, jak nám to připadá. Jsou jména pod jmény, Bylináři, příteli můj."

Tmavooký mág po těchto slovech sklonil hlavu a řekl: „Dobře." Bylo vidět, že se jejich soudu podvolil s úlevou. „Thorion se často schází s ostatními mistry a s mladíky. Tajné porady, úzké kroužky věrných. Pověsti, klepy. Mladší studenti mají strach, už několik se zeptalo mne nebo Dveřníka, jestli smějí odejít. A my bychom je odejít nechali. Jenže v přístavu nekotví žádná loď a po té, co přivezla vás, paní, a další den odplula do Wathortu, do Thwilské zátoky žádná jiná nepřiplula. Větroklíč proti všem obrací rokeský vítr. I kdyby měl přijet samotný král, nemohl by na Roke přistát."

„Dokud se vítr nezmění, e?" řekl Skladebník.

„Thorion tvrdí, že Lebannen ve skutečnosti není král, protože ho nekorunoval arcimág."

„Nesmysl. Historie nic takového nezná," prohlásil starý Jmenovač. „První arcimág se objevil několik století po posledním králi. Roke vládl namísto králů."

„Hm," ozval se Skladebník. „Hlídač domu nerad vrací klíče, když se domů vrátí majitel."

„Prsten míru je scelený," pravil Bylinář trpělivým, starostlivým hlasem. „Proroctví je naplněno, Morredův syn je korunován, a přesto nemáme mír. Kde jsme udělali chybu? Proč nedokážeme najít rovnováhu?"

„Co má Thorion za lubem?" zeptal se Jmenovač.

„Přivést sem Lebannena. Mladíci mluví o 'pravé koruně'. O druhé korunovaci, tady. Arcimágem Thorionem."

„Zlé pryč!" vyhrkla Irian a udělala znamení, které mělo chránit před tím, aby se slovo nestalo skutkem. Žádný z mužů se neusmál a Bylinář opožděně udělal totéž gesto.

„Čím je všechny drží?" zeptal se Jmenovač. „Ty jsi tady byl, Bylináři, když se Krahujci a Thorionovi postavil Irioth. Řekl bych, že byl stejně nadaný jako Thorion. Používal své nadání k tomu, aby lidi zcela ovládal, aby si s nimi dělal, co chtěl. Dělá totéž Thorion?"

„Nevím," odvětil Bylinář. „Mohu vám pouze říct, že když jsem s ním, když jsem ve Velkém domě, mám pocit, že se nedá udělat nic než to, co již uděláno bylo. Že se nic nezmění. Nic nevyroste. Že mohu zvolit jakoukoli léčbu, a nemoc skončí smrtí." Rozhlédl se po nich jako poraněný tur. „A podle mne je to pravda. Rovnováha se nedá nastolit jinak než zachováním klidu. Zašli jsme příliš daleko. To, že se arcimág a Lebannen i s tělesnou schránkou vypravili do země smrti a vrátili se odtamtud – to nebylo správné. Porušili zákon, který se nesmí porušovat. Thorion se vrátil proto, aby ten zákon znovu nastolil."

„Tím, že je pošle zpátky do země smrti?" otázal se Jmenovač a Skladebník dodal: „Kdo může říct, co je zákon?"

„Je přece zeď," namítl Bylinář.

„Ta zeď nesahá ani tak hluboko jako moje stromy," řekl Skladebník.

„Máš ale pravdu, Bylináři, jsme vyvedeni z rovnováhy," přiznal Kurremkamerruk přísným, řezavým hlasem. „Kdy a kde jsme začali zacházet příliš daleko? Co jsme zapomněli, k čemu jsme se otočili zády, co jsme přehlédli?"

Irian se dívala z jednoho na druhého.

„Když je rovnováha vychýlená, zachováním klidu se nic nespraví. Musí se vychýlit ještě víc. Dokud …" Skladebník hbitě předvedl holýma rukama znamení zvratu – otočil je dlaněmi nahoru a pak zase dolů.

„Co je horší než přivolat sám sebe ze země smrti?" ptal se Jmenovač.

„Thorion z nás byl nejlepší – statečné srdce, ušlechtilá mysl." Bylinář mluvil, téměř jako by se hněval. „Krahujec ho miloval. A my všichni také."

„Podlehl svědomí," řekl Jmenovač. „Svědomí ho přesvědčilo, že jedině on dokáže věci uvést na pravou míru. Aby toho dosáhl, popřel svou smrt. Proto popírá život."

„A kdo se mu postaví?" zeptal se Skladebník. „Já se mohu pouze schovávat ve svých lesích."

„A já u sebe ve Věži," doplnil Jmenovač. „A ty, Bylináři, a Dveřník jste v pasti, ve Velkém domě. Za zdmi, které jsme postavili proto, aby veškeré zlo zůstalo venku. Nebo uvnitř, jak se může také stát."

„Jsme proti němu čtyři," řekl Skladebník.

„Jich je proti nám pět," připomněl Bylinář.

„Skutečně to zašlo tak daleko," podivil se Jmenovač, „že stojíme na kraji lesa, který vysadil Segoy, a bavíme se o tom, jak se navzájem zničit?"

„Ano," přitakal Skladebník. „To, co dlouho zůstává beze změny, se samo ničí. Les je věčný, protože umírá, a umírá, takže žije. Nedovolím, aby se mne ta mrtvá ruka dotkla. Ani aby se dotkla krále, který nám přinesl naději. Byl dán slib, mým prostřednictvím, sám jsem jej vyslovil – 'žena na Gontu' – a nedopustím, aby se na to zapomnělo."

„Neměli bychom se tedy vypravit na Gont?" nechal se Bylinář strhnout Azverovým zanícením. „Je tam Krahujec."

„Je tam Tenar s Prstenem," připomněl Azver.

„Možná je tam naše naděje," zadoufal Jmenovač.

Nejistě stáli a mlčeli, nechtěli naději zaplašit.

Také Irian stála mlčky, ale naděje ji opustila, nahradil ji pocit hanby a naprosté bezvýznamnosti. Tito stateční, moudří muži se snažili zachránit, co milovali, ale nevěděli, jak to udělat. Neměla k jejich moudrosti čím přispět, neměla žádný vliv na jejich rozhodnutí. Když se od nich vzdálila, ani si toho nevšimli. Šla dál, k místu, kde Thwilský potok přes malou kaskádu kamenů vytékal z lesa. Voda byla v ranním slunci čirá a příjemně zurčela. Chtělo se jí plakat, ale nikdy jí to moc nešlo. Stála tam, dívala se na vodu a její zahanbení se postupně měnilo v hněv.

Vrátila se ke trojici mužů: „Azvere."

Překvapeně se k ní otočil a postoupil o krok k ní.

„Proč jsi kvůli mně porušil váš Řád? Bylo to správné, když se nikdy nemůžu stát tím, čím jste vy?"

Azver se zakabonil. „Dveřník tě vpustil, protože jsi ho o to požádala," odvětil. „Do Háje jsem tě přivedl proto, že listy stromů mi šeptaly tvé jméno ještě dřív, než jsi sem přišla. Irian, říkaly, Irian. Nevím, proč jsi přišla, ale náhoda to není. A Povolávač to ví také."

„Možná jsem ho přišla zničit."

Podíval se na ni a neřekl nic.

„Možná jsem přišla zničit Roke."

V bledých očích se mu zablesklo.

„Zkus to!"

Jak proti němu stála, proběhlo jí tělem dlouhé zachvění. Cítila, že je větší než on, větší než ona samotná, mnohem větší. Stačilo, aby zvedla jediný prst, a mohla ho zničit. Stál před ní, malý, statečný, jepičí člověk, smrtelný a bezbranný. Zhluboka se nadechla. Ustoupila od něho.

Pocit obrovské síly z ní vyprchával. Maličko natočila hlavu, sklopila oči. Překvapeně si prohlížela svou hnědou paži, vyhrnutý rukáv, chladivou zelenou trávu, která jí vyrážela kolem nohou. Když se znovu podívala na Skladebníka, stále jí připadal jako křehká bytost. Bylo jí ho líto a zároveň k němu cítila úctu. Chtěla ho varovat před nebezpečím, které mu hrozí, ale nedokázala najít slova. Otočila se a vrátila se ke kaskádám na potoce. Tam si dřepla a schovala obličej do dlaní, uzavřela se před ním, uzavřela se před celým světem.

Hlasy rozmlouvajících mágů byly jako hlasy tekoucího potoka. Potok si povídal svoje, oni mluvili svoje, ale žádný neříkal to pravé.

4. IRIAN

KDYŽ SE AZVER VRÁTIL K OSTATNÍM, byl jeho výraz natolik zvláštní, že se ho Bylinář zeptal: „Co se děje?"

„Nevím," odvětil. „Možná bychom neměli z Roke odjíždět."

„Nejspíš ani nemůžeme," připomněl Bylinář. „Když proti nám Větroklíč pošle vítr…"

„Vracím se tam, kde jsem," prohlásil nenadále Kurremkamerruk. „Nerad se nechávám někde povalovat jako stará bota. Připojím se k vám dnes večer." A byl pryč.

„Rád bych se chvíli prošel pod tvými stromy, Azvere," Bylinář si dlouze povzdechl.

„Klidně běž, Deyalo. Já zůstanu tady." Bylinář odešel. Azver si sedl na jednoduchou lavici, kterou zhotovila Irian, a opřel se o přední stěnu domu. Zahleděl se do proudu nad ní, nehybně skrčenou na břehu. Ovce na poli mezi nimi a Velkým domem tiše bečely. Ranní slunce začínalo pálit.

Od otce dostal jméno Válečná Korouhev. Vydal se na západ, všechno, co znal, nechal za sebou, ze stromů Imanentního háje zjistil své pravé jméno a stal se rokeským Skladebníkem. Po celý rok se ze skladby stínů, větví a kořenů, z němé řeči svého lesa, dozvídal o blížící se zkáze, porušení řádu, o tom, že všechno se změní. Teď už věděl, že je to tady. Přišlo to s ní.

Patřila pod jeho dohled, do jeho péče, poznal to hned, jak ji spatřil. Přišla sice zničit Roke, jak sama řekla, ale on jí musel sloužit. Dělal to ochotně. Procházela se s ním lesem, vysoká, těžkopádná, neohrožená; mohutnou, opatrnou rukou odsouvala stranou pichlavé ostružiní. Všechno si prohlížela očima, jantarově hnědýma jako voda Thwilského potoka ve stínu; naslouchala, mlčela. Chtěl ji bránit a věděl, že to nedokáže. Když jí bylo zima, trochu ji zahřál. To bylo všechno, co jí mohl dát. Kam musela jít, tam stejně půjde. Neuvědomovala si nebezpečí. Neměla jinou moudrost než svou nevinnost, jinou obranu než svůj hněv. Kdo jsi, Irian, ptal se jí, když si ji prohlížel, skrčenou jako zvířátko uvězněné ve své němotě.

Přítel se vrátil z lesů a na chvíli usedl na lavici vedle nich. V poledne odešel zpátky do Velkého domu. Souhlasil, že ráno se vrátí s Dveřníkem. Společně vyzvou všechny mistry, aby se s nimi sešli v Háji. „Ale on nepřijde," řekl Deyala a Azver přikývl.

Celý zbytek dne se zdržoval v blízkosti Vydrova domu a dával na ni pozor. Přesvědčil ji, aby se s ním trochu najedla. Zašla do domu, ale po jídle se vrátila na své místečko na břehu potoka a dál tam seděla bez hnutí. Také cítil v těle a na duchu letargii, otupělost, s níž bojoval, ale nedokázal ji setřást. Pomyslel na Povolávačovy oči a najednou také on cítil chlad, pronikavý chlad, přestože seděl ve výhni letního dne.

Byl rád, když spatřil Kurremkarmerruka pomalu přicházet od severu po břehu Thwilského potoka. Stařec naboso přebrodil potok, s botami v jedné ruce a dlouhou holí ve druhé. Když šlápl mimo kámen, zabručel. Sedl si na bližší břeh, aby si osušil nohy a znovu si nazul boty. „Až se budu vracet do Věže, pojedu," prohlásil. „Najmu si vozku, koupím si mulu. Jsem už starý, Azvere."

„Pojď do domu," vyzval ho Skladebník a nachystal pro Jmenovače vodu a jídlo.

„Kde je to děvče?"

„Spí."

Azver pokynul hlavou k místu, kde ležela, schoulená do klubíčka v trávě vysoko nad kaskádami.

Denní horko se začalo zmírňovat a na trávník padly stíny Háje, i když Vydrův dům ještě zalévaly sluneční paprsky. Kurremkarmerruk seděl na lavici, opřený zády o stěnu domu, a Azver na schodu přede dveřmi.

„Tak jsme došli na konec," řekl do ticha stařec.

Azver mlčky přikývl.

„Co tě sem přivedlo, Azvere?" zeptal se Jmenovač. „Často jsem si říkal, že se tě zeptám. Měl jsi dlouhou, moc dlouhou cestu. A v kargských zemích mágy nemáte, jestli se nemýlím."

„Ne. Ale máme všechno, co magii tvoří. Vodu, kameny, stromy, slova…"

„Ale nepoužíváte slova tvoření."

„Ne. Ani draků."

„Nikdy?"

„Jen v několika starých, velice starých pověstech. Z doby, než byli bohové. Z doby, než byli lidé. Než byli lidé lidmi, byli draci."

„A to mě zajímá," ožil starý učenec a posadil se rovně. „Říkal jsem ti, že jsem četl o dracích. Asi víš, že se povídá, jak létají přes Vnitřní moře daleko na východ, až na Gont. Určitě to způsobil Kalessin, když odnášel Geda domů, a námořníci si ho rozmnožili, aby dobré vyprávění udělali ještě lepším. Ale jeden chlapec mi přísahal, že celá jeho vesnice viděla přelétat draky letos na jaře, na západ od hory Onn. A tak jsem se začetl do starých knih, abych zjistil, kdy přestali létat na východ od Pendoru. V jedné jsem narazil na to, co říkáš, nebo něco podobného. Že lidé a draci byli kdysi jeden rod, ale pohádali se. Jedni odešli na západ, druzí na východ. Staly se z nich dva druhy, které zapomněly, že kdysi patřily k sobě."

„My jsme došli nejdál na východ," kývl Azver. „Ale zkus hádat, jak se v mém jazyce řekne velitel vojska?"

„Erdan," vysypal ze sebe pohotově Jmenovač a vzápětí se rozesmál. „Drak. Saň…"

„Dokázal bych zahnat etymologii na pokraj záhuby…" pousmál se po chvíli. „Jenže já myslím, Azvere, že právě tam se nacházíme. Neporazíme ho."

„Je ve výhodě," konstatoval stroze Azver.

„Je. Dobrá… Připusťme, že je to nepravděpodobné, připusťme, že je to nemožné, ale – kdybychom nad ním zvítězili – kdyby se vrátil do země smrti a nechal nás naživu – co bychom dělali? Co bude pak?"

Po dlouhé odmlce se Azver ozval: „Nemám ponětí."

„Listy a stíny ti neprozrazují nic?"

„Změnu, změnu. Proměnu."

Najednou zvedl hlavu. Ovce, které postávaly kolem schůdků přes ohradu, cupitaly pryč a po stezce od Velkého domu někdo přicházel.

„Skupina mladíků," vyhrkl Bylinář, když k nim přišel, stěží popadaje dech. „Thorionova armáda. Jdou sem. Jdou si pro ni. Aby ji poslali pryč." Vstal a nadechl se. „Dveřník s nimi mluvil, když jsem odcházel. Myslím …"

„A tady ho máme," řekl Azver. A skutečně, Dveřník stál u nich a z jeho hladké, žlutohnědé tváře vyzařoval klid jako vždy.

„Řekl jsem jim, že jestli dnes vyjdou Medrovou bránou ven, už nikdy se jí nevrátí do domu, jaký znají. Někteří z nich v tu chvíli radili, aby se vrátili. Ale Větroklíč a Pěvec je přemlouvali, aby pokračovali. Za chvíli budou tady."

Z polí na východ od Háje k nim dolétly mužské hlasy.

Azver rychle došel k místu, kde u potoka ležela Irian. Ostatní ho následovali. Probudila se a vstala; vypadala omámeně a oslepeně. Když skupina třiceti nebo více mužů minula domek a přiblížila se k nim, postavili se kolem ní jako nějaká stráž. Byli to většinou starší studenti; v davu se dalo najít pět nebo šest čarodějských holí. V čele šel mistr Větroklíč. Jeho hubená, zaujatá tvář působila napjatě a unaveně, přesto čtveřici mágů uctivě pozdravil jejich tituly. Oni pozdravili jeho a slova se ujal Azver:

„Pojď do Háje, mistře Větroklíči. Počkáme tam, až se dostaví zbylí členové Devítky."

„Nejdříve musíme vyřešit tu věc, která nás rozděluje," namítl Větroklíč.

„To půjde těžko," odvětil Jmenovač.

„Žena, která je tu s vámi, znesvěcuje Rokeský řád," prohlásil Větroklíč. „Musí odejít. V přístavu čeká loď, která ji odveze. A věřte mi, že vítr vydrží až na Way."

„O tom bych si nedovolil pochybovat, pane," řekl Azver, „a pochybuji, že půjde."

„Mistře Skladebníku, chceš pohrdat naším Řádem a naší komunitou, která tak dlouho vydržela jednotná, která tak dlouho bránila pořádek před silami zmaru? Budeš to právě ty, kdo tuto stavbu rozbije?"

„Není to žádné sklo, které by se dalo rozbít," namítl Azver. „Je to dech, je to oheň."

Mluvení ho stálo mnoho sil.

„Nezná to smrt," řekl, ale promluvil rodným jazykem, takže mu nerozuměli. Přitiskl se blíž k Irian. Cítil teplo jejího těla. Irian stála, němá jako zvíře, a rozhlížela se kolem, jako by nerozuměla nikomu.

„Pan Thorion se vrátil ze země smrti, aby nás všechny zachránil," prohlásil prudce a jasně Větroklíč. „Bude arcimágem. Pod jeho vládou bude Roke stejný, jako byl dřív. Král z jeho ruky přijme pravou korunu a bude vládnout podle jeho rad, jako to dělal Morred. Žádné čarodějnice nebudou znesvěcovat posvátnou půdu. Žádní draci nebudou ohrožovat Vnitřní moře. Zavládne řád, bezpečí a klid."

Nikdo z mágů mu neodpověděl. Muži, kteří přišli s ním, začali do ticha šeptat a něčí hlas řekl: „Vydej nám tu čarodějnici."

„Ne," odvětil Azver, ale víc říct nedokázal. Držel svou vrbovou hůl, ale byl to jen kus dřeva. Z jejich čtveřice se jako jediný mohl pohybovat a mluvit Dveřník. Postoupil o krok, přejel očima z jednoho mladíka na druhého a promluvil: „Dali jste mi důvěru, když jste mi svěřili svá jména. Uvěříte mi i nyní?"

„Mistře," promluvil jeden z nich, mladík s hezkou, tmavou tváří a dubovou holí mága, „věříme vám a proto vás žádáme, abyste tu čarodějnici nechal odejít a umožnil návrat míru."

Ještě než Dveřník stačil odpovědět, vystoupila Irian.

„Nejsem žádná čarodějnice," prohlásila. Po hlubokých hlasech mužů zněl její hlas vysoce, kovově. „Nic neumím. Nemám vědomosti. Přišla jsem se učit."

„U nás se ženy neučí," řekl Větroklíč. „A ty to víš."

„Nevím nic," namítla Irian. Znovu postoupila a postavila se přímo před mága. „Řekněte mi, kdo jsem."

„Zapamatuj si, kam patříš," řekl jí chladně mág.

„Místo, kam patřím," pomalu protahovala slova – „místo, kam patřím, je na kopci. Tam, kde věci jsou tím, čím skutečně jsou. Vyřiď tomu mrtvému, že se tam s ním setkám."

Větroklíč mlčky stál, ale muži ve skupině se mezi sebou polohlasně, rozčileně bavili a někteří se pohnuli k ní. Azver, kterého její slova vysvobodila z tělesného a myšlenkového ochromení, jež ho svazovalo, vstoupil mezi ni a muže. „Vyřiď Thorionovi, že se s ním sejdeme na Rokeské homoli," žádal. „Až dorazí, budeme tam. Teď pojď se mnou," vyzval Irian. Jmenovač, Dveřník a Bylinář je následovali do Háje. Šli po pěšině. Ale když se někteří mladíci vydali za nimi, pěšina zmizela.

„Vraťte se!" nařídil mladíkům Větroklíč.

Nejistě se otočili. Slunce stálo nízko nad obzorem a dosud jasně ozařovalo pole a střechy Velkého domu, ale v lese už vládly stíny.

„Čáry," pohoršovali se. „Svatokrádež, znesvěcení."

„Nejlepší bude, když půjdeme." Mistr Větroklíč se tvářil přísně a vážně, z pronikavých očí se mu dalo vyčíst znepokojení. Vykročil zpátky ke Škole a ostatní, zabraní do marných a vášnivých sporů a debat, se trousili za ním.

Nebyli hluboko uvnitř Háje a stále ještě šli podél potoka, když se Irian zastavila, otočila se a skrčila se k obrovským, zkrouceným kořenům vrby nakloněné nad vodu. Čtveřice mágů zůstala na stezce.

„Mluvila jiným dechem," řekl Azver.

Jmenovač přikývl.

„Takže musíme za ní?" zeptal se Bylinář.

Tentokrát přikývl Dveřník. Maličko se usmál: „Vypadá to tak."

„To je výborné," poznamenal Bylinář s trpělivým, starostlivým výrazem. Ustoupil kousek stranou a klekl si, aby si mohl prohlédnout nějakou rostlinku nebo houbu na lesní půdě.

Čas v Háji plynul stejně jako vždycky – vypadalo to, jako by neplynul vůbec, ale najednou byl den pryč, odešel tiše během několika dlouhých nadechnutí, zachvění listů, zdaleka znějící ptačí písně, které z

ještě větší dálky odpověděla jiná. Irian pomalu vstala. Neřekla nic, pouze sklopila oči ke stezce a vykročila po ní dál. Čtyři muži šli za ní.

Vyšli do klidného, širého večerního vzduchu. Když přešli Thwilský potok a vydali se přes pole k Rokeské homoli, jejíž vysoká temná křivka se před nimi tyčila na pozadí oblohy, na západě ještě zbývalo trochu jasu.

„Už jdou," promluvil Dveřník. Přicházeli zahradami a stezkou od Velkého domu, všichni mágové a mnoho studentů. Vedl je Povolávač Thorion v šedém plášti, který jen umocňoval jeho mohutnost, s dlouhou holí ze dřeva bílého jako kost, která slabě zářila čarosvětlem.

V místě, kde se obě stezky sbíhaly a dál se na vrchol Homole vinula jen jedna, se Thorion zastavil a čekal na ně. Irian mu vykročila vstříc.

„Irian z Waye," promluvil Povolávač hlubokým, zvučným hlasem, „ve jménu klidu a řádu a v zájmu rovnováhy všech věcí tě žádám, abys opustila tento ostrov. Nemůžeme ti dát, co žádáš, a prosíme tě, abys nám to neměla za zlé. Pokud tu však budeš chtít zůstat, tvé odpuštění propadne a ty poznáš, co následuje po přestoupení pravidel."

Postavila se. Byla skoro stejně vysoká a rovná jako on. Chvíli neřekla nic, potom promluvila vysokým, rezavým hlasem. „Pojď nahoru na kopec, Thorione."

Nechala ho stát na křižovatce cest, na rovném plácku, a sama ušla několik kroků po pěšině stoupající na kopec. Otočila se a ohlédla se po něm. „Proč na ten kopec nechceš jít, co ti brání?" zeptala se.

Vzduch kolem nich tmavl. Na západě zbyla jen matná červená čára, východní oblohu nad mořem ovládl stín.

Povolávač vzhlédl k Irian. Pomalu zvedl ruce a bílou hůl k vyslovení zaříkací formule. Promluvil řečí, kterou si všichni rokeští mágové osvojili, jazykem svého umění, jazykem tvoření. „Irian, tvým jménem tě povolávám a zavazuji tě, abys mne poslechla!"

Zaváhala. V prvním okamžiku se zdálo, že podlehne, přijde k němu, ale pak vykřikla: „Nejsem jenom Irian!"

Nato se k ní Povolávač rozběhl. Zvedl ruce a vrhl se po ní, jako by ji chtěl popadnout. Teď byli na kopci oba. Vztyčila se nad ním a mezi nimi vzplál oheň, do podvečerního vzduchu vyšlehl oslnivě rudý plamen, zaleskly se rudozlaté šupiny obrovských křídel – a pak to všechno zase zmizelo, zůstala jen žena stojící na pěšině a vysoký muž, který se před ní sklání, pomalu klesá k zemi a uléhá na ni.

První ze všech se pohnul Bylinář, léčitel. Vyšel po pěšině nahoru a poklekl k Thorionovi. „Pane, příteli."

Pod zchumlaným šedým pláštěm ruce našly jen hromádku šatstva, vyschlé kosti a zlomenou hůl.

„Je to tak lepší, Thorione," řekl, ale plakal.

Starý Jmenovač vystoupil a obrátil se k ženě na kopci: „Kdo jsi?"

„Neznám své druhé jméno." Mluvila stejně jako on, stejně jako předtím s Povolávačem, jazykem tvoření, jazykem, kterým se dorozumívají draci.

Otočila se a začala stoupat k vrcholu kopce.

„Irian," promluvil Skladebník Azver, „vrátíš se k nám?"

Zastavila se a počkala, až k ní dojde. „Přijdu, když mě zavoláš," slíbila.

Vzala ho za ruku. Prudce se nadechl.

„Kam půjdeš?" zeptal se.

„K těm, kteří mi dají jméno. Ne ve vodě, ale v ohni. Ke svým příbuzným."

„Na západě."

„Ještě dál," opravila ho.

Potom se od něho a od ostatních odvrátila a vydala se houstnoucí tmou na kopec. Když se od nich vzdálila, všichni, jak tam stáli, spatřili její mohutné, zlatým krunýřem obepnuté boky, bodci opatřený, kroutící se ocas, drápy a ohnivý dech. Na vrcholku kopce se na okamžik zastavila, otočila protáhlou hlavou a pomalu se rozhlédla po celém ostrově Roke. Nejdéle spočinula pohledem na Háji, viditelném jen jako nezřetelná černá šmouha v temnotě. Pak, za zvuku, jako by se natřásaly mosazné plechy, se rozevřela široká, lopatkovitá křídla, drak se vznesl do vzduchu, jednou zakroužil nad Rokeskou homolí a odletěl.

Temným vzduchem se pomalu snášel plamínek ohně, proužek dýmu.

Skladebník Azver se levou rukou držel za pravou, kterou mu dotekem popálila. Rozhlédl se po mužích, kteří mlčky stáli na úpatí kopce a dívali se za drakem. „Tak, přátelé," promluvil k nim, „a co teď?"

Odpověděl mu jediný Dveřník. „Myslím, že bychom se měli vrátit zpátky do našeho Domu a otevřít dveře."

Popis Zeměmoří

OBYVATELSTVO A JAZYKY

LIDÉ

HARDSKÉ ZEMĚ

Hardští obyvatelé Archipelu se živí obděláváním půdy, pastevectvím, rybářstvím, obchodem a obvyklými řemesly a uměními neindustriální společnosti. Počet obyvatel je stálý a omezený obyvatelný prostor, který mají k dispozici, nebyl nikdy přelidněn. Hladomor je neznámý a chudoba zřídkakdy palčivá.

Malé ostrovy a vesnice obvykle spravuje více či méně demokratická rada či shromáždění, kterému předsedá nebo je zastupuje při jednání s jinými skupinami volený představený ostrova, jímž může být muž i žena. V Dálavách obyčejně není jiná správa než ostrovní nebo městské shromáždění. Ve Vnitřních zemích se vládnoucí kasta vytvořila brzy, a tak většině velkých ostrovů a měst vládne přinejmenším formálně dědičný pán nebo paní, zatímco Archipelu jako celku vládli po staletí králové. Města a městečka jsou však často téměř úplně samosprávná, řízená shromážděním a cechy kupců a obchodníků.

Jelikož síť vlivných cechů pokrývá celé Vnitřní země, nezodpovídají se žádnému vyššímu vládci nebo autoritě s výjimkou krále.

V některých oblastech se čas od času vyskytovaly různé formy poddanství, vazalství a otroctví, za vlády havnorských králů však nikoli.

Existence magie jako uznávané, účinné moci, jíž vládnou určití jednotlivci, ale ne všichni, formuje a ovlivňuje veškeré instituce hardských obyvatel do takové míry, že, podobně jako běžný život v Archipelu připomíná život neindustriálních společností jinde, rozdíly jsou téměř neměřitelné. Jedním z těchto rozdílů - nebo náznakem rozdílu - může být absence jakéhokoli institucializovaného náboženství. Pověry jsou běžné jako kdekoli jinde, neexistují však žádní bohové, kulty ani jiné zavedené projevy uctívání. Rituály se vykonávají jen při tradičních obětních obřadech v místech výskytu Starých sil, při velkých, všeobecně slavených každoročních svátcích jako Návrat slunce a Dlouhý tanec, při přednesu a zpěvu tradičních písní a básní na těchto slavnostech a snad při čarování.

Všem obyvatelům Archipelu a Dálav je společný hardský jazyk a kultura s jistými místními odchylkami. Voroví lidé z hloubi Jihozápadních dálav si udržují velké každoroční svátky, ale jinak mají s archipelskou kulturou společného jen málo, neboť neznají obchod a zemědělství a nemají ponětí o jiných národech.

Většina obyvatel Archipelu má hnědou nebo červeno-hnědou pleť, rovné černé vlasy a černé oči; typická postava je malá, štíhlá a navzdory drobným kostem docela svalnatá a obalená masem. Ve Východních a Jižních dálavách bývají lidé vyšší, mohutněji stavění a tmavší. Mnoho Jižanů má velice tmavou pleť. Většina archipelských mužů nemá žádné nebo téměř žádné obličejové ochlupení.

Obyvatelé Osskilu, Rogmy a Borthu mají světlejší kůži než jiní obyvatelé Archipelu a často mají hnědé nebo dokonce plavé vlasy a světlé oči; muži bývají vousatí. Jazykem a některými zvyky mají blíž ke karžské skupině než k hardské. Tito obyvatelé dálného severu jsou pravděpodobně potomky Kargů, kteří po osídlení čtyř velkých ostrovů před nějakými dvěma tisíci lety propluli zpátky na západ.

ZEMĚ KARGADU

Na těchto čtyřech velkých ostrovech severovýchodně od hlavního Archipelu převažuje světle hnědá až bílá barva pleti. Vlasy mohou být tmavé až světlé a oči černé až modré nebo zelené.

S výjimkou Osskilu nedocházelo k četnému míšení karžských a archipelských typů pleti, neboť Severní dálavy jsou izolované a řídce osídlené a obyvatelé Kargadu se dvě nebo tři tisíciletí stranili Archipelanů a často k nim chovali nepřátelství.

Čtyři ostrovy Kargadu mají převážně suché podnebí, ale při zavlažování a obdělávání jsou úrodné. Kargové si udrželi společnost, která se zdá být jen málo ovlivněna - a když, tak negativně - svými mnohem početnějšími sousedy na jihozápadě.

Zdá se, že mezi Kargy se magické schopnosti vyskytují jen vzácně jako vrozené nadání, snad proto, že

byly jejich společností a vládou přehlíženy nebo aktivně potlačovány. Tato neschopnost nebo odmítání provozovat magii znevýhodňuje Kargy vůči Archipelanům téměř ve všech ohledech. Možná právě to je důvodem, proč se obecně drželi stranou obchodu nebo jiných kontaktů s výjimkou pirátských nájezdů a invazí na nejbližší ostrovy Jižních dálav a kolem Gontského moře.

DRACI

Písně a pověsti naznačují, že draci existovali dřív než všichni ostatní živí tvorové. Stará hardština používá pro slovo drak opisy či eufemismy Prvorození, Nejstarší, Starší děti. (Osskilské slovo pro prvorozené dítě v rodině, akhad, a karžské gadda jsou odvozeny od slova haath, které znamená ve Staré řeči „drak".)

Odkazy na různých místech, pověsti dochované na Gontu a v Dálavách, pasáže v posvátných historických textech v zemích Kargadu a v tajemném mystériu Pelnského učení, učenci na Roke dlouho přehlížené, popisují, že v nejstarších dobách měli draci a lidé společné předky. Tito dračí lidé se postupně rozdělili na dva druhy bytostí s neslučitelnými zvyky a touhami. Je možné, že postupnou přirozenou divergenci, diferenciaci druhů, způsobila dlouhá geografická odloučenost. Pelnské učení a karžské legendy tvrdí, že rozdělení bylo záměrné a došlo k němu na základě dohody známé jako verw nadan, Vedurnan, Odloučení.

Tyto legendy se nejlépe zachovaly na Hur-at-Hur, nejvýchodnějším ostrovu zemí Kargadu, kde draci zdegenerovali ve zvířata bez vysoké inteligence. Přesto právě na Hur-at-Hur přetrvává nejsilnější přesvědčení o původní příbuznosti lidí a draků. A k těmto legendám z dávných časů se přidružují pověsti z nedávné doby, jež vyprávějí o dracích, kteří na sebe berou lidskou podobu a lidech, kteří se proměňují v draky, o bytostech, které jsou ve skutečnosti jak člověkem, tak drakem.

Ať došlo k Odloučení jakkoli, od počátku historického období lidé obývali hlavní Archipel a země Kargadu, zatímco draci se zdržovali na nejzápadnějších ostrovech - a ještě dál. Lidé se divili, že si draci jako své teritorium zvolili prázdné moře, jelikož draci jsou „tvorové větru a ohně", kteří se utopí, když se ponoří pod hladinu. Draci však nemusejí dosednout ani na vodu ani na zemi. Žijí ve vzduchu, na křídlech, ze světla slunce a hvězd. Drak využívá zemi jen k tomu, že si někde ve skalách najde místo, kde může naklást vejce a vyvést mladé. Malé, pusté ostrůvky nejzazších Západních dálav jim k tomu postačují.

Stvoření Éa neobsahuje žádné jednoznačné zmínky o původní jednotě a konečném rozdělení draků a lidí, což však může být způsobeno tím, že báseň ve své původní podobě, v jazyce tvoření, pochází z doby před rozdělením. Nejlepším důkazem společného původu draků a lidí je v básni archaické hardské slovo, které je zpravidla chápáno jako „lidé" nebo „lidské bytosti," alath. Etymologie tohoto slova je (z pravých run Atl a Htha) „bytosti slov", „ti, kteří říkají slova", a proto mohlo znamenat případně zahrnovat draky. Někdy se používá slovo alherath, „bytosti pravých slov", „ti, kteří říkají pravá slova", „ti, kteří mluví Pravou řečí". To by mohlo znamenat lidské čaroděje, draky nebo obojí. V tajemném Pelnském učení se říká, že to slovo znamená jak čaroděje, tak draky.

Draci znají Pravou řeč od narození, nebo, jak to vyjádřil Ged, „drak a dračí řeč jedno jsou." Pokud lidé původně také měli tuto znalost vrozenou, ztratili ji stejné jako ztratili svou dračí přirozenost.

JAZYKY

Stará řeč, jinak též jazyk tvoření, jímž Segoy vytvořil ostrovy Zeměmoří na počátku času, je pravděpodobně nekonečný jazyk, neboť pojmenovává všechny věci.

Jak bylo řečeno výše, tento jazyk je vrozený drakům, nikoli lidem. Existují výjimky. Jistí lidé znají některá slova Staré řeči od narození, ať už zásluhou silného nadání pro magii nebo dávného příbuzenství lidí a draků. Ale velká většina lidí se musí Starou řeč učit. Hardští provozovatelé magických umění seji učí od svých učitelů. Kouzelníci a čarodějky z ní znají několik slov. Čarodějové se naučí mnoho slov a někteří dosáhnou toho, že jí mluví skoro stejně plynule jako draci.

Všechna zaříkadla používají alespoň jedno slovo ve Staré řeči, byťvesnická čarodějka nebo kouzelník ani jasně neznají jeho smysl. Velká kouzla jsou celá ve Staré řeči a ten, kdo je vyslovuje, jim rozumí.

Hardský jazyk používaný v Archipelu, osskilština z Osskilu a karžština jsou všechny vzdáleně odvozeny ze Staré řeči. Ani jeden z těchto jazyků se v magii nepoužívá.

Obyvatelé Archipelu mluví hardsky. Nářečí je tolik, kolik je ostrovů, ale žádné není natolik odlišné, aby bylo pro ostatní zcela nesrozumitelné.

Osskilština, jíž se mluví na Osskilu a dvou ostrovech na severozápad od něho, je příbuznější karžštině než hardštině. Karžština se slovníkem i syntaxí vzdálila Staré řeči nejvíc. Většina jejích mluvčích (podobně jako většina hardských) si neuvědomuje, že jejich jazyky mají společný původ. Archipelští učenci o tom vědí, ale většina Kargů to popírá, neboť si pletou hardštinu se Starou řečí, v níž se čaruje, a proto odmítají jakoukoli archipelskou řeč coby zlovolné čáry.

PÍSMO

Písmo údajně vynalezli Runoví mistři, prvních pět velkých čarodějů Archipelu, možná jako pomůcku pro zachování Staré řeči. Draci žádné písmo nemají.

V Zeměmoří existují dva naprosto odlišné druhy písmy: pravé runy a runové písmo.

Pravé runy používané v Archipelu postihují slova z jazyka tvoření. Pravé runy nejsou pouze symboly, ale také vykonavače: mohou být použity k vytvoření věci, navození stavu nebo přivolání události. Napsat takovou runu znamená konat. Síla aktu se mění v závislosti na okolnostech. Většinu pravých run je možno najít pouze ve starých textech a učených knihách a používají je pouze čarodějové, kteří jsou v jejich používání školeni. Poměrně mnoho, jako například symbol psaný na dveřní překlad na ochranu domu před ohněm, se jich používá běžně a znají je i nevzdělaní lidé.

Dlouho po vzniku pravých run bylo pro hardský jazyk vytvořeno příbuzné, avšak nemagické runové písmo. Toto písmo neovlivňuje realitu o nic víc než jakékoli jiné písmo, což znamená sice nepřímo, ale značně.

Říká se, že pravé runy napsal jako první Segoy ohněm do větru, takže jsou stejně staré jako jazyk tvoření. Nemusí to však být pravda, neboť draci je nepoužívají, a pokud je znají, žádný to nepřizná.

Každá pravá runa má svůj význam, obsah nebo oblast platnosti, které se dají více či méně vyjádřit v hardštině. Lepší je však říct, že runy vůbec nejsou slova, nýbrž kouzla nebo činy. Slovo či runa však plně uplatní svou moc pouze v syntaxi Staré řeči a jedině tehdy, jsou-li vysloveny či napsány čarodějem, nikoli jako konstatování, nýbrž s úmyslem jednat, a podpořeny hlasem a gestem -jako součást kouzla.

Pokud se kouzla zapisují, děje se tak ve Staré řeči, někdy s určitou příměsí hardských run. Psát pravými runami, stejně jako mluvit Starou řečí, znamená ručit za pravdivost sdělení- pokud se jedná o člověka. Lidé v tomto jazyce nemohou lhát. Draci mohou, nebo to alespoň říkají: a jestli lžou, nedokazuje to snad, že to, co říkají, je pravda?

Vyřčené jméno pravétuny může být slovo, které runa značí ve Staré řeči, nebo to může být jeden z vedlejších významů runy přeložené do hardštiny. Jména běžně používaných run, jako jsou Pirr (používá se k ochraně před ohněm, větrem a šílenstvím), Sifl („šťastnou cestu") či Simn („zdar práci") používají zcela neobřadně běžní lidé, kteří mluví hardsky. Provozovatelé magie však vyslovují i taková dobře známá, často používaná jména opatrně, neboť ve skutečnosti se jedná o slova ve Staré řeči, která mohou mít na události nezamýšlený a neočekávaný dopad.

Takzvaných „šest set run hardštiny" nejsou hardské runy používané k zápisu běžného jazyka. Jsou to pravé runy, které dostaly „bezpečná", neúčinná jména v běžném jazyce. Jejich pravá jména ve Staré řeči je třeba se učit mlčky. Jestli je nekonečná Stará řeč, platí totéž o runách.

Obyčejná hardština pro potřeby správy, obchodu, osobních vzkazů nebo pro zaznamenávání historie, pověstí a písní se zapisuje znaky, jejichž správný název je hardské runy. Většina Archipelanů se naučí několik set nebo několik tisíc těchto znaků jako podstatnou část své několikaleté školní docházky. Hardština v psané či mluvené podobě je pro čarování nepoužitelná.

LITERATURA A HISTORICKÉ PRAMENY

Před půldruhým tisíciletím nebo ještě dříve byly runy hardštiny vytvořeny proto, aby bylo možné písemně zaznamenat vyprávění. Od těch dob byly zapsány a uchovány jako texty Stvoření Éa, Zimní koleda a další písně a balady, které všechny vznikly jako zpívané nebo mluvené texty. Nadále existují v obou podobách. Mnoho psaných kopií dávných textů slouží k tomu, aby se příliš neodchylovaly, nebo aby se neztratily úplně. Avšak písně a příběhy, které patří ke vzdělání každého dítěte, se vyučují a učí nahlas, předávají se dál a dál z jednoho živého hlasu na druhý.

Stará hardština se od současného jazyka liší slovní zásobou a výslovností, ale učení zpaměti a pravidelný přednes či poslech klasických děl udržuje srozumitelnost archaického jazyka (a pravděpodobně do jisté míry brzdí lingvistický posun v každodenní řeči). Naproti tomu hardské runy jsou podobně jako čínské

znaky schopny přizpůsobit se velice proměnlivé výslovnosti i změnám významu.

Eposy, písně a populární balady se stále tvoří s ohledem na ústní přednes, většinou v podání profesionálních zpěváků. Když vznikne nějaké dílo, které vzbudí všeobecný zájem, je brzy zapsáno jako kramářská píseň nebo zařazeno do sborníků.

Bez ohledu na to, zda jsou přednášeny nebo čteny mlčky, všechny tyto básně a písně jsou vědomě oceňovány z hlediska obsahu a nikoli literárních kvalit, jež se pohybují od vysokých po nulové. K základním básnickým postupům patří volné pravidelné metrům, aliterace, stylizované frázování a opakování. Obsah zahrnuje mýtické, epické a historické vyprávění, geografické popisy, praktické postřehy týkající se přírody, zemědělství, mořeplavectví a řemesel, varovné příběhy a podobenství, filozofickou, vizionářskou a spirituální poezii a milostné písně. Eposy se zpravila přednášejí, balady zpívají, často s perkusním doprovodem. Profesionální vypravěči a zpěváci mohou zpívat s harfou, violou, bicími a dalšími nástroji. Písně zpravidla nemají tolik dějový obsah a mnohé jsou ceněny a uchovávány hlavně pro melodii.

Historické knihy, záznamy a magické předpisy existují jen v psané podobě - ty poslední obvykle jako směs hardského runového písma a pravých run. Učené knihy (soubory zaříkadel sestavené a anotované jedním čarodějem nebo řadou čarodějů) se obvykle vyskytují jen v jednom exempláři.

Často je velice důležité, aby se slova těchto učených knih neříkala nahlas.

Osskilané používají pro zápis svého jazyka hardské runy, neboť obchodují většinou s hardsky mluvícími zeměmi.

Kargové mají hluboký odpor k jakémukoli písmu a považují je za něco čarodějného a nebezpečného. Složité popisy a záznamy uchovávají v podobě tkanin, v nichž se střídají barvy a tloušťky příze. Jsou znamenití matematikové a počítají v dvanáctkové soustavě. Teprve od nástupu Božských králů k moci začali používat symbolické písmo, a to ještě v omezené míře. Úředníci a obchodníci říše Kargadu přizpůsobili hardské runy kargštině a s jistými zjednodušeními a doplňky je používají pro účely obchodu a diplomacie. Karžští knězi se však neučí psát a mnozí Kargové dodnes každou napsanou runu zlehka přeškrtnou, aby zneškodnili magii, která je v ní skryta.

DĚJINY

Pozor na data: mnohé ostrovy používají místní letopočet. Nejrozšířenější kalendář v Archipelu, který vychází z Havnorské legendy, odvozuje počátek letopočtu od roku, kdy Morred usedl na trůn. Podle tohoto letopočtu odpovídá „přítomnost" ve vyprávění, které čtete, archipelskému roku 1058.

POČÁTKY

Všechno, co víme o dávné minulosti Zeměmoří, se dá najít v básních a písních předávaných ústní tradicí již několik století předtím, než byly zapsány.

Stvoření Éa, nejstarší a nejposvátnější báseň, je v hardském jazyce stará přinejmenším dva tisíce let; v původní verzi mohla existovatještě o řadu tisíciletí dřív. Jejích jednatřicet slok vypráví, jak Segoy na počátku času vyzdvihl ostrovy Zeměmoří a stvořil všechny bytosti tím, že je pojmenoval vjazyce tvoření -jazyce, v němž byla báseň poprvé přednesena.

Oceán však je starší než ostrovy, alespoň písně to tvrdí.

Než Éa spatřila světlo,
než Segoy ostrovům poručil,
jitřní vítr se nad mořem točil...

A Staré síly země, které se projevují na rokeské Homoli, v Imanentním háji, v atuánských Hrobkách, v Terrenonu, v Paorských rtech a na mnoha dalších místech, jsou možná stejně staré jako svět.

Je možné, že Segoy patří nebo patřil ke Starým silám země. Je možné, že Segoy je jméno samotné země. Někteří se domnívají, že všichni draci, nebo určití draci, případně určití lidé, jsou zhmotněním Segoye. Jisté je pouze to, že jméno Segoy je starý zdvořilý nominativ vytvořený ze starohardského slovesa seoge, které znamená „tvořit, formovat, úmyslně vytvářet". Ze stejného kořene pochází podstatné jméno esege, „tvůrčí síla, dech, poezie."

Stvoření Éa je v Archipelu základem vzdělání. V šesti sedmi letech už všechny děti báseň slyšely a většinou se ji začaly učit. Dospělý, který ji nezná zpaměti, aby ji byl schopen přednášet nebo zpívat s ostatními a učit ji děti, je považován za velice nevzdělaného. Učí se v zimě a na jaře a celá se přednáší a

zpívá každý rok při Dlouhém tanci, slavnosti letního slunovratu.

Citátem z ní je uvozen Čaroděj Zeměmoří:

Jen slovo v tišinách,
jen světlo v tmách,
jen život ve smrti,
toť sokola let hrdý
v pustých výšinách.

Začátek první sloky je citován v Tehanu:

Tvoření z nestvořeného
konec z počátku
kdo o tom něco ví?
Známe jen bránu mezi nimi,
v niž vstupujeme při odchodu.
Ze všech bytostí, jež se navracejí
nejstarší je Dveřník, Segoy...

a poslední řádek první sloky:

Pak se z pěny vynořila jasná Éa.

DĚJINY ARCHIPELU

KRÁLOVÉ ENLANDŠTÍ

Dvěma nejstaršími dochovanými eposy či historickými texty jsou Píseň o Enladu a Píseň o mladém králi zvaná též Píseň o Morredovi.

Píseň o Enladu, z níž značná část se jeví jako čistý mýtus, se týká králů před Morredem a Morredova prvního roku na trůnu. Hlavním městem těchto vládců byla Berila na ostrově Enlad.

Nejstarší králové a královny Enladu, k nimž patřili Lar Ashal, Dohun, Enashen, Timan a Tagtar, postupně zvětšovali svůj vliv, až se prohlásili za vládce Zeměmoří. Jejich moc nesahala dál na jih než po Ilien a nespadaly pod ni Felkway na východě, Paln a Semel na západě a Osskil na severu, ale vysílali průzkumné výpravy po celém Vnitřním moři a do Dálav. Nejstarší mapy Zeměmoří, které jsou dnes uloženy v archivech paláce na Havnoru, byly nakresleny v Berile asi před dvanácti sty lety.

Tito králové a královny do jisté máry ovládali Starou řeč a magii. Někteří z nich určitě byli čarodějové, nebo měli čaroděje, kteří jim radili a pomáhali. Ale v Písni o Enladu je magie nevyzpytatelná síla, na kterou se nedá spolehnout. Morred byl první člověk a první král, o němž se mluví jako o mágovi.

MORRED

Píseň o mladém králi, která se zpívá každoročně při Návratu slunce, slavnosti zimního slunovratu, vypráví o Morredovi, zvaném též Čarokrál, Bílý čaroděj nebo Mladý král. Morred pocházel z vedlejší linie Enladského rodu a trůn zdědil po bratranci. Jeho předkové byli čarodějové, rádci krále.

Báseň začíná nejznámějším a nejoblíbenějším milostným příběhem v Archipelu, láskou Morreda a Elfarran. Ve třetím roce své vlády se mladý král vypravil na jih na Havnor, největší ostrov Archipelu, aby urovnal spory mezi tamními městskými státy. Na zpáteční cestě jeho „loď bez vesel" přistála na ostrově Soléa, kde Morred spatřil Elfarran, představenou ostrova či paní Soléy, „v jarních sadech". Místo aby pokračoval na Enlad, zůstal s Elfarran. Jako zásnubní dar jí věnoval stříbrný náramek nebo prsten nasazovaný na paži, rodinný poklad, do něhož byla vyryta jedinečná a mocná pravá runa.

Morred a Elfarran se vzali. Báseň líčí jejich vládu jako zlatý věk, od té doby považovaný za základ a prubířský kámen etiky a vládnutí.

Před svatbou se Elfarran dvořil mág nebo čaroděj, o němž se nemluví jinak než jako o Morredovu Nepříteli nebo Pánovi hole. Tento nesmiřitelný muž, odhodlaný získat Elfarran stůj co stůj, využil několik let míru, jež následovala po svatbě, k nabytí obrovské magické moci. Po pěti letech se objevil a oznámil, jak praví báseň:

Jestli Elfarran nebude mou, vezmu zpět Segoyovo slovo,
zničím ostrovy a pohřbím vše pod zpěněnými vlnami.

Měl moc, která mu umožňovala vyvolávat na moři obrovské vlny, zastavit příliv nebo jej uspíšit. Dokázal svým hlasem očarovat masy lidí, ovládnout všechny, kteří ho slyšeli. Tak proti Morredovi

poštval jeho lid. Enladští vesničané začali křičet, že je král zradil, a zničili svá města. Námořníci potopili své lodě a vojáci, poslušní Nepřítelových zaklínadel, mezi sebou sváděli krvavé a ničivé boje.

Zatímco Morred se snažil vysvobodit svůj lid z moci těchto kouzel a postavit se svému nepříteli, Elfarran se s jejich jednoročním dítětem vrátila na svůj rodný ostrov Soléu, kde měla být její moc největší. Nepřítel ji však pronásledoval s úmyslem udělat z ní svou vězeňkyni a otrokyni. Uchýlila se k pramenům Ensy, neboť znala tamní Staré síly a věděla, že s jejich pomoci dokáže Nepříteli odolat a vyhnat ho z ostrova. „Sladké vody země vypudily slaného ničitele," praví báseň. Avšak Nepřítel na útěku zajal jejího bratra Salana, jenž jí plul z Enladu na pomoc. Nepřítel udělal ze Salana svého gebbetha čili nástroj a poslal ho za Morredem se zprávou, že Elfarran prchla i s dítětem na ostrůvek v Enladských čelistech.

Morred poslovi uvěřil, a tak se dostal do pasti. Jen stěží vyvázl životem. Nepřítel ho pronásledoval přes Enlad z východu na západ a zanechával za sebou spoušť. Na Enladských pláních, kde se setkal s druhy, kteří mu zůstali věrní, většinou námořníky, již připluli na Enlad, aby mu pomohli, se Morred obrátil a svedl bitvu. Nepřítel se mu nechtěl postavit přímo, místo toho proti Morredovi poslal jeho očarované bojovníky a, co bylo horší, poslal též čáry, jež způsobily, že těla jeho mužů seschla, až „třebaže žila, zčernala, vyprahlá na smrt jako poušť." Aby své lidi ušetřil, Morred ustoupil.

Když opouštěl bitevní pole, začalo pršet a on uviděl pravé jméno svého nepřítele napsané dešťovými kapkami do prachu.

Díky tomu, že znal Nepřítelovo jméno, se mu podařilo zmařit jeho kouzla a vyhnat ho z Enladu. Jal se ho pronásledovat přes zimní moře, „hnán západním větrem, bičem deště, těžkými mračny." Oba našli rovnocenného soupeře a v rozhodujícím souboji, jenž se odehrál někde v Éjském moři, oba zahynuli.

Nepřítel v běsnění agónie zvedl obrovskou vlnu a poslal ji smést ostrov Soléa. Elfarran to věděla, tak jako věděla, ve kterém okamžiku Morred zemřel. Vyzvala svůj lid, aby nasedl do lodí. Potom, jak praví báseň, „Vzala do rukou svou malou harfu" a během hodiny čekání na ničivou vlnu, kterou by býval mohl zastavit jedině Morred, složila píseň zvanou Žalozpěv za Bílého čaroděje. Ostrov utonul v moři a Elfarran s ním. Ale její člunová kolébka z vrbového dřeva unikla zkáze a odnesla jejich syna Serriadha do bezpečí i s Morredovým zásnubním darem, prstenem nesoucím runu míru.

Na mapách Archipelu se ostrov Soléa značí bílým místem nebo vodním vírem.

Po Morredovi vládlo z Enladu sedm dalších králů a královen, za jejichž panování říše postupně rostla a vzkvétala.

KRÁLOVÉ HAVNORŠTÍ

Půl druhého století po Morredově smrti král Akambar, princ ze Sheliethu na Wayi, přestěhoval dvůr na Havnor a učinil havnorský Velký přístav hlavním městem království. Vzhledem k tomu, že měl centrálnější polohu než Enlad, hodil se Havnor lépe pro obchod i pro vysílání flotil, jež měly hardské ostrovy chránit před karžskými nájezdy a přepady.

Historii čtrnácti havnorských králů (ve skutečnosti to bylo šest králů a osm královen v letech přibližně 150-400) vypráví Havnorský epos. Královský rod, který odvozoval svůj původ jak od mužské linie, tak od ženské, v důsledku vzájemných sňatků s různými šlechtickými rody Archipelu obsáhl pět knížectví. Enladové byli nejstarší a odvozovali svůj původ přímo od Morreda a Serriadha. Dalšími byli Sheliethové, Éjští, Havnorové a konečné Ilienové. Princ Gemal Mořský z Ilienu byl první ze svého rodu, kdo usedl na trůn v Havnoru. Jeho vnučka byla královna Heru; její syn Maharion (vládl v letech 430-452) byl poslední král před obdobím Temna.

Éra havnorských králů byla obdobím prosperity, objevů a síly. V posledním století této éry však útoky ze strany Kargů na východě a draků na západě nabyly na četnosti a intenzitě.

Králové, páni a představení, na jejichž bedrech ležela obrana ostrovů Archipelu, začali při odrážení draků a karžských flotil čím dál více spoléhat na čaroděje. V Havnorském eposu a Písni o drakopánech, která na něj navazuje, začínají jména a hrdinské činy čarodějů zastiňovat jména a činy králů.

Velký učenec a mág Ath sestavil učenou knihu, v níž spojil velké množství rozptýlených poznatků týkajících se zejména slov v jazyce tvoření. Jeho Kniha jmen se stala základem jmenování coby systematické části magického umění. Ath zanechal knihu u jiného mága na ostrově Pody, když cestoval na západ, kam jej vyslal král, aby porazil nebo zahnal dračí havěť, která plašila dobytek, zakládala požáry a ničila usedlosti po celých západních ostrovech. Někde na západ od Ensmeru se Ath postavil

velkému draku Ormovi. Popisy tohoto střetu se různí. Draci sice následně na čas přestali škodit, je však jisté, že Orm souboj na rozdíl od Atha přežil. Jeho kniha, která byla několik století ztracena, se nyní nachází v Osamělé věži na Roke.

Říká se, že draci se živí ohněm a světlem. Zabíjejí v hněvu, na ochranu mláďat nebo pro zábavu, ale své oběti nepožírají. Od nepaměti po vládu královny Heru využívali pouze nejodlehlejší ostrovy Západních dálav - které mohly představovat nejvýchodnější hranice jejich teritoria - k páření a vyvádění mláďat, a většina ostrovanů nespatřila draka za celý život. Je možné, že draci, od přírody popudliví a domýšliví, se začali cítit ohroženi rostoucí lidskou populací a prosperitou Vnitřních zemí, díky níž pronikala stálá lodní doprava dokonce až do Západních dálav. Ať už je k tomu vedly jakékoli důvody, v těchto letech podnikali čím dál četnější úroky, nenadálé a nahodilé, na vesničany a jejich stáda na odloučených západních ostrovech.

Ve Vedurnanu neboli Odloučení v podobě rozšířené na Hur-at-Hur se praví:

Lidé vzali jho
draci křídla radši.
Lidé chtějí mít,
drakům jen vzduch stačí.

To znamená, že lidé se na rozdíl od draků rozhodli hromadit majetky. Ale tak jako jsou mezi lidmi asketové, někteří draci lační po lesklých předmětech, zlatu a drahokamech. Takovým drakem byl Jevaud, který občas chodil mezi lidi v lidské podobě a z bohatého ostrova Pendor udělal dračí líheň, dokud jej Ged nezahnal zpátky na západ. Zdá se však, že spíše než chamtivost poháněl pustošivé draky z Havnorského eposu a písní hněv, pocit, že byli podvedeni, zrazeni.

Balady a písně, které se věnují výpadům draků a protiútokům čarodějů, vykreslují draky tak, jako by si krutostí nezadali s jinými divokými zvířaty, ukazují je jako děsivé, nepředvídatelné, přitom však inteligentní a někdy dokonce moudřejší než čarodějové. Přestože mluví Pravou řečí, jsou nekonečně lstiví. Některé viditelně baví soupeřit s čaroději v důvtipu, „štípat argumenty rozeklaným jazykem." Podobně jako lidé, všichni s výjimkou těch nejvýznamnějších skrývají své pravé jméno. V baladě Hasova plavba draci vystupují jako hrozivá, ale cítící stvoření, jejichž zlobu proti lidské flotile, jež vpadne do jejich teritoria, ospravedlňuje láska k jejich bezútěšné říši. Oslovují hrdinu:

Pluj zpátky k domům, kde vychází slunce
a širé západní větry přenechej našim křídlům,
nechej nám vzdušné moře, neznámé, nejzazší...

MAHARION A ERRETH-AKBE

Heru zvaná Orlice zdědila trůn po svém otci, Denggemalovi z rodu Ilienovců. Její choť Aiman pocházel z rodu Morredovců. Po třiceti letech na trůnu přenechala korunu jejich synovi Maharionovi.

Maharionovým mágem ve funkci rádce a nerozlučným přítelem byl člověk z lidu, „muž bez otce", syn vesnické čarodějky z havnorského vnitrozemí. O nejmilovanějším hrdinovi Archipelu vypráví Píseň o Erreth-Akbem, kterou pějí bardi o letní rovnodenností při Dlouhém tanci.

Nadání Erreth-Akbeho pro magii se projevilo, když byl ještě chlapec. Poslali ho ke dvoru, aby se učil u tamních čarodějů, a královna ho vybrala jako společníka pro svého syna.

Maharion a Erreth-Akbe se stali „bratry srdcem." Deset let spolu bojovali s Kargy, jejichž občasné výboje z východu se v posledním období proměnily v otrokářské, kolonizační nájezdy. Venway, Torheven, Torikly, Spevy, Perregal a části Gontu se ocitly po jednu generaci i déle pod karžskou nadvládou. Ve Sheliethu na Wayi Erreth-Akbe postavil mocné čáry proti karžským vojskům, která přistála s „tisícovkou lodí" na Waymarshi a zaplavovala hlavní ostrov. Použil vzývání Starých sil zvané Vodní moudrost (možná stejné, jaké použila Elfarran na Solée proti Nepříteli) k tomu, aby obrátil vody sheliethských Fontán - posvátných pramenů a jezírek v zahradách pánů z Waye - v povodeň, která smetla nájezdníky zpátky na pobřeží, kde na ně čekala Maharionova armáda. Na Karego-At se z flotily nevrátila jediná loď.

Dalším rivalem Erreth-Akbeho se stal mág zvaný Ohnivec, jenž měl tak obrovskou moc, že prodloužil den o pět hodin, byť se mu nepodařilo, jak se zapřísáhl, zastavit slunce v poledne a navždy vyhnat z ostrovů tmu. Ohnivec na sebe vzal pro souboj s Erreth-Akbem dračí podobu, ale nakonec byl poražen

za cenu ilienských lesů a měst, která v boji podpálil.

Je možné, že Ohnivec byl ve skutečnosti drak v lidské podobě, neboť velice brzy po jeho záhubě se jala hejna draků vedených Ormem, velkým drakem, jenž porazil Atha, pustošit západní ostrovy Archipelu - možná jako pomstu za Ohnivce. Tyto líté boje přinesly velké utrpení, takže lidé prchali na stovkách člunů z Palnu a Semelu do Vnitřních zemí, ale draci nepůsobili takové škody jako Kargové a Maharion usoudil, že naléhavější nebezpečí leží na východě. Zatímco sám se vypravil na západ bojovat s draky, poslal Erreth-Akbeho na východ, aby se pokusil s králem zemí Kargadu uzavřít mír.

Heru, královna matka, dala vyslanci náramek, který Morred věnoval Elfarran; dostala jej při svatbě od svého manžela Aimala. Přecházel mezi Serriadhovými potomky z generace na generaci a byl jejich nejvzácnějším majetkem. Byl na něm vyryt znak, jaký nebyl napsán nikde jinde, Vázací runa neboli Runa míru, považovaná za záruku poklidné a spravedlivé vlády. „Ať nosí Morredův prsten karžský král," řekla královna matka. Erreth-Akbe se tedy sám vypravil do Města králů na Karego-At, s prstenem coby nejvzácnějším darem a slibem mírumilovných úmyslů.

Tam se mu dostalo příznivého přijetí od krále Thorega, jenž byl po drtivé porážce své flotily připraven uzavřít příměří a stáhnout se z obsazených hardských ostrovů, pokud Maharion nebude usilovat o odvetu.

Karžské království však již bylo manipulováno velekněžími Božích bratří. Thoregův velekněz Intathin, jenž byl proti jakémukoli příměří či urovnání, vyzval Erreth-Akbeho na souboj v magii. Jelikož Kargové neprovozují čáry v takovém pojetí, jak je chápou hardští obyvatelé, Intathin musel Erreth-Akbeho vylákat na místo, kde ho Staré síly země zbaví moci. V hardské Písni o Erreth-Akbem stojí pouze to, že hrdina a velekněz spolu „zápasili,", dokud:

slabost staré temnoty ovládla Erreth-Akbeho údy,
ticho matky tmy vstoupilo do jeho mysli.
Ležel dlouho, zapomenw slávu a bratrství,
a na prsou mu ležel rozlomený runový prsten.

Dcera „moudrého krále Thorega" vysvobodila Erreth-Akbeho z transu nebo věznícího zaklínadla a vrátila mu sílu. Dal jí polovinu prstenu míru, která mu zůstala. (Její potomci si ji předávali pět set let až po poslední Thoregovy dědice, bratra a sestru odvezené na opuštěný ostrov ve Východních dálavách; sestra ji dala Gedovi.) Druhou polovinu rozlomeného prstenu si ponechal Intathin. „Odešla do tmy" - to znamená do Velké pokladnice atuánských Hrobek. (Tam ji nalezl Ged a obě poloviny spojil, čímž spojil také ztracenou Runu míru.) Tenar pak přivezla prsten zpět na Havnor.

Podle karžské verze, kterou přednášejí kněží jako svaté pojednání, Intathin přemohl Erreth-Akbeho, jenž „ztratil svou hůl a talisman moci" a odplížil se zpátky na Havnor jako zlomený muž. Ale čarodějové tenkrát hůl nenosili a Erreth-Akbe rozhodně byl nezlomeny muž a mocný mág, když se později postavil draku Ormovi.

Král Maharion hledal mír, ale nikdy jej nenašel. V době, kdy byl Erreth-Akbe na Karego-At (což mohlo být i několik let), řádění draků zesílilo. Přivrácené ostrovy trpěly přílivem uprchlíků ze západních zemí a přerušením lodní dopravy a obchodu. Draci totiž začali zapalovat lodě, které se odvážily na západ od Hosku, a pustošili plavidla dokonce i ve Vnitřním moři. Všichni čarodějové a vojáci, které Maharion dokázal shromáždit, vyšli do boje proti drakům a on sám šel čtyřikrát s nimi. Meče a šípy však byly proti obrněným, oheň chrlícím, létajícím nepřátelům málo platné. Paln se stal „uhlovou planinou" a vesnice a městečka na západě Havnoru byla vypálena do základů. Královým čarodějům se podařilo kouzly spoutat a zabít několik draků nad Pelnským mořem, což pravděpodobně ještě víc rozdmýchalo dračí hněv.

Právě v době, kdy se Erreth-Akbe vrátil, přiletěl velký drak Orm do města Havnor a ohrožoval věže královského paláce ohněm.

Erreth-Akbe mu jenž vplul do zátoky „s plachtami prodřenými východními větry tak, že byly průhledné", nebylo dopřáno spočinout, aby mohl „obejmout bratra svého srdce nebo přivítat domov." Sám se proměnil v draka a vzlétl do boje s Ormem nad horou Onn. Z paláce v Havnoru bylo vidět „plameny a oheň v půlnočním vzduchu." Erreth-Akbe pronásledoval Orma na sever. Nad mořem nedaleko Taonu se Orm znovu obrátil a tentokrát poranil mága natolik, že byl nucen slétnout na zem a

vzít na sebe vlastní podobu. Doletí, tentokrát pronásledován drakem, na Éa, Starý ostrov, první zemi, kterou Segoy vyzvedl z moře. Na této posvátné, a mocné půdě se Erreth-Akbe a Orm utkali. Když pak přerušili boj, promluvili si jako rovní a dohodli se na ukončení nepřátelství mezi svými národy.

Bohužel, královi čarodějové pobouření útokem na srdce království a povzbuzení vítězstvím v Pelnském moři vypluli s flotilou do Západních dálav a zaútočili na ostrovy a skaliska, kde draci vychovávali mláďata, přičemž mnoho mláďat zabili, když „rozbíjeli nestvůrná vejce železnými palicemi."

Jakmile se o tom Orm dozvěděl, jeho dračí hněv procitl znovu a on se „vrhl na Havnor jako ohnivý šíp." (Hardština i karžština zpravidla mluví o dracích tak, jako by to byli samci, přestože pohlaví draků spadá do oblasti domněnek a v případě nejstarších a největších draků je záhadou.)

Částečně zotavený Erreth-Akbe se pustil za Ormem, vyhnal ho z Havnoru a štval ho „přes celýArchipel a Dálavy," vůbec ho nepustil k pevnině, nýbrž ho hnal stále nad mořem, až v posledním strašlivém vzepětí překonali Dračí cestu a snesli se na posledním ostrově Západních dálav, na Selidoru. Tam, na vnější pláži, vyčerpaní, se postavilijeden druhému a bojovali „drápy, ohněm, slovem a mečem," až:
jejich krev se smísila a zbarvila písek do ruda.
Přestali dýchat. Jejich těla ležela propletena na břehu hlučného moře. Do říše smrti vstoupili společně.

Samotný král Maharion se údajně vypravil na Selidor, aby „prolil slzy na mořském břehu." Přivezl zpět Erreth-Akbův meč a postavil jej na nejvyšší věž paláce.

Po Ormově smrti draci dál ohrožovali západní kraje, obzvlášť když je lovci draků vyprovokovali, přestali však pronikat na obydlené ostrovy a napadat mírumilovná plavidla. Jediným drakem, který po epoše králů napadl Vnitřní země, byl Jevaud z Pendoru. Když Kalessin, zvaný též Nejstarší, přinesl Geda a Lebannena na Roke, byl to první drak, který byl spatřen nad Vnitřním mořem po mnoha staletích.

Maharion zemřel několik let po Erreth-Akbem. Nastolení míru se nedočkal, naopak musel čelit mnoha nepokojům a snahám o rozvrat uvnitř vlastního království. Mezi lidmi se říkalo, že Zeměmoří nemůže mít opravdového krále, když byl ztracen prsten míru. Maharion, smrtelně zraněný v boji se vzbouřeným panem Gehisem z Havensu, vyslovil proroctví: Ten zdědí můj trůn, kdo živý přejde temnou zemi a dojde na druhý břeh dne.

DO TEMNA, RUKA, ŠKOLA NA ROKE

Po Maharionově smrti v roce 452 se o trůn utkalo několik uchazečů, ale žádný jej nezískal. Jejich boje během několika let rozvrátily veškerou centrální vládu. Archipel se stal bitevním polem dědičných princů, vlád malých ostrovů a městských států, a pirátských despotů. Ti všichni se snažili zvětšit své bohatství a rozšířit nebo ubránit své hranice. Obchod a lodní doprava v důsledku pirátství vázly, města a městečka se stáhla pod ochranu hradeb, umění, rybářství a zemědělství trpěly neustálými nájezdy a válkami. Otroctví, které za doby králů neeexistovalo, se stalo běžnou záležitostí. Magie se stala hlavní zbraní šarvátek a bitev. Čarodějové se nechali najímat pány, nebo sami usilovali o moc. Zásluhou nezodpovědnosti těchto čarodějů a zvrácenosti jejich moci získala špatnou pověst magie jako taková.

Draci v tomto období nepředstavovali hrozbu a Kargové upadli do vlastních, vnitřních sporů, ale rozpad archipelské společnosti se s postupujícími lety zhoršoval. Morální a intelektuální kontinuita spočívala pouze ve znalosti a výuce Stvoření a dalších mýtů a hrdinských příběhů a v uchovávání řemesel a dovedností, k nimž patřila magie využívaná k dobrým účelům.

Volné společenstvo zvané Ruka, které se zabývalo zejména chápáním, etickým používáním a výukou magie, vytvořili muži a ženy na ostrově Roke asi sto padesát let po Maharionově smrti. Vládcové a zároveň mágové z Wathortu, kteří v Ruce viděli ohrožení své nadvlády, přepadli Roke a pobili téměř všechny dospělé muže na ostrově. Ruka ale již tou dobou obsáhla ostatní ostrovy kolem Vnitřního moře.

Jako sestry Ruky společenstvo přetrvalo několik století, kdy udržovalo tenkou, ale aktivní síť, jež poskytovala informace, spojení, ochranu a vzdělání.

Někdy kolem roku 650 sestry Elehal a Jahan z Roke spolu s Medrou Hledačem a dalšími lidmi z Ruky založili školu na Roke jako centrum, kde je možno shromažďovat a šířit poznání, uspořádávat disciplíny a vykonávat etickou kontrolu nad čarováním. Díky tomu, že využívala lidi z Ruky jako své zástupce na ostatních ostrovech, škola dosáhla toho, že její pověst a vliv rychle sílily. Mág Teriel z Havnoru, který cítil školu jako hrozbu nekontrolované individuální moci mágů, připlul s obrovskou flotilou, aby ji zničil. Byl poražen a jeho flotila rozehnána. První vítězství ve svém důsledku získalo škole na Roke pověst

nezranitelnosti.

Pod rostoucím vlivem Roke byla magie přetvořena v logicky provázaný korpus poznání, v jehož používání se čím dál více prosazovaly morální a politické záměry. Čarodějové, kteří se vyučili ve škole, odcházeli na jiné ostrovy Archipelu, aby bojovali proti samozvaným vládcům, pirátům a svářícím se šlechticům, bránili přepadům a nájezdům, ukládali tresty a usmiřovali, vynucovali dodržování hranic a ochraňovali jednotlivce, usedlosti, města, městečka a lodní trasy, dokud se nepodařilo obnovit společenský řád. V prvních letech byli posíláni vynucovat mír, ale postupem času byli čím dál více povoláváni, aby jej udržovali. Zatímco trůn v Havnoru zůstával prázdný, škola na Roke účinně sloužila jako ústřední vláda Archipelu po více než dvě stě let.

Moc rokeského arcimága se v mnoha ohledech vyrovnala moci krále. Halkel, první arcimág, byl jistě ovlivněn ctižádostí, domýšlivostí a zaujatostí, když svůj autoritativní titul vytvořil. Arcimágové, kteří přišli po něm, však byli natolik vytíženi školní výukou a praxí a hlídáni svými kolegy, že žádný z nich svou moc vážným způsobem nezneužil k oslabení ostatních nebo posílení své moci.

Špatná pověst, kterou si magie získala během doby Temna, však nadále ulpívala na mnoha postupech používaných kouzelníky a čarodějnicemi. Obzvlášť silná nedůvěra a zaujatost panovala zejména vůči dovednostem žen, a byla o to výraznější, oč víc byly tyto dovednosti propojeny se Starými silami.

Po celém Zeměmoří byly určité prameny, jeskyně, kopce, kameny a lesy od nepaměti místy soustředěné moci a posvátnosti. Všech se v okolí báli neboje uctívali; některá byla známá široko daleko.

Znalost těchto míst a sil byla základem náboženství v říši Kargadu. V Archipelu bylo učení o Starých silách nadále součástí hlubokého a zažitého základu uvažování a úcty. Umění, jimž se věnovaly čarodějnice na všech ostrovech, jako byla pomoc při porodu, hojení, chov zvířat, hledání, dobývání a zpracování kovů, zaříkadla související se sadbou a růstem, kouzla lásky a podobně, často vyvolávala nebo využívala Staré síly. Ale vzdělaní čarodějové z Roke postupně získali nedůvěru ke starým postupům a na „síly Matky" se neobraceli. Pouze na Palnu se čarodějům podařilo oba směry propojit v tajemném, esoterickém a údajně nebezpečném Pelnském učení.

Přestože se jako každá moc daly zneužít ke špatným účelům, pokud se dostaly do služeb ctižádosti (jako Terrenonský kámen na Osskilu), byly Staré síly v podstatě posvátné a předetické. Ale před a po době Temna je čarodějové v hardských zemích zfeminizovali a zdémonizovali. Stejný proces proběhl v zemích Kargadu zásluhou kněžských a božských králů. Tak se stalo, že v osmém století dodržovaly ve Vnitřních zemích Archipelu rituály a oběti na starých místech pouze vesnické ženy. Byly za to opovrhovány a ostouzeny.

Čarodějové se takovým místům vyhýbali. Na Roke, který je sám středobodem Starých sil celého Zeměmoří, se o nejvýznamnějších projevech těchto sil - rokeské Homoli a Imanentním háji - ve spojitosti s nimi nikdy nehovořilo. Pouze Skladebníci, kteří žili celý život v Háji, spojovali lidská umění a činy se starší posvátností země a připomínali čarodějům a mágům, že moc, kterou považují za svou, není jejich, nýbrž jejím pouze propůjčena.

DĚJINY ZEMÍ KARGADU

Dějiny Čtyř zemí sestávají většinou z pověstí. Pojednávají o lokálních rozmíškách a usmířeních kmenů, městských států a království, z nichž se karžská společnost po tisíciletí skládala.

Otroctví bylo v mnoha těchto státech běžné. Systém společenských kast a diferenciace podle pohlaví („dělení práce") byl vyhraněnější než v Archipelu.

Náboženství bylo jednotícím prvkem dokonce i mezi nejvýbojnějšími kmeny. Ve Čtyřech zemích byly stovky Smírčích míst, kde nebyly žádné boje ani spory dovoleny. Karžské náboženství spočívalo v rodinném a společném uctívání Starých sil, podsvětních nebo zemských sil projevujících se jako duchové místa. Byly uctívány přímo na místě a v domácích oltářích přinášením květin, oleje nebo jídla, tanci, závody, obětmi, řezbami, písněmi, hudbou a tichem. Uctívání bylo neformální i rituální, soukromé i veřejné. Kněžstvo neexistovalo. Vykonávat obřady a učit je děti mohl každý dospělý. Tento starý duchovní život neoficiálně a někdy i potají pokračoval i po zavedení institucionálních náboženství Božích bratří a Božského krále.

Nejsvatějším místem mezi nesčetnými posvátnými háji, jeskyněmi, kopci a kameny na Čtyřech zemích byla jeskyně a vztyčené monolity v poušti Atuanu, zvané Hrobky. Od nejstarších zaznamenaných časů to

bylo poutní místo. Králové z Atuanu a později z Hupunu tam zřídili ubytovnu pro všechny, kteří se přišli poklonit.

Před šesti až sedmi sty lety se po ostrovech začalo šířit náboženství boha sídlícího na obloze, které se vyvinulo z uctívání Božích bratrů Atwaha a Wuluaha, původně hrdinů pouštní ságy z Hur-at-Hur. Nebeský otec byl dodán jako hlava panteonu a vznikla kněžská kasta, která měla vést obřady. Aniž by potlačovali uctívání Starých sil, kněži Božích bratří a Nebeského otce začali náboženství profesionalizovat, organizovat rituály a slavnosti, budovat čím dál nákladnější chrámy a ovládat veřejné obřady jako byly sňatky, pohřby a uvedení do úřadu.

Hierarchická a centralistická tendence tohoto náboženství zpočátku posloužila ambicím králů v Hupunu na Karego-At. Silou zbraní a diplomatickým manévrováním se Hupunovcům během přibližně sta let podařilo dobýt nebo vstřebat většinu ostatních karžských království, jichž bylo původně něco přes dvě stě.

Když (v roce 440 hardského letopočtu) připlul Erreth-Akbe uzavřít mír mezi Archipelem a zeměmi Kargadu a na znamení upřímnosti přivezl Vázací prsten, přijel do Hupunu coby hlavního města říše Kargadu a jednal s králem Thoregem jako s jejím vládcem.

Několik desítek let však králové z Hupunu byli ve sporu s velekněžem a jeho stoupenci v Awabathu, Svatém městě vzdáleném padesát mil od Hupunu. Kněží Božích bratrů se snažili uchvátit moc z rukou krále a učinit z Awabathu nejen náboženské, ale i politické centrum země. Zdá se, že návštěva Erreth-Akbeho se časově shodla s rozhodujícím přesunem moci od králů ke kněžím. Král Thoreg jej přijal s poctami, ale velekněz Intathin se s ním dal do boje, načež ho přemohl, oklamal a na nějaký čas uvěznil. Prsten, který měl obě království spojit, byl rozlomen.

Po tomto zápase linie karžských králů v Hupunu pokračovala. Formálně byli uctíváni, ale fakticky byli bezmocní. Vláda Čtyř zemí sídlila v Awabathu. Z velekněží Božích bratří se stali Kněžští králové.

V roce 840 podle archipelského letopočtu jeden ze dvou Kněžských králů otrávil toho druhého a prohlásil se za ztělesnění Nebeského krále, Božského krále, který má být uctíván přímo. Uctívání Božích bratří pokračovalo, stejně jako oblíbené uctívání Starých sil. Duchovní i světská moc však od té doby byly v rukou Božského krále, jenž byl volen (často za doprovodu více či méně skrývaného násilí) a prohlašován za boha kněžími v Awabathu. Čtyři země byly prohlášeny za nebeskou říši a oficiální titul Božského krále byl Vládce všeho.

Posledními dědici hupunského rodu byli chlapec a dívka, Ensar a Anthil. Božský král si přál ukončit rod karžských králů, zároveň však nechtěl riskovat svatokrádež tím, že prolije královskou krev. Proto nechal děti vysadit na opuštěném ostrově. Mezi šatstvem a hračkami princezny Anthil byla polovina zlomeného prstenu přivezeného Erreth-Akbem, který k ní doputoval od Thoregovy dcery. Jako stará žena jej dala mladému čaroději Gedovi, který na jejím ostrově ztroskotal. Gedovi se později s pomocí kněžky atuánských Hrobek, Arhy - Tenar podařilo spojit rozlomené poloviny prstenu, a tak obnovit Runu míru. Společně s Tenar přivezl scelený prsten do Havnoru, kde počkal na dědice Morreda a Serriadha, krále Lebannena.

MAGIE

Mezi hardskými obyvateli archipelu je schopnost čarovat vrozené nadání, podobně jako hudební talent, byť je mnohem vzácnější. Většina lidí ji nemá vůbec. V některých lidech, možná jednom ze sta, se vyskytuje jako latentní talent, který se může rozvinout. Jen u velice málo lidí se projevuje neškolené.

Nadání pro magii se zesiluje zejména používáním Pravé řeči, jazyka tvoření, v němž jméno té které věci je onou věcí.

Lidé se tuto řeč, drakům vrozenou, mohou naučit. Velice málo lidí se narodí s tím, že znají alespoň několik slov v jazyce tvoření, aniž seje učili. Učení se této řeči je základem výuky magie.

Pravé jméno člověka je slovo v Pravé řeči. Základním kamenem nadání čarodějky, kouzelníka nebo čaroděje je schopnost poznat pravé jméno dítěte a dát mu je. Tohoto poznání lze dosáhnout a jméno přijmout pouze za jistých podmínek, ve správný čas (obvykle na počátku dospívání) a na správném místě (v prameni, v tůni nebo v tekoucím potoce).

Jelikož jméno člověka je oním člověkem, v nejdoslovnějším a absolutním smyslu platí, že každý, kdo je zná, má nad tímto člověkem reálnou moc, moc života a smrti. Pravé jméno často nezná nikdo jiný než

ten, kdo je dává, a ten, komu patří, a oba je celý život chovají v tajnosti. Moc dát pravé jméno a nutnost udržet je v tajnosti jsou jedno. Stalo se, že pravá jména byla vyzrazena, ale nikdy tím, kdo je dal.

Někteří lidé, kteří mají silnou vrozenou schopnost a dál na jejím rozvoji pracovali, dokážou vypátrat pravé jméno jiného člověka, nebo dokonce dosáhnout toho, aby se jim vyjevilo bez hledání. Jelikož takovou informaci je možno vyzradit nebo zneužít, je nesmírně nebezpečná. Obyčejní lidé - a draci - drží své pravé jméno v tajnosti. Čarodějové je skrývají a brání kouzly. Morred nemohl s Nepřítelem ani začít bojovat, dokud neuviděl jeho jméno napsané do prachu padajícím deštěm. Gedovi se podařilo přimět draka Jevauda k poslušnosti, když čarami a bádáním odhalil Jevaudovo pravé jméno pod stoletími jmen falešných.

Před Morredem, jenž jako král a zároveň mág dal umění magie intelektuální a morální řád, byla magie nespoutaný talent. Morred shromáždil čaroděje, aby společně pracovali u dvora pro obecné blaho a studovali etická východiska a hranice svého konání. Tato harmonie se v podstatě udržela až do vlády Mahariona. V období Temna, kdy se čarodějné schopnosti a jejich rozšířené zneužívání vymkly jakékoli kontrole, magie všeobecně získala špatnou pověst.

ŠKOLA NA ROKE

Škola byla založena někdy kolem roku 650, jak je popsáno výše. Rokeskou Devítku mistrů-učitelů původně tvořili:

- Větroklíč, mistr kouzel, jimiž se ovládá počasí
- Ruka, mistr iluzí
- Bylinář, mistr léčitelských umění
- Proménář, mistr kouzel, jimiž se proměňuje hmota a těla
- Povolávač, mistr kouzel, jimiž se vyvolávají duchové živých a mrtvých
- Jmenovač, mistr ovládání Pravé řeči
- Skladebník, obyvatel Imanentního háje, mistr významu a úmyslu
- Hledač, mistr kouzel, jež slouží k hledání, vázání a navracení
- Dveřník, mistr pro vstup a odchod z Velkého domu

První arcimág Halkel zrušil titul Hledače a nahradil jej Pěvcem. Pěvcovým úkolem je zachovávat a učit všechny ústně předávané balady, eposy, písně a podobně a zpívaná kouzla.

Halkel dal původně volnému, přibližně popisnému používání slov čarodějnice, kouzelník a čaroděj přísnou hierarchii. Podle jeho pravidel:

Čarodějnictví bylo vyhrazeno ženám. Veškeré magii provozované ženami se říkalo „základní řemeslo," přestože zahrnovala i postupy, jimž se jinak říkalo „vysoká umění", jako bylo hojení, přednes, proměňování a podobně. Čarodějnice se měly učit pouze od sebe navzájem a od kouzelníků. Vstup do školy na Roke jim byl zapovězen a Halkel varoval čaroděje, aby neučili ženy vůbec nic. Obzvlášť zakazoval, aby se ženy mohly učit slova Pravé řeči, a přestože toto nařízení bylo široce ignorováno, z dlouhodobého hlediska vedlo k významnému a dlouhotrvajícímu úpadku poznání a moci mezi ženami, které magii vykonávaly.

Kouzelnictví se věnovali muži - to bylo jediné, čím se lišilo od čarodějnictví. Kouzelníci se učili navzájem a do jisté míry znali Pravou řeč. Kouzelnictví zahrnovalo jak základní řemesla podle Halkelovy definice (hledání, opravování, proutkaření, léčení zvířat apod.), tak některá vysoká umění (léčeni lidí, zpěv, počasnictví). Student, u něhož se projevilo nadání ke kouzelnictví a byl poslán na Roke, aby se tam vyučil, nejdříve studoval vysoká umění kouzelnická, a pokud je zvládl, mohl pokračovat uměním magie, zejména v oblasti jmenování, povolávání a skladby, a tak se stát čarodějem.

Čaroděj byl podle Halkelovy definice muž, který dostal svou hůl od učitele, jenž byl sám čaroděj a přijal zvláštní odpovědnost za jeho výuku. Obvykle to byl arcimág, kdo dával studentům hole a dělal z nich čaroděje. Taková výuka a nástupnictví existovaly i jinde než na Roke - především na Palnu - ale rokeští mistři měli ve zvyku dívat se na studenta někoho, kdo nebyl vzdělán na Roke, s podezřením.

Termín mág zůstal v podstatě nedefinován: čaroděj s velkou mocí.

Titul a funkci arcimága vymyslel Halkel a rokeský arcimág byl desátým mistrem, který se do Devítky nikdy nepočítal. Kromě etického a intelektuálního vlivu měl arcimág také značnou politickou moc. Tato moc byla využívána poměrně benevolentně. Arcimágové udržovali Roke jako silný, centralizující,

normalizující, umírněný prvek archipelské společnosti a vysílali kouzelníky a čaroděje vyškolené tak, aby chápali etiku magie a chránili komunity před suchem, epidemiemi, nájezdníky, draky a bezohledným používáním jejich umění.

Po korunovaci krále Lebannena a obnovení práce soudů a rad v havnorském Velkém přístavu zůstal Roke bez arcimága. Zdá se, že tento úřad, který původně nebyl součástí struktury školy ani Archipelu již není užitečný ani vhodný, a že Ged, kterého mnozí považují za největšího arcimága všech dob, byl arcimágem posledním.

CELIBÁT A MAGIE

Rokeskou školu založili muži i ženy a v prvních desetiletích na ní muži i ženy vyučovali. Ale jelikož během období Temna začaly být ženy, čarodějnictví a Staré síly považovány za nečisté, zakořenila víra, že muži se musejí připravovat na „vysokou magii" tím, že se budou přísně vyhýbat „nízkým kouzlům", „moudrosti země" a ženám. Člověk, který nebyl ochoten podrobit se železnému řádu cudnosti, nikdy nemohl vykonávat vysoká umění. Nemohl být víc než obyčejný kouzelník. Čarodějové se tak začali ženám vyhýbat, odmítali je učit nebo se učit od nich. Čarodějnice, které se téměř bez výjimky věnovaly dál magii, aniž se vzdaly své sexuality, byly muži dodržujícími celibát líčeny jako nečisté, znečisťující a v podstatě zkažené svůdkyně.

Když v roce 730 první rokeský arcimág Halkel z Waye vyloučil ženy ze školy, odporovali mu z jeho Devíti mistrů pouze Skladebník a Dveřník. Byli však přehlasováni. Déle než tři století na rokeské Škole žádná žena nevyučovala ani nestudovala. V těchto stoletích bylo čarování uznávaným uměním, které přinášelo postavení a moc, zatímco čarodějnictví byly nečisté a hloupé pověry, které provozovaly ženy a venkované jim za to platili.

Víra, že čaroděj musí žít v celibátu, zůstala nezpochybněna tolik století, že se z ní pravděpodobně stal psychologický fakt. Při nestranném pohledu se však zdá, že spojení mezi magií a sexualitou může záviset na muži, na magii a na okolnostech. Není pochyb o tom, že tak slavný mág jako Morred byl manželem a otcem.

Půl tisíciletí nebo ještě déle se muži, jejichž ctižádostí bylo věnovat se velké magii, zavazovali k absolutní cudnosti posilované kouzly, jimiž očarovávali sami sebe. Ve škole na Roke studenti žili pod vlivem tohoto kouzla cudnosti od chvíle, kdy vstoupili do Velkého domu, a pokud se z nich stali čarodějové, nevymanili se z něho celý život.

Mezi kouzelníky dodržují přísný celibát jen málokteří. Mnozí se žení a mají rodiny.

Ženy, které se věnují magii, se mohou na jistou dobu vzdát sexu, stejně jako mohou dodržovat půst nebo jiné zásady, o nichž se předpokládá, že napomáhají očištění a soustředění moci. Většina čarodějnic však vede aktivní sexuální život, neboť mají víc volnosti než většina vesnických žen a nemusejí se obávat týrání. Mnohé si slíbí „čarodějnickou věrnost" s jinou čarodějnicí nebo obyčejnou ženou. Málokdy se provdají za muže a pokud ano, pravděpodobně si zvolí kouzelníka.

VNITŘNÍ ZEMĚ ARCHIPELU

Mapa z osmého století pocházející z ostrova Ark

Toto je školní mapa, nikoli námořní mapa, proto jsou proporce ostrovů zvětšené, byť vzájemná poloha a vzdálenosti poměrné přesně odpovídají. Na mapě není žádný popis. Ztracený ostrov Soléa je vyznačen spirálou.

PŘÍBĚHY ZE ZEMĚMOŘÍ

Ursula K. Le Guin

Vydalo nakladatelství TRITON v Praze roku 2003 jako svou
404. publikacia, v edici TRIFID svazek 18.

Vydání 1.
Z anglického originálu Tales from Earthsea
vydaneho nakladatelstvím Harcourt (Orlando, Florida)
roku 2001 přeložil Petr Kotle
Ilustrace na obálce Milan Fibinger.
Grafická úprava obálky Dagmar Krásná.
Ilustrace Karel Soukup. Sazba Dataprint Brno.
Autorský medailon Martin Šust.
Odpovědná redaktorka Helena Šebestová.
Vytiskla tiskárna Graphis, Praha.

ISBN 80-7254-276-1
www.triton-books.cz
1,- Kč ve prospěch Akademie SF&F
Doporučená predejní cena 189,- Kč
(členové SFK TRIFID 129,- Kč)